

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta sociálních věd

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Daniel Pavlis

Mediální agenda atentátu na Reinharda Heydricha

Vedoucí práce: PhDr. Jakub Končelík

Bakalářské studium
Letní semestr 2007
Obor: žurnalistika

Čestně prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury. Zároveň děkuji svému konzultantovi PhDr. Jakobovi Končelíkovi za cenné rady a připomínky, které jsem při psaní práce zohlednil.

Vlastní práce má bez poznámkového aparátu a příloh 151 616 znaků s mezerami.

V Berouně, 14. 5. 2007

Daniel Pavlis

Příhláška bakalářské práce

Univerzita Karlova v Praze		
Fakulta sociálních věd		
Došlo dne:	20-09-2006	-1-
Číslo příloh:	2	Skartování nebo
Přiděleno:	←2	

Jméno studenta: Daniel Pavlis

Semestr: 4.

Mediální zaměření: Rozhlas a televize

Název práce:

Mediální agenda atentátu na Reinharda Heydricha; analýza vybraných dobových českojazyčných periodik

Základní vymezení tématu (základní hypotéza):

V bakalářské práci se budu zajímat o informační pokrytí atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha a jeho následků v česky psaných periodikách na území Protektorátu Čechy a Morava. Ve své práci budu vycházet z hypotézy, že česky psaná média na politické dění bezprostředně reagovala a je možné vysledovat vazbu mezi jejich mediálními obsahy a aktuálními politickými direktivami.

Teze bakalářské práce:

27. května 1942 se stal zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich obětí atentátu, který na něj spáchali českoslovenští parašutisté ze skupiny Anthropoid – Josef Gabčík a Jan Kubiš. Reinhard Heydrich na následky zranění 4. června roku 1942 umírá. Tato důležitá historická událost má zásadní dopad na ilegální struktury v Protektorátu Čechy a Morava a má za následek téměř úplné utlumení odbojové činnosti. Tištěná média jakožto důležitá součást veřejného života jistě sehrála také svou roli a navíc měly následné represe zásadní vliv na vydávání ilegálního tisku v Protektorátu Čechy a Morava. Budu si proto všimnout článků, týkajících se jak samotného atentátu, tak následné smrti a pohřbu Reinharda Heydricha. Na základě dobových reálií se budu snažit analyzovat možný vztah těchto článků ke společenskému klimatu v Protektorátu a české odbojové činnosti. Na zjištěné

charakteristiky bych rád aplikoval vhodný teoretický rámec, kupř. tzv. čtyři teorie tisku.

Analyzovat plánuji reprezentativní vzorek českojazyčných periodik v období bezprostředně navazujícím na atentát. Přesné vymezení vzorku vyplyne z metody práce. Pravděpodobně budu sledovat pražská vydání deníků a vybrané další tituly v období od uskutečnění atentátu po odeznění přímých reakcí na dopadení a popravu atentátníků.

Náhled na seznam základní literatury:

- **AMORT, Čestmír:** *Heydrichiáda*. Praha: Naše vojsko, 1965.
- **ANDREJS, Jaroslav:** *Smrt boha smrti : Legendy a skutečnost kolem atentátu na Heydricha*. Brno: Jota, 1997. ISBN 80-7217-011-2
- **BURIAN, Michal a kol.:** *Atentát : operace Anthropoid 1941-1942*. Praha: Agentura vojenských informací a služeb, 2002. ISBN 80-7278-157-X
- **BOROVÍČKA, Václav Pavel:** *Atentáty, které měly změnit svět*. Praha: Svoboda, 1975.
- **DESCHNER, Günther:** *Reinhard Heydrich : architekt totální moci*. Praha: Rybka, 2002. ISBN 80-86182-62-2
- **FIDLER, Jiří:** *Atentát : malý encyklopedický slovník*. Brno: Jota, 2002. ISBN 80-7217-177-1
- **HAASIS, Helmut G.:** *Smrt v Praze : atentát na Reinharda Hendricha*. Praha: Vitalis, 2004. ISBN 80-7253-141-7
- **HAMŠÍK, Dušan, PRAŽÁK, Jiří:** *Bomba pro Heydricha*. Praha: Mladá fronta, 1964.
- **HONZÍK, Miroslav:** *Za Heydrichem otazník*. Praha: Práce, 1989. ISBN 80-208-0768-3
- **IVANOV, Miroslav:** *Atentát na Reinharda Hendricha*. Praha: Panorama, 1987. ISBN 80-86529-36-3
- **JELÍNEK, Zdeněk:** *Operace Silver A*. Praha: Naše vojsko, 1992. ISBN 80-206-0112-0
- **KÁRNÝ, Miroslav:** *Protektorátní politika Reinharda Hendricha*. Praha: [vydavatel neuveden], 1991. ISBN 80-7065-064-8

- **MAC DONALD, Callum:** *Úder z Londýna : Atentát na obergruppenführera SS Reinharda Heydricha.* Praha: BB art, 1997. ISBN 80-86070-26-3
- **MASTNÝ, Vojtěch:** *Protektorát a osud českého odboje.* Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-56-4
- **PLACHÝ, Zdeněk:** *Protektorát proti Londýnu : 38 dní heydrichiády: černé dny naší historie.* Nové Sedlo u Lokte: Vydavatelství & Nakladatelství Plachý, 2006. ISBN 80-903556-2-5
- **UHLÍŘ, Jan Boris:** *Praha ve stínu hákového kříže.* Praha: Ottovo nakladatelství, 2005. ISBN 80-7360-210-5
- **UHLÍŘ, Jan Boris:** *Ve stínu říšské orlice : Protektorát Čechy a Morava, odboj a kolaborace.* Praha: Skřivan, 2002. ISBN 80-86493-05-9
- **WHITING, Charles:** *Heydrich - sluha smrti.* Brno: Jota, 2003. ISBN 80-7217-198-4
- **ČVANČARA, Jaroslav:** *Akce atentát.* Praha: Magnet-Press, 1991. ISBN 80-85110-77-6
- **ČVANČARA, Jaroslav:** *Někomu život, někomu smrt : československý odboj a nacistická okupační moc.* Praha: Laguna, 2003. ISBN 80-86274-55-1
- **MARŠÁLEK, Pavel:** *Protektorát Čechy a Morava : státopravní a politické aspekty nacistického okupačního režimu v českých zemích 1939-1945.* Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0302-0
- **VRABEC, Václav:** *Antifašistický odboj : zmařené naděje.* Praha: Masarykova dělnická akademie (Tisky Masarykovy dělnické akademie), 1992. ISBN 80-85245-10-8
- **PASÁK, Tomáš:** *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků 1939-1945.* Praha: Univerzita Karlova, 1980.
- **PASÁKOVÁ, Jana:** *Některé otázky periodického tisku v období pomnichovské, druhé republiky a otázky protektorátního tisku.* 2001
- **DOLEŽAL, Jiří:** *Česká kultura za protektorátu : Školství, písemnictví, kinematografie.* Praha: Národní filmový archiv, 1996. ISBN 80-7004-085-8
- **KONČELÍK, Jakub:** *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara : stenografické zápisky Antonína Fingera z protektorátních tiskových porad 1939-1941.* Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0591-0
- **BERÁNKOVÁ, Milena:** *Dějiny československé žurnalistiky ; 3. díl. Český a slovenský tisk v letech 1918-1944.* Praha: Novinář, 1988

- **PASÁK, Tomáš:** *Ilegální komunistická organizace Aktiv a její tisk v letech 1944 - 1945*
- **KOUTEK, Jaroslav:** *Tichá fronta*. 1985
- **DeFLEUR, Melvin - BALL-ROKEACHOVÁ, Sandra:** *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-420-9
- **KUNCZIK, Michael:** *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-X
- **McLUHAN, Marshall:** *Jak rozumět médiím*. Praha: Odeon, 1991. ISBN 80-207-0296-2
- **BURTON, Graeme - JIRÁK, Jan:** *Úvod do studia médií*. Brno: B&P, 2001. ISBN 80-85947-67-6
- **McQUAIL, Denis:** *Úvod od teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-200-9
- **VOLEK, J:** *Historické proměny výzkumu mediálních účinků = Teorie masové komunikace II*. Brno: Masarykova univerzita, 2002.

Jméno konzultanta:

(svým podpisem potvrdí, že souhlasí se spoluprací na tématu, schvaluje základní teze a ve stanoveném termínu odevzdá posudek na práci):

PhDr. Jakub Končelík

Datum: 20.9.2008

Podpis studenta:

Podpis konzultanta:

OBSAH

Úvod	9
1. Historické události v kontextu počátku druhé světové války	14
1. 1 Hitlerova cesta k moci – vznik Třetí říše.....	14
1. 2 Politika Třetí říše – cesta ke 2. světové válce.....	16
1. 3 Protektorát Čechy a Morava	19
1. 3. 1 Cesta k Protektorátu	19
1. 3. 2 Postavení Protektorátu v rámci Říše.....	20
1. 3. 3 Správní systém Protektorátu.....	21
1. 4 Osobnost Reinharda Heydricha.....	23
1. 4. 1 Blesková kariéra Reinharda Heydricha	23
1. 4. 2 Reinhard Heydrich na Pražském hradě	25
1. 5 Atentát na Reinharda Heydricha	26
1. 5. 1 Příprava atentátu.....	26
1. 5. 2 Atentát	27
2. Správní systém struktury dohledu a fungování médií v Protektorátu.....	29
2. 1 Řízení a kontrola médií v nedemokratických režimech	29
2. 1. 1 Čtyři teorie tisku.....	30
2. 2 Struktura dohledu a fungování médií v Protektorátu	32
2. 2. 1 Československá cenzura a protektorátní převzetí jejího právního rámce ...	32
2. 2. 2 Cenzura v Protektorátu Čechy a Morava.....	33
2. 2. 3 Dvojkolejnost protektorátního správního systému ve věci tisku.....	34
2. 2. 4 Konec dvojkolejnosti ve věci protektorátního tisku.....	36
2. 2. 5 Protektorátní tisk a novináři	37
2. 2. 6 Národní politika.....	38
3. Komparace tiskových a cenzurních pokynů týkajících se bezprostředně atentátu na Reinharda Heydricha s reálným obsahem Národní politiky v období druhého stanného práva.....	41
3. 1 Cenzurní pokyny ÚTDS.....	41
3. 2 Pravidelné týdenní tiskové konference.....	56

3. 2. 1 Pravidelná týdenní tisková porada šéfredaktorů denního tisku v Autoklubu 4. června 1942	57
3. 2. 2 Pravidelná týdenní tisková porada šéfredaktorů denního tisku v Tagespresse 18. června 1942	64
3. 2. 3 Pravidelná týdenní tisková porada šéfredaktorů denního tisku 2. července 1942	68
3. 3 Ostatní pokyny a dokumenty	72
3. 3. 1 Recepce šéfredaktorů u státního tajemníka K. H. Franka 11. června 1942.	73
3. 3. 2 Projevy oficiální povahy	80
3. 3. 3 Projevy Emanuela Moravce	82
3. 3. 4 Lidice a Ležáky	85
3. 3. 5 Obecné směrnice k obsahu tisku	88
3. 4 Syntéza pokynů a jejich reálný obraz v Národní politice	89
Závěr	90
English summary	93
Seznam použitých zkratk	94
Prameny a literatura	95
Přílohy	98

Úvod

Druhá světová válka jakožto největší světová tragédie 20. století přitahovala a stále přitahuje laickou veřejnost, stejně jako badatele a historiky na celém světě. Idejemi diktatury nacistického Německa a fašistické Itálie¹ se zabývá politologie spolu s dalšími společensko-vědními disciplínami. O historickém vývoji předválečné Evropy, podobně jako průběhu a výsledcích největšího ozbrojeného konfliktu v dějinách lidstva, bylo napsáno spousta knih a studií. V záplavě historických děl z tohoto období je však třeba selektovat, eliminovat tendenční linii² a držet se přísně faktů, chceme-li poznat reálnou skutečnost tehdejší doby.

Moc v rukou bezpečnostních složek

Co ale bylo napsáno o mnohdy skrytém a k dokonalosti propracovaném systému hierarchie a fungování těchto režimů? O totální infiltraci ideologie a jejích prostředků k dosažení cíle napříč celou společností? Jakým způsobem byla fakticky vykonávána moc oficiálních struktur nejen v samotném Německu, ale také v zemích podřízených a podrobených Třetí říši?

Jedním z nejdůležitějších orgánů jakéhokoli represivního systému jsou bezpečnostní složky, které jak v době míru, tak (o to více) ve válečném stavu vymáhají absolutní loajalitu k režimu. V případě Třetí říše šlo o propracovanou strukturu bezpečnostních a policejních složek, které tvořily oddíly Sturmabteilung (Úderný oddíl - SA)³ a především Schutzstaffel (Ochranný oddíl - SS).⁴

Na uplatňování loajality k režimu se ovšem nepodílely jen policejní složky. Snad ještě plíživějším způsobem než nechvalně proslulým gestapem se do povědomí lidí dostávaly

¹ Italský *fašismus* se dostal k moci v roce 1922 pochodem Benita Mussoliniho na Řím. Alespoň zpočátku nebyl rasistický a hlavním bodem programu byl silný stát s obrovskými pravomocemi.

Nacismus (nacionální socialismus) německého typu byl založen na rasové nesnášenlivosti a nadřazenosti árijské rasy. I jeho počátky spadají do 20. let 20. století. Státní ideologií se ale stává až v Německu v lednu roku 1930.

² Především nazírání nacismu a fašismu očima tendenčního myšlení v době komunismu. Ideologie byly nazývány triumfem „*nejreakčnějších a nejagresivnějších sil imperialistické buržoazie*.“ Např. KRÁL, V.: *Pravda o okupaci*. Praha: Naše vojsko, 1962. 364 s. ISBN 28-098-62

³ Vlivu jednotek SA (které založila NSDAP roku 1920) se Adolf Hitler zbavil v noci z 30. na 31. 6. 1934 vyvražděním vedoucích mužů a významných SA-manů včetně jejich velitele Ernsta Rohma. (tzv. „Noc dlouhých nožů“)

⁴ Založen roku 1923 Adolfem Hitlerem. Faktická historie organizace SS (nikoli jediného oddílu) se datuje od převzetí vedení Heinrichem Himmlerem 6. 1. 1929.

„zásady správného chování“ k Říši prostřednictvím štvavé válečné propagandy a působení médií.

Moc médií

Ani v této oblasti neměl fungující systém daleko k dokonalosti. Projevy říšského ministra propagandy dr. Josepha Goebbelse musely být vysílány v rozhlasu i filmovém zpravodajství, psát o nich byly nuceny noviny. Nacisté si byli velmi dobře vědomi vlivu médií na tvorbu veřejného mínění a média byla také nejvhodnější formou předávání sdělení široké veřejnosti.

Osvědčený systém kontroly médií nacističtí pohlaváři aplikovali vertikálně i horizontálně. Vertikální aplikací rozumím infiltraci kontrolních a represivních mechanismů do všech oblastí lidského života a horizontální rovinou zase šíření praktik na všechna území postupně spadající pod správu Říše. Jedním z nich byl i Protektorát Čechy a Morava.

Situace v Protektorátu

I o situaci v Protektorátu existuje velký počet nejrůznějších zdrojů - s historickým kontextem a problematikou faktického řízení Protektorátu se setkáme v řadě vědeckých publikací. Užší už je souhrn informací o dílčích aspektech oficiálního i osobního protektorátního života, nahlíženého z pohledu odlišných vědních disciplín. Konkrétním příkladem možné absence relevantních zdrojů v některých vědeckých oblastech je i atentát na zastupujícího říšského protektora v Čechách a na Moravě (a na jednoho z nejvlivnějších nacistů) SS-Obergruppenfuhrera Reinharda Heydricha.

O činu skupiny Antropoid, složené z rotmistra Josefa Gabčíka a rotného Jana Kubiše, podobně jako o skupině samotné (spolu s dalšími výsadkovými oddíly), bylo napsáno mnohé. O období, které atentát vyvolal a o kterém mluvíme jako o druhém stanném právu (též heydrichiádě), se okrajově zmiňují i tyto publikace spolu s díly tematickými. Opomínána je však v této souvislosti rovina velmi důležitá a každodenní, která může vydat zajímavá svědectví a zásadní fakta – rovina mediální.

Média – obraz doby

Postavení médií v Protektorátu Čechy a Morava bylo vzhledem k horizontální rovině šíření nacistické ideologie podobné jako v samotné Třetí říši. Jestliže byl tisk ve vztahu k politické sféře v průběhu staletí nazýván „sedmou velmocí,“ „čtvrtým stavem“ či

„ideologickou zbraní,“ zdá se být při sofistikovaném bádání tím nejideálnějším svědectvím doby. Tisk je zároveň zdrojem relevantních informací o propagandě a působení oficiální ideologie na veřejnost, podobně jako svědectvím funkce okupanta vůči samotnému tisku i celému českému národu. Nejinak je tomu i v případě mediální agendy atentátu na Reinharda Heydricha.

Bude-li se chtít čtenář dozvědět o obsahu novin a jeho dopadu více než z parafrází či letmých zmínek v existujících publikacích (které zpravidla jen dokreslují problematiku doby), dostane se do slepé uličky. Zdrojem informací se stane velmi omezený počet titulů zabývajících se obecným fungováním kontroly tisku na území Protektorátu, a nebo soukromé bádání v dobových tiskovinách. Srovnání obou přístupů – tedy teoretického a oficiálního rámce dohledu nad médii s jeho praktickým dopadem na mediální obsah, potažmo na samotné čtenáře – najde jen v některých časově omezených publikacích, věnovaných zpravidla počátku druhé světové války.⁵

Cíl práce

Zacelit mezeru v této oblasti alespoň v tak důležitém období, jakým pro život v Protektorátu bylo druhé stanné právo, se pokouší tato práce. Její součástí je kompletní bibliografická rešerše novinových článků Národní politiky týkajících se atentátu na zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenfuhrera Reinharda Heydricha, spolu s událostmi bezprostředně následujícími, které jsou s akcí skupiny Antropoid spojeny. Vědecká i populárně-naučná literatura odkazuje na jednotlivé články v tisku, žádná z nich ale neuvádí její kompletní soupis.

Druhou rovinu tvoří konkrétní pokyny orgánů nadřazených českému tisku, které jsou dostupné v Národním archivu. Jejich srovnání s konečným obsahem tisku je jedinečnou sondou do systému kontroly a fungování médií na území Protektorátu, stejně jako autentickou ukázkou doby, kterou přibližuje historický kontext i obecný rámec nastíněný v úvodu této práce.

Postup

Ve studii je aplikovaný historický postup, sestávající ze zkoumání historických materiálů z období heydrichiády v Národním archivu České republiky. Cenné informace

⁵ Např. KONČELÍK, J., KÖPPLOVÁ, B., KRYŠPÍNOVÁ, J.: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara: Stenografické zápisky Antonína Fingera z protektorátních tiskových porad 1939-1941*. Praha: Karolinum, 2003. 503 s. ISBN 80-246-0591-0

o fungování a systému tiskové kontroly poskytly zejména složky ministra školství a lidové osvěty Emanuela Moravce, poválečného vedoucího pracovníka ministerstva informací Václava Patzaka, Národního soudu a Archivu syndikátu novinářů.⁶ Na jejich základě bylo možné srovnat obsah dobového tisku, který v této studii zastupuje Národní politika, s oficiálními pokyny, které reprezentují pravidelné tiskové porady šéfredaktorů, pokyny Ústředí tiskové dozorní služby a projevy a oznámení oficiálního charakteru.

Archivní dokumenty nejsou a nemohou být kompletní, neboť právě důležité podklady z roku 1942 absentují v odpovídajících složkách. Důvodem může být jejich skartace, nebo zařazení opisů do složek jiných, které se autorovi nepodařilo dohledat. I přes tyto obtíže a absenci některých materiálů vydaly archivy zajímavé svědectví. Konfrontací s reálným obsahem dobového tisku pak dostáváme interesantní pohled na dobu druhého stanného práva v Protektorátu i na samotný cenzurní a kontrolní systém protektorátního tisku.

Národní politika jako vzorek

Výběr Národní politiky není náhodný. Literatura, zabývající se atentátem na Reinharda Heydricha a následným druhým stanným právem, často zmiňuje právě tento titul.⁷ Provázanost Národní politiky s dobou heydrichiády je navíc prokazatelná na příkladu výsadekovaných skupin československých parašutistů, které byly nasazeny na území Protektorátu. Právě prostřednictvím tohoto listu se parašutisté dorozumívali v případě, že se od sebe odloučili.⁸ Post šéfredaktorů navíc zastávala dvojice aktivistických novinářů – od roku 1938 do roku 1944 Václav Crha, do konce války pak Jan Scheinost.

Diskuse tezí

Konfrontace reálného mediálního obsahu Národní politiky s oficiálními tiskovými pokyny a doporučeními je hlavním tématem předkládané práce. Ta se účinkem mediálních obsahů na čtenáře bude zabývat jen v obecné rovině pomocí normativních

⁶ NA: MORAVEC-AMV 39, č. fondu 794, NA: PATZAK, č. fondu 480, NA: NárS., č. fondu 925, NA: ASYN, Praha, č. kart. 108, Tiskové konference šéfredaktorů denních tisků

⁷ Např. AMORT, Č.: *Heydrichiáda*. Praha: Naše vojsko, 1965. 322 s.

IVANOV, M.: *Atentát na Reinharda Heydricha*. Praha: Panorama, 1987. 336 s. ISBN 11-085-87

⁸ O inzerátech se zmiňuje Miroslav Ivanov, jehož slova dokládá obsah inzertní části Národní politiky.

IVANOV, M.: s. 121-122 a NÁRODNÍ POLITIKA, roč. LX (1942), č. 117, 118, 121 – 125, 128 – 129, 131 – 133 (1., 2., 5. – 9., 12. – 13., 15. – 17. 5.), str. 7, 4, 7, 7, 4, 7, 7, 7, 7, 7, 7, 7

teorií tisku, a to v kapitole teoretické, věnované fungování médií a dopadu jejich sdělení na recipienty.

Mírný odklon od původních tezí je způsoben především zajímavostí, množstvím a snad i exkluzivitou nalezených historických dokumentů, které lépe pomohou pochopit systém řízení médií v nedemokratickém režimu na konkrétním případě mediální agendy atentátu na Reinharda Heydricha v oficiálním protektorátním tisku.

1. Historické události v kontextu počátku druhé světové války

1. 1 Hitlerova cesta k moci – vznik Třetí říše

Po vítězství mocností Dohody v první světové válce bylo nuceno Německo - jako jeden z poražených států – přijmout 11. listopadu 1918 tvrdé podmínky kapitulace. Ještě tvrdší však byly pro bývalou „Druhou říši“⁹ body Versailleské mírové smlouvy z 28. 6. 1919, která měla zabránit opakování podobného světového konfliktu.¹⁰ Dokument začal být německým národem chápán jako křivda a frustrace ze ztráty světového postavení sehrála v budoucnu významnou roli.

V červenci téhož roku přijalo Národní shromáždění demokratickou ústavu a protože sněm zasedal zpočátku ve Výmaru, dostala nová republika přívlastek „výmarská.“ Nová situace (parlamentní systém namísto císařství) vyvolávala řadu dohadů a nepokojů, které nový režim nebyl s to přesvědčivě řešit. Doba nespokojenosti nahrávala extremismu. Radikální levicový proud představovali komunisté, proti kterým se postavila Německá dělnická strana (Deutsche Arbeiterpartei – DA) Antona Drexlera. Do této malé strany vstoupil v roce 1919 také rakouský rodák z Branau am Inn – Adolf Hitler.

Hitler od února 1920 spolupracoval na programu strany, která se přejmenovala na Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (NSDAP) a za svůj symbol přijala rudou vlajku s černou svastikou v bílém kruhu. Základy nacionálně-socialistické strany, jejímž cílem bylo odmítnutí Versailleské mírové smlouvy, byly položeny.¹¹

⁹ Za První říši byla považovaná „Svatá říše římská národa německého“ (9. – 18. století)

¹⁰ Smlouva obsahovala odstoupení částí německého území (Alsasko-Lotrinsko připadlo Francii, Eupen, Malmedy a Moresnet Belgii, Poznaňsko, část Pomořanska a Východního Pruska Polsku, Hlučínsko ČSR, Gdaňsk byl prohlášen svobodným městem pod dohledem Společnosti národů, Klajpeda připojena v roce 1923 k Litvě). Příslušnost Šlesvicka, již. části Vých. Pruska a Horního Slezska byla částečně řešen plebiscitem. Německo ztratilo všechny kolonie, Sársko bylo na dobu 15 let odevzdáno do správy Společnosti národů, levý břeh Rýna měl být 15 let okupován dohodovými armádami, na pravém břehu Rýna v šířce 15 km byla vyhlášena demilitarizovaná zóna. Byla zrušena všeobecná branná povinnost, zakázán generální štáb a dovoz zbraní, dobrovolnická armáda omezena na 100 000 a námořnictvo na 15 000 mužů, těžké zbraně a vojenské letectvo zakázány. Německo se také zavázalo k reparační povinnosti. Viz *Malá československá encyklopedie*. Praha: Academia, 1987. VI. svazek S-Z, Versailleská mírová smlouva, s. 523

¹¹ Požadavky NSDAP viz KLIMEK, A.: *30. 1. 1933 Nástup Hitlera k moci*. Praha: Havran, 2003. 188 s. ISBN 80-86515-28-1

Po počátečních politických nezdarech se Hitler pokusil využít slabosti Výmarské republiky a neschopnosti řešit těžkou ekonomickou situaci vojenským pučem. Jeho pokus z 9. listopadu 1924 byl ale neúspěšný.¹² O rok později Hitler přesto obnovil NSDAP a začal se připravovat na legitimní převzetí moci ve státě.

Vhodnou příležitostí k zesílení kritiky stávajícího režimu byla pro Hitlera situace v roce 1929. Na „černý pátek“ 24. října se zhroutily kurzy akcií na wallstreetské burze a vypukla světová hospodářská krize.¹³ Další velká výzva pro politický extremismus a první volební úspěch nacionálního socialismu – 14. září 1930 získala NSDAP ve volbách do Říšského sněmu 18,33 % hlasů a 107 mandátů.¹⁴ Další satisfakce na cestě k politickému úspěchu přišla o necelé dva roky později – Hitler kandidoval na post prezidenta republiky a ačkoli zvítězil Paul von Hindenburg, získal 30 % hlasů v prvním a téměř 37 % ve druhém kole nebyl pro Hitlera neúspěchem. V témže roce se navíc NSDAP stala nejsilnější stranou říšského sněmu a plně využila potenciálu vrcholící hospodářské krize.

Potenciál samotného Hitlera a jeho strany pak vyvrcholil v lednu roku 1933. 28. 1. odstoupila vláda a novým kancléřem byl o dva dny později jmenován Adolf Hitler. Demokratický charakter Německa pak definitivně skončil přijetím zákonů ze 14. března 1933, jímž se právo vyhlášení zákonů přeneslo na osobu kancléře a 14. července 1933, jímž byly zakázány všechny politické strany mimo NSDAP. 2. srpna 1934 zemřel Paul von Hindenburg, prezidentská funkce byla zrušena a „*Hitler nastoupil do úřadu vůdce a říšského kancléře.*“¹⁵ Adolf Hitler se stal neomezeným vůdcem nové Třetí říše¹⁶ a schválené zákony páteří jejího právního systému.

¹² Hitler byl odsouzen na pět let do vězení a jeho strana zakázána. V cele strávil nakonec jen 9 měsíců, které využil k sepsání stranického pamfletu s názvem *Mein Kampf*, v němž vytyčil základní rysy a cíle strany a otevřeně zaútočil na Židy.

¹³ Německo bylo po Spojených státech nejpostiženější zemí. Prohloubila se krize zemědělství, klesla průmyslová výroba, stoupala nezaměstnanost a inflace.

¹⁴ Volební účast byla vysoká (82 %) a volby skončily krachem demokratických stran. Sociální demokracie sice vyhrála s 24,5 %, hned za ní se ale umístila NSDAP s 18,33 % a komunistická strana s 13,1 %. KLIMEK, A.: s. 93

¹⁵ KLIMEK, A.: s. 140

¹⁶ Název pro nacistickou diktaturu byl převzat z knihy Arthura Moellera van den Brucka *Das dritte Reich* (1923)

1. 2 Politika Třetí říše – cesta ke 2. světové válce

Jedinou stranou v Německu se od roku 1933 stala NSDAP, jedinou státní ideologií nacionální socialismus a jediným vůdcem Adolf Hitler. On a jeho strana určovali, jakým směrem se bude Třetí říše ubírat a jakými zákony se bude řídit. Východiskem pro reálnou politiku byl jednak program nastíněný v Hitlerově knize *Mein Kampf* a také nové či jen přesněji specifikované národně-sociální myšlenky. Jejich nejdůležitější body definuje Friedemann Bedürftig:¹⁷

1. Antiliberalismus a antiparlamentarismus
2. Antikomunismus a nacionalismus
3. Rasismus
4. Antisemitismus
5. Militarismus a imperialismus

První bod splnili nacisté už přijetím výše zmíněných zákonů, kterými zakázali existenci jiných politických stran a znemožnili tak působení legitimní opozice na půdě parlamentu. *Antikomunismus* využili při své cestě k moci, když se už při svém vzniku vymezili vůči extrémní levici a nabídli jiné řešení dlouhodobé krize, umocněné hospodářskými problémy. Na antikomunistickou notu udeřili nacisté také v kauze zapálení Říšského sněmu v roce 1933.¹⁸ Perzekuce komunistů pokračovaly během celých dvanácti let existence Třetí říše a měly za následek přechod levicových aktivistů do ilegality nejen v Německu, ale také na obsazených územích. Komunisté se podobně jako Židé stali úhlavním nepřítelem nacismu.

Glorifikace německého národa v podobě *nacionalismu* vycházela z historických paralel o jeho nadřazenosti. Hitler zdůrazňoval velikost Německa v období První i Druhé říše a apeloval na křivdu, která byla na německém národě spáchána Versailleskou mírovou smlouvou. Z těchto argumentů vyplývaly také některé později vznesené územní nároky. Učení o nadřazenosti národa pak vedlo k otevřenému rasismu.

Rasismus byl nastíněn už v Hitlerově knize *Mein Kampf* a vycházel z teorií 19. století.¹⁹ Pojem „nadčlověk“ Hitler ztotožnil s „árijskou rasou,“ která měla být ze všech

¹⁷ BEDÜRFTIG, F.: *Třetí říše a druhá světová válka: Lexikon německého nacionálního socialismu 1933-1945*. Praha: Prostor, 2004. s. 283-284

¹⁸ Požár Říšského sněmu 27. 2. 1933 umocnil útočnost NSDAP, která obvinila z jeho založení komunisty.

¹⁹ Např. díla a myšlenky Thomase Roberta Malthuse o nebezpečně rychlém růstu lidské populace (*Teorie o obyvatelstvu, Experimentální zákon o obyvatelstvu*), Charlese Darwina o přírodním výběru a přežití nejsilnějších druhů (*O původu druhů*), Friedricha Wilhelma Nietzcheho o nadčlověku (*Nadčlověk*),

nejdokonalejší a předurčena k vládnutí. O tom se jako první přesvědčili němečtí Židé, kteří byli naopak pokládáni za rasu nejpodradnější a stali se cílem *antisemitismu*. 15. září 1935 přišli o některá ze základních práv na základě Norimberských zákonů²⁰, které byly předznamenáním pozdějšího „konečného řešení.“²¹

Naplnění všech výše zmíněných bodů bylo podle nacistů možné jen na základě světového *imperialismu* německého národa a vyvolené rasy, která potřebovala ke svému rozvoji nový životní prostor.²² Ten začalo Německo za přihlížení světových mocností získávat u svých sousedů. V březnu roku 1938 připojilo bez použití násilí Rakousko (tzv. *anšlus*) a na Mnichovské konferenci z 29. na 30. 9. 1938 také Sudety. Československo tak přišlo o území rozlohou větší než Nizozemsko (41 569 km²) a počet obyvatel převyšující dánskou populaci (4 992 440 obyvatel). Celkové ztráty ale byly fakticky mnohem větší – Československo ztratilo průmyslově výkonné oblasti i pohraniční opevnění a Hitlerova moc ještě vzrostla.²³

K uskutečnění hlavních německých cílů – tedy postupné ovládnutí celé Evropy a Ruska – už byla potřeba *militarizace*. Hitler díky politice appeasementu²⁴ postupně vyzbrojoval Třetí říši a připravoval ji na ozbrojený konflikt, který měl německému národu vydobýt zpět světové postavení.

Poslední nekrvavé obsazení cizího území představoval vznik Protektorátu Čechy a Morava, který byl zřízen na základě výnosu ze dne 16. 3. 1939. Adolf Hitler nejspíš věřil slovům Otto von Bismarcka²⁵ o tom, že „*Kdo má Čechy, má Evropu*“

K dalšímu kroku – obsazení Polska – už potřebovalo Německo válku. Záminkou k rozpoutání se stalo fingované přepadení vysílače v Gliwicích²⁶ a 1. září 1939 vyhlásilo

Josepha-Arthura de Gobineau o nadřazenosti árijské rasy (*Pojednání o nerovnosti ras*) a jeho pokračovatele Houstona Stewarta Chamberlaina (*Základy 19. století*). Více viz RÖDER, Th., KUBILLUS V.: *Muži za Hitlerem – architekti hrůzy*. Olomouc: Votobia, 2000. 367 s. ISBN 80-7198-421-3

²⁰ Podle zákona o říšském občanství byli Židé a další osoby „neárijské krve“ pouhými státními příslušníky bez politických práv. Židům bylo zakázáno uzavírat manželství s „občany německé krve.“ Zákony rovněž definovaly, kdo je Židem – vedle „úplných Židů“ také všechny osoby se třemi či dvěma židovskými prarodiči, osoby žijící v manželství s Židem nebo pokud se hlásili k židovské víře. BEDURFTIG, F.: s. 311-312

²¹ Opatření proti Židům byla formálně a s definitivní platností a konceptem zahájena na konferenci ve Wannsee 20. 1. 1942. Židé měli být deportováni do koncentračních táborů a tam vyhubeni.

²² Němci označovaný jako „*Lebensraum*.“ V první fázi se jednalo o obsazení území ležícího na východ od Německa – tzv. „*Drang nach Osten*“

²³ GREGOROVÍČ, M.: *Kapitoly o českém fašismu*. Praha: Lidové noviny, 1995. 186 s. ISBN 81-7106-100-X

²⁴ Politika „*nevmešování*“ západních mocností do záležitostí Hitlerovského Německa ve snaze zachovat světový mír.

²⁵ Pruský a německý státník (1815-98). Jako ministerský předseda vedl Prusko v úspěšných válkách proti Dánsku (1864), Rakousku (1866) a Francii (1870-71). První německý kancléř přezdívaný „*železný*.“

Německo Polsku válku. Začal největší, nejkrvavější a počtem obětí nejrozsáhlejší konflikt v lidských dějinách, který měl uspokojit mocenské ambice Hitlerovy Třetí říše.

²⁶ 31. 8. 1939 kolem 20. hodiny přepadli na rozkaz německých velitelů polští vězni z koncentračních táborů v přestrojení za polské vojáky rozhlasovou stanicí ve Slezsku a v narušeném vysílání vyzvali Polsko k boji proti Německu.

1. 3 Protektorát Čechy a Morava

1. 3. 1 Cesta k Protektorátu

Samostatný československý stát vznikl na základě výše zmíněného versaillesko-washingtonského mírového systému po skončení první světové války.²⁷ 28. října 1918 tak vznikl svobodný a vítězný stát jako ostrov mezi poraženými. Frustrace Německa ze ztráty světového postavení byla již zmíněna výše. Rakousko bylo definitivně nuceno opustit schéma Rakouska-Uherska, podobně jako Maďarsko. S Poláky pak mělo Československo územní spory.²⁸

Podobně jako na všechny ostatní státy dopadla i na Československo světová hospodářská krize, která měla za následek útlum průmyslové výroby a vývozu, zahraničního obchodu, růst nezaměstnanosti a inflace apod. K ekonomickým problémům se navíc přidaly ještě problémy národnostní.²⁹ Především obyvatelstvo sudetských oblastí stupňovalo své požadavky za podpory německé politiky.³⁰ Mluvčím této části se stala Henleinova strana SdP (Sudetendeutsche Partei)³¹, která za pomoci nacistického Německa dosáhla odtržení sudetského území od Československa prostřednictvím mnichovské konference.³²

Okleštěná republika dál musela snášet německé agresivní výpady, které nabyly konkrétní podoby v březnu roku 1939. Německo už praktikovalo svou potřebu „životního prostoru“ anšlusem Rakouska i připojením Sudet, Hitlerovy plány ale sahaly dál. Po prohlášení, že Čechy vždy patřily pod německou říši, obsadila nacistická vojska

²⁷ Čechoslováci si vydobyli vlastní stát díky diplomatickému působení politické delegace a zapojení československých legionářů do válečných bojů na straně Dohody. Např. KÁRNÍK, Z.: *České země v éře první republiky*. Praha: Libri, 2003. 571 s. ISBN 80-7277-195-7

²⁸ KLÍMEK, A.: s. 36

²⁹ V Československu žila až třímilionová německá menšina, která byla v autonomních požadavcích podporována bohatými Němci i samotným Hitlerem.

³⁰ Československo proto začalo hledat v neklidné době spojence a snažilo se uzavírat mezinárodní dohody na svou ochranu. Jedním z výsledků byl například pakt o vzájemné pomoci mezi ČSR, Francií a SSSR. Srov. např. MORAVCOVÁ, D., BĚLINA, P.: *Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1914-1941*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 1998. 219 s. ISBN 80-86130-04-5

³¹ Původní název Sudetendeutsche Heimatfront (SHF) změněn na SdP až 30. dubna 1935. KLÍMEK, A.: s. 155

³² O Mnichovu a důsledcích pro ČSR již byla řeč. Podrobný popis jednání srov. např. GREGOROVICĚ, M., KRÁL, V.

15. března 1939 Československo.³³ Hitlerovým výnosem, vydaném o den později, se stal z Československa „Protektorát Čechy a Morava.“³⁴

1. 3. 2 Postavení Protektorátu v rámci Říše

Výnosem Adolfa Hitlera byl Protektorát uznán jako součást Velkoněmecké Říše (čl. 1 odst. 1), která měla být autonomní a samosprávná (čl. 3 odst. 1).³⁵ Za vzor státoprávního uspořádání vzali Němci smlouvu mezi Francií a tuniským bejem z roku 1881.³⁶ Přesto se nově vzniklé protektorátní území stalo svou podstatou něčím jedinečným. Narozdíl od ostatních zemí určených k bezprostřednímu zapojení do německé říše v ní byla povolena autonomní správa.³⁷

Ta byla zajištěna již v Hitlerově výnosu v podobě protektorátní vlády a státního prezidenta. Protektorátu tak de facto zůstal správní systém z pomnichovské doby, který byl doplněn druhou (říšskou) kolejí. Změny dostala především Beranova vláda, která ještě před Háchovou cestou do Berlína podala demisi a její mandát definitivně skončil 7. dubna 1939, kdy byla vytvořena nová vláda pod vedením generála Eliáše.³⁸ Antiparlamentarismus nacionálního socialismu se projevil i v Protektorátu, když za jediný legislativní orgán byla označena právě protektorátní vláda, nad kterou byl státní prezident Emil Hácha.

Právě Hácha 21. března rozhodl o vytvoření Národního souručenství namísto dřívějšího parlamentu ve snaze vytvořit podobný orgán jakým byla NSDAP. Postupně se k němu přihlásilo téměř všechno protektorátní obyvatelstvo, a to především z toho důvodu, že zpočátku zastávalo spíše protiněmecké stanovisko.³⁹ To se změnilo na podzim roku 1940, kdy se do vedení začali dostávat aktivističtí novináři a kolaborantské osobnosti českého politického života, na jejichž pacifikaci už neměl nemocný Hácha síly.⁴⁰

³³ O den dříve se odtrhl „Slovenský štát,“ jehož představitel Josef Tiso věděl o plánované okupaci českých zemí s předstihem od Hitlera. KRÁL, V.: s. 127-132

K podpisu „odevzdání českého území pod ochranu Říše“ byl donucen státní prezident Emil Hácha v Berlíně pod tlakem samotného Adolfa Hitlera (bombardováním Prahy navíc Háchovi vyhrožoval vrchní velitel luftwaffe Herman Goring. KRÁL, V.: s. 132-137

³⁴ V originále „Bohmen und Mahren“

³⁵ MARŠÁLEK, P.: *Protektorát Čechy a Morava*. Praha: Karolinum, 2002. s. 17

³⁶ KRÁL, V.: s. 138

³⁷ MARŠÁLEK, P.: s. 65

Autonomie sice byla ve zmiňovaném výnosu deklarována, reálně ale téměř neexistovala.

³⁸ MARŠÁLEK, P.: s. 58

³⁹ To bylo také důvodem, proč proti němu vystupovali čeští fašisté zastoupení především Národní obcí fašistickou (později přejmenovanou na Národní tábor fašistický) v čele s Radolou Gajdou a Vlajkou (Jan Rys-Rozsévač) Viz PASÁK, T.: *Český fašismus 1922-1945 a kolaborace 1939-1945*. Praha: Práh, 1999. 486 s. ISBN 80-7252-017-2

⁴⁰ MARŠÁLEK, P.: s. 126

Národní souručenství se tak alespoň zpočátku stalo politickým organizátorem českého národa, funkci předprotektorátního Národního shromáždění ale nikdy nepřevzalo a po svém aktivistickém přerodu se stalo prakticky mrtvým hnutím. Nejvýznamnější složkou české správní moci tak zůstávala protektorátní vláda a spojovacím článkem mezi ní a říšskou okupační mocí Předsednictvo ministerské rady.

Říšská část dvoukolejného systému spravování Protektorátu byla zastoupena Úřadem říšského protektora (ÚŘP) a státního tajemníka. Ačkoli Němci lpěli na vůdcovském principu, v Protektorátu se jim nepodařilo vyřešit kompetenční spor mezi těmito dvěma orgány, který byl přiživovaný především ctižádostivostí státního tajemníka K. H. Franka. Utlumen byl jen krátce v době výkonu funkce zastupujícího říšského protektora Reinhardem Heydrichem, který nepřipouštěl žádnou konkurenci.

1. 3. 3 Správní systém Protektorátu

Správní systém Protektorátu lze rámcově rozdělit na čtyři základní části: 1. Období vojenské správy, 2. Období politické dvoukolejnosti, 3. Říšská nadřazenost po správní reformě z roku 1942, 4. Rozšíření pravomocí státního tajemníka.⁴¹

Po obsazení Československa nacisty bylo potřeba krátkého přechodného období vojenské správy, která by konsolidovala poměry. Ačkoli byl již 18. března 1939 do funkce říšského protektora jmenován Konstantin von Neurath, na své faktické vládnutí si musel počkat do 16. dubna.

Vliv říšského protektora byl obrovský na základě zmíněného výnosu Adolfa Hitlera z poloviny března, jímž se stal „*jediným reprezentantem vůdce a říšského kancléře a říšské vlády v Protektorátu*.“⁴² Jeho úřadu bylo podřízeno prakticky všechno, vyjma bezpečnostních složek, které nadále podléhaly Berlínu.

K největší správní reformě a k ještě většímu posílení vlivu protektora a Říše na úkor protektorátních „autonomních“ institucí došlo po Neurathově odvolání 27. 9. 1941. Do funkce zastupujícího říšského protektora nastoupil obávaný technokrat moci a jeden ze strůjců konečného řešení židovské otázky, šéf úřadu RSHA⁴³, generál policie, SS-obergruppenführer Reinhard Heydrich.

⁴¹ Tímto krokem byly ukončeny nejasnosti v kompetencích říšského protektora a státního tajemníka. Protektorem byl jmenován 20. srpna 1943 Wilhelm Frick, který krátce po svém uvedení do úřadu odjel zpět do Německa a vyklidil tak pozici Frankovi. MARŠÁLEK, P.: s. 40-41

⁴² Hitlerův výnos ze 16. března 1939. MARŠÁLEK, P.: s. 48

⁴³ Hlavní úřad říšské bezpečnosti. Zřízen 27. 9. 1939.

Ten začal pracovat na správní reformě, kterou postupně zaváděl od počátku roku 1942. V tichosti a zdání ponechání autonomie de facto zrušil dvoukolejný systém tím, že do českých struktur infiltroval říšské úředníky a reorganizoval ministerstva.⁴⁴ Zavedení všech svých vlastních reforem do praxe už se ale nedožil. 27. května 1942 byl na něj spáchán atentát parašutisty vyslanými z Londýna a následkům zranění 4. června podlehl.

⁴⁴ Více o správní reformě viz MARŠÁLEK, P.

1. 4 Osobnost Reinharda Heydricha

Cesta Reinharda Heydricha na Pražský hrad byla lemována úspěchy, kumulací funkcí i rozvojem jeho cílevědomého a svědomitého charakteru. Heydrich byl spíše technokrat moci než fanatický vykonavatel rozkazů z přesvědčení. Jeho moc rostla a obavy z něj také. Nejen mezi obyvateli Třetí říše a okupovaných území, ale také mezi samotnými nacistickými pohlaváry. Heydrich byl třetím mužem Říše.⁴⁵

1. 4. 1 Blesková kariéra Reinharda Heydricha

Reinhard Heydrich se narodil 7. 3. 1904 v Halle an der Saale a v mládí se věnoval především hudbě – hrál na piano a na housle, zpíval. Vystudoval reformní gymnázium a v roce 1922 odstartoval svou profesní kariéru v německém námořnictvu.⁴⁶ Ta skončila ne zcela jasně vysvětleným incidentem⁴⁷, který vyústil v řízení před čestným soudem říšského námořnictva v roce 1931 a následné Heydrichovo propuštění. Vstupem do NSDAP v téže roce se však začala odvíjet nová Heydrichova kariéra.

Tu odstartoval sám šéf SS Heinrich Himmler: „Dozvěděl jsem se o něm od jednoho z jeho přátel, tehdejšího SS-oberführera Ebersteina, a povolal ho v červenci téhož roku (1931) do ochranných oddílů (SS). ... Brzy poté jsem ho povolal do Mnichova a svěřil mu v říšském vedení, tehdy ještě zcela úzkém, nové úkoly.“⁴⁸ Novým úkolem byla realizace Himmlerova projektu – vytvoření zvláštní bezpečnostní služby SS. Heydrich na jeho pokyn vybudoval skvěle fungující zpravodajskou službu Sicherheitsdienst známou pod zkratkou SD. Tato dvě písmena patřila vedle gestapa k nejobávanějším v Třetí říši.⁴⁹

Heydrich se osvědčil a v roce 1936 se stal šéfem SD a bezpečnostní policie (Sipo). Prostřednictvím sítě podřízených zpravodajů získával nejen zprávy o německé společnosti, ale také o nejmocnějších mužích Říše. Heydrich budil strach i mezi samotnými nacisty a jeho vliv stále rostl. Některé prameny dokonce hovoří o

⁴⁵ Prvním mužem byl Adolf Hitler, druhým šéf SS Heinrich Himmler.

⁴⁶ Kadetská léta strávil na křižníku Berlin, kde byl jeho nadřízeným mimo jiné admirál Wilhelm Canaris, od roku 1935 šéf abwehru (německá špionážní služba).

⁴⁷ Prameny se v přesných důvodech rozcházejí. Zřejmě je jen to, že šlo o problém ve vztahu k vysoce postavené ženě.

⁴⁸ HAMŠÍK, D., PRAŽÁK, J.: *Bomba pro Heydricha*. Praha: Mladá fronta, 1964. s. 13

⁴⁹ SD byl vybudován na systému špiclů operujících po celém území říše. Děлил se na sektory (Abschnitte) a vrchní sektory (Oberabschnitte). SS a vedení strany od něj dostávaly pravidelné zprávy o náladách mezi obyvatelstvem, o skutečných nebo údajných odpůrcích režimu a o opozičních skupinách. BEDURFTIG, F.: s. 442-443

Heydrichovi v pozadí akcí jako byla Noc dlouhých nožů, židovský pogrom známý jako „Křišťálová noc“ nebo organizaci fingovaného přepadení rozhlasového vysílače v Gliwicích.⁵⁰

Obrovský Heydrichův vliv na bezpečnostní složky Říše a protižidovská opatření už historicky doložené jsou. Po pádu Varšavy 29. 9. 1939 reorganizoval Heydrich bezpečnostní aparát a sloučením SD a Sipo vznikl Hlavní říšský bezpečnostní úřad (Reichssicherheitshauptamt – RSHA)⁵¹. V 35 letech se tak Reinhard Heydrich stal šéfem veškeré bezpečnostní služby Třetí říše.

Heydrich se také podílel na tzv. „konečném řešení židovské otázky“, kterým ho pověřil Herman Göring dopisem z 31. 7. 1941.⁵² Heydrichovi nejen podléhaly koncentrační tábory v rámci RSHA, on sám vypracoval koncept pro deportace a vyhlazení Židů. Ten prezentoval na konferenci ve Wannsee, které 20. 1. 1942 předsedal.⁵³

Reinhard Heydrich se stal obávaným nacistickým pohlavářem s obrovskou sférou vlivu a téměř neomezenými pravomocemi. Ty uplatňoval v rámci Německa stejně jako na okupovaných územích. Právě zkušenosti z těchto oblastí byly Heydrichovým nejlepším doporučením pro misi v zemi, která odmítala přijmout nadvládu Říše – Protektorát Čechy a Morava. Příliš mírný říšský protektor Konstantin von Neurath byl odvolán na zdravotní dovolenou a na jeho místo nastoupil 27. 9. 1941 Reinhard Heydrich.

O konkrétních důvodech pro tento krok se literatura nezmiňuje. Důvodem mohly být Heydrichovy ambice zvládnout problém, na který ostatní nestačili, nebo snaha dokázat, že může sám spravovat dobytá území. Tato skutečnost by mu mohla usnadnit pozdější vládu v Sovětském svazu za předpokladu, že by byl Německem dobyt.

Skutečné příčiny nástupu třetího nejmocnějšího muže Říše do funkce Zastupujícího říšského protektora však zůstávají zahaleny tajemstvím.

⁵⁰ Srov. např. HAMŠÍK, D., PRAŽÁK, J.

⁵¹ Sipo = Bezpečnostní policie. Pod úřad RSHA patřilo také gestapo (tajná státní policie), Kriminální policie (Kripo) a Pořádková policie (Orpo).

⁵² BEDŮRFTIG, F.: s. 220

⁵³ Ačkoli už před tímto jednáním, které inicioval Reinhard Heydrich, byly povražděny statisíce lidí v Polsku a Sovětském svazu, tato konference znamenala počátek systematické likvidace Židů ve vyhlazovacích táborech. Srov. např. BUTLER, R.: *Dějiny gestapa slovem a obrazem*. Praha: Euromedia Group, 1999. 240 s. ISBN 80-242-0214-X

1. 4. 2 Reinhard Heydrich na Pražském hradě

Postoj von Neuratha vůči Čechům byl pro Hitlera příliš liknavý a měl za následek sabotážní akce a častou činnost domácího odboje. Heydrich postupoval zcela jinak - striktním a represivním přístupem, na který byl zvyklý. Jeho cílem bylo vzbudit obavy a strach a zamezit práci odboje. Hned po svém nástupu vyhlásil stanné právo a nechal zatknout předsedu protektorátní vlády generála Eliáše:⁵⁴ *„Z nařízení zastupujícího říšského protektora SS-obergruppenführera Heydricha byl ministerský předseda autonomní protektorátní vlády inženýr Eliáš zatčen pro velezradu a zemězradu a odevzdán lidovému soudu německé říše k vynesení rozsudku. Zastupující říšský protektor zbavil současně zatčeného jeho úřadu.“*⁵⁵

Heydrich rozpoutal v Protektorátu dosud nevídaný teror, jehož následkem byly stovky mrtvých Čechů včetně předních odbojářů. Objevily se stanné soudy, které odsuzovaly bez dlouhých průtahů a mnohdy bez potřebných důkazů. Rozsáhlými represemi se Heydrichovi podařilo eliminovat domácí odboj a utlumit ilegální protirišskou činnost na území Protektorátu. Vůči Čechům se choval s despektem a nikomu nedůvěřoval. O svém úkolu a plánech s českým národem hovořil již ve svém projevu k nástupu do funkce zastupujícího říšského protektora: *„Tento prostor se jednou musí stát německým a Čech tady nemá už koneckonců co pohledávat.“* Podoba a kroky jeho vlády byly více než zřejmé.

Po vlně zatýkání, odsuzování a popravování odvolal Heydrich 19. ledna 1942 stanné právo a jmenoval novou protektorátní vládu v čele s Jaroslavem Krejčím. Zároveň eliminoval její vliv na chod Protektorátu novou správní reformou, která do jisté míry ukončila tzv. „dvoukolejnost“ státní správy na protektorátním území.⁵⁶ Heydrichův vliv se ještě zvýšil a situace se k nacistické spokojenosti stabilizovala.

⁵⁴ Alois Eliáš spolupracoval s domácím i zahraničním odbojem.

⁵⁵ HAMŠÍK, D., PRAŽÁK, J.: s. 60

⁵⁶ Dvoukolejnost znamenala českou a paralelní německou linii při správě protektorátního území. Říšští úředníci měli za úkol dohlížet na české struktury a donutit je ke spolupráci.

1. 5 Atentát na Reinharda Heydricha

Činnost Reinharda Heydricha ve funkci zastupujícího říšského protektora nesli nelibě především Češi, proti kterým byl jeho teror namířen. Eliminaci domácího odboje pocítil také odboj zahraniční, který přišel o důležité kontakty a informátory.⁵⁷ Svým působením a pro nacisty jednoznačně úspěšnou prací v Protektorátu si Heydrich vysloužil nejen přívlastek „krvavý pes,“ ale dostal se i do hledáčku československých agentů cvičených ve Velké Británii.

1. 5. 1 Příprava atentátu

Exilové vedení rozhodlo na podzim roku 1941, že Reinhard Heydrich bude zlikvidován. O nutnosti a důvodu takového kroku se vedou dodnes spory. Jednou z příčin mohla být nutnost zneškodnit člověka, který utiskuje český národ. Všichni ale dobře věděli, že následky takové akce můžou být nedozírné a že na jeho místo usedne někdo jiný, možná ještě tvrdší. Za další možnou příčinu je označována ambicióznost západu, který se bál otevření druhé fronty, ale zároveň chtěl dokázat, že nezůstává pasivní. Edvard Beneš pak mohl chtít umocnit svůj vliv na dění v Protektorátu, který se marginalizoval. Lidé měli na očích spíš domácí ilegální činnost komunistické strany, jejíž vlivu se Beneš obával. Špionážní teorie mluví o obětování Heydricha bez ohledu na následky kvůli ochraně šéfa abwehru Wilhelma Canarise, který podle některých zdrojů poskytoval tajné zprávy západu a byl tzv. „dvojím agentem.“ Šéf československého zpravodajství v Londýně František Moravec zase charakterizoval připravovaný atentát takto: *„Předně bude mohutným projevem odporu, který zahladí stigma pasivity a Československu pomůže mezinárodně. A za druhé dojde k obnově odbojového hnutí tím, že poskytne jiskru, která uvede lidové masy do pohybu...“*⁵⁸ Ať už byly důvody jakékoli, historicky nezpochybnitelné zůstává jediné – 28. 12. 1941 odstartovalo z Velké Británie letadlo se třemi oddíly parašutistů na palubě. Byly to skupiny Silver A, Silver B a Antropoid.⁵⁹

⁵⁷ Jedním z velkých úspěchů Reinharda Heydricha ve funkci zastupujícího říšského protektora bylo zadržení Paula Thummela. Agent s krycím jménem A-54, René, dr. Holm či Eva byl považován za informátora Balabánovy skupiny Tři králů, která předávala zprávy Londýnu. Jeho role nebyla dodnes zcela objasněna.

⁵⁸ IVANOV, M.: s. 47

⁵⁹ Silver A (nadp. Alfréd Bartoš, rotmistr Josef Valčík, radiotelegrafista Jiří Potůček) měla za úkol aktivovat vysílací stanici „Libuše.“ Vysílací stanici disponovala také druhá zpravodajská skupina Silver B (Zemek, Škácha). Jediný Antropoid měl bojový úkol.

1. 5. 2 Atentát

Skupina Antropoid, složená z rotmistra Josefa Gabčíka a rotného Jana Kubiše, měla mezi všemi skupinami, vysazenými v průběhu druhé světové války na území Protektorátu, speciální úkol.⁶⁰ Po vysazení na jiném místě, než bylo původně plánováno, se oba parašutisté po četných peripetiích spojili s lidmi domácího odboje a začali se chystat na svou akci.⁶¹ Díky informacím českých lidí působících v těsné blízkosti Reinharda Heydricha⁶² vypracovala dvojice plán atentátu, který se rozhodla provést 27. května 1942.

V 10:30 dává Josef Valčík⁶³ znamení zrcátkem Gabčíkovi s Kubišem, že se auto zastupujícího říšského protektora blíží do vytypované zatáčky v Praze Libni. V 10:31 se Josef Gabčík vrhne před vůz a chystá se vystřelit. Zbraň je ale zablokovaná, a tak Jan Kubiš hází bombu, jejíž střepiny skončí v Heydrichových zádech. Sám Heydrich i jeho řidič se dají do pronásledování atentátníků, kteří ale po přestřelce uniknou. Těžce raněný Heydrich je převezen do nemocnice na Bulovce s osm centimetrů hlubokou ranou.

Během jeho hospitalizace bylo ohlášeno druhé stanné právo a úřady začaly vyšetřovat atentát. Všechny byt' sebemenší a nepřímé důkazy byly brány jako podpora či schvalování atentátu a lidé byli popravováni s celými rodinami. Nastala nejkrutější doba protektorátního období, která překonala Heydrichovo první stanné právo po příchodu do Prahy. Krutost nacistů se ještě stupňovala po Heydrichově smrti 4. 6. 1942. Měla za následek totální rozprášení všech struktur domácího odboje, likvidaci dvou obcí – Lidic a Ležáků, a nakonec i dopadení obou atentátníků spolu s jejich pomocníky a dalšími parašutisty v kryptě kostela Karla Boromejského (jinak též Cyrila a Metoděje)

⁶⁰ Tím bylo provedení atentátu na Reinharda Heydricha. Druhou skupinou, která měla v období druhé světové války bojový charakter, byl oddíl Tin vysazený 29. dubna 1942. Dvojice Jaroslav Švarc, Ludvík Cupal měla provést atentát na Emanuela Moravce. Švarc byl ale při seskoku zraněn a Cupal spáchal po přestřelce s nacisty sebevraždu. Jejich úkol tak zůstal nevykonán.

⁶¹ Více viz MacDONALD, C.: *Úder z Londýna*. Praha: BB Art, 1997. 263 s. ISBN 80-86070-26-3. ČVANČARA, J.: *Akce atentát*. Praha: Magnet-Press, 1991. 126 s. ISBN 80-85110-77-6. HAMŠÍK, D., PRAŽÁK, J., IVANOV, M.

⁶² Zprávy vynášel např. truhlář František Šafařík – zaměstnanec Hospodářské správy Pražského hradu a hradní hodinář Novotný. In: BOROVIČKA, V. P.: *Atentáty, které změnily svět*. Praha: Svoboda, 1975. 394 s. ISBN 25-084-75

⁶³ Člen výsadkové skupiny Silver A spolupracoval s Gabčíkem a Kubišem na území Protektorátu. Nakonec se účastnil i atentátu.

v Resslově ulici.⁶⁴ Na Heydrichovo místo nastoupil šéf Pořádkové policie (Orpo) SS-obergruppenführer Kurt Daluge.

Druhé stanné právo skončilo 3. 7. 1942 a jen rozsudky stanných soudů v tomto období měly na svědomí 1357 lidských životů.⁶⁵

⁶⁴ 18. června 1942 nacisté kostel oblehli a ač měli obrovskou početní převahu (více než 700 mužů proti 7), trvalo jim 7 hodin, než parašutisty zneškodnili. V kostele padli všichni atentátníci – Kubiš, Gabčík i Valčík a spolu s nimi také Adolf Opálka, Jaroslav Švarc, Jan Hrubý a Josef Bublík

⁶⁵ Viz GEBHART, J., KUKLÍK, J.: *Dramatické i všední dny protektorátu*. Praha: Themis, 1996. s. 221.

2. Správní systém struktury dohledu a fungování médií v Protektorátu

2. 1 Řízení a kontrola médií v nedemokratických režimech

Snaha o zasahování do obsahu či formy masových médií má stejně dlouhou historii jako sama existence těchto médií. Vychází z přesvědčení, že média mají významné účinky, na čemž stojí samotné zkoumání masové komunikace a masových médií. Ačkoli se náhled na dopad a velikost těchto účinků v průběhu času měnil⁶⁶, nikdy nebylo zpochybněno elementární tvrzení, že média mají určitou moc, která je spojena s nějakými účinky.

Potenciál médií uplatňovat moc nastínil Denis McQuail v těchto bodech: 1. přitahují a usměrňují pozornost veřejnosti, 2. přesvědčují v záležitostech názorů a víry, 3. ovlivňují chování, 4. uspořádávají výklad reality, 5. propůjčují status a legitimitu, 6. rychle a obšírně informují.⁶⁷ Zmíněné prvky de facto explicitně potvrzují moc médií, která je na druhé straně eliminována participujícím publikem a svobodným rámcem demokratického prostředí. To předpokládá úlohu médií jako „hlídacího psa demokracie“, „čtvrtého stavu“ či „sedmé velmoci.“ V takovém prostředí se teorie zabývají *funkčním pojetím* médií, které slouží lidem pro svobodné vytváření si názorů a jejich pluralitu.

Eliminace moci médií chybí naproti tomu v prostředích nedemokratických, diktátorských, autoritářských. Právě z toho důvodu je dohled nad médii nedílnou součástí politiky takových režimů a ideologií. Ty vychází z opačného pojetí médií, než jaké bylo nastíněno výše. Z médií se stává nástroj vytváření a ovlivňování veřejného mínění a v té souvislosti mluvíme o *instrumentálním pojetí* masových médií.⁶⁸ Jejich moc a provázanost s vládnoucí garniturou je ještě umocněna modelem dominantních médií, který vnímá média jako „*institute sloužící jiným institucím, jež jsou mezi sebou ve vzájemné interakci. ... Taková média rozšiřují omezený a nediferencovaný pohled na svět vytvářený právě z perspektivy vládnoucích kruhů. Publikum je nuceno či vedeno*

⁶⁶ Za doby války a mimořádných situací byl například vliv médií přeceňován. Média byla pokládána za všemocná a hovořilo se o tzv. „teorii záračné střely.“ Podrobnosti viz DEFLEUR, M., BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S. J.: *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. 363 s. ISBN 80-7184-420-9

⁶⁷ McQUAIL, D.: *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2002. s. 92

⁶⁸ ŠMÍD, M.: *Úvod a texty ke studiu masových médií*. Praha: Karolinum, 1996. s. 69-70

k tomu, aby přijímalo svět v předkládané podobě, a má jen velmi malou možnost reagovat kriticky.“⁶⁹

Perspektiva vládnoucích kruhů je zajištěna dohledem nad procesy, které zajišťují mediální obsah jednotlivých produktů. Nastolování témat (tzv. agenda setting)⁷⁰ není v rukou svobodného redaktora, ale v rukou oficiální státní moci a osob odpovědných za obsah médií. Právě ti určují, co projde pomyslnou „branou“ a bude v médiích zmíněno. Tzv. „gatekeeping“⁷¹ opět probíhá podle jiných schémat než ve svobodném prostředí. Zatímco v takovém prostředí je průchod zajištěn agendě, která bude pravděpodobně zajímat publikum (např. na základě zpravodajských hodnot)⁷², v diktatuře je zajištěn informacím, které za důležité považuje státní moc. Neboli: řídí se nikoli tím, co bude publikum zajímat, ale především tím, o čem je přesvědčená skupina vyvolených, že *by mělo* publikum zajímat. Specifickou roli hraje především v době válek také propaganda, u které se ovšem počítá s podobnými účinky a opět využívá potenciálu vlivu masových médií.

2. 1. 1 Čtyři teorie tisku

Zmiňuje-li se rozdíl mezi fungováním médií ve svobodném a nesvobodném prostředí, využívá se často tzv. „čtyř teorií tisku.“ A to především z toho důvodu, že *„vazba mezi politickou komunikací a masovými médii jde tak daleko, že z kvality nakládání s médii se mnohdy vysuzuje kvalita politického života společnosti.“⁷³*

Tato teorie vznikla v 50. a 60. letech 20. století⁷⁴ a dělí mediální systémy v celém světě do čtyř hlavních typů normativní teorie. První a nejpůvodnější je teorie *autoritářská*, která společenskými změnami přešla do teorie *liberální*. Obě dvě základní větve byly následovány mírnými modifikacemi v podobě teorie *společenské odpovědnosti tisku*

⁶⁹ McQUAIL, D.: *Úvod do teorie...* s. 93

⁷⁰ Jako první s tímto termínem přišli McCombs a Shaw (1972, 1993), kteří se snažili najít obecnější označení pro jev, který byl znám především v předvolebních kampaních. V dnešním pojetí jde o schopnost „vytvářet témata.“ McQUAIL, D.: *Úvod do teorie...* s. 388

⁷¹ Označení pro proces výběru zpráv pro dané médium např. z agenturního zpravodajství. Více viz McQUAIL, D.: *Úvod do teorie...* s. 241

⁷² Termín „news values“ použil poprvé Walter Lippman ve své knize *Public Opinion* (1922). Mezi zpravodajské hodnoty patří např. důležitost, blízkost, dramatičnost, negativita, jednoznačnost, ... Více o zpravodajských hodnotách KÖPPELOVÁ, B., JIRÁK, J.: *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003. 207 s. ISBN 80-7178-697-7, KUNCZIK, M.: *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995. 307 s. ISBN 80-7184-134-X

⁷³ JIRÁK, J., ŘÍCHOVÁ, B.: *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, 2000. s. 7

⁷⁴ SIEBERT, F., PETERSON, Th., SCHRAMM, W.: *Four theories of the press: the authoritarian, libertarian, social responsibility, and soviet communist concepts of what the press should be and do*. Urbana: University of Illinois Press, 1956. 153 s.

(navazující na liberální teorii) a *sovětské teorie* (navazující na teorii autoritářskou).⁷⁵ Zatímco liberální teorie a teorie o společenské odpovědnosti vychází ze základní teze svobody tisku, jeho odpovědnosti vůči demokracii a lidu, v autoritářské a sovětské teorii je základním východiskem kontrola a regulace tisku.

Právě z toho důvodu jsou poslední dvě jmenované teorie podstatné pro tuto studii. Základním rysem autoritářské teorie je nastavení jasných hranic svobody tisku a jejím cílem je udržení nastoleného pořádku právě opatřením regulace a kontroly.

Sovětská teorie je pak obměnou ve smyslu absolutní podřízenosti nikoli obecným regulám, ale zcela konkrétním potřebám komunistické strany. Média tak plní roli agitátora a propagandisty.⁷⁶

Role tisku v nacistické Třetí říši, stejně jako v Protektorátu Čechy a Morava, by se dala přirovnat k autoritářské teorii, shodné znaky však vykazuje i s teorií sovětskou. Zásadní rozdíl však panuje především ve vlastnictví médií. Za komunismu vlastní média stát, protože soukromé vlastnictví není povoleno. Za nacismu stát média přímo nevlastní, přesto se prostřednictvím kontroly a dohledu nad jejich fungováním významně (a téměř monopolně) podílí na jejich konečné podobě, a to jak obsahové, tak formální - jak je doloženo níže.

⁷⁵ Denis McQuail ke čtyřem teoriím přidal další dvě – *rozvojovou a demokraticko-participační*. Více viz McQUAIL, D.: *Úvod do teorie...* s. 147-160. V pozdějších letech pak usiloval o opuštění těchto teorií. Viz McQUAIL, D.: *Masová média ve veřejném zájmu: hledání rámce norem pro chování médií*. In: JIRÁK, J., ŘÍCHOVÁ, B.: *Politická komunikace...* Více o čtyřech teoriích tisku také SCHRAMM, W.: *Čtyři koncepty masové komunikace*. In: ŠMÍD, M.: s. 96-136 a SIEBERT, F., PETERSON, Th., SCHRAMM, W.: *Four theories...*

⁷⁶ McQUAIL, D.: *Úvod do teorie...* s. 154

2. 2 Struktura dohledu a fungování médií v Protektorátu

Vzhledem k okupačnímu charakteru Protektorátu Čechy a Morava a nacistické (diktátorské, nedemokratické) ideologii okupantů měla oficiální protektorátní média velmi omezené možnosti informování. Jejich vliv ve společnosti přesto zůstával a nacisté ho dokázali dobře využít. Pod obsahem i formou jednotlivých titulů se podepsalo působení cenzury a tiskových pokynů, podobně jako omezenost informačních zdrojů.⁷⁷ Za zdroj postojů českého národa či dokonce veřejného mínění tak oficiální tisk považovat nemůžeme.

Postavení tisku se v zásadě shodovalo s výše zmíněnou autoritářskou teorií. A právě postavení tisku v Protektorátu je vzhledem k charakteru této studie nejpodstatnější. Jeho formování je ale třeba hledat již v době dřívější.

2. 2. 1 Československá cenzura a protektorátní převzetí jejího právního rámce

Základním ustanovením, z kterého vycházely všechny pozdější právní předpisy upravující působnost cenzury na českém území, byl zákon na ochranu republiky přijatý v roce 1923.⁷⁸ Na jeho základě byl v době ohrožení Československa nacistickým Německem (po uchopení moci Adolfem Hitlerem a národnostním napětím v Sudetech vyvolaném Henleinovou stranu SdP) přijat tzv. malý tiskový zákon.⁷⁹ Ten v § 10 stanovil, že „*Státní úřad bezpečnostní může omeziti nebo podrobiti zvláštním podmínkám vydávání a rozšiřování tiskopisů a v krajním případě může jejich vydávání zastaviti.*“ Důvodem pro právní omezení některých ze základních práv a svobod byla otevřená snaha Sudetoněmecké strany o odtržení Sudet od Československa. Logicky tak účinnost zákona dopadla především na tisk Henleinovy strany.

⁷⁷ Např. po vydání zvláštních pokynů o vojenské cenzuře „Anweisungen für die Durchführung der militärischen Zensur“ (1. 9. 1939) bylo možné uveřejňovat pouze zprávy tiskové agentury DNB. PASÁK, T.: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939-1945*. Praha: Univerzita Karlova, 1980. s. 54-55

⁷⁸ Cílem v březnu vydaného zákona bylo zabránit revolučním snahám o uchopení moci a možném napadení celistvosti nově vzniklého státu. Především šlo o komunistické a fašistické hnutí.

⁷⁹ Zákon přijatý 10. července 1933 (č.124/1933 Sb.) stanovil možnost „mimořádných opatření, omezující nebo rušící dočasné svobody zaručené ústavní listinou ... a zákonem o ochraně osobní, domovní a listovního a v souvislosti s nimi i jiná opatření.“ Vládní nařízení bylo postupně prodlužováno a doplňováno až do doby okupace. PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 39-42

Právním základem pro cenzuru na území Československa se stal zákon o mimořádných opatřeních z roku 1936 (č.131/1936)⁸⁰, který pro případ branné pohotovosti umožňoval vznik cenzury a jiných mimořádných opatření.⁸¹ Cenzura se ještě neuplatňovala v praxi, právní rámec byl ale připraven. Podmínky pro nabytí účinnosti byly splněny 23. září 1938, když byla vyhlášena druhá mobilizace a branná povinnost na základě vyhlášky č.183/1938. O pouhé tři dny později byla zřízena Ústřední cenzurní komise (ÚCK) při ministerstvu vnitra, kterému zcela podléhala.⁸² Usnesením ministerské rady ze 6. 12. 1938 pak byla zřízena předběžná tisková přehlídka, kterou vykonávali úředníci tiskové dozorcí služby (TDS).⁸³ Hlavním úkolem ÚCK bylo zastřešovat a kontrolovat veškerá cenzurní opatření na území Československa.⁸⁴

Stav branné pohotovosti byl ukončen k 28. 2. 1939 a spolu s ním zanikla také komise. Nikoli však cenzura.

2. 2. 2 Cenzura v Protektorátu Čechy a Morava

I nadále byla cenzura uplatňována úředníky TDS, pro které byl ještě před vznikem Protektorátu dne 1. 3. 1939 vydán „*Souborný přehled pokynů pro tiskovou přehlídku.*“⁸⁵ Stejný název, avšak mírně odlišný obsah, měl i předpis ryze protektorátní a válečný, přijatý 17. září 1939. Tento souborný přehled se stal prvořadým dokumentem pro legální protektorátní tisk a jeho obsah a podrobně také vykresluje podmínky jeho fungování, kontroly a dohledu. Dokument se zabýval nejen obsahem, ale také formální stránkou listů.⁸⁶ Tisk nesměl obsahovat tzv. „bílá místa,“ která musela být nahrazena nezávadnou sazbou a přehled popisoval i praxi a úlohu cenzury, především Ústředí tiskové dozorcí služby (ÚTDS).

⁸⁰ Zákon byl později prodloužen samotným protektorem von Neurathem 20. 6. 1939. Bylo tak zajištěno „právní“ ošetření cenzurních opatření v Protektorátu.

⁸¹ Branná povinnost státu začínala vyhlášením mobilizace, prohlášením válečného stavu nebo vypovězením války. PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 42

⁸² Jejím předsedou se stal ministerský rada Jan Dohnálek. Jeho zástupcem byl jmenován vrchní odborový rada Bohumil Fiala a jako koncipista se stal dalším členem Václav Biedermann. PAVLÍČEK, T.: Cenzurní systém, cenzurní zásah a literatura za druhé republiky. In: *Literární archiv: Spisovatelé, společnost a noviny v proměnách doby – K 150. výročí úmrtí Karla Havlíčka. Ročník 38/2006.* Praha: Památník národního písemnictví, 2006. s. 265

⁸³ Prvním předpisem, kterým se úředníci tohoto orgánu měli řídit, byly „Pokyny pro úředníky dozorcí služby při vykonávání předběžné tiskové přehlídky“ z 19. prosince 1938. NA, NárS., č. fondu 925, sign. 464, karton č. 22 Tiskové informace a pokyny PMR (1938-1942)

⁸⁴ Podrobně viz PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 43-44

⁸⁵ PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 45

⁸⁶ S obsahem byli seznámeni jen šéfredaktoři a cenzoři. Cenzoři museli přihlížet i k úpravě, nadpisu či umístění článku. Nejvyšší přípustná velikost titulků byla např. stanovena na 15 mm. Souborný přehled je 34stránkový dokument rozdělený do 9 částí. Kompletní znění viz KONČELÍK, J, KÖPPOVÁ, B., KRYŠPÍNOVÁ, J.: s. 469-488

S počátkem války byla cenzura aplikována také na vojenské záležitosti. Tisk směl přinášet jen informace německé tiskové agentury DNB, povinně musel otiskovat zprávy vrchního velitelství branné moci, všechny úspěchy německé armády apod.⁸⁷

2. 2. 3 Dvojkolejnost protektorátního správního systému ve věci tisku

Podstatným rysem Protektorátu byla jeho dvojkolejnost, která se neobrazila jen ve státní správě (viz výše), ale také při kontrole protektorátního tisku. Ta byla formálně rozdělena na autonomní složku, zastoupenou Předsednictvem ministerské rady (PMR), a říšskou kolej, kterou reprezentoval Úřad říšského protektora se sídlem v Praze (ÚŘP).

2. 2. 3. 1 Říšská správa tisku v Protektorátu

Podobně jako v dalších oblastech protektorátního života bylo i v otázce tisku říšské řízení nadřazeno „autonomnímu“ českému. Nejvyšším rozhodovacím orgánem byla skupina „Tisk“ (Pressegruppe) IV. oddělení ÚŘP (oddělení pro kulturní politiku). V čele tohoto oddělení stál až do roku 1942 Karl von Gregory,⁸⁸ který do Protektorátu implementoval trojstupňový systém říšské cenzury.⁸⁹

Pravomoci skupiny Tisk byly téměř neomezené, a to po skončení přechodné vojenské správy. V čele tiskové skupiny stál od 12. 6. 1939 SS-sturmführer Wolfgang Wolfram von Wolmar.⁹⁰ S jeho nástupem do funkce začalo zatýkání neloajálních šéfredaktorů, osobně se podílel také na likvidaci Schmoranzovy skupiny.⁹¹

S Wolmarovým jménem je spojen vznik pravidelných tiskových konferencí, na kterých vydával šéfredaktorům pokyny, jakým způsobem mají psát o významných událostech.⁹²

2. 2. 3. 1. 1 Tiskové konference

⁸⁷ Např. BERÁNKOVÁ, M., KŘIVÁNKOVÁ A., RUTTKAY, F.: *Dějiny československé žurnalistiky*, 3. díl. Praha: Novinář, 1988. s. 237. PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 55

⁸⁸ Jeho místo zaujal v roce 1942 Martin Paul Wolf. PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 65

⁸⁹ Ta spočívala v kontrole předběžné (napsaný článek), průběžné (stránkový obtah) a následné (signální výtisk) a byla aplikována prakticky po celou dobu protektorátní existence.

<http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=106184> publ. dne 24. 11. 2002 00:12:55; rozhovor: Karolíny Hlouškové s Dušanem Tomáškem: „Cenzura u nás neexistuje“

⁹⁰ Von Wolmar byl v roce 1934 z Československa vyhoštěn pro svou nacistickou činnost ve spolku Germania. Od roku 1937 působil jako referent v tiskovém úřadu berlínského ministerstva vnitra. PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 52-53

⁹¹ Zdeněk Schmoranz byl do 25. 8. 1939 vedoucím tiskového odboru předsednictva ministerské rady. Byl zatčen pro ilegální činnost a popraven. PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 65

⁹² 25. srpna 1939 byla také obsazena budova ČTK a na von Wolmarův rozkaz bylo „zastaveno vysílání ČTK do ciziny, zlikvidováno obrazové zpravodajství, rozhlasové redakce ČTK bylo odňato hlášení zpráv.“ BERÁNKOVÁ, M., KŘIVÁNKOVÁ A., RUTTKAY, F.: s. 245

Důležitou praxí při fungování a kontrole médií byly pravidelné tiskové konference, na které byli zváni nejen šéfredaktoři, ale také politici a někdy též národohospodářští redaktoři.⁹³ Většinou se jich účastnil sám von Wolmar, jenž měl ve všech ohledech poslední slovo. Přítomen býval také vedoucí tiskového odboru předsednictva ministerské rady (viz níže). Shromáždění nebylo tiskovou konferencí v pravém slova smyslu. Jednalo se většinou o jednosměrné informování odpovědných redaktorů, kterým bylo sdělováno, kam by se mělo zpravodajství jejich listů ubírat. Pokyny měly formu upozornění a doporučení (která byla závazná), často se objevily také výtky k nepřesnostem v obsahu či formě některého listu.⁹⁴ I přes občasné výhrůžky šlo ale v zásadě o působení direktivní, nikoli restriktivní. Důležitým faktorem byla utajenost všech pokynů, které byly určeny jen zúčastněným redaktorům.

Porady se staly základním článkem správy a dohledu nad médii v Protektorátu a byly rozděleny na týdenní (pro redaktory denních listů) a měsíční (tituly s delší periodicitou – týdeníky, měsíčníky). Vedle těchto porad fungovaly ještě tzv. užší porady, kterých se účastnili jen vybraní šéfredaktoři a které se konaly většinou po skončení porad týdenních.⁹⁵

2. 2. 3. 1. 2 Zájezdy novinářů do okupovaných území

Dalším nástrojem, jak si podmanit české novináře k ještě větší kooperaci a loajalitě, bylo pořádání zájezdů na německé či okupované území. Také tyto akce byly pořádány oddělením pro kulturní politiku Úřadu říšského protektora. Prvním výjezdem bylo přijetí českých novinářů představitelem německého tisku v Berlíně Otto Dietrichem. Další podobné podniky pokračovaly po celou dobu války.⁹⁶

2. 2. 3. 2 Autonomní správa tisku v Protektorátu

Tiskový dozor v rámci „autonomní české koleje“ byl uplatňován prostřednictvím Tiskového odboru Předsednictva ministerské rady (TO PMR), jehož pokyny realizovali úředníci tiskové a dozorčí služby.⁹⁷ Tento nejvyšší cenzurní orgán byl zřízen na základě směrnice o nové organizaci tiskové služby 17. března 1939. Hlavní změna spočívala

⁹³ PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 54

⁹⁴ NA, PATZAK, č. fondu 480, sign. 5-69-8, karton č. 70, Tiskové přehledy a reformy. NA, ASYN, Praha, karton č. 108. Tiskové konference šéfredaktorů denních tisků.

⁹⁵ Více viz KONČELÍK, J., KÖPPLOVÁ, B., KRYŠPÍNOVÁ, J.

⁹⁶ V září 1939 se vybraní redaktoři účastnili zájezdu do Polska, v červenci 1940 do Francie, v září 1940 do Německa, v roce 1942 na východní frontu a v roce 1944 na Slovensko. PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 51

⁹⁷ Ta měla sídlo v Praze a pobočky v Plzni, Brně, Olomouci a Moravské Ostravě.

v dosazení cenzurních úředníků přímo do redakcí jednotlivých listů a zvýšené míře odpovědnosti tiskového odboru.⁹⁸ Zároveň byla v Praze zřízena prozatímní německá služebna pro tisk, která měla „*usnadniti tisku Protektorátu Čechy a Morava přechod do nových poměrů.*“⁹⁹ Nová směrnice se podepsala také na omezení obsahu a informačních zdrojů.¹⁰⁰ ÚTDS vedl prakticky po celou dobu její existence Eduard Parma, a to i po reorganizaci z roku 1942 (viz níže).

Post vedoucího TO PMR už tak bezpečný nebyl. Jako první vedl odbor Zdeněk Schmoranz, který byl 25. 8. 1938 zadržen pro odbojovou činnost a popraven. Necelý měsíc vydržel ve funkci jeho nástupce Arnošt Bareš, který byl rovněž zatčen a odsouzen na doživotí. Do května roku 1941 vedl tiskový odbor František Hofman – i on byl ale zatčen. Nejdéle na nebezpečném místě a pod dohledem říšské správy vydržel Ctibor Melč. Ve své funkci (a jejích mutacích) zůstal až do konce války.¹⁰¹

Zatímco činnost říšské tiskové správy byla ovlivňována periodicitou tiskových konferencí, služba ÚTDS vydávala každodenní pokyny a fungovala 24 hodin denně. ÚTDS vydávala pokyny pro tzv. „domácí cenzory“ umístěné přímo v redakcích a k jejich následné cenzurní praxi patřilo rozlišení zásahů do různých druhů zpráv barevnými tužkami.¹⁰²

2. 2. 4 Konec dvojkoľejnosti ve věci protektorátního tisku

S nástupem Reinharda Heydricha na Pražský hrad je spojena správní reforma popsaná výše. Ta měla zásadní vliv i na strukturu tiskové kontroly. Reformou z 15. 1. 1942 zanikl TO PMR a tisková agenda přešla pod nově zřízený orgán s názvem „Úřad lidové osvěty.“ Zároveň vzniklo ministerstvo školství a národní osvěty v čele s Emanuelem Moravcem.¹⁰³ Do jeho struktur přešel 15. června i Úřad lidové osvěty a název ministerstva se změnil na „ministerstvo školství a lidové osvěty.“¹⁰⁴ Veškeré otázky

⁹⁸ PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 48

⁹⁹ NA, NárS., č. fondu 925, sign. 464, karton č. 22. Zřízení prozatímní pražské služebny říšského tiskového úřadu.

¹⁰⁰ V tisku nesměly být uváděny „*zprávy o dislokaci německé armády, nebylo dovoleno uveřejňovat zprávy o sebevraždách ve spojitosti s nacistickou okupací ... byla vyhlášena přísná cenzura fotografií. Rovněž bylo omezeno zahraniční zpravodajství.*“ PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 49

¹⁰¹ PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 65

¹⁰² ÚTDS používalo při přehlídce kartáčových otisků tužky barvy hnědé. Vojenská cenzura /MZ/ užívala tužky barvy červené a zelené. Úředníci TDS v redakcích pak tužky barvy modré, k označení statí povahy vojenské pak fialové. KONČELÍK, J., KOPPOVÁ, B., KRYŠPÍNOVÁ, J.

¹⁰³ Emanuel Moravec reprezentoval vstřícný přístup k nacistům. Ve všem se jim snažil vyhovět, sám připravoval různá nařízení a pro svou činnost byl označován „českým Queslingem.“

¹⁰⁴ Vládní nařízení č. 208/1942 Sb. Podrobnosti viz *Dějiny českých médií v datech*. Praha: Karolinum, 2003. s. 376

protektorátního tisku tak podléhaly novému ministerstvu a vliv dosavadní autonomní správy na tisk téměř zanikl. Aktivistický ministr Moravec označil oběžníkem z 29. 10. 1942 Úřad lidové osvěty za druhou sekci ministerstva a úřad rozdělil na dvě základní složky: redakční službu (úkolování) a tiskovou dozorčí službu (cenzura).¹⁰⁵ V čele úřadu stál až do konce války Ctibor Melč.

Dohled nad médii přešel definitivně pod nacistickou správu, a cíl správní reformy tak byl naplněn i v této oblasti. Mimo kontroly TO PMR, nyní již Úřadu lidové osvěty, a skupiny Tisk oddělení pro kulturní politiku, byl navíc protektorátní tisk pod dohledem dalších institucí. Vedle výše zmíněných orgánů kontrolovaly obsah a směřování tisku ještě tajná státní policie (gestapo), bezpečnostní policie a protektorátní ministerstvo vnitra v čele s policejním ředitelstvím.¹⁰⁶

2. 2. 5 Protektorátní tisk a novináři

Novináři byli nedílnou součástí nastaveného systému a vykonavateli jeho „vůle.“ Ne všichni se ale do denunčantské role zapojili a ne všichni se s okupací a nacistickou ideologií ztotožnili. Takoví novináři se zapojili do odbojové (ilegální) žurnalistiky, která do jisté míry odpovídala veřejnému mínění českého národa a ne pohledu oficiálních institucí vykonávajících dohled nad médii. Ilegální žurnalistiku v době protektorátu zastupuje tisk komunistický a nekomunistický.¹⁰⁷ Další protifašističtí žurnalisté našli místo v tisku zahraničního odboje, který působil především ve Velké Británii a Moskvě.¹⁰⁸

Někteří novináři nastoupili cestu opačnou – s otevřenými výzvami ke spolupráci s nacistickým Německem se ale ztotožňoval málokdo z protektorátních obyvatel. Tato skupina je příkladem morálního selhání jedinců, které bylo možné v těžké době pozorovat v různých oblastech veřejného života. Nejaktivističtější novináři byli po skončení války odsouzeni v procesech poválečných lidových soudů.¹⁰⁹

¹⁰⁵ PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 65

¹⁰⁶ PASÁKOVÁ, J.: *Některé otázky periodického tisku v období pomnichovské, druhé republiky a otázky protektorátního tisku.* In: DOCUMENTA PRAGENSIA XIX, 2001: *Národnostní skupiny, menšiny a cizinci ve městech. Praha – město zpráv a zpravodajství.* Praha: Scriptorium, 2001. 384 s. ISBN 80-86197-29-8

¹⁰⁷ Výklad vzájemného vztahu obou složek ilegálního tisku podléhal i v odborné literatuře ideovým tendencím, proto je třeba selektovat tendenční směr některých publikací.

¹⁰⁸ V Londýně byl tisk soustředěn kolem československé exilové vlády. V SSSR zase pod vlivem komunistické strany především u čs. bojových jednotek.

¹⁰⁹ Za nejvýraznější představitele kolaborantské žurnalistiky se považují Karel Lažnovský, Vladimír Krychtálek, Emanuel Vajtauer, Vladimír Ryba, Jaroslav Křemen, Václav Crha a Karel Werner. Ti byli po

Mezi oběma extrémami se nacházela celá řada novinářů, kteří sice psali do legálního protektorátního tisku, kteří se ale snažili psát neutrální články bez přehnané agitace. Jejich práce byla motivována snahou o přežití.

Právě legální protektorátní tisk je důležitou ukázkou a dokumentem propracovanosti a fungování nacistické kontroly nad protektorátním tiskem.

2. 2. 6 Národní politika

Národní politika, vycházející jako samostatný list od roku 1883, byla v období Protektorátu Čechy a Morava součástí legální (povolené) protektorátní žurnalistiky. Podobně jako ostatní tituly je zajímavým svědectvím doby, které však může být odhaleno až na základě pečlivého bádání. Vzhledem k výše zmíněnému nemůžeme brát ani Národní politiku jako zdroj veřejného mínění českého národa či převažující myšlenkový proud v české společnosti.

Cenným zdrojem se stává až při kritickém zkoumání jejího mediálního obsahu na základě srovnání s dostupnými historickými prameny a archiváliemi. Při pečlivém porovnání vznikne pak takový obraz, který vytváří zajímavé svědectví doby a pomáhá odhalit mocenskou strukturu na území Protektorátu, a to nejen ve věcech fungování, dohledu a kontroly tisku.

Národní politika se stala od 31. 3. 1939, podobně jako ostatní legální protektorátní tiskoviny, listem Národního souručenství. Uváděný denní náklad je 40 000 výtisků, u nedělního vydání potom 422 000.¹¹⁰ Z čísel tak vyplývá, že Národní politika byla jedním z nejrozšířenějších titulů pro střední třídu, na kterou také měla velký vliv. I z toho důvodu byla vybrána k účelu této studie.

Dalším důležitým faktorem pro výběr bylo obsazení šéfredaktorského postu. V letech 1938-1944 toto postavení zastával Václav Crha, poté až do konce války Jan Scheinost – tedy dvojice novinářů patřící ke kolaborantské žurnalistické skupině. Odpovědným redaktorem byl František Bauer (1939-1941), od roku 1941 Miloš Čtrnáctý a po něm od roku 1942 Václav Jiřina.

Národní politika vycházela za Protektorátu ve dvou mutacích – pražské a venkovské. Ke zkoumání ve věci této studie byla vybrána mutace pražská, dostupná v Národní

válce postavení před soud podle dekretu prezidenta republiky č. 16/1945 Sb. o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů. PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 62 a 68

¹¹⁰ Tato, podobně jako ostatní informace o Národní politice viz PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 230-231

knihovně ČR.¹¹¹ Kromě těchto mutací vycházela také Polední Národní politika, která není předmětem analýzy této studie.

Vydavatelem Národní politiky byl koncern Politika a tiskla ji stejnojmenná pražská tiskárna. Periodicitou byl tento list deníkem a počet vydaných ročníků se zastavil na čísle 63. Národní politika vycházela až do roku 1945, po válce byla na krátký čas opět obnovena a znovu zastavena.¹¹²

2. 2. 6. 1 Struktura Národní politiky v období druhého stanného práva

Národní politika vycházela každý den, přičemž pondělní vydání bylo zajištěno „Pondělní Národní politikou,“ která je rovněž předmětem komparace v této studii. Struktura listu vypadala následovně:

Pondělní Národní politika

Cena: 50 haléřů

Počet stran: 6

Struktura, pravidelné rubriky: Zpravodajství (1. – 3. strana), Kulturní obzor (4. strana), Inzerce s názvem Malý oznamovatel (5. strana) a sport (6. strana)

Úterý a středa

Cena: 70 haléřů

Počet stran: 8

Struktura, pravidelné rubriky: Zpravodajství a kultura (1. – 3. strana), Různé zprávy (4. strana), Národní hospodář (5. strana), inzerce (6. – 7. strana. 7. stranu tvořil Malý oznamovatel), sport (8. strana)

Čtvrtek

Cena: 70 haléřů

Počet stran: 4

Struktura, pravidelné rubriky: Zpravodajství (1. – 2. strana), Různé zprávy, Národní hospodář, Sportovní svět (3. strana), Malý oznamovatel (4. strana)

¹¹¹ Sign. 54 A 002274/R. 1942 Roč. 60 Duben-Červen, sign. 54 A 000522/R. 1942 Roč. 60 Červenec-Září

¹¹² PASÁK, T.: *Soupis legálních...*, s. 230-231

Pátek a sobota

Cena: 70 haléřů

Počet stran: 8

Struktura, pravidelné rubriky: Zpravodajství (1. – 2. strana), Kulturní obzor a Filmový svět (3. strana), Různé zprávy (4. strana), Národní hospodář (5. strana), Ze soudní síně, Zprávy rodinné a osobní (6. strana), Malý oznamovatel (7. strana), sport (8. strana)

Neděle

Cena: 1 koruna

Počet stran: 8 + 8 stran přílohy

Struktura, pravidelné rubriky: Nedělní vydání nemělo rubriky na stálých místech, přesto se vždy v listu objevily: Národní hospodář, Kulturní obzor, Naším dětem a 2 strany cestopisů, zajímavostí a literárních ukázek a povídek.

Nedělní příloha: Neděle pro ženu (1. strana), inzerce (2. strana), Malý oznamovatel (3. – 7. strana), sport (8. strana)

2. 2. 6. 2 Důvody pro výběr Národní politiky ke zkoumání mediálního obsahu

Důvodů pro tento výběr je několik a hlavní příčiny již byly zmíněny v předchozím textu. Stručná rekapitulace nejzásadnějších argumentů pro zkoumání mediálního obsahu právě Národní politiky vypadá takto:

1. *Vysoký náklad denníku a jeho vliv na střední vrstvy společnosti*

- vysoká míra penetrace mezi recipienty

2. *Komunikační kanál pro československé parašutisty*

- využití inzertních příloh pro vzájemnou komunikaci¹¹³

3. *Vedení listu aktivistickými novináři Václavem Crhou a Janem Scheinostem*

- důvodný předpoklad prakticky doslovného plnění tiskových pokynů okupantů

4. *Působení významných novinářů na postu redaktorů*

- např. funkce odpovědného redaktora pro Františka Bauera¹¹⁴

¹¹³ Skutečnost zmíněná již v Úvodu. Viz poznámka č. 8.

¹¹⁴ František Bauer byl významným novinářem protektorátní doby. Ačkoli byl činným redaktorem, nepatřil ke kolaborantské skupině novinářů a svým působením v Národním svazu novinářů (předsedou od založení 11. 6. 1939 do roku 1940, kdy byl odvolán) dokonce pomáhal rodinám novinářů, kteří emigrovali nebo byli zatčeni. BERÁNKOVÁ, M., KŘIVÁNKOVÁ A., RUTTKAY, F.: s. 242-243

3. Komparace tiskových a cenzurních pokynů týkajících se bezprostředně atentátu na Reinharda Heydricha s reálným obsahem Národní politiky v období druhého stanného práva

3. 1 Cenzurní pokyny ÚTDS

Ústředí tiskové dozorčí služby bylo centrálou cenzorů, kteří seděli jednak v pražském ústředí a jednak v samotných redakcích. Prostřednictvím telefonátů a vydáváním cenzurních pokynů naplňovali požadavky na obsah denních listů, který neměl být v rozporu s oficiální ideologií a záměry okupantů. Uváděné časové údaje svědčí o nepřetržité 24hodinové službě a pokyny představují aktuální a konkrétní opatření, kterými se musely denní listy řídit.¹¹⁵

27. května 1942

První nalezený dokument pochází ze dne atentátu na Reinharda Heydricha 27. května 1942 z 22:55:

1./ Výnos o rozšíření civilního výjimečného stavu na celé území Protektorátu umístí listy rovněž v patřičně výrazné úpravě spolu s první vyhláškou / vyhlášení výjimečného stavu nad okresem Oberlandratu Praha / na první straně. Mimo tyto dvě vyhlášky nesmí přijít na první stranu žádná jiná zpráva.

Národní politika na titulní straně druhého dne (28. 5.) přináší pouze Vyhlášku „o vyhlášení výjimečného stavu nad okresem Oberlandratu Praha“ a mimo ní v listu žádná další zpráva o atentátu není. Zmíněný výnos se na titulní straně objevil až o den později – 29. 5.

ÚTDS vydalo ve 23:50 ještě další zprávu, týkající se grafické podoby obou vyhlášek:

K umístění a typografické úpravě obou vyhlášek se sdělují tyto podrobnosti:

¹¹⁵ Dokument oznamující pravidelné zasílání pokynů ÚTDS šéfredaktorům je součástí Přílohy. Z jeho textu vyplývají dvě linie, ze kterých vychází i komparace v této studii a dva archivní zdroje: Cenzurní pokyny ÚTDS jsou součástí složky Národního soudu NA, NárS., č. fondu 925, karton č. 22 Tiskové informace a pokyny PMR (1938-1942) (= pravidelné pokyny) a karton č. 131-135 Cenzurní pokyny české 1941-1942. (= telefonáty).

Na prvním místě na první straně musí být umístěna vyhláška jednající o vyhlášení civilního výjimečného stavu nad celým územím Protektorátu. Tato vyhláška necht' je provedena ve význačné typografické úpravě větším typem písma. Na druhém místě na první straně musí být umístěna vyhláška pojednávající o vyhlášení civilního výjimečného stavu nad okresem Oberlandratu Praha. Je dovoleno tuto vyhlášku odlišit od vyhlášky první méně význačnou typografickou úpravou. Obě vyhlášky nutno umístit tak, aby následovaly za sebou a ne vedle sebe.

Zmíněný předpis se v Národní politice nijak neprojevil, neboť na první straně byla zveřejněna jen jedna vyhláška. Rozpor mohl být zapříčiněn dramatickou situací a také pozdním vydáním příkazů (22:55 respektive 23:50).

28. května 1942

Další nařízení ÚTDS následovala druhý den ve 13:45:

1./ Zítřejší listy vyjdou v normálním rozsahu.

2./ Komentáře k atentátu na říšského protektora nejsou dovoleny. Dále platí pokyn, že listy mohou přinášeti k této události jenom zprávy vydané Čtk.

Oba body Národní politika naplnila. Vyšla v normálním pátečním rozsahu (8 stran) a komentář k atentátu se na stránkách neobjevil žádný. Zprávy převzaté výhradně z ČTK (vedle oficiálních výnosů a vyhlášek) přinášela Národní politika až do 31. května. („**Výnos ministra vnitra ze dne 28. V. 1942**“ ve vydání s datem 29. 5., rozsudky stanných soudů a „**Provádění civilního výjimečného stavu**“ 30. 5. a články s titulkem „**Státní president a vláda u SS-Oberstgruppenführera Daluege**“, „**Vláda vypisuje odměnu na dopadení pachatelů atentátu**“, rozsudky stanných soudů a „**Popis pachatelů atentátu na Zastupujícího říšského protektora**“ 31. 5.). Pod textem převzatým z ČTK s titulkem „**Vláda vypisuje odměnu...**“ už následovalo upřesnění informací signované značkou -k-. 1. 6. se pak na titulní straně objevil první komentář „**Proti vnitřnímu nepříteli.**“

Pokyny ÚTDS pro denní tisk pokračovaly:

Denní listy, které ještě nepřinesly výnos sub 1./¹¹⁶ musí jej dnes přinést na první straně. Všechny listy pak bezpodmínečně přinesou zprávu „Atentát na zastupujícího říšského protektora“ /sub 2/ a výnos ministra vnitra /sub 3/ a zvláštní zprávu Čtk Vrchního

¹¹⁶ O vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. 5.

velitelství č. 9, ale nikoliv již v úpravě jako byla dosud. Dále pak mohou denní listy přinášet na svých prvních stranách další materiál jako zprávu Vrchního velitelství atd.

Vzhledem k tomu, že Národní politika nevycházela ve večerním vydání, mohly se tyto pokyny projevit v jejím obsahu až následující den. 29. 5. na titulní straně vyšel „**Výnos říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. května 1942**“ a také zpráva s titulkem „**Atentát na Zastupujícího říšského protektora.**“¹¹⁷ Součástí titulní strany byl také zmíněný „**Výnos ministra vnitra ze dne 28. V. 1942.**“ Zvláštní zpráva Vrchního velitelství hovořila nejspíš o bitvě u Charkova („**Velké vítězství v obkličovací bitvě jižně od Charkova**“), neboť jinou zprávu Vrchního velitelství Národní politika na titulní straně nepřinesla.

Pokyny ÚTDS se pod vlivem tíživé atmosféry věnovaly také inzertní rubrice, což dokazuje, že cenzura se po spáchání atentátu na Reinharda Heydricha nevyhnula žádné části denních listů včetně kulturní:

V inzertní části nesmí se objeviti inserty, které by tomuto požadavku neodpovídaly. Příkladně se uvádí insert fy Bílá Labuť s textem: „Teď je Praha nejkrásnější.“ V insertech a v programech divadel, biografů a kabaretů, je vypustiti všechny zmínky o veselohrách, komediích a podobně.

Další nařízení z 15:30 je prakticky totožné s částí nařízení z 18:50 a 21:10:¹¹⁸

Nesmí být propouštěny v tisku žádné přímo nebo nepřímo související /byť i nevýslovně/ uváděné poukazy nebo upozornění na to, že se konají divadelní a filmová představení, koncerty, sportovní a jiné podniky. Jinak však může tisk taková oznámení v obvyklém rámci přinést.

Národní politika podmínku splnila a 30. 5. navíc přinesla nařízení Zastupujícího říšského protektora Dalugeho o zákazu podobných akcí ve zprávě převzaté od ČTK „**Provádění civilního výjimečného stavu,**“ ve které se psalo: „*Všechna česká shromáždění, sportovní podniky, divadelní představení a jiné kulturní podniky jsou s okamžitou platností zakázány.*“

Pokyn ÚTDS z 18:50 dále uváděl:

¹¹⁷ Zatímco pokyn ÚTDS hovořil o zprávě ČTK s názvem „Atentát na zastupujícího říšského protektora,“ v Národní politice se objevil materiál se shodným názvem, ale bez signatury ČTK.

¹¹⁸ Duplicita některých pokynů je dána dvojí linií doručování pokynů zmíněných v úvodu kapitoly. Viz poznámka 115.

Do 2 hod. noční mají redakce přísnou pohotovost. Na první straně si musejí nechat místo, jehož rozsah bude ještě sdělen pro zprávu, která bude redakci oznámena.

O jakou zprávu šlo není z vydání Národní politiky zřejmé, neboť první stranu listu zaujaly 29. 5. články výše zmíněné a předchozími nařízeními určené.

Odpověď mohl dát následující pokyn z 20:05:

Listy musí zaraziti vydání, která jsou právě v tisku a musí je doplniti zprávami o rozsudcích, které v nejbližší době přijdou.

Národní politika ale rozsudky stanných soudů ve vydání 29. 5. ještě nepřinesla a součástí jejího obsahu jsou až 30. května. Vzhledem k tomu, že rozsudky jsou datované 28. května a převzaté z ČTK, je možné, že deník již nestihl zastavit své vydání a zprávu přinesl s jednodenním zpožděním.

29. května 1942

Nalezené záznamy se věnovaly především fotografii Kurta Daluegeho. V 19:20 uveřejnilo ÚTDS první pokyn:

Obrázek Cepsu č. 61.765, představující SS Oberstgruppenführera a Generaloberst policie Daluege, je uvolněn. Redakce si mohou připravit štočky, nesmí však obrázek uveřejniti, dokud k tomu nebude dán zvláštním sdělením souhlas.

Ve 21:50 upřesnil cenzor Stodola:

Obrázek Cepsu Obergruppenführera Daluega n e s m í být absolutně uveřejněn bez zvláštního souhlasu a pro listy s datem 30. V. nepřichází pravděpodobně vůbec v úvahu.

30. května se fotografie ani zmínka o Daleugem v Národní politice skutečně neobjevila. Souhlas s uveřejněním s největší pravděpodobností přišel později a fotografii Daluegeho s jeho profilem a stručným životopisem otiskla Národní politika až v pondělníku z 1. 6. na titulní straně pod titulkem „**SS-Obergruppenführer a Generaloberst policie Kurt Daluege, jehož Vůdce pověřil, aby zastupoval Zastupujícího říšského protektora.**“

1. června 1942

Národní politika přinesla totožný článek i s Daluegeho fotografií také v úterním vydání, podléhající oznámení ÚTDS z 1. 6.:

O uveřejnění obrázku a životopisu generála Daluege platí zásada o plném vyčerpání okruhu čtenářstva, takže všechny noviny s úterním datem musí fotografii a životopis generála Daluege přinést.

3. června 1942

Telefonický pokyn ÚTDS doručený v 10:50 dne 3. června hovořil o rozsahu deníků i jejich obsahu:

Ve čtvrtek 4. června mohou vyjít listy v rozsahu pátečního čísla. Pokud tak učiní, musí v pátek vyjít v rozsahu čtvrtečního čísla. Doporučuje se v pátečních číslech nezkráceně otisknouti projev ministra školství a lidové osvěty Emanuela Moravce a z ostatních projevů nejdůležitější pasáže. Pro páteční a sobotní vydání listů se doporučuje otisknouti výtahy zajímavých pasáží všech projevů, učiněných na včerejším shromáždění na Staroměstském náměstí.

Národní politika vyšla podle možnosti pokynu – ve čtvrtek 4. 6. v rozsahu pátečního čísla (8 místo 4 stran). V pátek 5. 6. ale nedodržela rozsah čtvrtečního čísla, když byl počet stran sice zredukován (6 místo v pátek obvyklých 8), ale zároveň nad stanoveným novým limitem (6 stran místo rozsahu čtvrtečního vydání – 4 stránek). Nadbytek 2 stran ovšem Národní politika „dohnala“ v sobotu, kdy byl její rozsah 6 stran, místo obvyklých osmi.

Zpravodajství z manifestace na Staroměstském náměstí byla součástí již čtvrtečního vydání ze 4. 6. Začínalo na titulní straně pod titulkem „**Praha jménem celého národa manifestovala pro spolupráci s Říší**“ a pokračovalo textem tohoto článku na straně 3, která se této akci věnovala celá. Právě její součástí byly zmíněné projevy oddělené mezititulky „**Předseda vlády odmítá londýnskou lež**“ (projev Jaroslava Krejčího), „**Projev mluvčího českého pracujícího lidu**“ (projev zástupce předsedy Národní odborové ústředny zaměstnanecké Arno Haise) a „**Česká mládež musí být na stráž**“ (projev mluvčího mládeže F. Teunera).

Samostatný příspěvek pak tvořil, zcela ve smyslu pokynu ÚTDS, nezkrácený přetisk projevu Emanuela Moravce pod titulkem „**Beneš se zasloužil o utrpení českého národa.**“

Páteční vydání Národní politiky z 5. 6. se k manifestaci na Staroměstském náměstí vrátilo článkem „**Národ se našel.**“ V sobotu už k této události nevyšlo nic dalšího, což mohlo být zapříčiněno otištěním všeho podstatného v předešlých dnech, stejně jako novou událostí, která měla velký vliv na obsah listu – smrt Reinharda Heydricha.

4. června 1942

Pokyn z ústředí ze 16:40 se věnoval smrti Reinharda Heydricha a přípustném informování o ní na stránkách denních listů:

Na 1. stranu vedle zprávy ČTK a fotografie mohou přijít ještě úvodníky, vztahující se k úmrtí.

Titulní stranu Národní politiky tvořila zpráva ČTK v silném tmavém rámečku spolu s fotografií Reinharda Heydricha.¹¹⁹ Nic jiného na první straně nebylo otištěno a úvodník vztahující se k Heydrichově smrti byl součástí vydání o den později – 6. 6.¹²⁰

5. června 1942

Pokyn ÚTDS z 12:50:

Zpráva o průběhu nemoci zastupujícího říšského protektora otištěná v Prager Abendu 5. 6. 42 nesmí být ostatním tiskem převzata.

Na stránkách Národní politiky se žádná taková zpráva nevyskytla – plně v souladu s pokynem.

6. června 1942

Pokyn ÚTDS ze dne 6. 6. se týkal přímo článku Národní politiky:

„Národní Politika“ přinese stat' „Konec všeho nebo přelom“ od autora Ermo. Tuto stat' má denní tisk v podstatném výtahu citovati s uvedením autora i pramene.

Zmiňovaný text se na stránkách Národní politiky objevil 7. června jako úvodník na titulní straně. Zkratka „Ermo“ byla zkratkou samotného Emanuela Moravce.¹²¹

Dodržení pokynu ÚTDS o jeho přetištění znamenalo obrovskou publicitu textu, ke které se vracel i článek uveřejněný v Národní politice 9. 6. na straně 3 pod titulkem **„Mohutný ohlas článku ‚Konec všeho nebo přelom?‘“**

Na tomto příkladu lze demonstrovat jednu z možností totalitního řízení tisku a jeho obsahu: Pokynem bylo něco nařízeno a stimulováno a později to bylo vydáváno za samovolný proces, který byl způsobený hodnotou textu a jeho myšlenek, které našly ohlas u široké veřejnosti.

¹¹⁹ Tato strana je součástí Přílohy.

¹²⁰ Více o podobě titulní strany hovoří dokumenty Porady šéfredaktorů denních listů, jejichž komparace s mediálním obsahem je zmíněna v další kapitole. Dokumenty jsou také součástí Přílohy.

¹²¹ Viz složka Emanuela Moravce v Národním archivu: NA, MORAVEC-AMV39, č. fondu 794, karton č. 3 Projevy v roce 1942.

Správa tisku dbala také na přesné formulace a pojmenování referovaných událostí:

V referátech o smuteční slavnosti na pražském Hradě jest přísně dbáti toho, aby byl zachován v tisku název s m u t e č n í s l a v n o s t , nikoliv státní akt.

K naplnění pokynu docházelo i v Národní politice. Např. ve zprávě „**Vlajková výzdoba v den smutečních slavností**“, otištěné 7. 6. na straně 5, se psalo: „... *vyvěšení vlajek smutečních, v den smuteční slavnosti na pražském Hradě a v den pohřbu*.“ Článek „**Velkolepý pohřeb Zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha**“ z 8. 6. začínal slovy: „*V neděli 7. června konala se o 18. hodině na čestném nádvoří pražského Hradu smuteční slavnost za zavražděného Zastupujícího říšského protektora a šéfa bezpečnostní policie*...“

Další pokyn se věnoval samotné smuteční slavnosti a jejímu zpravodajskému pokrytí:

Vlastní zprávy o smuteční slavnosti na Hradě i o průvodu Prahou jsou žádoucí. Páni šéfredaktoři udělají dispoice, aby před převezením tělesných pozůstatků Zastupujícího říšského protektora rozestavěli své redaktory po cestě, jejíž směr bude ještě sdělen tak, aby měli zprávy z různých míst.

Národní politika přinesla vlastní zpravodajství v pondělníku 8. 6., stejně jako o den později v úterním vydání. První stranu obstaral článek s titulkem „**Velkolepý pohřeb Zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha**“, který byl reportáží ze smuteční slavnosti. Přesně v souladu s pokynem ÚTDS přinášel informace z různých míst pochodu článek „**Nezapomenutelné dojmy z pohřbu**.“ Podtitulky označovaly právě místa, z kterých se hlásili jednotliví reportéři – „*Na Hradě*“, „*Na prvním nádvoří*“, „*Na poslední cestu Prahou*“ (signatura s-), „*U Národního divadla*“ (-l-), „*Na Můstku*“ (-b-) a „*U musea*“ (-ch-).

Vzdávání posledních poct se věnoval také materiál ČTK otištěný v Národní politice 8. a 9. června pod titulkem „**Zástupy lidí vzdaly poslední poctu mrtvému Zastupujícímu říšskému protektorovi**.“

Pondělní i úterní vydání 8. a 9. 6. přineslo ještě projev Kurta Daluegeho ze smuteční slavnosti pod titulkem „**Vzorná německá nacionálně sociální vůdčí osobnost a bojovník**“ (pondělí) a „**Projev Zastupujícího říšského protektora**“ (úterý).

Další zpráva ÚTDS hovořila o titulu Kurta Daluegeho:

2. / U SS Obergruppenführera Dalague je na příště užívati titulu zastupující říšský protektor a nikoliv jako dosud pověřený vedením úřadu zastupujícího říšského protektora.

Změnu je možné doložit v Národní politice na příkladu článku z 30. 5. „**Provádění civilního výjimečného stavu**,“ kde se píše: „SS-Oberstgruppenführer a Generaloberst policie Daluege, pověřený vedením záležitostí Zastupujícího říšského protektora, nařídil toto: ...“ nebo článku z 31. 5. „**Státní prezident a vláda u SS-Oberstgruppenführera Daluege:**“ „SS-Oberstgruppenführer a Generaloberst policie Daluege, pověřený vedením záležitostí Zastupujícího říšského protektora, přijal 29. května ...“ či přímo v titulku článku vydaném v pondělí 1. 6. a úterním vydání 2. 6. „**SS-Obergruppenführer a Generaloberst policie Kurt Daluege, jehož Vůdce pověřil, aby zastupoval Zastupujícího říšského protektora.**“ Naproti tomu se ve vydání ze 7. 6. můžeme dočíst ve zprávě „**Státní president tlumočí hlubokou účast celého českého národa**“ toto: „Zastupující říšský protektor, SS-Oberstgruppenführer a Generaloberst policie Daluege přijal dnes státního presidenta dr. Háchu a protektorátní vládu.“

10. června 1942

Pokyn z 10. 6. nařizoval vypuštění části zprávy ČTK:

Ze zprávy ČTK č.39 z 9.VI. o delegaci Protektorátu na státní akt v Berlinu se eliminuje věta od slov: S výpravou přibyl ---- až ---- von Wolmar.

Jaké bylo původní znění zprávy se z dostupných materiálů nepodařilo zjistit. Cílem pokynu bylo pravděpodobně neinformovat veřejnost o přítomnosti von Wolmara na státním aktu v Berlíně, protože by tím mohl být implicitně zmíněn jeho vliv na formování zpravodajství v tisku, potažmo o existenci cenzury obecně. Jisté je jen to, že zmíněná pasáž se v žádném článku Národní politiky nevyskytla a pokyn tak byl naplněn.

13. června 1942

Pokyn ÚTDS:

V materiálu Čtk vyjde vyhláška říšského protektora v Čechách a na Moravě k doplnění výnosu o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27./V.42

Vyhláška bude umístěna na 1. str. v šíři dvou sloupců a tučně! Za vyhláškou následují vysvětlivky, které jsou od vyhlášky samostatně odděleny / x / a jsou vysázeny ve dvou sloupcích. /nikoli jako vyhláška, která je sice vysázena na šířku dvou sloupců,

ale bez rozhraničení./ Na vysvětlivky navazuje komentář, ve kterém je shodnocena spolupráce obyvatelstva, zvláště dělnických vrstev při pátrání po pachatelích atentátu. Spolupráce tato přinesla velmi kladné výsledky a přispěla k tomu, že mohl být vydán popis pachatelů.

V komentářích budou také učiněny zmínky o tom, že vedle vypsané odměny 20 milionů korun byly vyplaceny i jiné odměny, jimiž se ocenila dobrá vůle obyvatelstva přispěti k vypátrání. Tvrzení anglické propagandy, že odměna nebude vyplacena, má sloužiti jenom k mýlení obyvatelstva. Nikdo se nemusí obávati učinit udání. Jako odstrašující příklad možno uvésti případ Lidic. Bude zdůrazněno, že kdo do 18./VI. neučiní hlášení, jež by mohla vésti k vypátrání pachatele, uvádí v nebezpečí nejen sebe, ale i také své okolí.

Pozor! Budiž dbáno toho, aby k podpisu vyhlášky slovo pod. /podepsaný/ bylo tištěno menším typem, než jméno podepsaného!

Pokyn splněný do nejmenších podrobností. Materiál ČTK vyšel 13. 6. a Národní politika ho ve shodě s nařízením otiskla na titulní straně v odpovídající grafické podobě v pondělí 15. června a úterním vydání 16. 6. Rovněž poslední slova pokynu o grafické úpravě Frankova podpisu byla naplněna.

Vysvětlivky za vyhláškou začínaly na titulních stranách a pokračovaly na straně další, kde se nacházely také zmíněné komentáře, které byly tři a věnovaly se určeným tématům. Pod titulkem „**Odměněná svědomitost**“ byly zmíněni lidé, kteří již oznámili zajímavé informace o atentátu a dostalo se jim za to také odměny: „*Dlužno podtrhnouti, že to byli zejména příslušníci pracujících vrstev, kteří svou pohotovostí a dobrou vůlí se v těchto prvních okamžicích pátrání velmi osvědčili. To ostatně vyplývá z toho, že hned druhý den mohly být vydány popisy pachatelů a usměrněno celkové pátrání.*“

Pod titulkem „**Nesmysly nepřátelské propagandy**“ se psalo, aby lidé neposlouchali Londýn, který říká, aby v žádném případě neprozrazovali žádné informace, neboť žádnou odměnu nedostanou a čeká je smrt: „*Bylo by svrchovaně hloupé a lidskému rozumu naprosto nepochopitelné, kdyby chtěl někdo ještě dnes u nás věřiti výmyslům nepřátelské propagandy, která chce naše lidi zmást tím, že jim namlouvá, aby nic neprozradili o atentátu ti, kdo o něm něco vědí, neboť nejen že prý nebudou odměněni, ale že jim ještě hrozí smrt.*“

Také příklad Lidic, včetně zmínky o nebezpečí pro celé okolí člověka, který neoznámí potřebné informace, byl v komentářích využit – pod titulkem „**Lidice výstrahou**“ se

psalo: „Viděli jsme v minulých dnech, kam vede zaslepenost některých českých lidí, hazardování existencí svou i celých rodin. Obec Lidice u Kladna je odstrašujícím příkladem. A výstrahou všem, kteří nechápou vážnost doby a co je jejich povinností. Přes to, že se nitky vyšetřování zauzlovaly kolem této obce, že podezření bylo plně ověřeno, nebylo možno výsledky dostati z občanů Lidic pravdivé sdělení. Proto byla tato obec celá vyhlazena. A do 14 dnů bude na místě obce zorané pole.“

V úvodníku Jana Berana ze 16. 6. je zase citován závěr projevu Emanuela Moravce v Brně: „... nebo se český národ vydá Benešovi a zahyne nakonec tak, jako v těchto dnech zahynula řada jedinců a jako byla se země smetena obec Lidice.“

16. června 1942

Pokyn ÚTDS o rozsudcích smrti:

Rozsudky smrti buďtež uveřejňovány ode dneška – v obvyklé grafické úpravě – na druhé straně.

Rozsudky smrti (tzn. stanných soudů) byly v Národní politice zveřejňovány v ustálené grafické úpravě (pokynem určené) vždy na první straně od 30. 5. Výjimku tvořilo jen pár dní, kdy se rozsudky ve vydání objevily na jiné straně (6. června strana 3) nebo se neobjevily vůbec (8. 6. – stanné soudy 7. 6. nikoho k smrti neodsoudily¹²² – a 15. 6.).

Ani po vydání nového pokynu se ale praxe v Národní politice nezměnila. 16. a 17. 6. vyšly rozsudky opět na titulní straně, ve dnech 18. – 20. 6. nevyšly vůbec. V dalších vydáních, kde se opět objevily, byly dál tištěny na první straně. Otázkou tak zůstává, zda byl vydán nový pokyn rušící dokument ze 16. 6. (který ovšem součástí nahlížených archivních materiálů nebyl), nebo tento nebyl naplněn.¹²³

Další pokyn ze 16. června se týkal řeči ministra Emanuela Moravce v Plzni:

Z řeči pana ministra Moravce v Plzni třeba vyzdvihnout obě konstatování, obsažená v závěru:

- 1./ že atentátníci a kdož jim pomáhají, nejsou ani hrdiny ani mučedníky, nýbrž zlosyny,*
- 2./ není to po prvé, co Beneš a jeho čeládka nařikají nad oběťmi, které napřed sami poštváli.*

¹²² Viz dokument Rozsudky stanných soudů, který je součástí Přílohy.

¹²³ Pravděpodobnější je možnost, že byl pokyn zrušen. Pro tuto skutečnost hovoří pokyn ÚTDS z 3. července: „Rozsudky stanných soudů ze dne 3. VII. mohou být umístěny na 1. nebo 2. straně listů podle toho, zda...“

Národní politika přinesla informaci o plzeňské manifestaci 18. 6. na titulní straně pod titulkem „**Plzeň proti zločinným zásahům londýnských emigrantů,**“ jehož součástí byly výňatky projevu Emanuela Moravce. Text pokračoval na druhé straně, kde se zvýrazněnou grafickou úpravou psalo: „*Ti, co spáchali atentát, pokračoval ministr v závěru, nejsou žádnými hrdiny, nýbrž prasprostými zlosyny, kteří zcela lehkovážně ukládali o osud národa. Jestliže je nyní v Londýně vynášejí jako mučedníky, nic to nemění na skutečnosti. Kdo ohrozil budoucnost národa, zločincem je a jím zůstane. Že dnes pan Beneš a jeho londýnská čeládka nařikají nad oběťmi, je novou nepoctivostí. Nejprve se tito pánové ve štvání předháněli a nyní oplakávají ty, které svým štváním svedli a trestu vystavili.*“

Zmiňovaný projev byl parafrázován také v Ročkově úvodníku z 18. 6.: „*Proto českému člověku je dnes jasné – jak to ostatně zdůraznil ve svém plzeňském projevu ministr lidové osvěty Em. Moravec – že to není po prvé, co Edvard Beneš a jeho lidé v Londýně přivedli národ na pokraj neštěstí, že atentátníci a jejich pomahači nejsou hrdiny ani mučedníky, nýbrž zlosyny.*“

17. června 1942

Další pokyn ÚTDS týkající se stanných soudů:

Žádný list s datem 18. 6. /čtvrtek/ nesmí otisknouti v kterémkoli vydání rozsudky stanných soudů, ani je opakovat.

Národní politika nepřinesla rozsudky stanných soudů (od 30. 5. kdy začaly být zveřejňovány) do tohoto data pouze ve dvou případech (8. a 15. 6.). Vydání z 18. června bylo třetím číslem bez těchto rozsudků a splnilo tak pokyn ÚTDS. Proč ale Ústředí tento pokyn vůbec vydalo, není jasné.

20. června 1942

V souvislosti s dopadením a likvidací atentátníků přineslo ÚTDS pokyn:

V souvislosti se zastřelením atentátníků nesmí se psáti o přestřelce ani v komentáři, ani v jiných zprávách nebo pojednáních.

Národní politika přinesla řadu zpráv a článků týkajících se dopadení a zneškodnění parašutistů v kostele Karla Boromejského: 20. 6. „**Vrahové SS-Obergruppenführera Heydricha zastřeleni,**“ 21. 6. „**Zneškodnění zločinců, kteří zavraždili SS-Obergruppenführera Heydricha,**“ 23. 6. „**Kdo byli pachatelé atentátu na SS-Obergruppenführera Heydricha,**“ a „**Zneškodnění Benešových zločinců,**“ 24. 6.

„Česká veřejnost už zúčtovala s londýnskými zvrhliky,“ 26. 6. „Josef Valčík“ a „Adolf Opálka.“ Ani v jednom materiálu nepadla zmínka o přestřelce mezi parašutisty a jednotkami německé policie.¹²⁴ Naopak například v článku „Zneškodnění Benešových zločinců“ se píše: „Obě zprávy, především však zpráva podrobná, ukázaly, jak bezvadně pracuje aparát německé státní policie, neboť v nejkratší době byl zločinný případ vyšetřen do všech podrobností.“

21. června 1942

Byl vydán pokyn netýkající se heydrichiády, zasahující ale poprvé výrazně do podoby a struktury titulní strany:

Hlavní zprávou z pondělníků – listů z datem 22. června – je zpráva o pádu Tobruku. Listy nyní přinesou na prvním místě ve výrazné grafické úpravě a výraznými titulky.

Pondělní Národní politika s datem 22. 6. se pádu Tobruku věnovala prakticky na celé první straně a zpráva byla nadepsána obrovským titulkem „**Tobruk a Bardia dobyté vítěznými vojsky Osy.**“ Přetisk v pozměněné podobě přinesla Národní politika na titulní straně také v úterním vydání 23. 6. pod titulkem „**Tobruk je kořistí skvělého Rommelova vítězství.**“

24. června 1942

Pokyn ÚTDS o nemožnosti zveřejnit projev Vladimíra Krychtálka:

Novinářské zpracování řeči, kterou pronesl předseda Svazu novinářů šéfredaktor Krychtálek, na shromáždění novinářů dne 22./VI. není přípustné, pokud její text nebude vydán v materiálu Čtk.

Řeč Vladimíra Krychtálka Národní politika nepřinesla ani příští den, ani v žádném svém dalším vydání.

26. června 1942

Pokyn ÚTDS o zveřejnění zprávy o vyplacení odměn za spolupráci:

Dnes večer patrně v pozdějších hodinách bude vydána úřední zpráva o vyplacení odměn osobám, které svými údaji přispěly k vypátrání pachatelů atentátu na SS Obergruppenfuhrera a generála policie Reinharda Heydricha. Tuto zprávu přinesou

¹²⁴ Operace proti parašutistům začala 18. června ve 4:15 a podle policejní zprávy se jí účastnilo asi 350 příslušníků zbraní SS. Přes obrovskou přesilu trvala jen bitva o kostelní galerii několik hodin. Viz Dokument č. 49: *Hlášení gestapa o výsledcích pátrání po původu atentátu.* In: AMORT, Č.: s. 259-266.

listy na první straně. Jakékoliv komentáře, vysvětlivky nebo pod. jsou zakázány, i když snad některý list se touto otázkou zabýval již dříve.

ČTK zprávu přinesla skutečně 26. června, Národní politika oznámení přetiskla až ve vydání 28. 6.: „*Úředně se oznamuje: Odměna 10 milionů korun, kterou vypsala říšská vláda na dopadení vrahů SS-Obergruppenführera Heydricha, byla dnešního dne ve dvou rovných dílech plně vyplacena dvěma protektorátním příslušníkům. Z odměny dalších 10 milionů korun, kterou vypsala dodatečně vláda Protektorátu, bylo dnešního dne vyplaceno 5 milionů korun celkem sedmi Němcům a 53 protektorátním příslušníkům.*“

V souladu s pokynem Národní politika žádné další informace ani komentáře nepřinesla.

27. června 1942

Zajímavý pokyn ÚTDS, které pamatovalo také na formální stránku psaného projevu. Je také možné, že zmiňovaný předpis byl převzat od oficiálních německých míst:

Všechna vlastní jména německých zemí, měst, vesnic, řek atd. nutno psáti pouze v jejich německém znění a nikoliv s dodatkem českého překladu. Tato jména se neskloňují. Příklady: Byl jsem v Berlin – jel jsem do Berlin atd. Přídavná jména se tvoří tím, že se k vlastnímu jménu německému přidává koncovka -ský. Příklad: berlinský vlak , breslauské noviny, atd.

Tento pokyn platí ihned- Tedy již pro nedělní noviny.

V nedělním vydání Národní politiky 28. 6. se pod titulkem „**Bitva o Egypt byla zahájena**“ psalo: „*Málokdy prožili neutrální pozorovatelé v Berlin průběhem této války ... švédský dopisovatel svému listu z Berlin.*“

29. června 1942

Pokyn z 27. 6. byl upřesněn:

Jména německých měst je možno skloňovat.

Situace okolo uvádění německých názvů a jejich skloňování byla zmatená.¹²⁵ Například 6. července psala Národní politika v jednom svém titulku „**Slavnostní akt v München**.“ Naproti tomu 10. 7. pod titulkem „**Německo-italské spojení životní nutností**“ byl pokyn respektován: „*Říšský ministr hospodářství dr. Funk (vpravo)*

¹²⁵ Skutečnost dokumentuje také zmínka na pravidelné tiskové poradě z 2. července. Viz následující kapitola (část 3. 2. 3).

zdraví italského ministra pro zahraniční obchod Raffaela Riccardiho na nádraží v Berlínu.“

2. července 1942

Pokyn ÚTDS k ukončení stanného práva:

2/ Dvě úřední zprávy o zrušení stanného práva, které budou vydány dnes večer, umístí listy na první straně tučným písmem souvisle za sebou a připojí komentář. /Tyto zprávy jsou určeny výhradně jen pro páteční listy, které vyjdou až po půl noci/. Zpráva o manifestaci na Václavském náměstí přijde potom jako druhá zpráva/.

Titulní strana Národní politiky z pátku 3. 7. byla přesnou realizací pokynu. Na prvním místě (uprostřed strany) byl tučně zveřejněn **Výnos o zrušení civilního stavu** a na něj navazovalo **Nařízení na obranu proti podporování Říši nepřátelských činů**. Vedle těchto výnosů byl otištěn úvodník zabývající se zrušením civilního výjimečného stavu s titulkem **„Český národ musí i nadále osvědčiti věrnost k Říši.“**

Na titulní straně byla otištěna také výzva ke shromáždění na Václavském náměstí otitulovaná **„Čechové v Praze!“**

3. července 1942

Pokyn dávající poměrnou volnost redakcím:

Rozsudky stanných soudů ze dne 3. VII. mohou být umístěny na 1. nebo 2. straně listů podle toho, zda manifestace na Václavském náměstí zaujme na první straně méně nebo více místa. Rozsudky nesmějí být v typografické souvislosti s manifestací.

Národní politika se 4. července věnovala na titulní straně manifestaci na Václavském náměstí v článku s titulkem **„Slib národa u pomníku sv. Václava“** a také komentářem Jaroslava Urbana **„Národ v jednom šiku.“** Na první straně byla otištěna ještě zpráva Vrchního velitelství branné moci o prolomení východní fronty **„Sevastopol: 50.000 zajatců a bohatá kořist.“**

Rozsudky stanných soudů byly otištěny na druhé straně.

6. července 1942

Část pokynu ÚTDS se ještě věnovala manifestaci na Václavském náměstí:

3./ Je žádoucí, aby všechen tisk přinášel obrázky z manifestace na Václavském náměstí a aby tyto byly uveřejňovány střídavě po určitou dobu.

Národní politika otiskla v souladu s pokynem ještě několik fotografií z manifestace na Václavském náměstí:

6. 7. obrázek Emanuela Moravce na řečnické tribuně na straně 1 a na straně 2 fotografii z manifestace, která zobrazovala rozhovor prezidenta Emila Háchy s předsedou vlády Jaroslavem Krejčím,

7. 7. celkový pohled na Václavské náměstí při Moravcově řeči na straně 3,

8. 7. na čtvrté straně fotografii zdvižených pravicí manifestujícího davu.

3. 2 Pravidelné týdenní tiskové konference

Vedle písemných a telefonických pokynů ÚTDS existoval druhý, souběžný způsob udílení direktiv. Tiskové porady (konference) byly pravidelným setkáním šéfredaktorů denních listů, na kterém vyslechly obecné i konkrétní pokyny pro obsah, rozsah i formu svých listů. Doporučení při nich vyřčená byla závazná a jejich nesplnění mohlo mít tvrdé následky, jejichž nejkrajnější podobou bylo zastavení vydávání provinivšího se listu. Záznamy z porad byly důvěrné a nesloužily k doslovnému přetisku jejich obsahu, což bylo dokonce nežádoucí. Nikdo z čtenářů neměl vědět o tom, že je deníkům nařizováno, o čem a jak mají psát, kterým tématům a zprávám se věnovat a kterým naopak ne.

Dochované záznamy pravidelných týdenních tiskových porad nejsou kompletní nebo se je autorovi nepodařilo vypátrat. Po poradě ze dne 22. května 1942 chybí záznam z porady, která by měla následovat okolo 29. května. Ta by pro tuto studii byla velmi přínosná, neboť její uskutečnění by následovalo prakticky bezprostředně po atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

V dostupných archivních fondech¹²⁶ se nachází až porada další, neméně důležitá, neboť 4. června¹²⁷, kdy se porada uskutečnila, zemřel Reinhard Heydrich.

Další dostupné záznamy z porad konaných v období druhého stanného práva jsou datovány 18. června¹²⁸ a 2. července.¹²⁹

¹²⁶ Záznamy pravidelných tiskových porad jsou součástí složky Václava Patzaka, který v době druhé světové války působil v zahraničním odboji ve Velké Británii a po osvobození Československa se stal vedoucím pracovníkem ministerstva informací. NA, PATZAK, č. fondu 480, signatura 5-69-8, karton č. 70 Porady šéfredaktorů. Tyto jsou také součástí složky Emanuela Moravce. NA, MORAVEC-AMV 39, č. fondu 794, signatura 39-40, č. kartonu 77 Záznamy z tiskových porad šéfredaktorů českého tisku. Záznamy z doby druhého stanného práva ale ve složce chybí. Záznamy v němčině se dochovaly ve složce Archivu syndikátu novinářů. NA, ASYN, Praha, sign. NSN, karton č. 108 Tiskové konference šéfredaktorů denních listů.

¹²⁷ NA, PATZAK, č. fondu 480, signatura 5-69-8, karton č. 70 Porady šéfredaktorů

a NA, ASYN, Praha, sign. NSN, karton č. 108 Tiskové konference šéfredaktorů denních tisků (něm.)

¹²⁸ NA, ASYN, Praha, sign. NSN, karton č. 108 Tiskové konference šéfredaktorů denních tisků (něm.)

¹²⁹ NA, PATZAK, č. fondu 480, signatura 5-69-8, karton č. 70 Porady šéfredaktorů

a NA, ASYN, Praha, sign. NSN, karton č. 108 Tiskové konference šéfredaktorů denních tisků (něm.)

3. 2. 1 Pravidelná týdenní tisková porada šéfredaktorů denního tisku v Autoklubu 4. června 1942

Úřední záznam se v úvodu věnoval atmosféře okamžiku a místa:

/ V průčelí sálu je umístěn portrét zesnulého Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Heydricha, ozdobený černým florem./ ...

Skláníme se v němém smutku před obětí Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera generála Heydricha, kterého sklála zločinná ruka v okamžiku, v němž se počala rýsovat sklizeň jeho práce pro Říši a tento prostor, v okamžiku, kdy se k nám obracel se zvýšenou důvěrou.

Po úvodních slovech vrchního rady Krause promluvil Wolfgang Wolfram von Wolmar, který se v úvodu také zabýval nastalou situací a osobností zesnulého Reinharda Heydricha:

Chtěl bych na tomto místě zdůrazniti, že podle mého – a nejen podle mého názoru – je v tom zvláštní tragika také pro český národ, že právě v tomto prostoru SS-Obergruppenführer Heydrich, jenž byl pověřen Vůdcem vedením záležitostí úřadu říšského Protektora, padl za oběť hanebnému atentátu. Neboť on by byl býval nebo byl osobností, která – dnes to můžeme již říci – byla téměř jediná s to zahájiti a zavésti v tomto prostoru pozitivní vývoj ku prospěchu českého národa. (...)

Při tom nemá býti zapomenuto a zůstati nevysloveno, že pokud jde o nás Němce, sami jsme v SS-Obergruppenführerovi Heydrichovi ztratili zajisté jednoho z nejbližších, nejschopnějších a nejdůležitějších spolupracovníků Vůdcových, a zvláště já jako příslušník sborů SS a bezpečnostní služby to mohu říci z osobní účasti.

Von Wolmar zmínil také událost týkající se konkrétně novinářů:

Pánové, připomínám v tomto okamžiku také, že právě SS-Obergruppenführer Heydrich s veškerou vášní své povahy a svého intuitivního temperamentu, své odpovědnosti a srdečné účasti, které projevoval vůči každému lidsky citícímu, zachránil nepochybně život třem vašim kolegům. Neboť jenom jeho popudu a jeho rychlému zásahu jest co děkovati, že bylo možno vaše tři kolegy Krychtálka, Křemena a Vajtauera ihned dopravit do SS-lazaretu a že byl ihned letadlem dopraven nejlepší specialista Říše

v tomto oboru, jenž tři onemocnělé ihned vyšetřil a ošetřil, takže jim byl opravdu zachráněn život.

Zmínku o Heydrichově činu přinesla i Národní politika v úvodníku Václava Crhy „**SS-Obergruppenführer Heydrich:**“ „*Do jeho příchodu spadá též případ novinářů, na něž byl spáchán atentát, kterému podlehl Karel Lažnovský. Bylo právě Heydrichovou zásluhou, že tři z těchto novinářů zůstali při životě. Jeho rychlé, pohotové jednání a jeho přirozeně velký vliv umožnily toto zachránění.*“

V další části porady už se Wolmar zmínil o konkrétních tiskových pokynech a nařízeních:

Zatím bylo nařízeno, že úřední zpráva o smrti Zastupujícího říšského protektora musí vyjít zároveň s obrazem /portrétem/ na první stránce ve smutečním rámečku a že kromě toho nepříjde na první stranu nic jiného. Prosím, abyste dbali toho, že se nepoužije zprávy vydané od DNB z Berlína a rozšířené rozhlasem, nýbrž zprávy vydané ČTK, která je v podstatě totožná s onou a má jen o několik slov více, m. j., že skon nastal v jedné pražské nemocnici. Portrét zesnulého byl již vydán Cepssem, je to tentýž portrét, který byl vydán při nastoupení úřadu.

Národní politika zcela v souladu s vydaným nařízením otiskla 5. června na titulní straně portrét Reinharda Heydricha s textem o jeho skonu: „*Zastupující říšský protektor v Čechách a na Moravě a náčelník bezpečnostní policie a bezpečnostní služby, SS-Obergruppenführer a generál policie Reinhard Heydrich, podlehl v dopoledních hodinách 4. června v jedné pražské nemocnici vážnému zranění, které utrpěl při vražedném útoku, jenž dne 27. května na něj byl spáchán.*“

S ohledem na otištění slov „*v jedné pražské nemocnici*“ je zřejmé, že Národní politika použila skutečně textu ČTK a nikoli německé DNB. Zpráva o smrti a Heydrichova fotografie byly černě zarámovány, jak nařizoval pokyn.¹³⁰

Následoval další, zatím blíže neupřesněný pokyn:

Pokud dojdou ještě další úřední zprávy o soustrastných projevech Vůdce nebo jiných vedoucích osobností z Říše nebo z ciziny, obdržíte zvláštní pokyn, na kterém místě mají býti tyto zprávy otištěny.

¹³⁰ Tato strana je součástí Přílohy.

O soustrastné projevy se v Národní politice postarali pouze politici domácí proveniencce a o jejich umístění nehovoří žádný nalezený tiskový pokyn. Ve vydání 6. 6. se na titulní straně objevil „**Telegram státního presidenta Dr. Háchy Vůdci**“ a také rozhlasový projev ministra lidové osvěty Emanuela Moravce pod titulkem „**S Vůdcem za novou Evropu = s Říší do nové budoucnosti.**“ 7. června otiskla Národní politika opět na titulní straně informaci o přijetí státního prezidenta Háchy Kurtem Daluegem pod titulkem „**Státní prezident tlumočí hlubokou účast celého českého národa.**“

Zahraniční provenienci v soustrastných projevech zastupovaly jen výňatky o životě a činech Reinharda Heydricha z některých německých deníků, které Národní politika otiskla 6. 6. na druhé straně pod titulkem „**SS-Obergruppenführer Heydrich naplnil život povinností a výkonností až do konce.**“

Wolfram von Wolmar na tiskové konferenci ze 4. června pokračoval:

Očekávám samozřejmě, že dnes a zítra zhodnotíte výkony a životopis zesnulého také v příslušném úvodníku, přičemž není třeba se držet přesně životopisu, vydaného Nacionálně-socialistickou korespondencí.

Národní politika přinesla požadovaný úvodník v sobotu 6. června na titulní straně pod titulkem „**SS-Obergruppenführer Heydrich,**“ který napsal sám šéfredaktor Václav Crha.

Na poradě následovalo upřesnění obsahu takového úvodníku či komentáře:

Nejlépe by bylo, kdyby ČTK vydala životopis, kterého můžete použít jako podkladu, nikoliv k doslovnému otištění. Při tom bych doporučoval, abyste položili velkou váhu na vojáckou stránku zesnulého a jeho politické schopnosti v souvislosti s jeho povahou vojáka a abyste se nezabývali tak podrobnostmi z doby bojů a z jeho činnosti v oblasti Říše, což je pro české čtenáře méně zajímavé, nýbrž abyste věnovali spíše pozornost věcem, které za svého krátkého úřadování jako Zastupující říšský protektor zamýšlel nebo prosadil, především zlepšení sociálního postavení dělnictva, daru pro 3.000 zbrojařských dělníků, přijetí zemědělců atd. Můžete k tomu připojit také osobní vzpomínky, které máte z různých recepcí u Zastupujícího říšského protektora, dojmy o jeho povaze atd. Proti tomu není námitek.

Při krátké zmínce o atentátu v tomto rámci prosím, abyste určitě připomněli, že obyvatelstvo se potěšitelně účastnilo pátrání po pachatelích.

Pokyny vyřčené von Wolmarem došly v Národní politice absolutního naplnění v již zmíněném Crhově úvodníku „**SS-Obergruppenführer Heydrich.**“ Vojácká stránka Heydricha byla zmíněna slovy „*Zvyklý vždy jíti příkladem, po vypuknutí války vstupuje do řad bojujícího vojska a získává Železný kříž první a druhé třídy a bronzovou a stříbrnou frontovou leteckou sponu. O jeho neohroženosti a statečnosti svědčí, že zachraňuje letadlo, které bylo zasaženo nepřátelskou střelou.*“

Na vojáckou stránku Reinharda Heydricha poukazoval i článek ve sportovní rubrice otištěný 7. června na straně 8, pojmenovaný „**Těžká ztráta německého sportu. SS-Obergruppenführer Heydrich – voják a sportovec:**“ „... jeho význam spočívá především v tom, že spojoval ve své osobě vlastnosti nadšeného sportovce i řízného vojáka. ... Jako voják byl svým mužům vedoucím i kamarádem a z tohoto souladu vyplýval také mocný sportovní vzestup SS.“ Text ve sportovní rubrice také může být důkazem snahy nezatěžovat čtenáře *podrobnostmi z doby bojů a z jeho činnosti v oblasti Říše, což je pro české čtenáře méně zajímavé.*

Úvodník Václava Crhy se věnoval opravdu především Heydrichově činnosti ve funkci zastupujícího říšského protektora v Čechách a na Moravě a jeho opatřením: „*Učinil celou řadu opatření, která podstatně prospěla pracujícímu lidu. Zemědělcům pak dal beztestné lhůty k přihlášení dobytka a obilí a zařídil, aby svazy lépe působily v zájmu zemědělců.*“

O zlepšení podmínek pro české dělníky se zmiňoval otištěný dopis z „Berliner Börsenzeitung“ 5. června na druhé straně Národní politiky pod titulkem „**Poslední lhůta českému národu na osvědčenou:**“ „... převážná většina českého dělnictva spatřovala v Heydrichovi německého socialistu, jenž nejen zabezpečil přísným potíráním pokoutního obchodu životní podklady, nýbrž také podstatně zlepšil sociální poměry dělnictva. Byl to přece SS-Obergruppenführer Heydrich, jenž přijal na pražském Hradě zástupce dělníků. Toto přijetí mělo potud zvláštní význam, že bylo to po prvé v dějinách, že český dělník dlel na pražském Hradě z oficiálního podnětu.“

Osobní vzpomínky připomínal opět Crhův úvodník: „*Kdo s ním přišel do úzkého styku, záhy však poznal, že tento tvrdý a vojensky založený člověk je mnohem otevřenější a přímější než ti, kteří kladou váhu na taktiku, že u něho otevřené slovo znamená víc, než zaklausulované slovo jiných. ... Vzpomínáme-li těchto jeho projevů k pracujícímu lidu, musíme dodat, že překvapovala jejich výtečná stylisace, jejich zhuštěný obsah a jasnost.*“

Naplnění se dočkala i další slova von Wolmara:

Dále je velmi podstatné, aby se v tomto článku poukázalo na to, že londýnský rozhlas prohlásil, že nejlépe hlídaný muž Německa padl za obět' atentátu v Praze. Přes to, že se to již jednou stalo, prosím, abyste poukázali na to, že stovky Pražanů se mohly přesvědčiti o tom, že Zastupující říšský protektor chodil po pražských ulicích pěšky a bez jakékoliv stráže, aby si prohlédl pamětihodnosti města, a že – což je nové – dal výslovný pokyn, aby se nečinila žádná bezpečnostní opatření ani při jeho jízdách městem, ani při procházkách, poněvadž si doslova ani nedovedl pomyslit, že právě se strany českého národa by mohlo býti proti němu něco nastrojeno, poněvadž byl přesvědčen, že nejen již něco vykonal ve smyslu pozitivního vývoje v tomto prostoru, nýbrž že především ještě mnoho vykoná, a proto si pod tímto dojmem zakázal jakákoliv bezpečnostní opatření. Tím může býti vyvrácena a pranýřována nehorázná špinavá lež londýnská.

Václav Crha v úvodníku „**SS-Obergruppenführer Heydrich**“ napsal: „*Jeho zásluhou byla provedena reforma veřejné správy výnosem ze 16. ledna, reorganisace vlády, soustředění hospodářství, zabezpečení výživy a posléze oznámená další reforma správy, která měla přenést velký počet úkolů na správu autonomní. Očekával, že česká veřejnost pochopí tuto jeho snahu a ocení jeho dobrou vůli urovnati poměry v našem prostoru. Věřil v mírumilovnost českého lidu: často bylo ho možno viděti na procházce Prahou bez jakéhokoliv doprovodu, anebo na sportovních i jiných podnikcích. A je zvláštní tragikou, že právě tento člověk, který vzhledem k svému mimořádnému postavení v Říši, jako úzký spolupracovník Vůdcův, byl přímo předurčen k tomu, aby dovršil pozitivní zapojení Protektorátu do Říše, že právě on se stal obětí zákeřného útoku na naši půdě den poté, kdy nejen varoval veřejnost před sabotážními hloupostmi, ale kdy ohlásil též velkorysou reformu.*“

Doporučení se týkalo také zbraní nalezených na místě činu:

Pokud jde o citáty z článku vašeho kolegy Wernera stran původu zbraní, jež byly nalezeny na místě činu, je třeba si povšimnouti, aby se nepoužilo z nich vět, jejichž obsah dnes již neobstojí.

O zbraních, nalezených na místě činu, se ovšem Národní politika ve svých následných článcích vůbec nezmiňuje.

Další von Wolmarovy pokyny se týkaly manifestace na Staroměstském náměstí, uspořádané dne 2. června:

Jde o to, aby se zvláště vytkly londýnské lži a aby se zvláště uplatnily skutečnosti proti Benešově klíce v Londýně, přičemž poukazují zvláště na toto:

Kdežto na Staroměstském náměstí 2. června se konala – to se může říci bez přehánění – imposantní veliká manifestace českého lidu s velmi zřetelnými projevy nevole proti Benešovi a jeho okolí a s nadšeným souhlasem pro politiku Háchovu, zasedala dvě hodiny před tím v Londýně tak zvaná státní rada pana Šrámka a podobných figurek, při jejímž zahájení mluvil vám již dostatečně známý vyslanec Prokop Maxa, uprchlík z blázince. Také pan Ripka tam mluvil a tvrdil, že dr Hácha nemá aktivní legitimaci k tomu, aby mluvil jménem českého národa atd., nýbrž jenom Beneš. Český národ prý odmítá Háchu jako svého zástupce a neuznává jeho opatření. V této souvislosti se Ripka dokonce odvážil prohlášení, že největší čtyři demokracie světa – Velká Británie, USA, Sovětské Rusko a Čína – Ripka klesl již tak hluboko, že také Sovětský svaz považuje za demokracii – stojí proti Německu atd., atd., a že pokud jde o český národ, nikdo jiný nemá právo mluvit a jednati jeho jménem, než pouze a jedině československý státní prezident Beneš.

Prosím, abyste toto zasedání státní rady se všemi hloupými řečmi postavili do příkrého protikladu k manifestaci národa na Staroměstském náměstí s 65.000 českými účastníky a s náladou, která tam byla projevena.

Pochvalou manifestace, jejího významu a demonstrací českého lidu proti Benešovi a jeho spolupracovníkům se zabýval článek Národní politiky z 5. 6. s titulkem „**Národ se našel:**“ „*Kdo byl svědkem té obrovské manifestace více než 60.000 Čechů, věrných svému národu a své vlasti pod ochranou Říše, si uvědomil nesmírný politický dosah prvního projevu, ke kterému se Pražané shromáždili po více než třech letech pod širým nebem, aby zlomili hůl nad Benešem a celou českou emigrací.*“ Článek zároveň vyjadřoval projev „*nevole proti Benešovi a jeho okolí a s nadšeným souhlasem pro politiku Háchovu.*“

Žádný text Národní politiky se nevěnoval zmiňovanému anglickému zasedání. Obsahy článků o manifestaci ale byly plné ujištění, že pouze protektorátní vláda a státní prezident Hácha jsou oficiálními reprezentanty českého národa. V článku „**Národ se našel**“ čteme: „*Ano, zde na Staroměstském nám. promluvalo ponejprv od dějinného 15. března roku 1939 opět národní shromáždění, nikoliv ale volené na základě vázaných*

listin, nikoliv sestávající z poslanců, vázaných reversem. Zde promluvílo národní shromáždění skutečné, které nepotřebovalo žádné tajné volby, aby se ustavilo, které se ustavilo samo, vedeno hlasem svého srdce, vedeno láskou k národu. ... přišli studenti, otcové, ženy a matky a přišla mládež, aby zde před celým světem přísahala svou věrnost Říši, vlastnímu národu, svému státnímu presidentovi, své vládě a své rodině, protože se přesvědčila, že nikoliv zrada, nýbrž věrnost, jsou jedinou cestou do zajištěné, šťastné budoucnosti.“

Existenci postojů českého národa, který prý odmítá Háchu jako svého zástupce a neuznává jeho opatření, dementoval článek „**Rozsudek národa nad Benešem**“ ze 4. 6.: „*Tvrzení londýnského rozhlasu, že v zemi vládne pobouření a vzpoura, bylo nejen vyvráceno prostou skutečností této manifestace, nýbrž i projevy mužů odpovědných za osud českého národa. Mluví-li se v Londýně o pobouření, pak toto rozhořčení má úplně jiný směr, než který by mu rádi dali ve štvavých ústřednách v Londýně a v Moskvě. Nesměřuje vůči Říši, nýbrž proti atentátníkům.*“

O nevráživosti vůči Benešovi a Anglii psal také pražský spolupracovník „Berliner Börsenzeitung“ v článku „**Poslední lhůta na rozmyšlenou:**“ „*Nejširší kruhy českého národa jsou si jasně vědomy, nechť pachatelem atentátu je kdokoliv, že zločin byl připraven a zaplacen bývalým, nyní v anglických službách stojícím presidentem Benešem a klikou, která ho obklopuje. ... V souhlase s touto roztrpčenou náladou je také nyní skutečnost, že president dr. Hácha označil v prohlášení, učiněném dne 30. května v českém rozhlasu, Beneše za „Veřejného nepřítele českého národa číslo 1.“*“

O Anglii - v souvislosti s rozdílnou vůlí českého národa - se zmiňoval také projev Emanuela Moravce otištěný v článku „**S Vůdcem za novou Evropu = s Říší do nové budoucnosti**“ 6. června: „*Projev na Staroměstském náměstí 2. června ukázal však, že k Vůdci našel cestu celý český národ v tom okamžiku, kdy se vymkl teroru šeptalů a škodlivému vlivu nepřátelských vysilaček. ... Den za dnem prohlubuje se propast mezi zločinci, kteří pana Zastupujícího říšského protektora zavraždili, a mezi českým národem, který si uvědomil vážnost hodiny.*“

Porada skončila důvěrnou informací von Wolmara:

Důvěrně pro vaši informaci ještě oznamuji, že rakev se zesnulým bude ještě dnes vystavena v katafalku v čestném nádvoří Hradu. Není ještě jisto, zda-li se bude zítra konati státní akt.

3. 2. 2 Pravidelná týdenní tisková porada šéfredaktorů denního tisku v Tagespresse 18. června 1942

Konference začala omluvou Ctibora Melče:

Mé onemocnění mi zabránilo a vzalo možnost pobývat mezi vámi a na vaší práci a činnosti se přímo podílet v tragických dnech, kdy zastupující říšský protektor SS-Obergruppenfuhrer Heydrich padl za oběť zákeřnému atentátu vyslaných zločinců, najatých a placených nepřitelem číslo jedna českého národa, zbabělým emigrantem Benešem. Dlím proto alespoň v myšlenkách s Vámi a sleduji v duchu vaší pilnou novinářskou práci, která od vás vyžaduje nejkrajnější vypětí sil.

Ctibor Melč se také vyjádřil o zásadní myšlence:

Jednoduché plnění povinností dnes již nestačí. Je třeba nasazení všech lidských sil a musíme pracovat ještě intenzivněji než dosud. Dnes dostačuje, jak ministr pro národní osvětu Moravec řekl ve svém posledním projevu, již více žádné sliby, dnes jsou potřeba činy a práce, doklady a důkazy naší poctivosti a našeho poctivého úsilí.

O slovech ministra Moravce na brněnském projevu psala i Národní politika, a to ve vydání s datem 16. 6. v úvodníku Jana Berana „**Ne slova, nýbrž skutky.**“ O samotném projevu Emanuela Moravce a brněnské manifestaci o dva dny dříve v článku na titulní straně „**Brno manifestovalo.**“

Dál už se tisková konference ubírala běžným směrem pokynů a doporučení:

Situace stále zůstává ještě závažnější než-li dříve. Poukažte proto ve vašich dalších úvahách vaší čtenářské obci na neobyčejně závažnou situaci českého národa, ukažte novou úlohu, před kterou je teď postaven, nejzazší počestnost a svědomitost, s kterou musí být přistupováno ke každé práci. Jsme součástí Velkoněmecké Říše a musíme reagovat v sobě vlastním zájmu jako dobří a spolehliví občané Říše, která bojuje boj za novou Evropu, která nás chrání a proto také bojuje pro nás a pro naši bezpečnost, náš klid k práci a naše rodiny. Ved'te český národ v duchu této myšlenky a nepolevujte, kárejte v tomto duchu stále znovu.

Nad novou situací se zamýšlel úvodník A. Ročka z 18. června „**Sami máme svůj osud v ruce.**“ Píše se v něm m. j.: „Český člověk je přemýšlivý a poměrně velmi rychle vyvozuje správné důsledky ze situací sebevíce spletitých. Tak je tomu také v těchto

dnech, kdy všichni znovu a znovu se zamýšlíme nad událostmi, které se v posledních třech týdnech u nás sběhly a kdy opět a opět hledáme nejvlastnější smysl zločinné akce, která zmařila život Zastupujícího říšského protektora Heydricha.“

Tématu se zhostil i úvodník Václava Crhy z 21. června „**Boj o nový řád**“, ve kterém se píše: „*Žijeme v době velkého, téměř revolučního boje za nový hospodářský a sociální řád Evropy a celého světa. I nepřátelé Říše počínají pozvolna chápat pravý účel a cíl dnešní světové války ...*“

Další slova tiskové konference patřila úloze Emanuela Moravce:

Roli hlavního řečníka vlády převzal ministr pro národní osvětu Moravec. Jeho projev v rozhlase, který dále následovaly další projevy na manifestačních shromážděních v Praze, Brně, Plzni a jeho další projev v Táboře, to je poctivý hlas čestného českého člověka, který svému národu zůstal věrný a věrný zůstává a k němu veřejně, upřímně a odvážnou řečí hovoří.

Nezapomeňte tyto projevy v jednotlivostech analyzovat a komentovat jednotlivé jejich myšlenkové pochody, sestavte z toho charakteristické a výstižně zapamatovatelné výroky, které se Vašim čtenářům v budoucnu vtisknou do paměti.

Národní politika otiskla téměř všechny Moravcovy projevy či jejich hlavní body. Slovy Moravcova projevu v Brně se zabýval už úvodník Jana Berana z 16. června, který svým pojmenováním předešel zmíněné doporučení. Název „*lehce zapamatovatelný*“ zněl „**Ne slova, nýbrž skutky.**“

Informace o plzeňské manifestaci přinesl článek „**Plzeň proti zločinným zásahům londýnských emigrantů**“ z 18. 6., jehož součástí bylo i otištění parafrází Moravcova projevu pod podtitulkem „**Ministr lidové osvěty Emanuel Moravec v podstatě pravil.**“ Právě v tomto článku lze nejlépe zdokumentovat naplnění předchozího doporučení „*sestavte z toho charakteristické a výstižně zapamatovatelné výroky, které se Vašim čtenářům v budoucnu vtisknou do paměti.*“ V článku jsou tučně zvýrazněné a odsazené citáty či sousloví, které Moravec řekl ve svém projevu, jako například: „*Budoucnost je vaše, pravil ministr k dělníkům. Je to **budoucnost pracujících.** Připomněl dále ...*“ nebo „*Ministr dále připomněl, že **Češi jsou národem dobrých lidí, závislých na práci.** Avšak po světové válce se vytvořila u nás ...*“ Závěr článku už byl prakticky celou citací Moravcových slov, jejichž otištění navíc požadoval pokyn

ÚTDS¹³¹: *“Ti, co spáchali atentát, pokračoval ministr v závěru, nejsou žádnými hrdiny, nýbrž prasprostými zlosyny, kteří zcela lehkovážně ukládali o osud národa. Jestliže je nyní v Londýně vynášejí jako mučedníky, nic to nemění na skutečnosti. Kdo ohrozil budoucnost národa, zločincem je a jím zůstane. Že dnes pan Beneš a jeho londýnská čeládka nařikají nad oběťmi, je novou nepoctivostí. Nejprve se tito pánové ve štvání předháněli a nyní oplakávají ty, které svým štváním svedli a trestu vystavili.”*

Manifestaci a projevu v Táboře se Národní politika věnovala 23. června na druhé straně pod titulkem **„Tábor rozhořčeně proti atentátu a pro věrnost národní pospolitosti a Říši.“** Jeho součástí byly opět hlavní body projevu (mimo jiných) Emanuela Moravce.

V projevu a pokynech pokračoval von Wolmar:

Vládní rada Wolfram von Wolmar oznamuje, že odpoledne se koná slavnostní zasedání Národní rady v Obecním domě, o kterém nebude vydáno žádné komuniké, avšak budou vyhotoveny 1 nebo 2 fotografie, jež budou zveřejněny.

Informace o zasedání spolu s jednou fotografií a reportáž z Obecního domu publikovala Národní politika 20. června na titulní straně pod titulkem **„Národní rada česká se bez výhrad staví za státního presidenta dr. Háchu.“**

Von Wolmar pokračoval v informování o chystané manifestaci:

Další prohlášení bude následovat v sobotu na manifestaci v Táboře, která bude uspořádána vládou a na níž vystoupí i nějaký známý řečník s projevem státního presidenta; dále budou mluvit ministři Hrubý a Moravec.

Zpravodajství z manifestace přinesla Národní politika 23. června na druhé straně pod titulkem **„Tábor rozhořčeně proti atentátu a pro věrnost národní pospolitosti a Říši.“** Součástí zpravodajského pokrytí bylo také zveřejnění hlavních bodů projevů předsedy vlády Jaroslava Krejčího, ministra Adolfa Hrubého a Emanuela Moravce. Národní politika přetiskla kompletní projev státního presidenta Emila Háchy, *„který přečetl člen Národ. divadla v Praze Jiří Dohnal.“* Projev byl uveden titulkem **„Manifest státního presidenta dr. Háchy.“**

Následovaly informace o dalších manifestacích:

¹³¹ Pokyn ze 16. června o vyzdvižení konstatování učiněných v závěru Moravcovy řeči.

Na příští středu je naplánována manifestace českých uměleckých pracovníků v Národním divadle. Dále je výhledově připravena na konec příštího týdne větší manifestace v Moravské Ostravě, na které bude pravděpodobně mluvit i ministr Moravec. Další manifestace jsou plánovány v menších provinčních městech, které však budou pravidelně oznamovány v novinách. K těm patří i ty, které žádal uspořádat Hradec Králové. O obsahu projevů zde přednášených nebude informováno, nicméně místní noviny mohou přinést nějaký výtah, který obdrží od ČTK.

O manifestaci českých uměleckých pracovníků informuje úvodník Národní politiky z 26. 6. „**Velkolepá manifestace**“ a o cestě Emanuela Moravce na Moravu a jeho projevu článek ze 30. 6. na straně 4 pod titulkem „**Mohutná manifestace Mor. Slovácka u sv. Antonínka.**“

Z von Wolmarových slov vyplývá, že oficiálně nebylo o projevech informováno, Národní politika přesto přinesla hlavní body Moravcova projevu, a to i z manifestace v Hradci Králové ve vydání z 25. června pod titulkem „**Také Hradec Králové věrně za státním presidentem a Říší.**“

Von Wolmar se věnoval ve svém projevu záležitosti Českého slova a jeho chybného a zavádějícího titulku a po něm následovalo oznámení šéfredaktora Krychtálka:

Šéfredaktor Krychtálek oznamuje, že Národní svaz novinářů svolává své členy na pondělí 13.00 do velkého sálu Autoklubu na otevřenou manifestaci. Šéfredaktoři obdrží ještě ve standardním dopisu písemné informace.

Z pokynů ÚTDS¹³² je zřejmé, že ke shromáždění došlo. Promluvil na něm sám Krychtálek, ale jeho řeč nebylo možno otisknout.

¹³² Pokyn vydaný 24. 6. 1942 ve 13:30 hovořící o nepřipustnosti otištění projevu, pokud nebude součástí zpravodajství ČTK.

3. 2. 3 Pravidelná týdenní tisková porada šéfredaktorů denního tisku 2. července 1942

Porada začala upozorněním na blížící se jubileum prezidenta Háchy:

Vrchní rada C. Melč zahájil poradu a podal tento výklad: Jak je Vám známo, dožívá se dne 12. července t. r. státní president sedmdesáti let. K tomuto dnu bude vydán tiskový pokyn, s nímž Vás již dnes předběžně seznámím: (...)

Následovaly předběžné pokyny k otištění informací o Háchově osobě a pak se porada věnovala aktuální situaci:

Jinak vnitřní situace Protektorátu zůstává stále stejně vážná a tudíž všechny vaše články musí být nesený v témž duchu jako dosud. Pokud jde o způsob psaní, není potřeba nikterak popouštět, spíše ještě zdůrazňovat nabádání a výzvy k českému lidu a denně a denně mu připomínat jeho povinnosti.

Především v souvislosti s tímto doporučením otiskla Národní politika (i přes ukončení civilního výjimečného stavu) 3. června úvodník s názvem „**Český národ musí i nadále osvědčiti věrnost k Říši,**“ který začínal slovy: „*Jakkoli zpráva o zrušení civilního výjimečného stavu se setká s pocitem úlevy u všech občanů Protektorátu, bylo by nicméně největším omylem a neprozřetelností, kdyby se měla veřejnost domnívat, že tím je celá věc vyřízena a že můžeme nyní dělati, co chceme. Nesmíme zapomenouti ani jediný den, že krise důvěry tím odstraněna není a že vážnost situace trvá!*“

Následovaly pokyny týkající se chystané manifestace na Václavském náměstí:

Na zítřejším velkém manifestačním projevu, který se koná na Václavském náměstí v 19 hodin, promluví pravděpodobně za přítomnosti státního presidenta předseda vlády dr Krejčí a ministr lidové osvěty Moravec. Na náměstí budou zřízeny dvě tribuny pro oficiální hosty. Pro šéfredaktory budou místa rezervována na jedné oficiální tribuně.

Předtím v 16 hodin koná se ve velkém sále Lucerny apel starostů a vládních komisařů měst a obcí z Čech. Na tomto apelu, kde bude přítomno asi 4.000 osob, promluví náměstek předsedy vlády a ministr vnitra Richard Bienert. Po skončení tohoto apelu odeberou se starostové korporativně na Václavské náměstí.

Obě akce Národní politika zpravodajsky pokryla v sobotním vydání 4. července. Titulní strana byla ve znamení manifestace na Václavském náměstí jednak díky informaci a reportáži z manifestace („**Slib národa u pomníku sv. Václavu.**“ Text pokračoval také

na druhé a třetí straně), i díky úvodníku Jaroslava Urbana, který se věnoval samotné manifestaci i uplynulým dnům, jejichž vyústěním manifestace byla („**Národ v jednom šiku**“). „**Závazný slib starostů českých měst a obcí**“ byl otištěn na straně 4.

Součástí článků byly také hlavní projevy, které na Václavském náměstí zazněly a které měly být otištěny na doporučení z konference:

Pokud jde o technické zpracování zítřejších projevů, budou všechny dodány včas a rovněž ihned po ukončení projevu v době co možno nejkratší bude vám dodána i rámcová zpráva. Pokud by některý list chtěl tuto zprávu rozšířit, není proti tomu námitek, jedině pořadí oficiálních hostů nutno převzít z úřední zprávy. Tisková propagace projevu bude včas zařízena.

Dalším bodem konference byla otázka pravopisná, o které se zmiňovaly také (výše zmíněné) pokyny ÚTDS.¹³³ Na tiskové konferenci byl problém znovu rozebrán, přesto docházelo v jeho praktickém plnění k nepřesnostem, které jsou doloženy u pokynů ÚTDS v kapitole 3.1.

Určité nejasnosti vyvolal pokyn, který se týkal uvádění měst v ostatním říšském území kromě území Protektorátu. Zásadně bylo rozhodnuto, že tato města budou ve veškerém českém tisku i v českém písemnictví uváděna v původním německém názvu, že jsou tedy nepřeložitelná. Nelze tedy na příklad překládat Wien-Vídeň, nebo Berlin-Berlín /s dlouhým í/. Přirozeně používání tohoto původního tvaru může někdy působit zdánlivě potíže, které se projevíly v tom, že některé denní listy nebo týdeníky tato jména neskladovaly. To by byla chyba, která by odporovala dobrému českému slohu. Není jistě žádného důvodu - a myslím, že zde půjde o většinu měst - aby tato jména nebyla skladována. /Jistě zní v češtině lépe: jel jsem do Königsbergu než jel jsem do Königsberg, nebo: byl jsem v Berlinu, než: byl jsem v Berlin. Tyto nejasnosti, které se vyskytly po vydání prvního pokynu, byly již odstraněny během posledních dnů a zde to připomínám jen proto, abyste se všichni mohli podle toho řídit.

Také pro přídavná jména, odvozená od těchto podstatných jmen, platí zásada, že tato jména jsou nepřeložitelná. Nelze tedy psát "norimberský," nýbrž "nürnbergský," nelze psát "mnichovský," nýbrž "münchenský," a pod.

¹³³ Jde o pokyny z 27. a 29. 6., které jsou součástí předchozí kapitoly.

Pokyny se mohly týkat také vydávaného rozsahu denních listů:

Dopisy byla vašim vydavatelstvům oznámena úprava, pokud jde o rozsah denních listů. Tyto úpravy byly provedeny ve vlastním zájmu listů, aby bylo zajištěno jejich pravidelné a ničím nerušené další vycházení. Podrobnosti jsou vám všem známy. Je tu jen jedna technická otázka. Některé listy, které dosud měly na příklad 12 stran, snižují rozsah nedělního čísla na 10 stran a tím jsou přeřaděny z nejvyšší kategorie o ceně 1 K do kategorie nižší o ceně 80 hal. Zásadní rozhodnutí v této věci je, že touto úpravou rozsahu novin se jejich ceny nikterak nemění a zůstávají jako dosud. Měl-li některý list 12 stran, prodával se za 1 K, bude mít nyní 10 stran, ale prodává se za stejnou cenu jako dříve, tedy za 1 K. Byly už konkrétní dotazy se strany vydavatelstev. Pokud se tato cenová otázka některých z vás dotýká, prosím, abyste svá vydavatelstva v tomto smyslu informovali.

Změna se dotkla i Národní politiky. Zatímco do zmiňovaného pokynu vycházelo nedělní vydání v rozsahu osmi stran a osmi stran příloh (dohromady 16 stran) a stálo jednu korunu, po nařízení zůstala cena stejná, ale rozsah byl upraven na 12 stran. Změna se projevila hned v následujícím vydání po zveřejnění pokynu – 5. července 1942.

Slova na konferenci se ujal von Wolmar:

Vlád. rada von Wolmar ve svém výkladu uvedl: Především vás upozorňuji na úvodníky v dnešním Poledním listě a Národní Práci, jež dobrou formou komentují včerejší odůvodnění rozsudků smrti, vynesených stanným soudem. Prosím, abyste také v ostatních listech podobným způsobem k tomu zaujali stanovisko v kratších komentářích /nikoliv v úvodnicích/ a abyste komentovali zvláště pojmy "poskytovali úkryt" a "širší okruh pachatelů, k němuž náleželi." Při tom budiž znovu poukázáno na to, že parašutisté se zdržovali v Protektorátě od prosince, což by nebylo bývalo možné bez pomocníků, bez potravinových lístků a jiných věcí, které dnes každý potřebuje, a že je zcela jasno, že tito lidé, kteří po celé měsíce parašutistům pomáhali, byli nyní vyřizeni a že osoby, odsouzené stanným soudem, nebyly nyní zastřeleny snad pro jiné věci, nýbrž skutečně pro přímé nebo nepřímé pachatelství, resp. podporování pachatelů atentátu.

Tyto věci byly zmiňovány již v článcích z minulosti, které většinou mluvily o okruhu lidí, kteří jakýmkoli způsobem pomáhali parašutistům před, při i po jejich akci. Jako např. v článku Národní politiky z 21. 6. „**Zneškodnění zločinců, kteří zavraždili SS-Obergruppenführera Heydricha,**“ ve kterém se píše: „.. Je nyní bezpečně a úředně

zjištěno, že při celém okruhu vrahů, stejně jako jejich pomahačů, je nesporná česká národnost. Tito zločinci strašně zatížili čest našeho národa.“

Další komentáře, věnující se zdůvodnění rozsudků stanných soudů, se objevily v Národní politice např. v rámci článku „**Mezi Benešem a českým národem nepřekonatelná propast**“ ze 14. 6., kde se m. j. píše: „*A ti, kdož ještě dnes po hanebném atentátu na nejvyššího představitele Říše v Čechách a na Moravě zůstávají dále pod vlivem Benešovým nebo mu dokonce drží palec, jsou škůdci nejen Velkoněmecké říše, nýbrž především českého národa. Jen tak nutno se dívat na denní rozsudky stanných soudů, jimiž jsou bez milosti a radikálně odstraňovány všechny vředy, ohrožující bezpečnost a budoucnost českého národa v tvořící se Nové Evropě.*“

Von Wolmar žádal publicitu pro manifestaci na Václavském náměstí:

K tomu, co řekl vrchní rada Melč: Prosím, abyste již nyní věnovali vlastní komentáře zůřejší velké manifestaci a abyste tím přispěli k obrovské účasti. Jde o poslední projev, tedy o závěr vlny shromáždění lidu, a přitom se smí říci, že je podstatně důležité, aby se skutečně všichni, kdo mají zdravé nohy a čas, súčastnili této manifestace na Václavském náměstí.

Národní politika přinesla anonce na chystanou manifestaci na Václavském náměstí několikrát: 2. 7. na titulní straně – *V pátek 3. července 1942 v 19 hodin velký projev na Václavském náměstí. Čechové dostavte se hromadně!* a 3. 7. na straně 1 krátký článek s titulkem „**Čechové v Praze!**“ a na straně 4 „**K dnešní manifestaci přijďte včas.**“

Část porady byla věnovaná zprávám branné moci a poté byla zmíněna otázka inzerce. Při té příležitosti von Wolmar připomněl hierarchii dozoru a kontroly médií na území Protektorátu:

Nejvyšší úřad cenový vydal nařízení, jež uveřejňuje Úřední list Protektorátu a které se týká insertů na upotřebené zboží. Týž úřad předložil pak tisku noticku, v níž se poukazuje na vyhlášku, uveřejněnou v Úředním listě dne 22.V.42, podle které v insertech, v nichž se nabízí upotřebené zboží, musí býti udána cena, jinak je věc trestná. K tomu je třeba konstatovat, že pokyny tisku může dávat pouze Gruppe Presse nebo tiskový odbor. Jiná místa k tomu nejsou příslušná.

3. 3 Ostatní pokyny a dokumenty

Mimo dvou hlavních zdrojů tiskových pokynů a doporučení – tiskových konferencí pod vedením Wolfganga Wolframa von Wolmara (německá okupační linie) a cenzurních pokynů Ústředí tiskové dozorčí služby („česká“ státní linie), existovalo mnoho dalších faktorů, které měly vliv na reálný obsah denních listů včetně Národní politiky.

Jedním z těchto faktorů byly směrnice, které stanovovaly pravidla pro předběžnou tiskovou přehlídku, cenzurní opatření a kontrolu tisku. Jednalo se o obecné pokyny, jak při psaní postupovat, čím se řídit apod.

Vedle těchto dokumentů existovaly však ještě další konkrétní faktory, které měly de facto přímý vliv na mediální obsah. Šlo o oficiální projevy, audience novinářů apod. Jednou z významných bylo přijetí šéfredaktorů denních tisků státním tajemníkem K. H. Frankem v Černínském paláci 11. června 1942.

3. 3. 1 Receptce šéfredaktorů u státního tajemníka K. H. Franka 11. června 1942

Dochovaný záznam¹³⁴ z receptce šéfredaktorů obsahuje hlavní body promluvy K. H. Franka k českým aktivistickým novinářům – šéfredaktorům denních listů. Krátká zpráva o přijetí novinářů v Černínském paláci se objevila i v Národní politice. 14. června se na straně 3 psalo: „**Státní tajemník K. H. Frank přijal české žurnalisty.** *Státní tajemník SS-Gruppenführer K. H. Frank přijal 11. června ve svých služebních místnostech v Černínském paláci zástupce českého tisku k podrobnému projednání politické situace v Čechách a na Moravě, vytvořené atentátem na SS-Obergruppenführera Heydricha.*“

Obsah Frankova projevu ale nebyl nezávazný. Ačkoli uvedené body nebyly určeny k doslovnému přetištění, státní tajemník předpokládal jejich naplnění na stránkách tisku a komparace reálného obsahu Národní politiky s jeho pokyny vypovídá o splnění tohoto úkolu:

Z vývodu pana státního tajemníka, které byly naprosto otevřené, dlužno v tisku komentovat nejprve jenom následující myšlenky:

1.) Konstatování, že smrt SS – Obergruppenführera Heydricha není velmi těžkou ztrátou jenom pro německý národ, nýbrž, že také český národ s Obergruppenführerem Heydrichem ztratil mimořádné skvělé naděje do budoucnosti.

Frankova slova naplnil např. úvodník Národní politiky ze 17. 6. s titulkem „**Směrnice budou naplněny,**“ ve kterém se psalo: „*Počínaje svoláním státního presidenta dr. Háchy a vlády, veřejným projevem 60.000 na Staroměstském náměstí v Praze a dělnictva zbrojařských závodů nastává dějinný přelom, protože český člověk si uvědomil, že zákeřný útok v Libni byl po pravdě útokem na život a skutečné zájmy českého národa.*“

Ještě přesnější byl úvodník „**Sami máme svůj osud v ruce**“ z 18. 6.: „*Proto také hned po hanebném atentátu bylo správně u nás konstatováno, že jeho smrtí neutrpěl velmi těžkou ztrátu jenom národ německý, nýbrž také národ český.*“

Výše zmíněný bod do jisté míry naplňovaly také manifestační projevy, které plnily stránky Národní politiky. Ať už se jednalo o obrovské manifestace českého lidu ve

¹³⁴ NA, PATZAK, č. fondu 480, signatura č. 5-69-7, karton č. 70 Tiskové přehledy a reformy. Přepis záznamu je součástí Přílohy.

velkých městech nebo projevy účasti různých spolků, organizací a institucí. Ve dnech následujících po recepci u K. H. Franka vydala Národní politika takových příspěvků několik: pod názvem „**Manifestační apely**“ 12. a 13. 6. na straně 4, „**Manifestace v Českých Budějovicích**“ 13. 6. také na čtvrté straně, „**Brno manifestovalo**“ 14. 6. na titulní straně, „**Z manifestací a srazů**“ 16. 6. na straně 4, „**Manifestační projev obchodní a živnostenské komory v Plzni**“ ze 17. 6. na první straně a další. Všechny manifesty měly dokazovat, že také český národ lituje smrti Reinharda Heydricha.

Třetí bod se týkal pokračování v Heydrichově odkazu:

3.) Zdůraznění, že velikost zločinu sama o sobě by byla ospravedlnila nejostřejší odvetná opatření proti českému národu jakožto celku a že český národ může děkovati jenom milosti Vůdcově, že ještě jednou bylo upuštěno od opatření systému rukojmí a že prozatím beze změny bude prováděna politika Obergruppenführera Heydricha (správní reforma, luhačovická akce pro dělnickou zotavenou, služební povinnost české mládeže, účast české delegace na státním aktu v Berlíně atd.)

O velikosti zločinu a možných opatřeních se zmiňoval projev ministra Moravce v Brně z 12. června, který byl otištěn v Národní politice 14. 6. na straně 3. Psalo se v něm m. j.: „*Jak Vůdce, tak ministr dr. Goebbels, oba mluvili stejnou řečí. A ta byla jasná, pokud běží o český národ. Máte-li už volit, říkají v Berlíně, pak je to cesta spolupráce, kterou znovu nabízíme českému národu. Nepřejeme si boj, který by přece musil v několika dnech skončit pro český národ nejkrvavější porážkou, jakou kdy jeho dějiny zaznamenaly.*“

Shovívavost Říše v souvislosti s vydáním nové vyhlášky (prodloužení termínu ohlášení informací o pachatelích atentátu do 18. 6.) je zmíněna např. v článku „**Odměněná svědomitost**“ z 15. 6. na straně 2: „*Vyhláška ukazuje, až kam jde velkomyslnost a shovívavost říšských kruhů. Do 18. června je každý, kdo má co říci ohledně atentátu, plně amnestován.*“

Velkomyslnost Říše byla zmiňována také v úvodníku z 18. 6. „**Sami máme svůj osud v ruce:**“ „*Chápeme všichni, že zločin je nutno potrestati především. Ale je také nutno dopadením pachatelů prokázati, že atentátníci s českým národem nemají nic společného – leda jen řeč. Od první chvíle o tom nikdo nepochybuje a jenom z té okolnosti vplynula jistě velkomyslnost Vůdcova, podle níž bylo upuštěno od nejostřejších opatření proti celému českému národu a podle níž se pokračuje prozatím beze změny v politice gen. Heydricha.*“

O pokračování v odkazu Reinharda Heydricha zase mluvila citace K. H. Franka v úvodníku ze 17. 6. „**Směrnice budou dodrženy:**“ „*Nic nám nezabrání, abychom, věrni Vůdcovu rozkazu, nedokončili dílo Reinharda Heydricha v Čechách a na Moravě k blahu Říše a jejích velkých úkolů. Jeho směrnice bude dodržena.*“

O konkrétních opatřeních, která budou dodržena, psal ve svém úvodníku „**Sami máme svůj osud v ruce**“ A. Roček 18. 6.: „*Můžeme jen připomenouti, že právě den před zločinným atentátem přijal Zastupující říšský protektor zástupce tisku a v projevu, který k nim měl, velmi zřetelně naznačil, jak si představuje příští vývoj ve prospěch českého národa a jak to hned doložil oznámením o chystané správní reformě a zavedení povinné služby mládeže.*“

O praktickém plnění Heydrichova odkazu mluvil například článek „**Zjednodušení správy v Čechách a na Moravě,**“ otištěný 18. 6. na druhé straně. Text byl následující: „*Správní úřady v Čechách a na Moravě (Oberlandraty, zemské úřady, okresní úřady, správy měst Prahy, Plzně, Brna Olomouce a Moravské Ostravy) jsou až do 2. června 1942 zaměstnány rozsáhlými organizačními změnami, jež plynou ze zjednodušení správy, která se zavádí.*“

Další bod se věnoval atentátu a těm, kteří při něm pomáhali:

4.) *Zdůraznění okolnosti, že při rozsudcích stanného soudu nejde o opatření pomsty, nýbrž o neúprosně tvrdý proces očistný, který je v zájmu samého českého národa. Tato ostrá opatření jsou odůvodněna tím, že atentát – i když jeho původcové sedí v Londýně – bez pomahačů mezi českým obyvatelstvem v zemi by nebyl býval uskutečnitelný. Tito pomahači jsou nyní bezohledně vyhlazováni.*

Všechny rozsudky stanných soudů v Národní politice byly opatřeny zdůvodněním „*za napomáhání,*“ či za „*schvalování atentátu,*“ nebo „*za přechovávání osob policejně nehlášených,*“ „*poskytnutí úkrytu osob podílejících se na atentátu*“ apod.

Zároveň byly na mnoha místech otištěny komentáře, které se tomuto výslovně věnovaly. Např. 14. 6. v článku „**Mezi Benešem a českým národem nepřekonatelná propast,**“ kde se m. j. píše: „*A ti, kdož ještě dnes po hanebném atentátu na nejvyššího představitele Říše v Čechách a na Moravě zůstávají dále pod vlivem Benešovým nebo mu dokonce drží palec, jsou škůdci nejen Velkoněmecké říše, nýbrž především českého národa. Jen tak nutno se dívat na denní rozsudky stanných soudů, jimiž jsou bez milosti a radikálně odstraňovány všechny vředy, ohrožující bezpečnost a budoucnost českého národa v tvořící se Nové Evropě.*“

16. 6. v úvodníku „**Ne slova, nýbrž skutky:**“ „*Ministr Moravec ve své řeči připomněl, že v Říši nemá český národ nepřátel. Tvrdá opatření, kterých dosud Říše proti Čechům užíla, byla uplatněna teprve tehdy, když už nebylo vyhnutí a kdy hrozilo nebezpečí, že Říši by mohla býti vytýkána slabost.*“

18. 6. se k tomu v článku „**Sami máme svůj osud v ruce**“ dodává: „... jdou ruku v ruce s úřady říšskými a vynakládají všechno úsilí, aby atentátníky stihl spravedlivý trest za zločin, jímž poškodili dobré jméno českého národa.“

Zvláštní bod byl věnovaný Lidicím:

5.) *Co bylo konstatováno v odstavci předcházejícím, platí zvláště také pro trestní akci proti osadě Lidice, jejíž obyvatelstvo samo vyvolalo svůj osud nejhrubšími proviněními proti platným zákonům. Německé vedení si nepřejde žádného opakování nějaké takové trestní akce, pokud se strany české samotné tu či onde nebude k tomu dán naléhavý popud.*

Zpráva o likvidaci Lidic se objevila na titulní straně Národní politiky v silném orámování bez titulku dne 12. června. Začínala slovy: „*Za pátrání po vrazích SS-Obergruppenführera Heydricha byly zjištěny nezvratné poukazy, že obyvatelstvo obce Lidice u Kladna poskytovalo podporu a pomoc okruhu pachatelů, který přichází v úvahu. Příslušné důkazy byly zjištěny bez pomoci místního obyvatelstva, třebaže na věc bylo dotazováno.*“ a pokračovala: „... Protože se obyvatelé této vesnice svou činností a podporou vrahů SS-Obergruppenführera Heydricha co nejhrubším způsobem provinili proti vydaným zákonům, byli dospělí muži zastřeleni, ženy dopraveny do koncentračního tábora a děti dány na náležité vychování. Budovy v obci byly srovnány se zemí a jméno obce bylo vymazáno.“

Varování, které dávalo Lidice odstrašujícím příkladem, se objevilo v Národní politice 15. 6. na straně 2 a bylo součástí komentářů k nové vyhlášce o prodloužení lhůty k nahlášení informací o pachatelích atentátu. Text je součástí ukázky realizace pokynu ÚTDS ze 13. 6. 1942 v kapitole 3.1.

Zároveň bylo v úvodníku „**Sami máme svůj osud v ruce**“ dne 18. 6. zdůrazněno, že nešlo o mstu: „*Lidice nesmějí nikoho mýlit, neboť tu nejde o nějaké opatření z pomsty, nýbrž o neúprosně tvrdý očistný proces proti provinilcům. Tento proces je odůvodněn tím, že atentát – i když jeho osnovatelé jsou v Londýně – bez pomahačů mezi českým obyvatelstvem by nebyl býval uskutečnitelný.*“

K. H. Frank také apeloval na spolupráci obyvatelstva:

6.) *České obyvatelstvo má tedy svůj osud samo v ruce. Svoji budoucnost zabezpečí jenom v tom případě, jestliže – poslušno pokynů své vlády – bude se zdržovati všech pokusů rušivých a jestliže se místo dosavadní pasivity činně zúčastní potírání vnitřních nepřátel Říše.*

7.) *Tisk musí českému národu naprosto zřetelně objasnit, že zde nyní již nejde o státoprávní formality, nýbrž o existenci českého národa vůbec a o zachování jeho domoviny. Českému národu se dostalo výstrahy a musí mu býti stále znovu a znovu připomínáno, že v nynější chvíli má vůbec poslední svoji chanci.*

Článků vyzývajících ke spolupráci při pátrání se v Národní politice objevilo několik. Např. úvodník Jiřího Zavřela z 12. 6. „**Soud lidu nad Benešem,**“ článek „**Odměny za zprávy, vedoucí k dopadení pachatelů atentátu**“ ze 13. 6., otištěný projev Emanuela Moravce „**Jediná záchrana českého národa: cesta Spolupráce! – Pachatelé zločinného atentátu musí být dopadeni**“ ze 14. 6., nebo projev ministra Adolfa Hrubého „**Dopadení vrahů jediná možnost k obnovení klidu,**“ který byl otištěný 16. června.

Také projev prezidenta Háchy měl být využit v tisku:

8.) *Tisk musí všemi prostředky podporovat politickou výchovnou práci protektorátní vlády, musí využít hesla, vydaného státním presidentem "Beneš, nepřítel národa číslo 1" (nejenom nepřítel státu) – a musí konstatovat oproti zahraničnímu štvání, že není žádná propast mezi vládou a českým národem, nýbrž, že státní president, vláda, a velké masy českého národa jsou vespolek hlubokou propastí odděleni od londýnských štváčů a od jejich domácích svedených přívrženců.*

O samotném Háchově projevu přinesla Národní politika zprávu už 2. 6. pod titulkem „**Dr. Beneš nepřítel českého národa číslo jedna.**“ Toto označení pak na svých stránkách uplatňoval, a to i po recepci a pokynu K. H. Franka, např. v Šourkově článku ze 14. 6., který zároveň naplňoval další slova státního tajemníka, a to už v samotném názvu „**Mezi Benešem a českým národem nepřekonatelná propast.**“ V něm se píše: „*V tom však okamžiku, kdy Beneš počal štvát z londýnského mikrofonu českého člověka, porušil smrtelně své dané slovo neplést se nikdy více do českých věcí a tímž okamžikem se stal veřejným nepřitelem národa čís. 1, jak ho ve svém nedávném projevu nazval výstižně státní president dr. Hácha.*“

Slova o prvním nepříteli českého národa se objevila také v článku „**Lidice výstrahou!**“
„*Vinu má nejen nepřítel českého národa č. 1. Edvard Beneš, ale vinu mají i ti, kteří z jeho rozkazu se nabídli jíti sem k nám.*“

Se stejným pojmem operoval i článek „**Ne slova, nýbrž skutky**“ ze 16. 6.: „... nyní si tento „státník“ ke všemu obtížil svědomí i vinou tak strašlivou, jakou je prolitá česká krev. Právem totiž byl označen za nepřítele českého národa č. 1.“

Dalším příkladem je článek z 23. 6. „**Tábor rozhořčeně proti atentátu a pro věrnost národní pospolitosti a Říši,**“ ve kterém se psalo: „*Bylo to současně opětne hromadné odsouzení zločineckých piklů emigrantské kliky v Londýně, vedené Benešem, veřejným nepřítelem č. 1 českého národa.*“

Součástí pokynů K. H. Franka bylo i komentování vyhlášky ze 13. 6.:

9.) *Při tom dlužno práci tisku usměrniti v tom smyslu, že slušný pracující člověk, který plní svoji povinnost a udává nepřátele Říše, není znepokojován, nýbrž, že si zachová pocit, že může se svou rodinou pod ochranou Říše žiti v naprostém bezpečí. V tomto smyslu dlužno také podrobně komentovat vyhlášku říšského protektora z 13. června o poslední lhůtě, do které možno beztretně oznamovati údaje o pachatelích atentátu.*

Vyhláška byla v Národní politice otištěna v pondělníku 15. 6. a přetištěna v úterním vydání 16. 6. a její součástí byl termín „*nejpozději do čtvrtka dne 18. června t. r., do 20. hodiny.*“

Součástí textu byl i komentář, vysvětlující její body a chválící jí za to, že odkazuje na shovívavost Říše: „*Do 18. června je každý, kdo má co říci ohledně atentátu, plně amnestován. Nemusí se báti důsledků, kterých by se jinak obával za to, že doposud svoje sdělení neučinil.*“

Termín byl zopakovaný také v článku „**Ne slova, nýbrž skutky**“ z 16. 6.: „*V neděli bylo oznámeno nové opatření, zaručující beztretnost tomu, kdo do 18. června do 20. hod. učiní sdělení. Ten, kdo by nyní těchto varovných slov neuposlechl, nese strašlivou odpovědnost za osud celého národa.*“ Text zároveň deklaroval, že obyčejní lidé se nemají čeho bát: „*Ministr Moravec ve své řeči připomněl, že v Říši nemá český národ nepřátel.*“

Ještě otevřeněji se v tomto smyslu vyjadřoval článek „**Pracující lid a osud národa**“ z 15. 6.: „... jest novým potvrzením stále zdůrazňovaných slov, že kdo pracuje poctivě pro Říši a tím přispívá ze všech svých sil k vítězství jejího gigantického zápasu, že kdo ne pouhými loyálními projevy, ale aktivní účastí v pracovní pospolitosti Říše jde za

hlasy a příkazy svých zákonných představitelů, nemá se čeho obávat a čeho strachovat. “

Lhůta pro dodání informací byla akcentována ještě ve vydání samotný hraniční den – 18. 6. v úvodníku „**Sami máme svůj osud v ruce:**“ „... ti, kteří snad dosud váhali, mají dnes poslední příležitost tak učinit beztrestně. Do dnešního večera byla všem dána lhůta, aby splatili svou povinnost. “

Přímo na titulní straně vedle titulu „Národní politika“ se objevila ještě výzva tohoto znění: „*Dnes do 20. hodiny poslední lhůta!*“

Záznam končil posledním Frankovým pokynem:

10.) V tisku však nebudtež uváděny citáty z vývodů Vůdcových k státnímu presidentovi a protektorátní vládě.

3. 3. 2 Projevy oficiální povahy

Konkrétní projevy členů vlády, jejího předsedy či státního presidenta, byly součástí oficiálních materiálů – buď jako úřední oznámení nebo jako materiál ČTK. V takových případech mohl tisk přinášet jejich přetisky či hlavní body, což se také ve velké míře dělo.

Zveřejňování vyhlášek upravovala směrnice ÚTDS: „*O úřední působnosti, počínech, úmyslech, cestách, audiencích apod. státního presidenta, předsedy a členů vlády i vlády jako celku a vládních činitelů a zmocněnců vůbec lze propouštět jenom zprávy úřední. Totéž platí o projevech členů vlády. V pochybných případech vždy se dotazte v ÚTDS.*“

135

Otištěných úředních oznámení, výnosů a vyhlášek bylo v Národní politice mnoho: 28. 5. vyhláška týkající se atentátu na Reinharda Heydricha, 29. 5. „**Výnos říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. května 1942.**“ a „**Výnos ministra vnitra ze dne 28. V. 1942,**“ 30. 5. „**Provádění civilního výjimečného stavu,**“ z pozdější doby např. 8. 6. „**Státní pohřeb bude v Berlíně,**“ 9. 6. „**Smuteční vlajky v den pohřbu Zastupujícího říšského protektora Heydricha**“ a mnohé další.

Z otištěných projevů či jejich výtahů: 2. 6. „**Dr. Beneš nepřítel českého národa číslo jedna.**“

- *Rozhlasové prohlášení státního presidenta dr. E. Háchy,*“ „**Všichni do boje proti škůdcům národa!** - *Naléhavý apel ministra Moravce ke všem Čechům*“ a „*Rozhlasové prohlášení vlády Protektorátu,*“ 4. 6. „**Praha jménem celého národa manifestovala pro spolupráci s Říší. - Předseda vlády odmítá londýnskou lež**“ a „**Beneš se zasloužil o utrpení českého národa. - Projev ministra Moravce,**“ 14. 6. „**Projev ministra lidové osvěty Emanuela Moravce: Jediná záchrana českého národa: cesta spolupráce!**“ a další.¹³⁶

Národní politika se inspirovala také projevy bezprostředně navazujícími na projev prezidenta Háchy v rozhlase 30. května (přetištěný 2. 6. pod titulkem „**Dr. Beneš**

¹³⁵ Souborný přehled pokynů pro tiskovou přehlídku platných ode dne 17. září 1939. In: KONČELÍK, J., KOPLOVÁ, B., KRYŠPÍNOVÁ, J.: s. 469

¹³⁶ Kompletní seznam úředních oznámení a otištěných projevů je obsažen v Kompletní rešerši vydaných zpráv týkajících se atentátu na Reinharda Heydricha v Národní politice v období druhého stanného práva, která je součástí Přílohy.

nepřítel českého národa číslo jedna. - Rozhlasové prohlášení státního presidenta dr. E. Háchy.“). Konkrétně projevy Národní rady ze dne 18. 6. 1942, ve kterých byl vyloučen Edvard Beneš z českého národa a byla deklarována věrnost protektorátní vládě a státnímu prezidentovi.¹³⁷ Slova v těchto projevech zmíněná byla opět otištěna v řadě případů a shodovala se s tím, co bylo uvedeno výše. Např. pasáže „*Bylo naprosto správné, když jste ve svém projevu dne 30. května důrazně připomenul příslušníkům českého národa převzaté povinnosti, označil pana Beneše za veřejného nepřítele českého národa a odmítl jeho činnost, již vyvíjí společně s uprchlíky.*“ nebo „*Vyslovujete důvěru Vám a vládě Protektorátu, ujišťujeme Vás, že chceme jedině Vás a vlády naprosto poslušni býti a řídit se Vašimi nařízeními, pokyny a směrnicemi.*“ Tato deklarace loajality byla dokonce zpravodajsky pokryta v článku Národní politiky „**Národní rada česká se bez výhrad staví za státního presidenta dr. Háchu**“ ze dne 20. 6.

Kolem tohoto data (a na podkladu zmíněného projevu Národní rady) také kulminovala štvavá kampaň proti Edvardu Benešovi na stránkách Národní politiky, o které vypovídají už titulky.¹³⁸

¹³⁷ NA, MORAVEC-AMV 39, č. fondu 794, signatura č. 39-10/3, karton č. 71 Projev ze schůze, kde byl Edvard Beneš vyloučen z českého národa.

¹³⁸ Přehled v Kompletní rešerši vydaných zpráv týkajících se atentátu na Reinharda Heydricha v Národní politice v období druhého stanného práva, která je součástí Přílohy.

3. 3. 3 Projevy Emanuela Moravce

Zvláštní kapitolou jsou projevy ministra školství a lidové osvěty Emanuela Moravce, kterému byl tisk po správní reformě z roku 1942 de facto podřízen. Při pravidelné tiskové konferenci 18. 6. ho Ctibor Melč nazval hlavním řečníkem: „*Roli hlavního řečníka vlády převzal ministr pro národní osvětu Moravec. Jeho projev v rozhlase, který dále následovaly další projevy na manifestačních shromážděních v Praze, Brně, Plzni a jeho další projev v Táboře, to je poctivý hlas čestného českého člověka, který svému národu zůstal věrný a věrný zůstává a k němu veřejně, upřímně a odvážnou řečí hovoří.*“ Jeho projevy nebo jejich hlavní body tak byly požadovány v obsahu tisku i na základě doporučení, vzneseném na této konferenci: „*Nezapomeňte tyto projevy v jednotlivostech analyzovat a komentovat jednotlivé jejich myšlenkové pochody, sestavte z toho charakteristické a výstižně zapamatovatelné výroky, které se Vašim čtenářům v budoucnu vtisknou do paměti.*“

Kompletní přehled projevů Emanuela Moravce z období heydrichiády je součástí jeho složky v Národním archivu.¹³⁹ Dá se tak podle jejich znění porovnat, kdy Národní politika přistoupila k otisku projevu celého a kdy k jeho části.

Staroměstské náměstí – 2. června 1942

Projev otištěný v kompletním znění pod titulkem „**Beneš se zasloužil o utrpení českého národa. - Projev ministra Moravce**“ 4. 6. na straně 3.

K úmrtí Reinharda Heydricha – 5. června 1942

Projev otištěný v kompletním znění pod titulkem „**S Vůdcem za novou Evropu = s Říší do nové budoucnosti. - Projev ministra lidové osvěty Moravce k úmrtí Zastupujícího říšského protektora.**“ 6. 6. na titulní straně.

Článek do Národní politiky – 7. června 1942

Článek přetištěn kompletní pod značkou „Ermo“ a titulkem „**Konec všeho nebo přelom?**“ 7. 6.

¹³⁹ NA, MORAVEC-AMV 39, č. fondu 794, signatura 39-1/12 Projevy v roce 1942

Brno – 12. června 1942

Původní 13stránkový projev byl na několika místech zkrácen a ani jeho začátek v Národní politice neztotožňoval se s pravým počátkem projevu Emanuela Moravce. Přesto šlo o věrný přetisk jeho slov pod titulkem „**Projev ministra lidové osvěty Emanuela Moravce: Jediná záchrana českého národa: cesta spolupráce!**“ na třetí straně vydání ze 14. června.

Plzeň – 16. června 1942

Text projevu pod titulkem „**Plzeň proti zločinným zásahům londýnských emigrantů. - Přirozený český národní vývoj jen pod ochranou Velkoněmecké říše. - Velký projev ministra Emanuela Moravce.**“ z 18. 6. byl redakčně krácen, zároveň byl ale na něm uplatňován pokyn ÚTDS z 18. 6.¹⁴⁰

Tábor – 20. června 1942

Z projevu bylo v Národní politice zmíněno jen několik základních bodů dne 23. 6. pod titulkem „**Tábor rozhořčeně proti atentátu a pro věrnost národní pospolitosti a Říši**“ na straně 2. Hlavním bodem tamních projevů byl projev státního prezidenta Háchy, který byl uveřejněn kompletní a na manifestaci přečten členem Národního divadla Jiřím Dohnalem.

Hradec Králové – 23. června 1942

Otištěné parafráze Moravcova projevu v textu „**Také Hradec Králové věrně za státním presidentem a Říši**“ dne 25. 6.

Národní divadlo – 24. června 1942

Projev nebyl v Národní politice přetištěn, jen zmíněn v úvodníku Jaroslava Urbana z 26. 6. „**Velkolepá manifestace.**“

Olomouc – 27. června 1942

Informace o projevu Emanuela Moravce v Olomouci nebyla na stránkách Národní politiky zmíněna.

¹⁴⁰ Viz Pokyn ÚTDS z 18. 6. o přetištění „*konstatování, obsažených v závěru.*“

Svatý Antoníněk – 28. června 1942

Otištěny základní myšlenky Moravcova projevu 30. 6. pod titulkem „**Mohutná manifestace Mor. Slovácka u sv. Antonínka. - Velké shromáždění lidu proti Benešovi a jeho zločinným dobrodruhům. – Ministr Moravec prohlásil: „Odřezat z národního kmene všechno, co uschlo a co hnije“**“ Hlavním tématem byla manifestace, nikoli projev.

Moravská Ostrava – 29. června 1942

Informace o projevu Emanuela Moravce v Olomouci nebyla na stránkách Národní politiky zmíněna.

Václavské náměstí – 3. července 1942

Přetisk celého 13stránkového projevu Emanuela Moravce přinesla Národní politika 4. 7. na titulní straně pod podtitulkem „*Projev ministra Em. Moravce.*“ Tento text pokračoval ještě na straně 2 a 3, kde na něj navázal konec reportáže z Václavského náměstí.

3. 3. 4 Lidice a Ležáky

Zkoumané archivní materiály tiskových porad a cenzurních pokynů neobsahovaly mnoho podrobností o dvou tragických událostech druhého stanného práva – likvidaci Lidic a Ležáků (9. a 24. 6.). Jejich absenci zčásti nahrazují zdroje sekundární, které o zmiňovaných událostech hovoří. Zatímco ve výše popsáných archivních materiálech je tragédie Lidic popsána jen okrajově¹⁴¹, literatura nabízí důležitá fakta o zpravodajském pokrytí těchto událostí.

3. 3. 4. 1 Lidice

Na pokyn Adolfa Hitlera byla v odvěť za atentát na Reinharda Heydricha a českou rezistenci vypálena obec Lidice u Kladna. Akt, po kterém se zvedla vlna odporu v celém světě¹⁴², byl spáchán 9. června a obec, která „pozůstávala z 95 domů, byla úplně vypálena, 199 mužů starších 15 let bylo na místě zastřeleno, 184 žen odvezeno do koncentračního tábora Ravensbrücku, 7 žen do policejní věznice v Terezíně, 4 těhotné ženy do nemocnice v Praze, 88 dětí do Lodži, kdežto 7 dětí mladších jednoho roku bylo dáno do útulku v Praze.“¹⁴³

Návrh úřední zprávy pro tisk vypracoval vedoucí IV. oddělení pro kulturní politiku ÚŘP SS sturmbannführer Martin Paul Wolf 10. června 1942. Ve 14:55 ji dálnopisem odeslal hlavní úřadovně pořádkové policie v Berlíně, aby její text schválil Kurt Daluege.¹⁴⁴

Koncept byl schválen, ale doznal nepatrné změny. V konečné podobě úřední zprávy se shoduje dobový tisk i dva různé zdroje, v původním textu a osobě iniciátora změn se ale rozcházejí. V dokumentu Trestního soudu v Čechách¹⁴⁵ je původní znění v této podobě: „Všechno obyvatelstvo vesnice Lidice čítající 483 osob bylo 9. 6. vyhlazeno tím způsobem, že...“ V knize Dušana Hamšíka a Jiřího Pražáka takto: „S obyvatelstvem obce Lidice, čítajícím celkem 483 hlav, bylo dne 9. června naloženo tak, že dospělí muži

¹⁴¹ Pokyn ÚTDS ze 13. června 1942 a zápis z recepcce novinářů u K. H. Franka 11. června 1942.

¹⁴² Akt odsoudil prakticky celý demokratický svět včetně Kanady a Spojených států, ve kterých přijímala některá města název „Lidice.“ GEBHART, J., KUKLÍK, J.: s. 223

¹⁴³ Zpráva Tajné státní policie z 24. června 1942. Viz *Dokument č. 44* In: AMORT, Č.: s. 247

¹⁴⁴ AMORT, Č.: s. 215. HAMŠÍK, D., PRAŽÁK, J.: s. 244-245

¹⁴⁵ *Dokument č. 32* In: AMORT, Č.: s. 215

byli zastřeleni, ženy dopraveny do koncentračního tábora a děti dány na náležité převychování. „¹⁴⁶

Nezpochybnitelným faktem zůstává znění definitivní, otištěné 12. 6. ve veškerém protektorátním tisku: „*Úředně se oznamuje: Za pátrání po vrazích SS-Obergruppenführera Heydricha byly zjištěny nezvratné poukazy, že obyvatelstvo obce Lidice u Kladna poskytovalo podporu a pomoc okruhu pachatelů, který přichází v úvahu. Příslušné důkazy byly zjištěny bez pomoci místního obyvatelstva, třebaže na věc bylo dotazováno. Stanovisko k atentátu, tímto projevené, je zdůrazňováno ještě dalšími činy Říši nepřátelskými, jakými jsou například: nálezy protistátních tiskovin, skladišť zbraní a munice, ilegální vysilačky a neobyčejně velkého množství zboží, jež podléhá řízenému hospodářství, a okolností, že v aktivních službách nepřátelských v zahraničí jsou obyvatelé jmenované obce. Protože se obyvatelé této vesnice svou činností a podporou vrahů SS-Obergruppenführera Heydricha co nejhrubším způsobem provinili proti vydaným zákonům¹⁴⁷, byli dospělí muži zastřeleni, ženy dopraveny do koncentračního tábora a děti dány na náležité vychování. Budovy v obci byly srovnány se zemí a jméno obce bylo vymazáno.*“

Ať už byl původní návrh a iniciátor změn jakýkoli¹⁴⁸, cesta této zprávy dálnopisem do Berlína k potvrzení a následné úpravy byly známkou důležitosti, jakou Němci zveřejnění zprávy přikládali. Její konečná podoba byla strohá, bez zbytečných slov a komentářů.

Protektorátní tisk dokonce dostal (podle některých zdrojů) zákaz jakkoli tuto událost komentovat.¹⁴⁹ Ve výše zmíněné zprávě z recepce novinářů u státního tajemníka K. H. Franka 11. června ale vyplývá, že o Lidicích je možné zmínit se v tisku v souvislosti s adekvátními opatřeními ze strany Říše.¹⁵⁰

13. června pak následoval pokyn ÚTDS (výše citovaný), který také povoloval užít příkladu Lidic: „*Jako odstrašující příklad možno uvést případ Lidic.*“¹⁵¹

Zmínky o Lidicích se v Národní politice objevily přesto jen tři. Vedle úředního oznámení z 12. 6. už jen v souvislosti s naplněním zmíněných tiskových pokynů: 15. 6. v komentáři k vyhláске, prodlužující lhůtu k oznámení informací o pachatelích atentátu,

¹⁴⁶ HAMŠÍK, D., PRAŽÁK, J.: s. 244

¹⁴⁷ Změněný text původní zprávy.

¹⁴⁸ Kniha Dušana Hamšíka a Jiřha Pražáka „*Bomba pro Heydricha*“ uvádí, že text změnil sám Adolf Hitler (s. 244). Kniha Čestmíra Amorta „*Heydrichiáda*“ Kurta Daluegeho (s. 215).

¹⁴⁹ Podle příkazu č. 532 z 11. června úředníkům tiskové služby. GEBHART, J., KUKLÍK, J.: s. 222

¹⁵⁰ Bod 5 Záznamu z novinářské recepce u státního tajemníka K. H. Franka. Viz Přílohy

¹⁵¹ Pokyn ÚTDS ze 13. června 1942.

pod podtitulkem „*Lidice výstrahou!*“ a potřetí v přetištěné řeči Arno Haise z plzeňské manifestace dne 18. 6.: „*V této souvislosti třeba poznamenat, že trest, který postihl vesnici Lidice u Kladna, byl sice přísný, ale nikterak nespravedlivý, uvážíme-li, že policejním šetřením byly zjištěny závažné stopy po atentátnících, vedle četných jiných důkazů nepřátelského smýšlení obyvatelů vůči Říši.*“

3. 3. 4. 2 Ležáky

Stejný osud jako Lidice potkal 24. června i osadu Ležáky u Louky. Podnět k její likvidaci přišel z protektorátního území¹⁵² a oficiální zprávu sepsal opět Martin Paul Wolf, a to už 23. 6. (!). Její text zněl: „*Dne 24. června byla osada Ležáky u Louky (okres Chrudim) srovnána se zemí. Dospělí obyvatelé byli podle stanného práva zastřeleni. Obyvatelstvo přechovávalo české parašutistické agenty, kteří měli vedoucí účast na přípravách k atentátu na SS-Obergruppenführera Heydricha, a pokoušelo se je zachránit před policejním zakročením. Člen sboru protektorátního četnictva, příslušný pro osadu, který se provinil jako napomahač, spáchal před svým zatčením sebevraždu.*“

Přesně v tomto znění byl text otištěn v Národní politice 26. června. Žádné zmínky o úpravách tentokrát zmíněny nebyly a jak je vidno z citace slov úřední zprávy, jazyk zůstal stejný jako v případě Lidic – stručný a jasný.

Událost v Ležákách se narodil od lidické tragédie na stránkách Národní politiky už v jiném příspěvku neobjevila a nebyla ani zmíněna v žádném z nalezených cenzurních pokynů či při pravidelné tiskové poradě.

¹⁵² Iniciátorem byl velitel pardubického gestapa Clages. Této pobočce se podařilo zjistit, že po určité době byla v Ležákách umístěna vysílací stanice „Libuše“ a Clages navrhl K. H. Frankovi popraviti všechny dospělé obyvatele a osadu vypáliti. AMORT, Č.: s. 251.

3. 3. 5 Obecné směrnice k obsahu tisku

Vedle výše zmíněných (spíše konkrétních) zdrojů a pokynů pro obsah tisku, podílely se na jeho obrazu také směrnice obecné, závazné jak pro šéfredaktory, tak pro cenzurní pracovníky. Nejpodstatnější dokumenty byly zmíněny již v kapitole 2 o protektorátním správním systému struktury dohledu a fungování médií.

Patří k nim „Pokyny pro úředníky tiskové dozorcí služby při vykonávání předběžné tiskové přehlídky“ z 19. 12. 1938¹⁵³, pokyn úředníkům TDS v redakcích z 20. 12. 1938¹⁵⁴, „Některé tiskové instrukce k nové službě předběžné cenzury“ z 28. 12. 1938¹⁵⁵ a asi nejdůležitější dokument „Souborný přehled pokynů pro tiskovou přehlídku platných ode dne 17. září 1939.“¹⁵⁶

Všechny tyto dokumenty platily (s menšími úpravami) prakticky po celou dobu existence Protektorátu Čechy a Morava a stanovovaly základní pravidla pro cenzory i samotné šéfredaktory. Jejich součástí byla základní doporučení i zmínky o úloze českého tisku, kterému „*přináleží poslání tvůrce veřejného mínění a národního charakteru. Proto stát má nejen právo, ale i povinnost upravovati poměry v tisku s hlediska vyšší své potřeby a zavésti v něm řád přísné mravní, věcné, politické i kulturní odpovědnosti.*“¹⁵⁷

¹⁵³ NA, NárS., č. fondu 925, karton č. 22 Tiskové pokyny

¹⁵⁴ NA, NárS., č. fondu 925, signatura č. 1670, karton č. 132

¹⁵⁵ NA, NárS., č. fondu 925, signatura č. 1670, karton č. 132

¹⁵⁶ Kompletní znění viz KONČELÍK, J., KÖPPLOVÁ, B., KRYŠPÍNOVÁ, J.

¹⁵⁷ Pokyny pro úředníky tiskové dozorcí služby při vykonávání předběžné tiskové přehlídky.

3. 4 Syntéza pokynů a jejich reálný obraz v Národní politice

Nalezené tiskové pokyny, nařízení, doporučení a projevy dokládají, jak obrovský vliv měly odpovědné tiskové instituce na reálný obsah Národní politiky. Je zřejmé, že se vzájemně překrývaly, doplňovaly a konkretizovaly požadavky na obsah tisku. V některých případech byla jejich duplicita zajištěna jediným oficiálním zdrojem, nadřízeným těmto institucím.

Z uvedených komparací je viditelná téměř až doslovná interpretace vyslovených nařízení. Zcela logický je tento postup při plnění cenzurních pokynů ÚTDS, které musely redakce respektovat a ve většině případů se přesně podle nich řídit. Trochu jiná situace je u pokynů, které zazněly na pravidelných tiskových konferencích. Také jejich hlavní myšlenky měly být v tisku uplatněny, nikoli však doslova. Často ale docházelo k téměř doslovnému přetištění slov Ctibora Melče či Wolfganga Wolframa von Wolmara.

Z výše uvedené komparace také vyplývá, jak propracovaný systém dohledu nad médii byl a jak jeho základní schéma (říšské – pravidelné tiskové porady X státní – pokyny ÚTDS) doplňovala celá řada dalších nařízení. Ta měla charakter konkrétní, jako v případě recepce novinářů u K. H. Franka 11. června 1942, nebo obecný, který stanovoval základní pravidla novinářské práce a tvorby mediálního obsahu. Do této skupiny patřili zejména pokyny pro úředníky ÚTDS.

Absenci některých důležitých nařízení z primárních archivních zdrojů zastupují informace ze zdrojů sekundárních. Právě literatura dokázala objasnit způsob zveřejňování zpráv o Lidicích a Ležákách.

Závěr

Vliv médií na společnost je nezpochybnitelný. Jeho podstata se proměňuje s charakterem doby, režimu a samotné společnosti. Zatímco v demokratickém prostředí jsou k mediálnímu vlivu přiřazovány kontrolní funkce, v nedemokratických režimech je tento vliv využíván pro podporu vládnoucí ideologie a vedoucí nomenklatury.

Právě demonstrace reálného vlivu oficiálních struktur na práci médií, konkrétně tisku, byla cílem této práce. Protože provázanost médií a společnosti, ve které působí, je nezpochybnitelná, byl v úvodu nastíněn historický kontext a podstata, ze které vycházela nacistická ideologie v době uchopení moci v Německu a později také na anektovaných či dobytých územích, které se stávaly součástí Třetí říše.

Po nutném historickém exkurzu bylo zmíněno obecné fungování médií v nedemokratických režimech, čímž byl vytvořen teoretický rámec pro demonstraci konkrétní struktury dohledu a fungování médií pod nacistickou doktrínou, a to jak v samotném Německu, tak především v Protektorátu Čechy a Morava. Právě tato provenience byla podrobena detailnímu zkoumání reálných vlivů oficiálních struktur na mediální obsah tisku, konkrétně deníku Národní politiky.

Komparace archivních materiálů, které obsahovaly svědectví praxe obou linií protektorátního mediálního dohledu (říšské a státní) s reálným obsahem Národní politiky, dala odpověď na otázky, související právě s fungováním médií v nesvobodném prostředí, a to na konkrétním případu mediální agendy atentátu na Reinharda Heydricha. Východiskem pro komparaci se staly záznamy z pravidelných týdenních porad šéfredaktorů denních listů u ministerského rady a vedoucího skupiny Tisk IV. oddělení Úřadu říšského protektora v Praze Wolfganga Wolframa von Wolmara a pokyny Ústředí tiskové dozorcí služby. Jejich seznam není kompletní, neboť některé dokumenty ve složkách Národního archivu ČR absentují z důvodu skartace či důvodů jiných. Tyto primární zdroje jsou ale doplněny dalšími obecnými i konkrétními pokyny, doporučeními a nařízeními, které se rovněž podílely na mediálním dohledu a tvorbě reálného mediálního obsahu. Mezi ně patří pokyny pro práci úředníků ÚTDS, záznam z recepce novinářů u státního tajemníka K. H. Franka, soupis projevů ministra školství a lidové osvěty Emanuela Moravce a další.

Výsledkem komparace všech těchto dokumentů a reálného obsahu Národní politiky je jedinečné svědectví doby a vlivu německých okupantů v českých zemích nejen na sféru mediální, ale na celý český národ. Z komparace vyplývá obrovský vliv oficiálních institucí, po správní reformě v roce 1942 prakticky plně v rukou okupantů, na obsah denního protektorátního (oficiálního) tisku, který je reprezentován Národní politikou.

Pokyny ÚTDS byly plněny bez výjimky doslovně¹⁵⁸, podobně jako doporučení von Wolmara, kterými se musely redakce řídit. Zároveň do celého procesu vstupovala aplikace základních rámcových pravidel pro předběžnou tiskovou přehlídku a jiných obecných pokynů, tvořících základní pravidla pro fungování protektorátního tisku a jeho obsahu.

Z komparace vyplývá, jakým způsobem a z jakého důvodu se o jednotlivých událostech, týkajících se bezprostředně atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha a druhého stanného práva, psalo a informovalo. Oficiální místa a dokumenty určovaly rozsah i obsah denních listů, jeho formu a v některých případech i jeho grafickou úpravu a umístění jednotlivých článků. Vše odpovídalo tomu, aby se k lidem dostaly ty „správné“ informace a aby byly lidmi „správně“ pochopeny.

Uvedená komparace a přiložená rešerše textů Národní politiky dokumentují její směřování v jednotlivých kauzách, její jazyk a celkové vyznění. Na konkrétních příkladech dokládá také vzestup Emanuela Moravce do pozice mluvčího českého lidu a růst jeho vlivu v záležitostech protektorátu.

Srovnání jednotlivých témat, o kterých bylo v Národní politice referováno, jejich tónu a zaměření, které jim dávaly konkrétní pokyny, je rovněž ukázkou fungování médií a tvorby jejich obsahu v této konkrétní historické situaci. Zatímco atentát na Reinharda Heydricha dal popud k mnoha komentářům plným nenávistných slov vůči nepřátelům Říše a Anglii v čele s českou exilovou vládou a jejich pravidelné prezentaci na stránkách Národní politiky, tragická likvidace Lidic si „vysloužila“ jen otištění strohé oficiální zprávy a sporadické zmínky v souvislosti s příkladem, kam může situace dospět v případě nekooperace s Říší. Ležáky se na stránkách Národní politiky dočkaly už jen zprávy úřední.

¹⁵⁸ V komparaci nalezených archivních materiálů s reálným mediálním obsahem došlo jen k dvěma nepřesnostem. Pokyn ÚTDS z 27. a 29. června o přepisu německých vlastních jmen nebyl pro svou nekonceptnost a zmatenost důsledně dodržován a pokyn z 16. června o uveřejňování rozsudků stanných soudů na druhé straně nebyl naplněn. Důvodem však zřejmě bylo nařízení nové, staré rušící, které ale mezi pokyny nebylo nalezeno a o jeho možné existenci hovoří nepřímo dokumenty následující (ze 3. července 1942).

To vše tvoří komplexní pohled na roli tisku v protektorátu Čechy a Morava v období od 28. května do 3. července 1942. Zároveň jde o konkrétní svědectví a demonstraci struktury dohledu nad médii v nedemokratické společnosti v této době a na tomto území.

English summary

My bachelor thesis describes the influence of official institutions on media in undemocratic systems. Their functions are different from those in the world of freedom. While in a democratic society, they are supposed to be a „watchdog,“ in undemocratic states they are instruments of official ideology and propaganda.

This issue is demonstrated in the case of the media agenda of the assassination of Reinhard Heydrich. He was the third man in the Third Reich below Adolf Hitler and Heinrich Himmler and he was assassinated in Prague.

The assassination on 27th May 1942 initiated the reprisals and repressions against the Czech nation in the Protectorate of Bohemia and Moravia. Hundreds of people were executed because of judgements of courts martial. The role of mass-media (especially printed media which I have focused upon in this thesis) was important and interesting.

The system of media control, which appeared in the Protectorate, was imported from the German Reich. The institutions for media control, not the editorial staff, had the final say here. In the Protectorate there were Tiskový odbor Předsednictva ministerské rady (the Print section of the Presidium ministry council) and „Pressegruppe“ (a group called „Print“ who was the 4th section for cultural policy). This was a part of the Office of the Reich Protector in Prague.

A comparison of the recommendations and the instructions of these offices during the second martial law era, with the real content of Národní politika (one of the official newspapers) shows an interesting image of the function of media control in the Protectorate. Concrete results confirm the common framework of this media control system and it is also an interesting testament to the role of occupants in Czech lands during World War II – both their influence on printed media and on the Czech nation.

This comparison is the main content of this thesis. It includes also historical context of the beginning of World War II, a description of an administrative system and the function of mass-media in the Protectorate of Bohemia and Moravia. The observed era takes place during the period of second martial law which started on 27th May and finished on 3rd July 1942.

Seznam použitých zkratk

ASYN	Archiv syndikátu novinářů
DP	Deutsche partei (Německá strana)
DS	dozorčí služba
Gestapo	Geheime Staatspolizei (tajná státní policie)
MORAVEC-AMV 39	název fondu Emanuela Moravce v Národním archivu ČR
NA	Národní archiv
NárS.	název fondu Národního soudu v Národním archivu ČR
NSDAP (Nacionálně	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei socialistická německá strana)
PATZAK	název fondu Václava Patzaka v Národním archivu ČR
PMR	Předsednictvo ministerské rady
RSHA úřad)	Reichssicherheitshauptamt (Hlavní říšský bezpečnostní úřad)
SA	Sturmabteilung (úderný oddíl)
SD	Sicherheitsdienst (bezpečnostní služba)
SdP	Sudetendeutsche partei (Sudetoněmecká strana)
SS	Schutzstaffel (ochranný oddíl)
TDS	tisková dozorčí služba
TO	tiskový odbor
ÚCK	Ústřední cenzurní komise
ÚŘP	Úřad říšského protektora
ÚTDS	Ústředí tiskové dozorčí služby

Prameny a literatura

A) PRAMENY

Národní archiv ČR – fondy MORAVEC-AMV 39, PATZAK, Národní soud

Archiv syndikátu novinářů ČR

Národní politika – pražské vydání, ročník LX, číslo 143-185, 27. 5. - 8. 7. 1942

B) LITERATURA

AMORT, Čestmír: *Heydrichiáda*. Praha: Naše vojsko, 1965. 319 s. ISBN neuvedeno

BEDÜRFTIG, Friedemann: *Třetí říše a druhá světová válka: Lexikon německého nacionálního socialismu 1933-1945*. Praha: Prostor, 2002. 672 s. ISBN 80-7260-109-1

BERÁNKOVÁ, Milena: *Dějiny československé žurnalistiky ; 3. díl. Český a slovenský tisk v letech 1918-1944*. Praha: Novinář, 1988. 315 s. ISBN neuvedeno

BOROVÍČKA, Václav Pavel: *Atentáty, které měly změnit svět*. Praha: Svoboda, 1975. 393 s. ISBN neuvedeno

BUTLER, Rupert: *Dějiny gestapa slovem a obrazem*. Praha: Tres, 1999. 240 s. ISBN 80-902610-4-3

ČVANČARA, Jaroslav: *Akce atentát*. Praha: Magnet-Press, 1991. 126 s. ISBN 80-85110-77-6

ČVANČARA, Jaroslav: *Někomu život, někomu smrt : československý odboj a nacistická okupační moc*. Praha: Laguna, 2003. 3 svazky. ISBN 80-86274-55-1

DeFLEUR, Melvin - BALL-ROKEACHOVÁ, Sandra: *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. 363 s. ISBN 80-7184-420-9

Dějiny českých médií v datech. Praha: Karolinum, 2003. 461 s. ISBN 80-246-0632-1

FIDLER, Jiří: *Atentát 1942: malý encyklopedický slovník*. Brno: Jota, 2002. 169 s. ISBN 80-7217-177-1

GEBHART, Jan, KUKLÍK, Jan: *Dramatické i všední dny protektorátu*. Praha: Themis, 1996. 288 s. ISBN 80-85821-35-4

GREGOROVÍČ, Miroslav: *Kapitoly o českém fašismu*. Praha: Lidové noviny, 1995. 186 s. ISBN 80-7106-100-X

HAMŠÍK, Dušan, PRAŽÁK, Jiří: *Bomba pro Heydricha*. Praha: Mladá fronta, 1964. 304 s. ISBN neuvedeno

- IVANOV, Miroslav:** *Atentát na Reinharda Hendricha*. Praha: Panorama, 1987. 327 s. ISBN 80-86529-36-3
- JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara:** *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003. 207 s. ISBN 80-7178-697-7
- JIRÁK, J., ŘÍCHOVÁ, B.:** *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, 2000. 163 s. ISBN 80-246-0182-6
- JOHNSON, Paul:** *Dějiny 20. století*. Praha: Rozmluvy, 1991. 845 s. ISBN 80-85336-07-3
- Ilustrovaná encyklopedie lidské společnosti*. Praha: Reader's Digest Výběr, 2001. 608 s. ISBN 80-86196-29-1
- KÁRNÍK, Zdeněk:** *České země v éře první republiky. Díl třetí: O přežití a život*. Praha: Libri, 2003. 803 s. ISBN 80-7277-119-1
- KLIMEK, Antonín:** *30. 1. 1933 Nástup Hitlera k moci*. Praha: Havran, 2003. 197 s. ISBN 80-86515-28-1
- KONČELÍK, Jakub, KÖPPLOVÁ, Barbora, KRYŠPÍNOVÁ Jitka:** *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara : stenografické zápisky Antonína Fingera z protektorátních tiskových porad 1939-1941*. Praha: Karolinum, 2003. 503 s. ISBN 80-246-0591-0
- KRÁL, Václav:** *Pravda o okupaci*. Praha: Naše vojsko, 1962. 359 s. ISBN neuvedeno
- KRIEGER, Joel:** *Oxfordský slovník světové politiky*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2000. 1090 s. ISBN 80-7181-463-6
- KUNCZIK, Michael:** *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995. 307 s. ISBN 80-7184-134-X
- MacDONALD, Callum:** *Úder z Londýna : Atentát na obergruppenführera SS Reinharda Heydricha*. Praha: BB art, 1997. 263 s. ISBN 80-86070-26-3
- Malá československá encyklopedie*. Praha: Academia, 1984-1987. 6 svazků.
- MARŠÁLEK, Pavel:** *Protektorát Čechy a Morava : státoprávní a politické aspekty nacistického okupačního režimu v českých zemích 1939-1945*. Praha: Karolinum, 2002. 347 s. ISBN 80-246-0302-0
- MASTNÝ, Vojtěch:** *Protektorát a osud českého odboje*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. 238 s. ISBN 80-86432-56-4
- McNAIR, Brian:** *Sociologie žurnalistiky*. Praha: Portál, 2004. 182 s. ISBN 80-7178-840-6

- McQUAIL, Denis:** *Úvod od teorie masové komunikace.* Praha: Portál, 1999. 448 s. ISBN 80-7178-200-9
- McQUAIL, Denis:** *Masová média ve veřejném zájmu: hledání rámce norem pro chování médií.* In: JIRÁK, J., ŘÍCHOVÁ, B.: *Politická komunikace a média.* Praha: Karolinum, 2000. 163 s. ISBN 80-246-0182-6
- MORAVCOVÁ, Dagmar, BĚLINA, Pavel:** *Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1914-1941.* Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 1998. 219 s. ISBN 80-86130-04-5
- PASÁK, Tomáš:** *Český fašismus 1922-1945 a kolaborace 1939-1945.* Praha: Práh, 1999. 486 s. ISBN 80-7252-017-2
- PASÁK, Tomáš:** *Pod ochranou Říše.* Praha: Práh, 1998. 429 s. ISBN 80-85809-88-5
- PASÁK, Tomáš:** *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků 1939-1945.* Praha: Univerzita Karlova, 1980. 441 s. ISBN neuvedeno
- PASÁKOVÁ, Jana:** *Některé otázky periodického tisku v období pomnichovské, druhé republiky a otázky protektorátního tisku.* 2001 In: *Documenta pragensia XIX, 2001 – Národnostní skupiny, menšiny a cizinci ve městech, Praha – město zpráv a zpravodajství.* Praha: Scriptorium, 2001. 384 s. ISBN 80-86197-29-8
- PAVLÍČEK, Tomáš:** *Cenzurní systém, cenzurní zásah a literatura za druhé republiky.* In: *Literární archiv: Spisovatelé, společnost a noviny v proměnách doby – K. 150. výročí úmrtí Karla Havlíčka, Ročník 38/2006.* Praha: Literární archiv, 2007. ISBN 80-85085-75-5
- SIEBERT, Fredrick S., PETERSON, Theodore, SCHRAMM, Wilbur:** *Four theories of the press: the authoritarian, libertarian, social responsibility, and soviet communist concepts of what the press should be and do.* Urbana: University of Illinois Press, 1956. 153 s. ISBN neuvedeno

Přílohy

1. Kompletní rešerše vydaných zpráv týkajících se atentátu na Reinharda Heydricha v Národní politice v období druhého stanného práva

Národní politika – pražské vydání

Redakce a administrace: Praha II, Václavské náměstí 15

Poznámka: Pravopis je ponechán v původní úpravě, vyjma evidentních tiskových pochybení (překlepů). Tučně jsou uváděny titulky, tučnou kurzívou podtitulky. Kurzíva v textu značí jednak domicil a jednak shrnutí obsahu článku a jeho hlavních tezí.

V ostatních případech jsou materiály uváděny doslovně, u delších textů jejich úvodní pasáž, první odstavec, nejdůležitější sdělení apod.

Ročník LX, číslo 143, středa 27. 5. 1942

Den atentátu na zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha. Noviny zprávu o atentátu ještě tentýž den nepřinesly.

Ročník LX, číslo 144, čtvrtek 28. 5. 1942, strana 1

Vyhláška. (*Kompletní znění. Mimo ní není na titulní straně nic jiného*)

1. Dne 27. května 1942 byl v Praze spáchán atentát na zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha. Na dopadení pachatelů se vypisuje odměna 10 milionů korun. Kdo pachatele přechovává, anebo jim poskytuje pomoc, anebo má vědomost o jejich osobě, anebo o jejich pobytu a neoznámí to, bude zastřelen s celou svou rodinou.

2. Nad okresem Oberlandratu v Praze se vyhláší oznámením této zprávy v rozhlasu civilní výjimečný stav.

Nařizují se tato opatření:

- a) Zákaz vycházeti z domů pro veškeré civilní obyvatelstvo od 27. května 21. hodiny až do 28. května 6. hodiny;
- b) na tutéž dobu se uzavírají veškeré hostince, biografy, divadla, veřejné zábavní podniky a zastavuje se veškerá veřejná doprava;
- c) kdo se přes tento zákaz v uvedené době objeví na ulici, bude zastřelen, nezůstane-li stát na první výzvu;
- d) další opatření jsou vyhrazena a v případě potřeby budou oznámena rozhlasem.

Vyšší vedoucí SS a policie
 u Říšského protektora v Čechách a na

Moravě.

Podepsán: K. H. FRANK.

Ročník LX, číslo 145, pátek 29. 5. 1942, strana 1

**Výnos říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení civilního
 výjimečného stavu ze dne 27. května 1942.**

V důsledku atentátu na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera
 Heydricha se ustanovuje toto:

Článek I.

Na podkladě § 1 nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení
 civilního výjimečného stavu ze dne 27. září 1941 (VBIR. Prot. S. 527) se s okamžitou
 účinností vyhlašuje civilní výjimečný stav nad celým Protektorátem Čechy a Morava.

Článek II.

Na podkladě § 2 výše uvedeného nařízení nařizují:

kdo osoby, které měly účast na spáchání atentátu, přechovává anebo jim poskytuje
 pomoc, anebo má vědomost o jejich osobě nebo o jejich pobytu neučiní žádné
 oznámení, bude zastřelen se svou rodinou.

Článek III.

Tento výnos nabývá platnosti oznámením v rozhlase.

V Praze 27. května 1942.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě.

V zastoupení: K. H. FRANK

Poznámka: Tento výnos byl uveden ve známost ve středu 27. května v 21 hodin 32
 minut rozhlasem.

Ročník LX, číslo 145, pátek 29. 5. 1942, strana 1

Atentát na Zastupujícího říšského protektora.

10,000.000K odměny za předmětné údaje, které povedou k dopadení pachatelů

Dne 27. května 1942 asi v 10.30 hod. byl spáchán atentát na Zastupujícího říšského
 protektora SS-Obergruppenführera Heydricha. Zastupující protektor přijížděl svým
 autem směrem z Panenských Břežan Kirchmaierovou třídou v městské části Praha-
 Libeň a (...)

Následuje popis atentátu a atentátníků včetně věcí, které zůstaly na místě.

(...) S poukazem na vypsanou odměnu 10,000.000, která je stanovena za údaje z řad
 obyvatelstva, jež povedou k dopadení pachatelů a bude plně vyplacena, se předkládají
 tyto otázky:

1. Kdo může učiniti údaje o pachatelích?
2. Kdo pozoroval pachatele na místě činu?
3. Komu patří ony blíže popsané věci, obzvláště pak komu chybí onen popsáný dámský
 velociped, plášť, čepice a aktovky?

Tyto výše popsané věci jsou od dneška, od 9. hodiny vystaveny ve výkladní skříní
 obchodu s obuví Baťa, Praha II., Václavské nám. 6. (...)

*Následuje výhrůžka v případě neoznámení těchto věcí v podobě zastřelení celé rodiny a
 garance vyplacení částky a uchování anonymity. Zároveň je připojen apel k nahlášení
 policejně nehlášených osob, jehož opomenutí se též trestá zastřelením.*

(...) Sdělení přijímá tajná státní policie, hlavní úřadovna státní policie Praha (Staatspolizeistelle Prag), v Praze II., Bredovská ulice č. 20, číslo telefonu 300-41, jakož i každý jiný německý nebo protektorátní policejní úřad, a to ústně, písemně nebo telefonicky.

Vyšší vedoucí SS a policie u Říšského protektora v Čechách a na Moravě.

Podepsán: K. H. FRANK.

Ročník LX, číslo 145, pátek 29. 5. 1942, strana 1

Výnos ministra vnitra ze dne 28. V. 1942.

Praha, 28. května. (ČTK.)

Osoby, které se zdržují v Protektorátě, aniž se přihlásily k pobytu, a které dokončily 15. rok věku, musí se ihned policejně přihlásiti u ohlašovacího úřadu. Ohlašovacím úřadem je obecní úřad obce pobytu. V obcích, pro něž je zřízen vládní policejní úřad, je tento úřad úřadem ohlašovacím. Poslední lhůtou k přihlášení je pátek 29. května 1942, 24. hodina noční. (...)

Ročník LX, číslo 146, sobota 30. 5. 1942, strana 1

Praha, 28. května (ČTK.)

Rozsudkem stanného soudu v Praze ze dne 28. května 1942 byli odsouzeni k smrti zastřelením: (*Prvních 6 jmen obětí stanných soudů. Nové seznamy se poté objevovaly v novinách téměř každý den a jsou zmíněny jako „Rozsudky stanných soudů“*) Odsouzení vědomě poskytovali úkryt osobám policejně nehlášeným, které měly účast na činech nepřátelských Říši. Rozsudek byl dnes vykonán. Jména odsouzených bylo zabaveno.

Ročník LX, číslo 146, sobota 30. 5. 1942, strana 1

Provádění civilního výjimečného stavu.

Policejní hodina o 22. hodině.

Praha, 28. května (ČTK.)

SS-Oberstgruppenführer a Generaloberst policie Daluege, pověřený vedením záležitostí Zastupujícího říšského protektora, nařídil toto:

1. Všechna česká shromáždění, sportovní podniky, divadelní představení a jiné kulturní podniky jsou s okamžitou platností zakázány. (...)

Následuje upřesnění a další bod: Stanovení uzavírací hodiny na 22. hodinu.

(...) 3. Německé podniky jakéhokoliv druhu nepodléhají zákazu, podléhají však omezení uzavírací hodiny.

4. Domovní vchody musí býti uzavřeny o 23. hodině, pokud v jednotlivých obcích není již stanovena časnější uzavírací hodina.

Ročník LX, číslo 147, neděle 31. 5. 1942, strana 1

Komuniké o přijetí státního presidenta a vlády u SS-Oberstgruppenführera a Generalobersta policie Daluege.

Také vláda vypisuje odměnu 10 milionů K na dopadení pachatelů.

Jedná se o hlavní titulky titulní strany bez navazujícího textu. K titulku se váže článek „Státní prezident a vláda u...“ a „Vláda vypisuje odměnu za dopadení...“

Ročník LX, číslo 147, neděle 31. 5. 1942, strana 1

Státní prezident a vláda u SS-Oberstgruppenführera Daluege

V přítomnosti státního tajemníka K. H. Franka sděleny Vůdcovy rozkazy

Praha, 30. května (ČTK.)

SS-Oberstgruppenführer a Generaloberst policie Daluege, pověřený vedením záležitostí Zastupujícího říšského protektora, přijal 29. května o 17. hodině na Pražském hradě za přítomnosti státního tajemníka SS-Gruppenführera K. H. Franka státního presidenta dr. Háchu a potom za přítomnosti státního presidenta členy vlády. (...)

Daluege podal prohlášení o nové situaci a podrobněji vysvětlil plány Vůdce a samotné protektorátní vlády.

Ročník LX, číslo 147, neděle 31. 5. 1942, strana 1

Vláda vypisuje odměnu na dopadení pachatelů atentátu.

Praha, 30. května (ČTK.):

Vláda Protektorátu vypsala na dopadení pachatelů, kteří spáchali dne 27. května podlý atentát na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha, odměnu 10 milionů korun. Tato odměna bude vyplacena dodatečně k odměně 10 milionů korun, kterou již v den atentátu vypsala vyšší vedoucí SS a policie u říšského protektora. (...)

Po informaci ČTK následuje upřesnění celé situace (znásobení odměny a její vyplacení) signované zkratkou -k-.

Ročník LX, číslo 147, neděle 31. 5. 1942, strana 1

Rozsudky stanného soudu: Praha 29. května (ČTK.)

Ročník LX, číslo 147, neděle 31. 5. 1942, strana 3

Popis pachatelů atentátu na Zastupujícího říšského protektora.

Popis pachatelů, směru jejich útěku a věcí, které na místě nechali s jejich fotografiemi.

Článek je signovaný agenturní zkratkou (ČTK.)

(Fotokopie této strany je součástí Přílohy.)

Ročník LX, číslo 148, pondělí 1. 6. 1942, strana 1

Proti vnitřnímu nepříteli

V jednom ze svých nedávných projevů Vůdce jasně a otevřeně prohlásil, že bojující Říše nestrpí žádný neklid v zázemí, a že kdo by se o něj pokusil, záhy pozná, že už nemá co dělat s císařským Německem v glauce rukavičkách, ale s Německem národně-socialistickým, které má tvrdou pěst. Český národ přijal tato slova Vůdcova v plném vědomí svého úkolu a poslání v rámci Říše, i svých povinností přispět ze všech svých sil ke konečnému vítězství Říše. Každému rozumnému a uvažujícímu člověku bylo jasno, že nemůže hledat spásu v hazardování s osudem svého národa, že dávno minula doba politických ilusí a čím větší vyvine úsilí pomoci v tomto boji za novou Evropu, tím zajistí radostnou a dobrou budoucnost i svému lidu. (...)

Text pokračuje odsouzením atentátu, za kterým stojí Edvard Beneš a po kterém může Německo udeřit právě tvrdou pěstí. Zatímco český národ ví, že je součástí

Velkoněmecké říše, Beneš a Anglie to nechápou a ženou český národ do záhuby.

Následuje varování, že pokud by chtěl někdo v Protektorátu tvořit pátou kolonu, musí počítat s onou tvrdou pěstí. Na českém národu je, aby se vnitřnímu příteli postavil a zůstal ušetřen.

K. Schulz

Ročník LX, číslo 148, pondělí 1. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanného soudu: Praha 31. května (ČTK.)

Ročník LX, číslo 148, pondělí 1. 6. 1942, strana 1

SS-Obergruppenführer a Generaloberst policie Kurt Daluege, jehož Vůdce pověřil, aby zastupoval Zastupujícího říšského protektora.

Kurt Daluege se narodil 15. září 1897 v Kreuzburgu v Horním Slezsku (Oberschlesien). Po vystudování reálného gymnasia zúčastnil se od roku 1916 do r. 1918 jako válečný dobrovolník v jedné bojové divisi bojů na západní a východní frontě a v roce 1918 byl vážně zraněn. (...)

Profil Kurta Daluega, stručný životopis.

Ročník LX, číslo 149, úterý 2. 6. 1942, strana 1

Bezohledný boj všem, kteří neposlouchají svou vládu a svého presidenta.

V těchto hodinách se řeší osud českého národa na dlouhou dobu, ne-li provždy, pravil ministr lidové osvěty Emanuel Moravec v nedělním svém rozhlasovém projevu, kterým navazoval na sobotní rozhlasové projevy státního presidenta dr. Háchy a vlády Protektorátu. (...)

Komentář rozebírá rozhlasové projevy protektorátní vlády, státního prezidenta a ministra lidové osvěty. Zabývá se atentátem, anglickým podílem na něm (konkrétně podílem Edvarda Beneše) a možnou německou odplatou.

A. D. BURDA

Ročník LX, číslo 149, úterý 2. 6. 1942, strana 1

SS-Obergruppenführer a Generaloberst policie Kurt Daluege, jehož Vůdce pověřil, aby zastupoval Zastupujícího říšského protektora.

Totožný text a fotografie z pondělního vydání.

Ročník LX, číslo 149, úterý 2. 6. 1942, strana 2

Dr. Beneš nepřítel českého národa číslo jedna.

Rozhlasové prohlášení státního prezidenta dr. E. Háchy.

Státní prezident dr. Emil Hácha měl v sobotu 30. května o 19 hodinách v českém rozhlase tento projev: (...)

(Přetisk rozhlasového projevu)

Ročník LX, číslo 149, úterý 2. 6. 1942, strana 2

„Puma nezasáhla Německou říši, nýbrž český národ.“

Pod titulem „Neblahý čin“ píše PZD k atentátu na Zastupujícího říšského protektora m. j.: Puma dopadla doprostřed díla pokojné výstavby v Čechách a na Moravě. Ještě den před atentátem vysvětlil Zastupující říšský protektor v projevu k zástupcům vlády a tisku směrnice této výstavby, jež měla započít správní reformu na rozšíření a upevnění autonomní vlády. (...)

Text hovoří o chystané reformě a poté odsuzuje atentát, který: „.. nic nezmění na vítězství Velkoněmecké říše v této válce.“

Ročník LX, číslo 149, úterý 2. 6. 1942, strana 2

Všichni do boje proti škůdcům národa!

Naléhavý apel ministra Moravce ke všem Čechům.

Praha 31. května. (ČTK.)

Dne 31. května t. r. promluvil ve 20.40 hod. ministr lidové osvěty Emanuel Moravec v českém rozhlasu k českému národu. Podkladem jeho řeči byly projevy, jež učinili státní president dr. Hácha a vláda Protektorátu dne 30. května. (...)

Parafráze Moravcova rozhlasového projevu, ve kterém odsoudil atentát, mluvil o možných následcích a vyzval k udání pachatelů.

Ročník LX, číslo 149, úterý 2. 6. 1942, strana 2

Rozhlasové prohlášení vlády Protektorátu.

Kdo jde s Anglií a jejími spojenci, je veřejným nepřítelem českého národa.

Vláda Protektorátu Čechy a Morava obrátila se v sobotu 30. května rozhlasem o 20. hod 45 min. na obyvatelstvo Protektorátu s tímto prohlášením: (...)

(Přetisk rozhlasového projevu)

(...)

V Praze dne 30. května 1942.

Předseda vlády Dr. Jaroslav Krejčí.

Ministr vnitra Richard Bienert.

Ministr hospodářství a práce Dr. Walther Bertsch.

Ministr školství a národní osvěty a vedoucí Úřadu lidové osvěty Emanuel Moravec.

Ministr dopravy a techniky Dr. Jindřich Kamenický.

Ministr financí Dr. Josef Kalfus.

Ministr zemědělství a lesnictví Adolf Hrubý.

Ročník LX, číslo 149, úterý 2. 6. 1942, strana 2

Rozsudky stanných soudů: Praha. (ČTK)

Dokončení seznamu na 3. straně.

Ročník LX, číslo 149, úterý 2. 6. 1942, strana 4

Hledá se neznámá žena, která poskytla pomoc.

Příslušník vládní policie a kočí, který bezprostředně po atentátu na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha poskytli svou pomoc, byli odměněni velitelem bezpečnostní policie po 10.000 K. Nyní se hledá neznámá žena, která na místě byla rovněž nápomocna. Žena se později vzdálila, aniž uvedla své jméno. Vyzývá se tímto, aby se písemně nebo telefonicky přihlásila v úřadovně velitele bezpečnostní policie, Praha XIX., ulice Pod Kaštany 19, telefon 70615 (Dienststelle des Befehlshabers der Sicherheitspolizei, Prag XIX., Kastanienallee 19, Telefon Nr. 70615), aby také jí mohlo být poděkováno a vysloveno uznání.

Ročník LX, číslo 150, středa 3. 6. 1942, strana 1

Benešova vina

Atentát na Zastupujícího říšského protektora odzvonil idyle, ve které mnozí z nás žili.

Dr. Beneš udělal z našich zemí bojiště, na kterém nyní bude sveden zápas o každou českou duši. Státní president v roce 1939 chtěl zabránit tomu, aby z našich zemí bylo bojiště. Prozíravě předvídaje, co všechno se v Evropě odehraje, včas svěřil ochranu našich zemí do rukou Vůdce Adolfa Hitlera. Dr. Beneš naproti tomu utekl od národa a vsadil sám v Londýně na kartu Anglie a bolševiků. My však zde můžeme nejlépe vidět

a posuzovati, zda to stojí za to, sázet na dr. Beneše a na jeho plány, tím spíše, že v minulých letech jsme poznali, jakou hodnotu tyto plány mají. (...)

I další část úvodníku brojí proti Benešovi, kterému jsou lhostejné české oběti a který přitom nemůže vědět, jak se věci v protektorátě mají a co lidé chtějí. Text tvrdí, že zatímco pro jiné národy se stal rozhlas symbolem pokroku, pro Čechy je symbolem zkázy, protože jeho prostřednictvím šlve Beneš český lid. Vina padá pak i na ty, kteří těmto věcem věří a jim naslouchají a i oni jsou zodpovědní za neštěstí českého národa. Vláda proto vyrazí proti těmto škůdcům, protože existují jen dvě cesty – jít s Říši nebo proti ní. Národ už nemůže mlčet, ale otevřeně se postavit za Říši, která válku vybojuje s nimi nebo bez nich. Text končí slovy, že jde o osud celého národa.

Dr. V. CRHA

Ročník LX, číslo 150, středa 3. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanného soudu: Praha 1. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 150, středa 3. 6. 1942, strana 2

V hodině dvanácté

E. Šourek píše v „Centropresu“ m. j.: Právě v poslední době se množily anonymní výhrůžné dopisy, kterými jsme byli přímo zahrnováni. Londýnská emigrace tu zanechala po svém zbabělém útěku za Kanál své důvěrníky, jež posilovala ve „víře“ štvavými a zběsilými útoky u londýnského mikrofonu. Tím si hleděla neustále udržovat zde v Protektorátě svůj určitý akční radius. Benešovo podzemí uvnitř našeho národa rylo a podkopávalo naši upřímnou snahu o čestné umístění našeho národa ve tvořící se Nové Evropě.

Autor dál zmiňuje údajné výhrůžky „anonymních vyznavačů Londýna.“ Na závěr článku uvádí jediné dvě možnosti, které český lid v nastalé situaci má:

(...) Buď si přejete jako zločinná Benešova banda pochovat jednou provždy všechno česky mluvící, anebo si jako hrdí příslušníci českého národa přejete jeho šťastnou budoucnost v rámci Nové Evropy! Jen tyto dvě cesty stojí před vámi, nic víc a nic méně.

Ročník LX, číslo 150, středa 3. 6. 1942, strana 2

Spolupráce obyvatelstva.

Hlavní úřadovna státní policie v Praze oznamuje: Protože české obyvatelstvo vyvíjí neobyčejně čilou součinnost, dostala tajná státní policie velký počet cenných sdělení, která podstatně přispěla k zjištění stop pachatelů atentátu a jejich osobního popisu. Jelikož se však často stává, že osoby musí býti zase vraceny, aby mohly doplnit své údaje, žádají se všichni svědkové, kteří mohou podati údaje o předmětech, vystavených ve výkladní skříni Baťova obchodu v Praze II., Václavské náměstí 6, aby si tyto předměty napřed co nejdůkladněji prohlédli. Také jakékoliv jiné pozorování, důležité pro pátrání, budiž hlášeno v nejpřesnější formě. (ČTK.)

(...)

Následuje podrobnější popis úřední zprávy s apelem ke spolupráci při pátrání po atentátnících. Text je jen nepatrně rozšířen a informace jsou prakticky totožné jako ve výše uvedené zprávě Hlavní úřadovny státní policie v Praze.

Ročník LX, číslo 151, čtvrtek 4. 6. 1942, strana 1

Vina padá na Londýn

Neblahá událost zákeřného přepadu Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha a jeho následky vážně zasáhly právě v těchto dnech slibně se rozvíjející vztah Říše k Protektorátu. Hluboké rozhořčení zachvívá všemi, kdož, majíce možnost přehledu celé situace, dobře vědí, jakým osudovým dnem pro Čechy bude 27. květen 1942. Velkorysost a blahovůle na straně jedné – hrdá a pyšná oddanost a snaha o porozumění na druhé straně – to vše po třech letech rozporů a chaosu v životě českých občanů Protektorátu zaručovalo osobou SS-Obergruppenführera Heydricha a nové vlády pokojnou a klidnou výstavbu německo-českého společenství boje a práce na nových světových řádech. Od příštích dnů musíme my, občané Čech a Moravy, očekávat důsledky atentátnické zlotřilosti, které v dějinách národů – zejména malých – hrály vždy roli osudových mezníků. (...)

Text lituje atentátu a ukazuje na jeho osnovatele – Londýn. Tomu je Protektorát a Říše trnem v oku, protože Anglii válka zastihla nepřipravenou. A protože jí bylo jasné, že sama válku nevyhraje, uchýlila se k intrikám a podlostem, jakými jsou i atentáty. Text hovoří o agentech speciálně vycvičených k sabotážím, kteří páchali zločiny. Ani to ale nestačí k vítězství nad silnou Říší a mělo by jim být líto nevinných obětí. Jejich zločiny budou mít za následek tvrdou odvetu v podobě vítězství Osy.

Jiří Zavřel

Ročník LX, číslo 151, čtvrtek 4. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 2. června (ČTK.)
Rozsudky pokračují na 2. straně.

Ročník LX, číslo 151, čtvrtek 4. 6. 1942, strana 1

Praha jménem celého národa manifestovala pro spolupráci s Říší.

Desetitisícové davy na Staroměstském náměstí. – Zdrucující odsouzení emigrantské činnosti Edvarda Beneše.

Účast českého lidu na úterním projevu na Staroměstském náměstí byla více než manifestační. Ač schůze byla určena na 20. hodinu, již o 18. hod. se začalo rozlehlé náměstí plnit jednotlivci i celými hloučky, které se zvolna slévaly ze všech přilehlých ulic. Čím více se blížila hodina zahájení, tím silnější byl příliv účastníků, takže o 19. hodině, kdy začala koncertovat hudba vládního vojska, bylo již Staroměstské náměstí hustě naplněno, ač zbývala ještě plná hodina do zahájení. Stále a stále přibývaly nové zástupy, které se již shromažďovaly v okolních ulicích, aby přišly pak hromadně, při čemž nutno zdůraznit i velkou účast žen všech vrstev, od dělnic z továren až po kancelářské písárky. (...)

Text dále informuje o stále přicházejících lidech, kteří už se ani nevešli na Staroměstské náměstí.

(...) Celkem zúčastnilo se mohutné manifestace přes 60.000 lidí. (...)

Po tomto tučně zvýrazněném úvodu následuje reportáž ze samotné manifestace, která pokračuje na straně 3, která se tomuto věnuje úplně celá.

Ročník LX, číslo 151, čtvrtek 4. 6. 1942, strana 2

Rozsudek národa nad Benešem.

Pod titulem „Češi na rozcestí“ píše PZD. k velikému projevu na Staroměstském náměstí v Praze m. j.: Již to, že tato obrovská lidová manifestace se konala ve stínu atentátu na

Zastupujícího říšského protektora a za civilního výjimečného stavu, zdůrazňuje její zvláštní význam. (...)

Text vyzdvihuje manifestaci a projevy a odsuzuje Londýn a Edvarda Beneše. Také se zamýšlí nad budoucností českého národa, kterou atentát „postavil s neúprosnou logikou před rozhodnutí jíti s Říší nebo proti ní.“ (...) Podle autora už není možná cesta nějaké dvojjakosti.

Ročník LX, číslo 151, čtvrtek 4. 6. 1942, strana 2

Nestydaté výmysly emigrantů.

Český lid se na pražské manifestaci dověděl o pravém záměru Londýna s atentátem na Zastupujícího říšského protektora.

s. – S obzvláštní pozorností vyslechly desetitisícové davy na mohutné manifestaci na Staroměstském náměstí slova ministerského předsedy dr. J. Krejčího, jenž co nejostřeji odsoudil zločinecké metody londýnské emigrace, která nejen podnítila atentát, spáchaný na Zastupujícího říšského protektora, nýbrž ke všemu ještě připojuje k neblahé události, mající tak velký dosah a tak bolestně se dotýkající celého českého národa, závěry naprosto lživé. (...)

Text se dále věnuje argumentům londýnského rozhlasu, proč došlo k atentátu na Reinharda Heydricha a označuje je za lživé. Pozastavuje se také nad rozhlasovým projevem Jaro Stránského, který řekl, že „Atentát má prý přímo vojenský dosah.“

Ročník LX, číslo 151, čtvrtek 4. 6. 1942, strana 3

Praha jménem celého národa manifestovala pro spolupráci s Říší.

Dokončení z první strany, jehož součástí je přečištění některých projevů či jejich částí.

Předseda vlády odmítá londýnskou lež.

Občané!

Mám čest zahájit první veřejnou manifestaci českého lidu, která má vyjádřit rozhořčení národa nad hanebným činem proti nejvyššímu představiteli Říše v Cechách a na Moravě. Stavím se tak v čelo vašich ministrů, kteří nejen vydávají prohlášení, nýbrž, kteří je chtějí také tvář v tvář svému národu zastávat. (...)

Předseda vlády se ve svém projevu zabývá povinností českého národa spolupracovat s Říší. Dále zmiňuje argumenty londýnského rozhlasu, které označuje za lež. Projev končí výzvou k důvěře vládě a prezidentovi a „nasazení všech sil ke konečnému vítězství Říše.“

Projev mluvčího českého pracujícího lidu.

Po ministerském předsedovi ujal se slova jako druhý řečník zástupce předsedy Národní odborové ústředny zaměstnancké Arno Hais. V úvodu svého projevu zmínil se o zločinném atentátu na Zastupujícího říšského protektora. Kde hledat viníky? tázal se řečník a sám hned odpověděl: Kde jinde než v plutokraticko-židovské Anglii, která si vydržuje emigrantské vlády, aby pomocí jich vyvolávala v Evropě neklid. (...)

Projev zmiňuje vstřícný vztah Reinharda Heydricha k českým dělníkům a končí heslem: (...) Nedívat se ani na západ ani na východ, nýbrž jít cestou, vyznačenou panem státním presidentem, to je cestou aktivní spolupráce s Velkoněmeckou Říší.

Česká mládež musí býti na stráží.

Následoval pak projev mluvčího mládeže Dr. F. Teunera. Úvodem prohlásil, že se neujímá slova jako oficiální mluvčí, nýbrž že chce jen jako jeden z mladých varovat a

zapřisahat mladé i staré, aby pochopili vážnou chvíli, nemáme-li ztratiti budoucnost národa. (...)

Projev upozorňuje na nutnost spolupráce s Říší, neboť jinak by mohl být nastolen bolševismus a vrátili by se Židé a s nimi nezaměstnanost. Závěr projevu patří apelu na českou mládež, která má budoucnost ve svých rukách.

Ročník LX, číslo 151, čtvrtek 4. 6. 1942, strana 3

Beneš se zasloužil o utrpení českého národa.

Projev ministra Moravce.

Pražané – Češi a Češky!

Staroměstské náměstí, na kterém jsme se sešli, je kusem české historie a tyto zdi kolem nás byly svědkem nejen české slávy, nýbrž také mnohých těžkých chyb, kterých se dopustil český národ v minulosti. Také dnešek je historickým okamžikem. Vláda zákonná vás sem sezvala, abyste vyslechli slova jejího předsedy, zástupce pracujících a jednoho z mládeže, mužů, kteří zůstali věrni svému národu, kteří zůstali zde v jeho středu, aby s ním sdíleli dobré i zlé, poněvadž osud našeho národa bude také osudem jejich. (...)

Následuje přetisk projevu Emanuela Moravce, který se zabývá atentátem, nově vzniklou situací a odsuzuje Londýn, Edvarda Beneše a jejich činy proti českému národu.

Ročník LX, číslo 152, pátek 5. 6. 1942, strana 1

(Celá titulní strana představuje parte Reinharda Heydricha v černém rámečku s jeho fotografií. Mimo tohoto oznámení není součástí titulní strany nic jiného)

SS-Obergruppenführer Heydrich zemřel na následky vražedného útoku.

Zastupující říšský protektor v Čechách a na Moravě a náčelník bezpečnostní policie a bezpečnostní služby, SS-Obergruppenführer a generál policie Reinhard Heydrich, podlehl v dopoledních hodinách 4. června v jedné pražské nemocnici vážnému zranění, které utrpěl při vražedném útoku, jenž dne 27. května na něj byl spáchán.

Ročník LX, číslo 152, pátek 5. 6. 1942, strana 2

Poslední lhůta českému národu na osvědčenou.

Pražský dopis v „Berliner Borsenzeitungu.“

Berlin. (ČTK.)

Pražský spolupracovník „Berliner Borsenzeitungu“ píše s nadpisem „Poslední lhůta na osvědčenou:“ Po oznámení zprávy o atentátu na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha, spáchaném dne 27. května, zavládla v českém obyvatelstvu Protektorátu nálada neobyčejně stísněná. Každý jasně myslící Čech věděl, že tento hanebný čin může mít pouze jediný důsledek, to jest, že Říše nyní použije všech mocenských prostředků, které má k dispozici, aby v budoucnosti zabránila železnou přísností takovým zločinům. (...)

Další text poukazuje na odsouzení atentátu samotným českým národem, stejně jako odsuzuje Edvarda Beneše a jeho spojence v Anglii. Zmiňuje se také o vyšším stupni dohledu nad prací českého národa a protektorátní vlády, protože mají poslední lhůtu k osvědčení své oddanosti Říší.

Ročník LX, číslo 152, pátek 5. 6. 1942, strana 2

Národ se našel.

Kdo byl svědkem té obrovské manifestace více než 60.000 Čechů, věrných svému národu a své vlasti pod ochranou Říše, si uvědomil nesmírný politický dosah prvního projevu, ke kterému se Pražané shromáždili po více než třech letech pod širým nebem, aby zlomili hůl nad Benešem a celou českou emigrací. (...)

Text vyzdvihuje význam manifestace, která dokládá poslušnost a obdiv k Říši. Zabývá se také zradou, kterou udělal již Masaryk tím, že chtěl vyvést českou zemi z vlivu Velkoněmecké Říše.

Ročník LX, číslo 152, pátek 5. 6. 1942, strana 2

Rozsudky stanného soudu: Praha 3. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 1

SS-Obergruppenführer Heydrich

Národní socialista až do morku kostí, sportovec nejlepší třídy, mistr v šermu, výtečný jezdec, stíhací letec za bojů v Norsku, potom v Holandsku a v Sovětském svazu, vysoká postava, nezakládající si na okázalém vystupování, ale zvyklá organisovat, rychle jednat a se rozhodovat! Takovým se nám jeví profil v tak mladém věku zákeřnou rukou do hrobu skoseného Zastupujícího říšského protektora. (...)

Úvodník se věnuje životu Reiharda Heydricha. Jeho působením v námořnictvu, začlenění do SS a vstup do čela bezpečnostní služby. Pak se hlásil jako voják do války a bojoval z Říši.

Pak se text věnuje jeho působení v Protektorátu – jeho příchodem na Pražský hrad, opatřeními proti odboji a projevy k dělníkům a zemědělcům, které přijal na Hradě a se kterými vždy vycházel. Také je zmíněna jeho správní reforma a důvěra v český národ, který se mu odvděčil atentátem. Text hovoří i o Heydrichově zásluze, kdy zachránil českým novinářům život.

Dlužno litovati nejen tohoto předčasně ztraceného mladého života, ale též těch možností, které se pro český národ, díky jeho osobnosti, nabízely a které nám mohly poskytnuti do konce války nejlepší podmínky pro klidnou práci. Avšak i po válce mohli jsme se nadíti, že budeme mít v osobnosti generála Heydricha spolehlivého a vlivného protektora, který by nám byl jistě pomohl urovnati cestu k onomu postavení ve společenství evropských národů, které by odpovídalo našim vlastnostem. Jeho smrtí zdají se býti zmařeny i tyto naděje.

Dr. V. Crha

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 1

Telegram státního presidenta Dr. Háchy Vůdci.

Praha, 4. června. (ČTK.)

Státní president dr. Emil Hácha zaslal Vůdci Adolfu Hitlerovi tento telegram:

Jeho Excellenci Vůdci Adolfu Hitlerovi,
Vůdcův hlavní stan.

Nejvřelejší přání, které jsem choval já a celý český národ, aby Říši a obzvláště též zemím Čechy a Morava byl při životě zachován pan Zastupující říšský protektor generál Reinhard Heydrich, jehož stihla zákeřná ruka najatých vrahů, se nesplnilo.

V této hodině trpkého bolu byl vyburcován cit pro spravedlnost i nejposlednějšího poctivého příslušníka českého národa a z našeho upřímného srdce prýští jediná touha,

abychom nyní s ještě větším napětím všech sil přispěli k tomu, aby definitivní pád Anglie a jí placených uprchnuvších zrádců národa se stal odplatou také za tuto potupu, způsobenou naší domovíně.

Jménem svým vlastním i ve jménu protektorátní vlády prosím Vaši Excellenci, aby zároveň s projevem našeho nejhlubšího smutku přijala i oddané ujištění naší nezlomné věrnosti Vám i Říši.

president

Státní

Hácha.

Dr. Emil

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 1

S Vůdcem za novou Evropu = s Říší do nové budoucnosti.

Projev ministra lidové osvěty Moravce k úmrtí Zastupujícího říšského protektora.

Praha. (ČTK.)

Ministr lidové osvěty Moravec učinil ve čtvrtek 4. června ve 20.30 hodin k úmrtí Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha tento projev rozhlasem: (...)

Následuje přetisk projevu Emanuela Moravce, který zmiňuje zásluhy Reinharda Heydricha a jeho oblibu české země. Text obsahuje také apel k odčinění atentátu a vyzdvihuje postoj českého národa při manifestaci na Staroměstském náměstí. Ujišťuje také o smutku v celém českém národě a končí zvoláním „S Vůdcem za novou Evropu – S Říší do nové budoucnosti!“

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 2

Upřímný a hluboký smutek v celém Protektorátu.

Praha jediným mořem smutečních praporů a vlajek.

Zpráva, že Zastupující říšský protektor SS-Obergruppenführer Heydrich podlehl zraněním, která utrpěl při podlém atentátu dne 27. května, vyvolala v Praze a v oblasti celého Protektorátu Čechy a Morava upřímný a hluboký smutek. Rozšířila se jako blesk a v zápětí se změnila tvářnost hlavního města Prahy. Ihned zavlály smuteční prapory a vlajky v barvách říšských a protektorátních, spuštěné na půl žerdi. První z nich na Pražském hradě. (...)

Následuje výpověď o smutku, truchlící Praze a lidech čekajících na první vydání novin se zprávou o smrti Reinharda Heydricha. Text také obsahuje zprávu o převozu jeho tělesných ostatků z nemocnice na Bulovce a zmiňuje se o plánovaném pohřbu a počtách.

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 2

SS-Obergruppenführer Heydrich naplnil život povinností a výkonností až do konce

Říšský tisk vysoce hodnotí významnou osobnost zesnulého. – Jeden z mužů, kteří se osvědčují na každém místě.

Velká ztráta, kterou utrpěla Velkoněmecká říše úmrtím Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha, dala podnět německému tisku, aby zhodnotil nejen osobnost a činnost zesnulého, tak významného muže, nýbrž aby dal také najevo velký ohlas, jaký zpráva o smrti vyvolala v celé Velkoněmecké říši. (...)

Následují výňatky o činnosti a životě Reinharda Heydricha z německého tisku. (Völkischer Beobachter, Deutsche Allgemeine Zeitung, Berliner Börsenzeitung)

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 3

Velký projev věrnosti Říši ve Zlíně.

Řeč státního presidenta dr. Emila Háchy padla zvláště ve Zlíně – městě práce, na půdu úrodnou, stejně jako projevy naší vlády, jež se rozhodla oddělit koukol od pšenice a stíhati nejpřísnějšími tresty všechny rušitele klidu, našeptávače a záškodníky. (...)

Text se dále týká především projevu vedoucího Baťových závodů Josefa Hlavničky v závodním rozhlase, který byl každou hodinu opakován.

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 3

Rozsudky stanných soudů: Praha 4. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 4

(Články součástí rubriky „Národní hospodář“)

Smuteční projev pražské burzy nad skolem Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha.

Praha, 5. června. (ČTK.)

Bursa pro zboží a cenné papíry projevila dnes svůj smutek a účast nad skolem Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera generála policie Reinharda Heydricha, který podlehl následkům útoku, před týdnem naň spáchaného. Účastníci dnešního bursovního shromáždění přerušili ve 12 hodin své jednání a v pobočném, k tomu vhodně upraveném bursovním sále, vyslechli projev presidenta Bursovní komory Jana Pokorného. (...)

Následují hlavní body projevu.

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 4

Naše hospodářství věrně po boku Říše.

Vážnost dnešní situace českého národa připomněl též Ústřední svaz průmyslu. Za přítomnosti ministra hospodářství dr. Bertsche konala se schůze poradního sboru Ústředního svazu průmyslu, v níž jeho předseda dr. Adolf poukázal na vážnost situace vytvořené zločinným atentátem na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha a připomněl každému, kdo stojí na odpovědném místě v hospodářství, jeho jasnou povinnost postavit se plně po bok Říše v jejím boji o Novou Evropu. (...)

Následují informace o dalších projevech ve Škodových závodech, brněnské Zbrojovce a manifest Ústředního svazu obchodníků. Text je signovaný zkratkou pa.

Ročník LX, číslo 153, sobota 6. 6. 1942, strana 4

Projevy českého obchodnictva a hospodářských družstev

Odsouzení atentátu Ústředním svazem obchodníků: ČTK – Praha a firmou Morargo: ČTK – Brno.

Ročník LX, číslo 154, neděle 7. 6. 1942, strana 1

Ermo: Konec všeho nebo přelom?

Z projevů pana Zastupujícího říšského protektora SS-Oberstgruppenführera a Generalobersta policie Daluege, pana státního presidenta a vlády Čech a Moravy zní

jeden jasný tón všem nám srozumitelný: Vláda Čech a Moravy má naposledy možnost, aby všemi prostředky přivedla český národ na cestu pravou, na cestu, kterou Evropě vybojovává národně socialistická revoluce. Není možné a bylo by protismyslné a pro český národ přímo sebevraždou, kdyby uprostřed národně socialistické Evropy tvořil cizorodé těleso, když ne přímo naježené, tedy tvrdé a nepropustné, těleso, představující ostatky starého vysloužilého řádu. (...)

Autor dále pokračuje v úvahách o osudu Protektorátu a jeho lidu a označuje jediné dvě cesty – buď jít s Říší nebo proti ní.

Ročník LX, číslo 154, neděle 7. 6. 1942, strana 1

Rakev s tělesnými pozůstatky Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha cestou na Pražský hrad.

(Popiska pod fotografií z cesty rakeve s pozůstatky Reinharda Heydricha.)

Ročník LX, číslo 154, neděle 7. 6. 1942, strana 1

Státní prezident tlumočí hlubokou účast celého českého národa.

Návštěva státního presidenta dr. Háchy a vlády u Zastupujícího říšského protektora. Praha, 5. června. (ČTK.)

Zastupující říšský protektor, SS-Oberstgruppenführer a Generaloberst policie Daluge přijal dnes státního presidenta dr. Háchu a protektorátní vládu. Státní president dr. Hácha tlumočil jménem svým jakož i jménem vlády a českého národa hluboce procítěnou účast na tragické smrti SS-Obergruppenführera Heydricha.

Ročník LX, číslo 154, neděle 7. 6. 1942, strana 1

Pražské obyvatelstvo vzdá dnes poslední poctu mrtvému Zastupujícímu říšskému protektorovi.

Praha. (ČTK.)

Jak se dovídáme z příslušného místa, bude mít pražské obyvatelstvo v neděli 7. června t. r. příležitost, aby vzdalo poslední poctu mrtvému Zastupujícímu říšskému protektorovi, SS-Obergruppenführerovi Heydrichovi, na čestném nádvoří Pražského hradu, kde rakev bude vystavena od 8. hodiny dopolední až do 17. hod. odpolední.

Ročník LX, číslo 154, neděle 7. 6. 1942, strana 1

Územní samospráva odsuzuje hanebný atentát na pana Zastupujícího říšského protektora.

Úřednictvo a ostatní zaměstnanci Českého zemského ústředí obcí, měst a okresů v Praze měli ve čtvrtek 4. června sraz, na kterém co nejrozhodněji byl odsouzen zákeřný vražedný útok, který byl spáchán na nejvyššího představitele Říše na našem území, na Zastupujícího říšského protektora, generála policie SS-Obergruppenführera Heydricha a tím současně přímo a vědomě i proti českému národu. Ke shromáždění promluvil dr.

Straka (...)

Text obsahuje hlavní body projevu a deklaraci loajality Říši, vládě a prezidentovi.

Signatura (ČTK.)

Ročník LX, číslo 154, neděle 7. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 5. června (ČTK.)

Pokračování seznamu na straně 2.

Jedině činy nás zachrání.

Také naši mladí lidé mají velký důvod k tomu, aby litovali tragické smrti Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha. Vždyť on sám byl mladý člověk a přinesl do Protektorátu onu pravou a správnou představu, co mladý člověk dokáže, je-li veden ideou, do které dá všechny své síly a schopnosti. (...)

Text hovoří o smrti Reinharda Heydricha ve spojení s českou mládeží a vrací se k projevu mladého člověka (F.Teuner) 2. června na Staroměstském náměstí. Apeluje na mladé lidi, kteří jsou novou silou českého národa a také se zmiňuje o tom, že s mláďim souvisí činy, které můžou zachránit český národ.

Jiří Zavřel

Nekázeň se mstí.

Válka potřebuje vždy i na vnitřní frontě železnou kázeň. Nezbytným předpokladem jest zde smysl pro ukázněnost. Čím více jest vyvinut, tím více oslabuje nebezpečí, že se střetneme s konáním povinností, bez kterých se žádná válečná doba nemůže obejít.

Válka by nemohla býti vítězná, kdyby organizačně nepodchytila vše, čeho vyžaduje, tedy i drobností, které se zdají leckomu bezvýznamnými. (...)

Text mluví o kázni, zodpovědnosti a poslušnosti, které vládnou v Říši a měly by vládnout i u nás.

Dr. V. Crha

Vlajková výzdoba v den smutečních slavností.

Praha, 6. června. (ČTK.)

Ministerstvo lidové osvěty oznamuje: Vzhledem k úmrtí Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha nařizuje se v Protektorátě Čechy a Morava všeobecné vyvěšení vlajek na půl stěžně, případně vyvěšení vlajek smutečních, v den smuteční slavnosti na pražském Hradě a v den pohřbu. (...)

Následují podrobnosti o vlajkách a o tom, kde všude mají být vyvěšeny.

(Článek součástí rubriky „Sport“)

Těžká ztráta německého sportu.

SS-Obergruppenfuhrer Heydrich – voják a sportovec

Úmrtím Zastupujícího říšského protektora v Čechách a na Moravě a náčelníka bezpečnostní policie a bezpečnostní služby, SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha utrpěl nenahraditelnou ztrátu nejen sport SS, nýbrž i celý německý sport. Zásluhy tragicky zesnulého o německý sport nespočívají v podstatě jen v organizační práci, kterou svědomitě vykonával jako nejvyšší vedoucí úřadu pro šerm při NSRL a na výstavbě sportovních jednotek SS, ale jeho význam spočívá především v tom, že spojoval ve své osobě vlastnosti nadšeného sportovce i řízného vojáka. (...)

Následuje výčet zásluh Reinharda Heydricha jako vynikajícího šermíře a všestranného sportovce, který byl vzorem nejen pro sportovce, ale pro celou mládež.

(ČTK.)

Ročník LX, číslo 155, pondělí 8. 6. 1942, strana 1

Velkolepý pohřeb Zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

Vzorná německá nacionálně-socialistická vůdčí osobnost a bojovník.

Projev Zastupujícího říšského protektora SS-Oberstgruppenführera a generalobersta Daluege

Nezapomenutelné dojmy z pohřbu.

V neděli 7. června konala se o 18. hodině na čestném nádvoří pražského Hradu smuteční slavnost za zavražděného Zastupujícího říšského protektora a šéfa bezpečnostní policie SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha, které se kromě nejbližších členů rodiny zesnulého zúčastnili říšský vedoucí SS Heinrich Himmler, státní prezident dr. Hácha s protektorátní vládou, jakož i velký počet vůdčích osobností strany, státu a branné moci. Přítomni byli také nejvyšší představitelé protektorátních úřadů, šéfredaktoři denních listů a skupina z Moravského Slovácka v krojích. (...)

Následuje reportáž z pohřbu Reinharda Heydricha a text pokračuje na druhé straně.

Ročník LX, číslo 155, pondělí 8. 6. 1942, strana 2

Vzorná německá nacionálně sociální vůdčí osobnost a bojovník.

Řeč Zastupujícího říšského protektora SS-Oberstgruppenführera a generalobersta policie Daluege u rakve SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha.

Bylo to 27. května t. r., když uprostřed velkých bitev a rozhodování jedinečné mohutné světové války – které každého z nás ve dne i v noci v nepřetržitém zážitku naplňují, potěšují a znovu posilují – přišla zpráva, která všechno ostatní umlčela jedinou otřásající myšlenkou: *J e t o p r a v d a a j e m o ž n é, a b y t o b y l a s k u t e č n o s t?* Reinhard Heydrich, věrný přítel a dobrý, hrdý kamarád v boji byl těžce zraněn podlou vražednou rukou. Nebylo možné hlásit, zda ještě žije, či zda brutální vražedné ruce už ho vyrvaly životu. (...)

Následuje přetisk Daluegeho řeči, ve které charakterizuje Reinharda Heydricha, jeho život a činy, odkaz pro protektorátní budoucnost a vyjmenovává všechny jeho zásluhy. Hovoří o obrovské ztrátě a končí slovy:

Tvé jméno bude jednou vytesáno v kámen v čestné síni ochranných oddílů.

Ročník LX, číslo 155, pondělí 8. 6. 1942, strana 2

Nezapomenutelné dojmy z pohřbu.

Pokračování ze strany 1. Reportáž z pohřbu z různých částí.

Signatura -h-

Signatura s-: „Na Hradě,“ „Na prvním Hradním nádvoří,“ „Projev Zastupujícího říšského protektora.“

Text pokračuje na straně 3.

Ročník LX, číslo 155, pondělí 8. 6. 1942, strana 3

Zástupy lidí vzdaly poslední poctu mrtvému Zastupujícímu říšskému protektorovi.

Praha. (ČTK.)

Smuteční Prahou, ulicemi, jejichž domy jsou vyzdobeny vlajkami, staženými na půl žerdi, a černými prapory, putovaly v neděli od časných ranních hodin až do pozdního odpoledne se všech stran Prahy a blízkého i vzdáleného okolí zástupy na Hrad, aby

vzdaly poslední poctu a poslední dík Zastupujícímu říšskému protektorovi SS-Obergruppenführerovi a generálu policie Reinhardu Heydrichovi, který v plné práci pro uspořádání poměrů v Protektorátě a pro lepší život všech pracujících padl za obět' ničemnému útoku. (...)

Následuje reportáž ze vzdávání posledních poct zesnulému Heydrichovi.

Ročník LX, číslo 155, pondělí 8. 6. 1942, strana 2

Státní pohřeb bude v Berlíně.

Berlin. (ČTK)

Vůdce nařídil, aby Zastupujícímu říšskému protektorovi, SS-Obergruppenführerovi a generálu policie Reinhardu Heydrichovi byl vypraven státní pohřeb, který se bude konat v Berlíně.

Ročník LX, číslo 155, pondělí 8. 6. 1942, strana 3

Nezapomenutelné dojmy z pohřbu.

Pokračování ze strany 2

„Na poslední cestě Prahou“

Signatura I: „U Národního divadla“

Signatura b: „Na Můstku“

Signatura ch: „U musea“

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 1

Zčásti se jedná o přetisk materiálu z „Pondělní Národní politiky“

Velkolepý pohřeb Zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

Přetisk z pondělníku.

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 1

Projev Zastupujícího říšského protektora

Bylo to 27. května t. r., když uprostřed velkých bitev a rozhodování jedinečné mohutné světové války – které každého z nás ve dne i v noci v nepřetržitém zážitku naplňují, potěšují a znovu posilují – přišla zpráva, která všechno ostatní umlčela jedinou otřásající myšlenkou: Je to pravda a je možné, aby to byla skutečnost? Reinhard Heydrich, věrný přítel a dobrý, hrdý kamarád v boji byl těžce zraněn podlou vražednou rukou. Nebylo možno hlásit, zda ještě žije, či zda brutální vražedné ruce už ho vyrvaly životu. (...)

Následuje projev Kurta Daluegeho, v němž hovoří o zesnulém Reinhardu Heydrichovi a jeho zásluhách.

(Text pokračuje na straně 2)

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 2

Nezapomenutelné dojmy z pohřbu.

Přetisk z pondělního vydání.

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 2

Standarta „Reinhard Heydrich.“

Z Vůdcova hlavního stanu 6. června. (ČTK.)

Vůdce propůjčil 6. pěší standartě SS jméno Reinhard Heydrich. Říšský vedoucí SS a náčelník německé policie Heinrich Himmler vydává k tomu tento denní rozkaz vojenským oddílům SS: „Vůdce propůjčil 6. pěší standartě SS dne 6. června 1942 na památku SS-Obergruppenführera Heydricha, který toho dne podlehl svému zranění, jež utrpěl v boji za Německo, jméno „Reinhard Heydrich.“ Necht' standarta vždy osvědčí, že je hodna tohoto čestného jména!“

H.Himmler

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 3

Zástupy lidí vzdaly poslední poctu mrtvému Zastupujícímu říšskému protektorovi.
Přetisk z pondělního vydání.

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 3

Státní pohřeb bude v Berlíně.
Přetisk z pondělního vydání.

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 3

Smuteční vlajky v den pohřbu Zastupujícího říšského protektora Heydricha.
Praha (ČTK.):

Úředně se oznamuje: V den pohřbu zesnulého Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha v úterý dne 9. června t. r. jest pro území Čechy a Moravu nařízeno obecné vyvěšení smutečních vlajek. Znovu se upozorňuje, že toho dne jsou zakázány všechny zábavní podniky na území Protektorátu (také představení v biografech). Výjimku tvoří toliko německá divadelní představení a koncerty vážného rázu.

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 3

Rozsudky stanných soudů: Praha 6. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 156, úterý 9. 6. 1942, strana 3

Mohutný ohlas článku „Konec všeho nebo přelom?“

ar. –
Nedělní úvodník Národní politiky „Konec všeho nebo přelom?“, šifrovaný značkou Ermo, měl jedinečný ohlas. V doslovném znění byl přetištěn všemi pražskými a několika brněnskými deníky, čímž byla nejen prokázána závažnost jeho obsahu, nýbrž dostalo se mu tím také největší možné publicity. Lze předpokládat, že každý Čech, který v těchto dnech si znovu přezkoumává své stanovisko k světodějným událostem a který znovu si potvrzuje na těchto událostech svůj nesmlouvavě pevný postoj k Říši, jejíž jsme součástí, dostal v tomto článku pevné vodítko a jasný program. (...)
Další část obsahuje víru ve správnou odpověď na otázku z titulku: (...)
Skutečný, opravdový a viditelný přelom v myšlení a skutcích celého českého národa.

Ročník LX, číslo 157, středa 10. 6. 1942, strana 1

Státní president dr. E. Hácha odjel do Berlína k účasti na státním aktu za zemřelého Zastupujícího říšského protektora.

Státní prezident dr. Emil Hácha odjel včera v noci s celou protektorátní vládou zvláštním vlakem z Hyberského nádraží do Berlína k účasti na státním aktu za zemřelého Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha. Tímtéž vlakem odjeli do Berlína i čelní zástupci denního tisku, jakož i delegace průmyslového a zemědělského dělnictva z Čech a Moravy.

Ročník LX, číslo 157, středa 10. 6. 1942, strana 1

Státní akt za Reinharda Heydricha za přítomnosti Vůdcovy.

Nejvyšší vyznamenání pro padlého, jenž svou krví zpečetil věrnost. Říšský vedoucí SS ocenil život a práci velkého mrtvého.

Berlín, 9. června. (ČTK)

V úterý odpoledne se konal v Mosaikové síni budovy Nového říšského kancléřství za přítomnosti Vůdcovy slavnostní smuteční akt za Zastupujícího říšského protektora v Čechách a na Moravě, SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha, který padl za oběť ruce zbabělého vraha. Státního aktu se zúčastnili všichni vedoucí mužové nacionálně socialistického státu, strany a branné moci a celý velitelský sbor SS a policie. (...)

Řeč je dále o projevu Heinricha Himmlera a Adolfa Hitlera, který Heydrichovi in memoriam propůjčil nejvyšší vyznamenání – nejvyšší stupeň Německého řádu. Zmíněna je i účast státního presidenta dr. Háchy a protektorátní vlády. Text končí informací o převezení ostatků na Hřbitov invalidů, kde se „konal pohřeb s vojenskými poctami.“

Ročník LX, číslo 157, středa 10. 6. 1942, strana 1

Státní prezident dr. Hácha v Berlíně.

Berlín 9. června. (ČTK.)

Dnes dopoledne přijel do Berlína státní prezident dr. Hácha se členy protektorátní vlády, aby se zúčastnili státního aktu za Zastupujícího říšského protektora a SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha. Z pověření Vůdcova uvítali jej na nádraží státní ministr dr. Meissner a Zastupující říšský protektor generaloberst Daluge. Státní prezident dr. Hácha vykonal přehlídku čestné setniny osobní standarty, načež se v doprovodu státního ministra dr. Meissnera odebral se členy své družiny do zámku Bellevue, který je určen pro hosty Říše.

Ročník LX, číslo 157, středa 10. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 8. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 157, středa 10. 6. 1942, strana 2

Vzor ženy a matky.

V proslovu při smuteční slavnosti na pražském Hradě zmínil se Zastupující říšský protektor SS-Oberstgruppenführer a generaloberst policie Daluge také o statečnosti chotí zemřelého SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha, jak byla účastna na posledních okamžicích svého muže. Zmínil se také o krásném rodinném životě zesnulého Zastupujícího říšského protektora. Ve veřejnosti zejména tyto dvě zmínky vyvolaly nesmírný ohlas, neboť se tím dostala na veřejnost představa o tom, jak vynikající představitel Třetí říše žil v soukromém životě. (...)

Následuje odsouzení atentátu, který zpřetrhal tyto vztahy a vyzdvižení Heydrichovy ženy, která statečně nese svůj úděl. Je tak vzorem pro všechny české ženy v těžké době.

Zvláštní vlak s tělesnými pozůstatky Zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v Berlíně.

(Následuje popiska pod fotografií a pod ní článek)

Berlín, 8. června (ČTK.).

V pondělí v poledne přijel na Anhaltské nádraží vlak s tělesnými pozůstatky Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha, který zločinným atentátem byl vytržen ze své odpovědné práce ve službě národu. Rakev byla špalírem čestných setnin ochranné policie a vojenských oddílů SS vynesena na prostranství před nádražím a potom převezena autem do paláce Prince Albrechta na Wilhelmstrasse. (...)

Následuje krátká reportáž ze samotného převozu tělesných ostatků a smutečního aktu.

Stíhací letec Heydrich.

Večerník „Prager Abend“ uveřejnil v pondělí 8. června článek, který napsal Fritz Helke, a který je nadepsán „Stíhací letec Heydrich.“ Právě se tam: Vždy bylo možno jej nalézt tam, kde nebezpečí bylo v prodlení, kde šlo o start k odvážné akci, při které šlo o krk, kdy šlo o to, osvědčit se ve smělém rozhodnutí. Všichni jej znali, třebaže po každé mohl obtížné a odpovědné úřady ve své vlasti opustit jenom na dobu krátkou, aby mohl dát průchod své touze po válečných činech a své letecké vášni. Boj byl základním živlem jeho mužného života. (...)

Další text líčí heroické činy Reinharda Heydricha coby stíhacího letce v době obrany proti britským náletům na Norsko v roce 1940 a jeho pozdější působení na východní frontě.

Soustrastné projevy k úmrtí pana Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha.

K tragickému úmrtí pana Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha došlo kanceláří státního presidenta, sekretariátu předsedy vlády a ministerstvu lidové osvěty veliké množství soustrastných projevů, přepisů a telegramů národních a kulturních organizací, společností církevních a j., vyjadřujících hlubokou soustrast nad odchodem vynikajícího představitele Velkoněmecké říše a roztrpčení nad zločinem, jehož obětí se stal jeho život. (ČTK.)

Praha 9. června. (ČTK.)

Následují soustrastné projevy, které i v dalších dnech plnily rubriky Národní politiky. Na tomto místě jde o Ústřední svaz peněžnictví a centrálu Živnostenské banky. Součástí bylo odsouzení atentátu a lítost nad smrtí Reinharda Heydricha.

Státní akt za Reinharda Heydricha v Berlíně.

Vůdce mu propůjčil nejvyšší říšské vyznamenání.

Berlín. (ČTK.)

Zastupující říšský protektor v Čechách a na Moravě, SS-Obergruppenführer Reinhard Heydrich, padl najatou rukou vrahovou. V něm chtěli nepřátelé Říše zasáhnouti Německo Adolfa Hitlera. Rána byla namířena proti každému Němci. Dnešního dne netruchlí jenom příslušníci rodiny mrtvého, netruchlí jenom SS, k jejichž

nejmarkantnějším vedoucím osobnostem patřil, nýbrž také nacionálně socialistické hnutí, jehož byl Reinhard Heydrich fanaticky nadšeným průkopníkem a předním bojovníkem: německý národ stojí u rakve tohoto zasloužilého bojovného nacionálního socialisty, těžce postižený jeho ztrátou. (...)

Následuje stručný životopis Reinharda Heydricha a reportáž ze státního aktu.

Ročník LX, číslo 158, čtvrtek 11. 6. 1942, strana 1

Vůdce nad rakví svého spolubojovníka Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha.

(Jako titulek slouží popiska pod fotografií.)

Berlín. (ČTK.)

Následuje text shodný z článkem uveřejněným na titulní straně Národní politiky dne 10. 6. 1942 s titulkem „Státní akt za Reinharda Heydricha za přítomnosti Vůdcovy.“

Ročník LX, číslo 158, čtvrtek 11. 6. 1942, strana 1

Smuteční projev Říšského vedoucího SS Heinricha Himmlera.

„Můj Vůdce! Milí členové rodiny Heydrichovy! Vážení smuteční hosté!

Smrti SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha, zastupujícího říšského protektora v Čechách a na Moravě a šéfa bezpečnostní služby a bezpečnostní policie, přineslo nacionálně socialistické hnutí další oběť boji za svobodu, který vede náš národ. (...)

Přetisk Himmlerova projevu pokračuje shrnutím života Reinharda Heydricha a oceněním jeho činů pro nacionální socialismus a Velkoněmeckou říši.

Projev pokračuje na straně 2.

Ročník LX, číslo 158, čtvrtek 11. 6. 1942, strana 2

Státní prezident dr. Hácha v čele delegace z Protektorátu.

Státní prezident dr. Hácha přijel do Berlína včera dopoledne se členy protektorátní vlády, aby se zúčastnili státního aktu za Zastupujícího říšského protektora a SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha.

Text je dále totožný s oznámením uveřejněným dne 10. 6. 1942 v Národní politice pod titulkem „Státní prezident dr. Hácha v Berlíně.“

Poté následují ještě podrobnosti o složení delegace a jejich programu.

Ročník LX, číslo 158, čtvrtek 11. 6. 1942, strana 2

Rozsudky stanných soudů: Praha 9. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 158, čtvrtek 11. 6. 1942, strana 3

Říšská politika v Čechách a na Moravě.

Napsal státní tajemník SS-Gruppenführer K. H. Frank.

Včerejší „Völkischer Beobachter“ přinesl tento článek státního tajemníka SS-Gruppenführera K. H. Franka:

V pozdních letních dnech r. 1941 potřebovala nepřítelova fronta na východě, která byla utrpěla těžké rány, nějaké úlevy a bylo nutno odvrátit zraky světa od ničivých porážek bolševiků k frontě druhé. Část této Churchillovy a Rooseveltovy fronty měla vzniknout v Čechách a na Moravě. Věřilo se, že bude zde možno jako kdysi v habsburské monarchii za války 1914-18 zmobilisovat v českém lidu síly, které měly páchat sabotážní činy a rušit životní funkce centrálních zemí Čech a Moravy, nutně pro vedení války. (...)

Text dále hovoří o situaci v Čechách od začátku Protektorátu a účtuje s lidmi, kteří jsou náchylní k západní propagandě Edvarda Beneše. Připojena je i víra v naplnění Vůdcova a Heydrichova odkazu na území Protektorátu Kurtem Daluegem.

Ročník LX, číslo 158, čtvrtek 11. 6. 1942, strana 3

Zaměstnanci NS. odsuzují Benešovu práci.

Na shromáždění zaměstnanců Ústředí Národního souručenství a institucí k NS, přičleněných pronesl ústřední vedoucí NS. Jan šl. Fousek dne 9. června smuteční projev k uctění památky Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha a pravil m. j.: (...)

Následuje vyzdvižení zásluh Reinharda Heydricha a ujištění věrnosti NS státnímu prezidentovi dr. Háchovi.

(TNS.)

Ročník LX, číslo 158, čtvrtek 11. 6. 1942, strana 3

Olomoucké občanstvo k úmrtí Zastupujícího říšského protektora R. Heydricha.

Krátká noticka informuje o projevech soustrasti olomouckých obyvatel a podepisování kondolence.

-kl-

Ročník LX, číslo 159, pátek 12. 6. 1942, strana 1

Soud lidu nad Benešem.

Dnes je každému jasno, že vláda Protektorátu Čech a Moravy usiluje stůj co stůj o zlomení falešné víry našeho lidu v „zahraníční odbojové hrdiny,“ zejména pak „legionáře“ Beneše. Z někdejších politických pracovníků republiky je zde s námi hezká řada lidí, kteří byli nejvěrnějšími pracovníky Beneše, a naproti tomu i ti, kdož byli jeho nejúhlavnějšími nepříteli. Tito lidé ví mnoho o jeho nízkém charakteru, o jeho špinavých, zločinných a ničeho se neštítících metodách, které používal, když se mu jednalo o odstranění politicky či obchodně nepohodlných osob. Řada těchto lidí má v rukou i závažné – státně historické – dokumenty, usvědčující „šlechtného humanistu a bojovníka za blaho českého národa,“ pravého to vraha generála Heydricha – Beneše. A tito lidé, vlastně nepovolnější k svědeckým výpovědem, z nepochopitelných důvodů mlčí. (...)

Jejich mlčení jde proti vůli národa, který chce znát pravdu, a zároveň umožňuje šíření londýnské propagandy, nejsou-li tyto důkazy předloženy. Vyšetřovatelům chybí informace, které sice občané ochotně poskytují, které ale nepoukazují na hlavního strůjce – Edvarda Beneše. V situaci, která nastala, není možné mlčet. O tom svědčila i manifestace na Staroměstském náměstí, kde bylo s Anglií a Benešem zúčtováno. Beneš zasluhuje odsouzení za atentát a lidé by měli přinést informace o jeho napojení a vině, protože jinak se podílejí na utrpení celého národa.

Jiří Zavřel

Ročník LX, číslo 159, pátek 12. 6. 1942, strana 1

Státní prezident s vládou vyslovují Vůdci soustrast.

Berlin. (ČTK.)

Po státním pohřbu zesnulého Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppentführera a generála policie Heydricha přijal Vůdce v přítomnosti říšského ministra a šefa říšské kanceláře dr. Lammerse, vedoucího kanceláře strany říšského vedoucího Bormanna,

říšského vedoucího SS Himmlera, jakož i SS-Oberstgruppenfuhrera a generalobersta policie Daluege a státního tajemníka SS-Gruppenfuhrera K. H. Franka v Nové říšské kanceláři státního presidenta Protektorátu Čechy a Morava dr. Háchu, jakož i členy protektorátní vlády a protektorátního vyslance dr. Chvalkovského, aby vyslechl jejich projevy soustrasti.

Ročník LX, číslo 159, pátek 12. 6. 1942, strana 1

Dojmy z Berlína.

Státního pohřbu Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenfuhrera a generála policie R. Heydricha zúčastnila se též početná delegace česká v čele se státním presidentem dr. Háchou a protektorátní vládou. V delegaci byli také zástupci českého tisku. (...)

Následuje otisk článku Karla Wernera z Poledního listu, v němž odsuzuje atentát a ujišťuje, že Říše neztotožňuje český národ s atentátníky. Poté text pokračuje vylíčením událostí v Berlíně.

Text pokračuje na straně 2.

Tam je přetištěn článek Václava Fialy z Centropressu o berlínské smuteční slavnosti.

Ročník LX, číslo 159, pátek 12. 6. 1942, strana 1

Bez titulku, orámováno nahoře a dole silnou černou linkou

Praha (ČTK.)

Úředně se oznamuje: Za pátrání po vrazích SS-Obergruppenfuhrera Heydricha byly zjištěny nezvratné poukazy, že obyvatelstvo obce Lidice u Kladna poskytovalo podporu a pomoc okruhu pachatelů, který přichází v úvahu. Příslušné důkazy byly zjištěny bez pomoci místního obyvatelstva, třebaže na věc bylo dotazováno. Stanovisko k atentátu, tímto projevené, je zdůrazňováno ještě dalšími činy Říši nepřátelskými, jakými jsou například: nálezy protistátních tiskovin, skladišť zbraní a munice, ilegální vysílačky a neobyčejně velkého množství zboží, jež podléhá řízenému hospodářství, a okolností, že v aktivních službách nepřátelských v zahraničí jsou obyvatelé jmenované obce. Protože se obyvatelé této vesnice svou činností a podporou vrahů SS-Obergruppenfuhrera Heydricha co nejhrubším způsobem provinili proti vydaným zákonům, byli dospělí muži zastřeleni, ženy dopraveny do koncentračního tábora a děti dány na náležité vychování. Budovy v obci byly srovnány se zemí a jméno obce bylo vymazáno.

Ročník LX, číslo 159, pátek 12. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: *Praha 10. června (ČTK.)*

Ročník LX, číslo 159, pátek 12. 6. 1942, strana 4

Manifestační apely.

Další svazy, družstva, korporace a spolky uspořádaly v těchto dnech apely funkcionářů a zaměstnanců, na kterých byl odsouzen hanebný atentát na Zastupujícího říšského protektora. Shromáždění vzdala hold památce velkého mrtvého a znovu potvrdila odhodlání, zvýšeným pracovním úsilím odčinit mravní újmu, kterou atentátem utrpěl český národ, a dokumentovali svou činnou účast v boji Velkoněmecké říše za lepší světový řád. (...)

K manifestačním projevům se připojilo Předsednictvo Ústředního svazu peněžnictví pro Čechy a Moravu, kuratorium, správní výbor a zaměstnanci české dětské nemocnice

v Praze, zaměstnanci První nemocenské pojišťovny volných povolání, Nákupní, výrobní, stavební a úsporné družstvo „Bratrství“ a Ústřední výbor Klubu českých turistů.

Ročník LX, číslo 160, sobota 13. 6. 1942, strana 1

Omyly české inteligence.

Jak z projevů směrodatných říšských činitelů, tak i z jiných, nesporně zjištěných skutečností jasně poznáváme, že živlem, který je v našich zemích příčinou neklidu, jsou určité destruktivní části české inteligence, která se nedá ničím poučit a stále znovu a znovu se vrací k starým bludům. Naproti tomu postoj jiných vrstev národa, prostých dělníků a rolníků, je docela jiný – jednoznačně pro Říši. (...)

Zatímco inteligence by měla být v těžké době soudná a rozumná, rozumní jsou dělníci v továrnách a zemědělci na polích. Prostý člověk pochopil, že jeho místo je v Říši, ale část inteligence se hlásí k Benešovi a poslouchá jeho propagandu. Důvodem je špatná výchova a egocentrismus mnohých lidí s vyšším vzděláním. Inteligence si neuvědomuje vážnost situace a měla by svůj postoj přehodnotit.

Jaroslav Urban

Ročník LX, číslo 160, sobota 13. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 11. června (ČTK.)

Seznamy pokračují na straně 2.

Ročník LX, číslo 160, sobota 13. 6. 1942, strana 3

Odměny za zprávy, vedoucí k dopadení pachatelů atentátu.

Obyvatelstvo se snaží přispět státní policii k pátrání po zločincích, kteří spáchali atentát na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha. – Odměna vyjadřuje jen vděčnost těm, kteří se zasloužili o obnovu důvěry Říše k českému národu.

ar. –

Ve dnech, které následovaly po tragickém atentátu na SS-Obergruppenführera a generála policie R. Heydricha, se dostalo tajné státní policii v Praze řady velmi důležitých zpráv, které v mnohých případech ukazovaly na stopy, jež dostatečně objasnily všechny okolnosti a pozadí hanebného atentátu, spáchaného na Zastupujícího říšského protektora. (...)

Text pokračuje označením výhružek anglického rozhlasu těm, kteří poskytnou pomoc při pátrání po atentátnících, za lži a propagandu. Ujišťuje o vyplacení odměn a dává příklad vyplacení vysokých částek v posledních dnech lidem, kteří dodali policii informace.

Ročník LX, číslo 160, sobota 13. 6. 1942, strana 4

Manifestační apely.

Pokračování ve zveřejňování odsouzení atentátu, tentokrát Závodním shromážděním zaměstnanců vnitřní i vnější služby Slavie, zaměstnanci a zástupci správních organizací Rolnické ústřední mlékárny Lacrum a Ústředním svazem družstevnictví živnostenského v Brně.

Ročník LX, číslo 160, sobota 13. 6. 1942, strana 4

Manifestace věrnosti v českých Budějovicích.

Ve středu večer dne 10. t. m. uspořádaly společně korporace NS. a NOÚZ. na českobudějovickém Hitlerově náměstí, jež je jedním z nejrozlehlejších v Protektorátě, ohromnou manifestaci českého obyvatelstva města a okolí. Na vylepených oznámeních a rozdáváných letáčcích byla výzva, aby českobudějovičtí obyvatelé české národnosti přišli vyslechnouti projev k úmrtí Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie R. Heydricha a svou účastí dokázat věrnost vůdci, Říši a stát. presidentovi Háchovi. (...)

Následují informace o manifestaci na Hitlerově náměstí a zmínka o vyjádření loajality presidentovi a Vůdci.

Vv.

Ročník LX, číslo 161, neděle 14. 6. 1942, strana 1

Brno manifestovalo

50.000 Brňanů vyslechlo projev ministra Emanuela Moravce, který přinášíme na 3. straně.

To vážné, pracující Brno, srdce i hlava Moravy, na jediný pokyn, na jediné oznámení se dostavilo v pátek 12. června v podvečer na starobylé náměstí Zelného trhu k manifestaci jediné vůle, jediného odhodlání, k manifestaci, jež do celého světa vykřikla a zároveň zahrozila proradnému Londýnu. (...)

Následuje pasáž o odmítnutí atentátu na Heydricha českobudějovickými občany a reportáž z manifestace a projevu Emanuela Moravce.

Ročník LX, číslo 161, neděle 14. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 12. června (CTK.)

Seznamy pokračují na straně 2.

Ročník LX, číslo 161, neděle 14. 6. 1942, strana 3

Celá strana věnovaná projevu Emanuela Moravce včetně jeho fotografie. Součástí jsou také dvě fotografie z přijetí českých žurnalistů státním tajemníkem K. H. Frankem umístěné v horní části strany.

Ročník LX, číslo 161, neděle 14. 6. 1942, strana 3

Státní tajemník K. H. Frank přijal české žurnalisty.

(Noticka bez titulku – jde o popisky k fotografiím)

Státní tajemník SS-Gruppenführer K. H. Frank přijal 11. června ve svých služebních místnostech v Černínském paláci zástupce českého tisku k podrobnému projednání politické situace v Čechách a na Moravě, vytvořené atentátem na SS-Obergruppenführera Heydricha.

Ročník LX, číslo 161, neděle 14. 6. 1942, strana 3

Projev ministra lidové osvěty Emanuela Moravce: Jediná záchrana českého národa: cesta spolupráce! Pachatelé zločinného atentátu musí být dopadeni.

Ministr lidové osvěty Emanuel Moravec vstoupil na řečnickou tribunu a byl shromážděním uvítán s hlučným potleskem. Ve svém projevu ministr Moravec pravil: (...)

(Přetisk projevu Emanuela Moravce v Brně.)

Mezi Benešem a českým národem nepřekonatelná propast.

Mezi nejširší českou veřejností nenalezl Beneš nikdy obliby. O tom se mohl sám nejlépe přesvědčit, když zástupy prostých českých lidí proudily v roce 1938 na pražský Hrad, aby tam daly nejmarkantněji najevo svůj velký nesouhlas s jeho politikou. Tehdy byly proti českým dělníkům namířeny zbraně a pan Beneš se křečovitě držel svého presidentského křesla, od něhož ho nebylo lze odtrhnout. (...)

Text pokračuje v nenávislném duchu odsuzujíc Edvarda Beneše – jeho osobu, politiku, praktiky a činy, mezi nimi i atentát na Reinharda Heydricha. Článek označuje Beneše za nepřítele českého národa č. 1 a ubezpečuje ho, že český národ za něj nestojí, naopak – mezi ním a českým národem je propast daná atentátem na Reinharda Heydricha.

Emil Šourek

Pracující lid a osud národa.

Praha. (ČTK.)

Stálý zástupce říšského protektora státní tajemník SS-Gruppenführer Frank přijal dne 13. června v Černínském paláci 8 zástupců českého dělnictva k podrobné rozpravě. Dělníci vyslovili svůj odpor nad atentátem na SS-Obergruppenführera Heydricha a měli příležitost pohovořit o svých záležitostech. (...)

Následuje odsouzení atentátu dělníky a informace o jejich postavení a loajalitě prezidentovi a vládě.

K. Schulz

Vyhláška

Říšského protektora v Čechách a na Moravě na doplnění výnosu o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. května 1942 (VBIRProt. S. 123).

Dne 13. června 1942.

Na základě § 2 nařízení Říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. září 1941 (VBIRProt. Str. 527) nařizují na doplnění článku II svého výnosu ze dne 27. května 1942 (VBIRProt. Str. 123):
Na údaje, jež jsou s to přispět k objasnění atentátu na SS-Obergruppenführera Heydricha, se nevztahuje pohružka zastřelením, jestliže budou sděleny nejpozději do 20 hodin dne 18. června 1942 u některé služebny Tajné státní policie nebo jiného policejního úřadu. Kdo po tomto termínu se doví o okolnostech, které by mohly vésti k objasnění atentátu, musí je oznámiti nejpozději do nejbližších 24 hodin některé ze služeben shora uvedených. Kdo splní tuto povinnost hlášení, dostane přiměřenou odměnu. Kdo naproti tomu se prohřeší proti povinnostem hlášení, bude se svou rodinou zastřelen. Majetek rodiny bude zabaven.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě.

V zastoupení:

pod. FRANK.

Následuje vysvětlení nové vyhlášky a připomenutí té staré. Text pokračuje na druhé straně.

Vyhláška.

Pokračování z první strany.

Ročník LX, číslo 162, pondělí 15. 6. 1942, strana 2

Odměnná svědomitost.

(Text je součástí komentářů nové vyhlášky zveřejněné na první straně)

-h-

Ve dnech, které následovaly po tragickém atentátu na SS-Obergruppenfuhrera a generála policie R. Heydricha se dostalo tajné státní polici v Praze mnoho velmi důležitých zpráv, které dostatečně objasnily všechny okolnosti a pozadí hanebného činu. Dlužno podtrhnouti, že to byli zejména příslušníci pracujících vrstev, kteří svou pohotovostí a dobrou vůlí se v těchto prvních okamžicích pátrání velmi osvědčili. (...) *Následují informace o finančních odměnách za informace, které jsou vypláceny mimo slíbenou sumu dvaceti milionů. Text apeluje na všechny, aby poskytli informace a že i sebemenší detaily můžou přispět k vypátrání pachatelů. Na závěr je konstatováno, že nová vyhláška ukazuje shovívavost a velkomyslnost Říše.*

Ročník LX, číslo 162, pondělí 15. 6. 1942, strana 2

Nesmysly nepřátelské propagandy.

(Text je součástí komentářů nové vyhlášky zveřejněné na první straně)

Bylo by svrchovaně hloupé a lidskému rozumu naprosto nepochopitelné, kdyby chtěl někdo ještě dnes u nás věřiti výmyslům nepřátelské propagandy, která chce naše lidi zmást tím, že jim namlouvá, aby nic neprozradili o atentátu ti, kdo o něm něco vědí, a to prý ve vlastním svém zájmu, neboť nejen že prý nebudou odměněni, ale že jim ještě hrozí smrt. (...)

Odměny ale hovoří o opaku a ten, kdo by nepřiznal, co ví, bude tvrdě zasažen. Podání informace je pomoc národu, protože jen dopadení pachatelů ho může zachránit.

Ročník LX, číslo 162, pondělí 15. 6. 1942, strana 2

Lidice výstrahou!

(Text je součástí komentářů nové vyhlášky zveřejněné na první straně)

Viděli jsme v minulých dnech, kam vede zaslepenost některých českých lidí, hazardování existencí svou i celých rodin. Obec Lidice u Kladna je odstrašujícím příkladem. A výstrahou všem, kteří nechápou vážnost doby a co je jejich povinností. Přes to, že se nitky vyšetřování zauzlovaly kolem této obce, že podezření bylo plně ověřeno, nebylo možno výsledky dostati z občanů Lidic pravdivé sdělení. Proto byla tato obec celá vyhlazena. A do 14 dnů bude na místě obce zorané pole. (...)

Následují některé podrobnosti a konstatování, že test je sice krutý, ale ve válce spravedlivý. Text také ujišťuje, že viníkem všeho je Edvard Beneš.

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 1

Ne slova, nýbrž skutky

Není snad dnes českého a moravského města, není snad velkého závodu, úřadu nebo velké korporace, která by neuspořádala svůj sraz a nemanifestovala spontánně svůj kladný postoj k Velkoněmecké říši. Tentokrát to bylo hlavní město Moravy, které bylo v pátek večer svědkem mohutné manifestace českého lidu proti samozvané londýnské vládě a za bezvýhradnou spolupráci s Říší a Novou Evropou. Stejně jako Praha,

odpovědělo i Brno ano pro Říši, a Benešovi rozhodně ne, provázené výkřiky a bouří odporu, zavrhuje londýnské emigranty. (...)
Následuje odsouzení atentátu a Beneše, který musel vědět, že tento čin bude zmanet smrt atentátníků a také mnoha obyvatel českého národa. Probíhající manifestace jsou pak důkazem, že jeho čin národ odsoudil. Ministr Moravec ale v Brně pravil, že tyto demonstrace nestačí a že musí na řadu přijít činy a skutky, aby byli pachatelé dopadeni. Jinak si lidé, kteří o pachatelích vědí, zahrávají s osudem celého národa. Navíc je jim poskytnuta beztrestnost, za kterou se zaručil sám Moravec svým životem. Text připomíná nový termín stanovený vyhláškou – do 18. 6. do 20 hodin. Český národ tak má jen dvě cesty – buď jít proti Říši a s Edvardem Benešem a nebo s Říši a být součástí nové Evropy.

Jan Beran

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 13. června (ČTK.)
Pokračování seznamů na straně 2.

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 1

Vyhláška

Přetisk z pondělního vydání bez tří navazujících textů uvozených mezzitulkem („Odměněná svědomitost,“ „Nesmysly nepřátelské propagandy,“ „Lidice výstrahou“).
Text pokračuje na straně 2.

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 2

Vyhláška

Pokračování z první strany.

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 2

Pachatelé atentátu nemohli být žádní vlastenci.

Beneš najal gangstery.

Nedělní tisk byl ve znamení Vyhlášky a výzev, aby se veřejnost zasadila o dopadení pachatelů hnusného atentátu. K této věci píše dr. Vajtauer ve Več. Č. Slově: (...)
Článek mluví o pravých vlastencích – pilotech kamikadze či některých německých vojáků. Atentátníci nemohli být vlastenci, protože nenasadili svůj vlastní život a kvůli nim trpí celý český národ. Autor tak dochází k závěru, že si Beneš možná najal gangstery z Chicaga, kde působí také hodně Čechů.

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 3

Dopadení vrahů jediná možnost k obnovení klidu.

Ministr zemědělství A. Hrubý k současným událostem.

Ministr zemědělství Adolf Hrubý promluvil v neděli dne 14. června v 11. 30 hod. do rozhlasu o současných událostech a pravil m. j.: (...)
Projev mluví o ukončení pokojného soužití Čechů v rámci Říše kvůli atentátu, který zosnoval Edvard Beneš. Útok proti jeho osobě je potom další částí článku, který končí apelem ke spolupráci při hledání atentátníků, jejichž dopadení povede k novému klidu v Protektorátu.

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 3

Pracující lid a osud národa

Přetištěný článek z pondělního vydání.

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 4

Český dělník z Říše o nutnosti napravit spáchanou křivdu.

Redakce dostala dopis, který napsal v Berlíně, jak z textu je patrné, pracující Čech, prostý český člověk. Vyjadřuje ošklivost nad zločinem, spáchaným na Zastupujícím říšském protektorovi SS-Obergruppenfuhrerovi generálu policie Heydrichovi. Autor dopisu dává najevo opovržení nad těmi Čechy, kteří se tohoto zločinu dopustili. To působilo nejhrůzněji, že byl to Čech, kdo třímal v ruce vražednou zbraň. Ovšem, tato zločinná individua se již dávno z národa svým vlastním rozhodnutím vyřadila. Je už však na čase, aby ještě ti Češi, kteří bloudí a jsou ve spárech štvavých satanů, jak autor píše, měli odvahu dostat se z tohoto hrůzného zajetí. Proti ničemům, vrhajícím hanbu na celý národ, je třeba zakročít všemi prostředky. Dopis končí vírou a nadějí: „Doufám, že si to teď všichni vezmeme k srdci a vynasnažíme se napravit tuto velkou křivdu, kterou jsme Velkoněmecké říši učinili a ukážeme v budoucnosti, že jsme dobrými Čechy.“

Ročník LX, číslo 163, úterý 16. 6. 1942, strana 4

Z manifestací a srazů,

které se chystaly jakožto smuteční projevy nad tragickým skolem Zastupujícího říšského protektora Heydricha a projevy věrnosti Říši, uvádíme ještě: (...)

Následují názvy organizací: Moldavie-Generali-Sekuritas, České sborové pěvectvo z Čech a Moravy, Českomoravská pojišťovna.

Ročník LX, číslo 164, středa 17. 6. 1942, strana 1

Směrnice budou dodrženy.

„Nic nám nezabrání, abychom, věrní Vůdcevo rozkazu, nedokončili dílo Reinharda Heydricha v Čechách a na Moravě k blahu Říše a jejích velkých úkolů Jeho směrnice bude dodržena.“ Tímto příslibem zakončil státní tajemník SS-Gruppenführer K. H. Frank svůj nástin říšské politiky v Čechách a na Moravě. Je to příslib, s kterým jsme se setkali po hanebném útoku na Zastupujícího říšského protektora ve všech řadách uvědomělého českého lidu. Počínaje svoláním státního presidenta dr. Háchy a vlády, veřejným projevem 60.000 na Staroměstském náměstí v Praze a dělnictva zbrojařských závodů nastává dějinný přelom, protože český člověk si uvědomil, že zákeřný útok v Libni byl po pravdě útokem na život a skutečné zájmy českého národa. (...)

Někteří lidé naslouchali radši západní propagandě než oficiálním místům, ale nyní pochopili, jaká je situace a postavili se proti těm, kteří lži šířili. Všichni proto vyslovují věrnost Říši, jinak by se sami vydělili z českého národa. Zároveň je patrné, že lidé chtějí pokračovat v odkazu Heydricha i Říše.

Národ urazil za dva týdny cestu, na které ho žádný Beneš nedohoní. Podává svými závaznými a odpovědnými projevy důkaz, že vykřesal ze sebe síly, které dovrší dílo zesnulého. Bitva o českou duši, v které každá složka národa závodí o průkaz své způsobilosti, uzrává na prahu léta v důkaz, že bude vítězně dobojována.

K. Štrauch

Ročník LX, číslo 164, středa 17. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 15. června (ČTK.)

Manifestační projev obchodní a živnostenské komory v Plzni.

Další odsouzení atentátu, tentokrát touto organizací.

Vrahové generála Heydricha musí být vypátráni.

Důležitý apel na činovníky a členy NS.

Tisková služba Národního souručenství oznamuje:

Česká veřejnost byla v těchto dnech opětovně vyzvána, aby usilovně napomáhala v pátrání a zjištění vrahů Zastupujícího říšského protektora a SS-Obergruppenführera, generála policie Reinharda Heydricha. Výsledek tohoto pátrání je nesmírně závažný pro celý český národ. Dokud nebudou vrazi a jejich pomahači dopadeni, nebude získána důvěra Říše, bez níž český lid nemůže žít. (...)

Text se dále zmiňuje o nutnosti vypátrat atentátníky, aby byl nastolen opět klid. Zpráva tak obsahuje apel, aby se přihlásil kdokoli, kdo má třeba jen nepatrné množství informací, které by atentát osvětlily. Apel je určen především pracovníkům NS.

Sami máme svůj osud v ruce.

Český člověk je přemýšlivý a poměrně velmi rychle vyvozuje správné důsledky za situací sebevíce spletitých. Tak je tomu také v těchto dnech, kdy všichni znovu a znovu se zamýšlíme nad událostmi, které se v posledních třech týdnech u nás sběhly a kdy opět a opět hledáme nejvlastnější smysl zločinné akce, která zmařila život Zastupujícího říšského protektora Heydricha. Ať však přemýšlíme jakkoli, po třech týdnech odstupu je nám všem jasno: někomu velmi záleželo na tom, aby znemožnil v Protektorátě klid, který právě rozumnou politikou Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha se u nás všude rozhošťoval a aby přivedl opět do varu síly, které stály v národě v mizivé menšině. (...)

Za vším stojí Anglie a Beneš, kteří zosnovali atentát, protože Češi nešli za nimi, jakožto exilovou vládou a kteří uznali za své představitele jen vládu protektorátní a státního prezidenta. Kvůli tomu, co udělali, stojí český národ proti nim. Český lid si vážil práce Reinharda Heydricha, a proto jím atentát velmi otrásl. Každý chápe, že zločin je třeba potrestat a Lidice nemají nikoho mást, protože je stihl spravedlivý trest za činy namířené proti Říši. Každému je dnes jasné, že atentátníci nejsou hrdinové a že Beneš nejednal zákeřně poprvé.

A. Roček

Plzeň proti zločinným zásahům londýnských emigrantů.

Přirozený český národní vývoj jen pod ochranou Velkoněmecké říše.

Velký projev ministra Emanuela Moravce.

Plzeň. (ČTK.)

Na Hlavním náměstí v Plzni se konala odpoledne mohutná manifestace všech pracujících vrstev českého lidu z Plzně a celého plzeňského kraje. Již v prvních odpoledních hodinách proudily plzeňskými ulicemi četné zástupy občanstva, účastníků to manifestace. Od 16 hodin koncertovala na Hlavním náměstí v Plzni hudba vládní policie. (...)

Text hovoří o 60.000 davu, který přišel manifestovat svou věrnost vládě, prezidentovi a Říši. Článek pokračuje reportáží z manifestace, na které zazněl projev Emanuela Moravce, který následuje.

Ministr lidové osvěty Emanuel Moravec v podstatě pravil:
*Následuje parafráze Moravcova projevu a jeho hlavní body.
Text pokračuje na straně 2.*

Ročník LX, číslo 165, čtvrtek 18. 6. 1942, strana 2

Hanácký lid proti Benešovi

Manifestace olomouckého okresu.

V sále Besedy Národního domu v Olomouci byla ve středu konána v 9 hod. schůze starostenského sboru okresu Olomouc-Venkov. Zúčastnili se jí starostové všech 74 obcí okresu, členové obecní samosprávy a hosté. (...)

V dalším textu jsou zmíněna jména řečníků a odsouzení atentátu na Reinharda Heydricha. V závěru je připojena také noticka o schůzi průmyslníků z obvodu celé olomoucké obchodní komory, která rovněž odsoudila atentát.

Ročník LX, číslo 165, čtvrtek 18. 6. 1942, strana 2

Zastupující říšský protektor děkuje za soustrastné projevy.

Četné důkazy účasti Zastupujícímu říšskému protektorovi SS-Oberstgruppenführerovi a Generaloberstovi policie Daluegemu.

Praha (ČTK.):

U příležitosti smrti SS-Obergruppenführera Heydricha obdržel Zastupující říšský protektor SS-Oberstgruppenführer a Generaloberst policie Daluege ze všech vrstev obyvatelstva Čech a Moravy četné důkazy účasti. Protože Zastupující říšský protektor není s to, aby za četné projevy soustrasti poděkoval každému jednotlivci, vyslovuje všem, kteří mu tlumočili svoji soustrast k tragické smrti SS-Obergruppenführera Heydricha, touto cestou svoje díky.

Ročník LX, číslo 166, pátek 19. 6. 1942, strana 1

Britské metody.

Způsob boje bývá rozdílný a řídí se mentalitou určitého národa. Čestný národ bojuje čelem proti čelu, nečestní a zbabělci pracují záškodnický a neštítí se ani těch nejhorších zločinů. Jdou prostě za svým cílem bezohledně, nemají žádných skrupulí a snaží se poškodit svého nepřítele zákeřnický. V této válce jsme svědky obojího druhu boje. Německo bojuje vojensky proti Anglii a jejím spojencům, postupuje svou mocnou armádou podle všech pravidel mezinárodního práva. Válka nezná sentimentality, leč čest národa žádá přísné dodržení mezinárodních úmluv, které mají zaručiti bojujícím stranám válku vojáků proti vojákům. (...)

Zatímco říšský voják bojuje čestně, nepřítel volí často nečestné metody, jako například partyzánské přepadávání. K těmto metodám patří i atentát na Reinharda Heydricha, který byl zákeřným útokem na dobrého vojáka a vraždou.

Text popisuje podivnou historii britských složek, které školili své agenty k sabotážím a nečestnému boji. Také zmiňuje, že Anglie vždy měla své državy, které ovládala z pozadí a kde konala podobné atentátnické činy místo čestného boje. Britské metody se také vyznačují tím, že jim nezáleží na cizích obětech.

Český národ v těchto osudových chvílích jasně prohlédl a přihlásil se spontánně ke svému místu po boku Říše.

J. Čemus

Ročník LX, číslo 167, sobota 20. 6. 1942, strana 1

Národní rada česká se bez výhrad staví za státního presidenta dr. Háchu.

Naprosté odsouzení činnosti dr. Beneše a lidí jeho druhu.

Národní rada česká svolala na odpoledne ve čtvrtek 18. června do Obecního domu pražského zástupce 41 korporací a sdružení vědeckých, uměleckých a literárních, které svým všenárodním významem představují všechny kulturní složky českého života, aby se připojili svým projevem k manifestacím českého lidu, vyvolaným vražedným útokem na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenfuhrera Heydricha. Prostranná Grégrova síň, vyzdobená zelení a prapory v barvách říšských a protektorátních, mezi nimiž v čele síně bylo bronzové poprsí Vůdcovo, nestačila a mnoho účastníků projevu se tísnilo ještě na chodbě. Zastoupeni byli členové vědeckých, uměleckých a literárních generací starších i mladších. (...)

Následuje reportáž z místa, která pokračuje na straně 3.

Ročník LX, číslo 167, sobota 20. 6. 1942, strana 1

Vrahové SS-Obergruppenfuhrera Heydricha zastřeleni.

Praha, 18. června 1942.

Úředně se oznamuje: Vrahové Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenfuhrera a generála policie Heydricha byli v ranních hodinách dne 18. června na základě rozsáhlých zjištění německé státně policejní ústředny pražské zadrženi v jednom pražském kostele, ve kterém se delší čas skrývali, a při dopadení zastřeleni. Zároveň se při tom podařilo zneškodnit bližší kruh jejich pomahačů. Všichni zločinci jsou příslušníci české národnosti, kteří byli spuštěni k provedení atentátu v Protektorátě s britských letounů.

Ročník LX, číslo 167, sobota 20. 6. 1942, strana 4

Český lid odsuzuje atentát na generála Heydricha.

Další manifestační projevy.

Praha. (ČTK.)

Další projevy účasti a odsouzení atentátu. Např. Notářskou komorou.

Ročník LX, číslo 167, sobota 20. 6. 1942, strana 4

Manifestace NOŮZ. na Královských Vinohradech.

Odsouzení atentátu vedením českých lidí práce. Projev ministra hospodářství a práce dr. Bertsche.

Ročník LX, číslo 168, neděle 21. 6. 1942, strana 1

Boj o nový řád.

Úvodník s úvahami o válce a poslání nacionálního socialismu. Válečným smyslem je boj o Novou Evropu v čele s nacionálním socialismem. I český národ měl pochopit shovívavost a velkodušnost Německa, a proto byl vyslán do Protektorátu Reinhard Heydrich, který byl ovšem zlikvidován.

Dr. V. Crha

Ročník LX, číslo 168, neděle 21. 6. 1942, strana 1

Odkaz na zprávu na 3. straně o zneškodnění atentávníků.

Na 3. straně zpráva o zneškodnění zločinců, kteří zavraždili SS-Obergruppenführera Heydricha.

Ročník LX, číslo 168, neděle 21. 6. 1942, strana 3

Zneškodnění zločinců, kteří zavraždili SS-Obergruppenführera Heydricha.

Naše veřejnost zvěděla již včera z úřední zprávy, že byli dopadeni vrahové SS-Obergruppenführera Heydricha v jednom pražském kostele a při dopadení zastřeleni. Přinášíme dnes obrázek tohoto kostela, který je v Resslově ulici v Praze II. Obyvatelé této čtvrti byli ve čtvrtek časně ráno probuzeni ze spánku detonacemi a střelbou a zjistili velká bezpečnostní opatření, která byla provedena německou státní policií a zbraněmi SS ve velkém okruhu kolem Resslovy ulice. (...)

Další část textu chválí protektorátní občany za pomoc při dopadení atentávníků a zároveň chválí německou policii, která atentávníky vypátrala. Článek dále kritizuje Londýn za atentát i za šíření lživých zpráv. Také je zmíněna skutečnost, že pachatelé byli dopadeni v kostele, který byl zneužit k jejich ochraně a že jim pomáhal kněz – kaplan Petřek.

Ročník LX, číslo 168, neděle 21. 6. 1942, strana 4

Český lid odsuzuje atentát na generála Heydricha.

Další odsouzení atentátu, pocházející ze 13. 6. od Obchodní a živnostenské komory v Olomouci.

Ročník LX, číslo 169, pondělí 22. 6. 1942, strana 3

Příklad ušlechtilého srdce české ženy.

Dáma, která poskytla obětavě pomoc na místě vraždy pana Zastupujícího říšského protektora, zřekla se odměny ve prospěch trpících.

Zpráva Nedělního listu o skutku manželky jednoho pražského lékaře, která pomáhala na místě atentátu Reinhardu Heydrichovi. Přihlásila se až na výzvu v tisku a dostala odměnu 10.000 K za poskytnutou pomoc. Té se ale zřekla ve prospěch Německého červeného kříže a spolku Vincentium ve Střešovicích. Velitel bezpečnostní policie přání vyhověl, odměnu zdvojnásobil a oba spolky tak dostaly po 10.000 korunách.

Ročník LX, číslo 170, úterý 23. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 20. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 170, úterý 23. 6. 1942, strana 2

Tábor rozhořčeně proti atentátu a pro věrnost národní pospolitosti a Říši.

Manifest státního presidenta dr. Háchy. – Projevy předsedy vlády dr. Krejčího a ministrů Ad. Hrubého a Em. Moravce.

Jižní Čechy daly v sobotu 20. června v památném městě Táboře mohutnou manifestací výraz svému nejhlubšímu rozhořčení nad ničemným atentátem na život Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha a zároveň tím důrazně vyslovily svou věrnost národní pospolitosti a Velkoněmecké říši. Bylo to současně opětné hromadné odsouzení zločineckých piklů emigrantské kliky v Londýně, vedené Benešem, veřejným nepřítelem č. 1 českého národa. (...)

Následují hlavní body projevů Krejčího, Hrubého a Moravce a vše završuje manifest státního presidenta dr. Háchy, „který přednesl člen Národ. divadla v Praze Jiří Dohnal.“

Ročník LX, číslo 170, úterý 23. 6. 1942, strana 2

Manifest státního presidenta dr. Háchy.

Přetisk Háchova projevu, signovaný jeho podpisem na Pražském hradě 19. června 1942.

Ročník LX, číslo 170, úterý 23. 6. 1942, strana 3

Kdo byli pachatelé atentátu na SS-Obergruppenführera Heydricha Oba byli vysláni Benešovou vražednou centrálou do Protektorátu páchat teroristické činy. – Odměna 2 milionů marek bude vyplacena četným českým osobám, které pomáhaly při vypátrání pachatelů.

Praha, 21. června (ČTK).

Po zakončení nejpodstatnějšího vyšetřování sděluje říšský vedoucí SS a šéf německé policie toto o bližších okolnostech, spojených s dopadením vrahů šéfa bezpečnostní policie a bezpečnostní služby SS-Obergruppenführera Heydricha:

Následují informace o atentátu a po nich podrobnosti o atentátnících, kteří byli dva – Jan Kubiš a Josef Gabčík. Je zmíněn jejich stručný životopis a poté se text věnuje jejich odchodu z Československa, výsadem zpět a samotným atentátem. Článek se zabývá též pomocí, kterou oba na území Protektorátu našli. Text končí informací o akci, při níž byli oba atentátníci zastřeleni spolu s Adolfem Opálkou. Následuje ještě sdělení, že budou vyplaceny dva miliony říšských marek lidem, kteří se podíleli na dopadení atentátníků.

Ročník LX, číslo 170, úterý 23. 6. 1942, strana 3

Zneškodnění Benešových zločinců.

Po krátké zprávě kterou si čtenáři přečetli v sobotních vydáních listů, byla v neděli vydána druhá, podrobná zejména o zneškodnění zločinců a Benešových agentů, kteří zavraždili Zastupujícího říšského protektora Heydricha. Obě zprávy, především však zpráva podrobná, ukázaly, jak bezvadně pracuje aparát německé státní policie, neboť v nejkratší době byl zločinný případ vyšetřen do všech podrobností. (...)

Následují hlavní body ukončeného pátrání – zjištění totožnosti pachatelů, odhalení, že oba byli Benešovými agenty a že se stýkali s dalšími agenty za podpory českých obyvatel. Posledním bodem je vyplacení odměny lidem, pomáhajícím při vyšetřování. Článek končí slovy o nezodpovědných lidech, kteří pomáhají anglické klíce a kteří musí počítat s tvrdou odpovědí.

k.

Ročník LX, číslo 171, středa 24. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 22. června (ČTK.)

Seznamy pokračují na straně 2.

Ročník LX, číslo 171, středa 24. 6. 1942, strana 3

Česká veřejnost už zúčtovala s londýnskými zvrhlíky.

Ministr Moravec ve svém táborském projevu správně řekl, že ještě nikdy nebyl český národ tak jednotný, jako je dnes v odporu proti Benešovi. Tento nepřítel českého lidu č. 1 a zrádce Beneš dokázal za své nepřítomnosti zde to, že se český lid, který se nemohl za jeho presidentství spojit, protože tomu vadily jeho intriky mezi stranami a

straničkami, nyní sjednotil. Sjednotil se v myšlení i v úsudku, že veškeré zlo našeho národa pochází od Beneše. Výstižně ho nazval šéfredaktor R. Halík v nedělním „Venkově“ mužem bez vlasti, protože vlast mu dala výhost. (...)
Text se dále věnuje záškodnické činnosti Anglie a komentuje její rozhlasové lži, že nacisté znesvětili kostel tím, že v něm stříleli na parašutisty. Ve skutečnosti jsou to oni, kdo kostel znesvětil, protože ho využili jako svého útočiště. Článek konstatuje, že český národ již zúčtoval s těmito zvrhlíky a příkladem mu naopak může být ona česká žena, která se zřekla své odměny za pomoc zraněnému Heydrichovi ve prospěch Červeného kříže a Vincentina.
k.

Ročník LX, číslo 171, středa 24. 6. 1942, strana 4

České obyvatelstvo odsuzuje atentát na SS-Obergruppenführera Heydricha.
Informace o dalších manifestacích českého lidu.

Ročník LX, číslo 172, čtvrtek 25. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 23. června (ČTK.)
Seznamy pokračují na straně 2.

Ročník LX, číslo 172, čtvrtek 25. 6. 1942, strana 2

Jak smýšlí český člověk o Benešovi a emigrantech?

Nakladatelství „Orbis“ dostalo tyto dny zajímavý dopis od bývalého státního úředníka. Píše v něm m. j.: (...)
Dopis burcuje proti Benešovi a jeho spojencům nejen v Anglii, ale i na území Protektorátu. Psaní končí slovy „Chápu rozhořčení říše.“

Ročník LX, číslo 172, čtvrtek 25. 6. 1942, strana 2

Čeští dělníci v Říši o zločinném atentátu.

Redakce „Českého dělníka“ dostává od svých odběratelů, vesměs českých dělníků, pracujících v Říši, desítky dopisů, v nichž je odsuzován hanebný zločin na reprezentantu Říše, Zastupujícím říšským protektoru SS-Obergruppenführerovi a generálu policie Reinhardu Heydrichovi a v nichž je schvalován energický postup proti zločinným pomahačům nepřátelské ciziny a proti všem tupým hazardérům s českým národním osudem. (...)
Následuje dopis jednoho z českých dělníků v Říši (Josef Hrubý), který chválí Velkoněmeckou říši a Vůdce za to, jak se stará o dělníky a jak jsou poměry v Říši spravedlivé.

Ročník LX, číslo 172, čtvrtek 25. 6. 1942, strana 2

Také Hradec Králové věrně za státním presidentem a Říši.

Projev ministra Emanuela Moravce
Hradec Králové. (ČTK.)

Na základě četných žádostí z řad občanstva Hradce Králové konal se v úterý velkolepý manifestační projev na Velkém náměstí, kde se sešly nepřehledné zástupy živnostníků, dělníků, rolníků a úředníků, aby znovu odsoudily zločinný atentát na život Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála Heydricha. Na projevu promluvil ministr školství a ministr lidové osvěty Emanuel Moravec. Ulice, vedoucí k náměstí, i náměstí samo, byly vyzdobeny prapory říšskými a protektorátními.

Vlajky svázely z celého kraje severovýchodočeského i ze vzdálených obcí od hranic Protektorátu obyvatelstvo, které přišlo zdůraznit svou účastí věrnost k národní pospolitosti a k Velkoněmecké říši a odmítnouti s rozhořčením ničemnosti nepřitele českého národa číslo jedna, Beneše a jeho nohsledy. Manifestaci zahájil živnostník Stanislav Barták, který odsoudil atentát a tlumočil slib pracovat pro novou Evropu za vedení Velkoněmecké říše. Slova se pak ujal ministr lidové osvěty Emanuel Moravec, jehož shromáždění uvítali bouřlivým potleskem. (...)

Následuje přetisk nejdůležitějších bodů projevu Emanuela Moravce.

Ročník LX, číslo 173, pátek 26. 6. 1942, strana 1

Velkolepá manifestace.

V dějinách českého národa zaujímá Národní divadlo výjimečné místo. Odtud, s jeho prken, z tohoto posvátného prostředí, v němž jako by přebýval genius národa, přicházely nové myšlenky a nové vzněty, zde se objevovaly nové popudy, jež se měly stát rozhodujícími v životě národa, tady tryskaly první prameny osudových obrátů v duši národního společenství. Nejinak tomu bylo ve středu při manifestaci českých divadelních umělců. Byly to chvíle, které zůstanou každému účastníku této slavnosti nezapomenutelné. (...)

Úvodník pokračuje chválou této akce, na které se sešli všichni známí herci a pracovníci divadla, ke kterým promluvil Emanuel Moravec, ředitel ND dr. Šíp a herec Rudolf Deyl. Byla deklarována spolupráce s Říší a atentát ještě semknul český národ, který s Říší také vždy bude.

Jaroslav Urban

Ročník LX, číslo 173, pátek 26. 6. 1942, strana 1

Bez titulku, ohraničeno spodní a horní silnou linkou

Praha. (ČTK.)

Dne 24. června byla osada Ležáky u Louky (okres Chrudim) srovnána se zemí. Dospělí obyvatelé byli podle stanného práva zastřeleni. Obyvatelstvo přechovávalo české parašutistické agenty, kteří měli vedoucí účast na přípravách k atentátu na SS-Obergruppenführera Heydricha, a pokoušelo se je zachránit před policejním zakročáním. Člen sboru protektorátního četnictva, příslušný pro osadu, který se provinil jako napomahač, spáchal před svým zatčením sebevraždu.

Ročník LX, číslo 173, pátek 26. 6. 1942, strana 2

Rozsudky stanných soudů: Praha 24. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 173, pátek 26. 6. 1942, strana 2

Na straně dvě se nachází dvě fotografie parašutistů, kteří byli zastřeleni v kostele Karla Boromejského s jejich totožností – bez titulku, pouze s textem pod fotografiemi.

Josef Valčík,

narozen 2. listopadu 1914 ve Smolině, okres Uh. Brod, bývalý četař bývalého československého pěšího pluku č. 22, jeden z teroristů, spuštěných v noci na 29. prosince 1941 poblíže Poděbrad z anglického letadla. Valčík byl při akci proti atentátníkům na SS-Obergruppenführera Heydricha 18. června 1942 v kostele Karla Boromejského v Praze zastřelen.

Adolf Opálka,

nar. 4. ledna 1915 v Rešicích, bývalý poručík bývalého česko-slovenského horského pěšího pluku č. 2, jeden z teroristů spuštěných s anglického letadla. Opálka byl při akci proti atentátníkům na SS-Obergruppenführera Heydricha 18. června 1942 v kostele Karla Boromejského v Praze zastřelen.

Ročník LX, číslo 174, sobota 27. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 25. června (ČTK.)

Rozsudky pokračují na straně 2.

Ročník LX, číslo 175, neděle 28. 6. 1942, strana 1

Mezi životem a sněním.

Není jistě bez příčiny, že žvásty Benešovců přehlížely důsledné pokroky, docílené na poli hospodářském a sociálním návratem českých zemí do svého přirozeného prostoru. Měli pro své mlčení pádné důvody, když se vyhýbali jako čert kříži zlepšení hospodářských a sociálních poměrů, počínaje odstraněním nezaměstnanosti. Marně by se byli snažili přesvědčit našeho dělníka nebo rolníka, že jeho životní úroveň za poslední tři léta poklesla. Nepoklesla, ale pozvedla se. (...)

Úvodník mluví dále o hospodářském pokroku v Protektorátu, který je zapříčiněn včleněním do Říše, což nechce Anglie uznat. První republika totiž vytrhla Čechy z velkoněmeckého prostoru a tím zapříčinila hospodářské neúspěchy, které už nyní neexistují.

Ročník LX, číslo 175, neděle 28. 6. 1942, strana 1

Bez titulku, ohraničeno spodní a dolní tlustou linkou

Praha, 26. června. (ČTK.)

Úředně se oznamuje: Odměna 10 milionů korun, kterou vypsala říšská vláda na dopadení vrahů SS-Obergruppenführera Heydricha, byla dnešního dne ve dvou rovných dílech plně vyplacena dvěma protektorátním příslušníkům. Z odměny dalších 10 milionů korun, kterou vypsala dodatečně vláda Protektorátu, bylo dnešního dne vyplaceno 5 milionů korun celkem sedmi Němcům a 53 protektorátním příslušníkům.

Ročník LX, číslo 175, neděle 28. 6. 1942, strana 2

Rozsudky stanných soudů: Praha 26. června (ČTK.)

Ročník LX, číslo 175, neděle 28. 6. 1942, strana 4

Manifestační projev českých právníků.

Projev ministerského předsedy dr. J. Krejčího.

Čeští právníci, kteří tvoří důležitou skupinu školsky vzdělané inteligence, sešli se v pátek večer ve smutečně vyzdobené Smetanově síni pražského Obecního domu, aby manifestačním způsobem odsoudili zločinný atentát, spáchaný na Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie R. Heydricha a aby jednoznačně projevili svůj kladný postoj k Velkoněmecké říši. Význam tohoto projevu Ústředí českých právníků byl zdůrazněn účastí předsedy vlády a ministra spravedlnosti dr. Krejčího, náměstka předsedy vlády ministra vnitra R. Bienerta, ministra financí dr. Kalfuse a ministra dopravy a techniky dr. Kamenického. (...)

Následuje průběh manifestace a hlavní body projevů jednotlivých ministrů protektorátní vlády a presidenta advokátní komory dr. Kopeckého.

Ročník LX, číslo 176, pondělí 29. 6. 1942, strana 3

Projevy věrnosti Říši v Hradci Králové.

Kromě královéhradeckých manifestačních projevů, o kterých jsme již psali, konaly se v posledních dnech v Hradci Králové další projevy věrnosti Říši v různých závodech a podnicích, v nichž všude byl odsouzen hanebný atentát, vyjádřen slib věrnosti Říši a oddanosti státnímu prezidentu a vládě. Projev v Hradci Králové uspořádala také Obchodní komora. Promluvil president komory tov. Vitoušek. I zde byly odmítnuty emigrantské pokusy o rušení míru v našich zemích a vyjádřen slib nasaditi vše pro vítězství Říše.

-ec-

Ročník LX, číslo 177, úterý 30. 6. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 27. června (ČTK.)

Seznamy pokračují na straně 2.

Ročník LX, číslo 177, úterý 30. 6. 1942, strana 4

Mohutná manifestace Mor. Slovácka u sv. Antonínka.

Velké shromáždění lidu proti Benešovi a jeho zločinným dobrodruhům. – Ministr Moravec prohlásil: „Odřezat z národního kmene všechno, co uschlo a co hníje.“

U Sv. Antonínka nad Blatnicí, tedy na místě, kam lid na místě Moravského Slovácka spěje na svých tradičních poutích, shromáždilo se v neděli Moravské Slovácko, aby uctilo památku Zastupujícího říšského protektora R. Heydricha, který se stal obětí hanebného atentátu, a aby znovu zdůraznilo svou věrnost Velkoněmecké říši a znovu dosvědčilo, že stojí za státním presidentem dr. E. Háchou a jeho politikou. (...)

Následuje výčet osobností, které se manifestace zúčastnily a hlavní body projevu Emanuela Moravce, se kterým vyjádřil lid souhlas.

Ročník LX, číslo 177, úterý 30. 6. 1942, strana 4

V rubrice „Krátké zprávy“ je zmínka o dalších manifestacích.

Ročník LX, číslo 178, středa 1. 7. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 30. června (ČTK.)

Poprvé se zpráva o rozsudcích objevuje bez jmenného seznamu, který zastupuje jen informace o počtu popravených. V tomto případě 115 osob.

Ročník LX, číslo 178, středa 1. 7. 1942, strana 4

V rubrice „Krátké zprávy“ opět zmínka o dalších manifestacích s malým titulkem „Manifestační projevy.“ K již zveřejněným projevům se přidávají další instituce.

Ročník LX, číslo 179, čtvrtek 2. 7. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha, 1. července (ČTK.)

Jmenný seznam chybí, je zmíněn jen počet popravených – 141 osob.

Ročník LX, číslo 179, čtvrtek 2. 7. 1942, strana 1

Výzva orámovaná dolní a horní silnou linkou

V pátek 3. července 1942 v 19 hodin velký projev na Václavském náměstí. Čechové, dostavte se hromadně!

Ročník LX, číslo 180, pátek 3. 7. 1942, strana 1

Výnos

říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 3. července 1942 o zrušení civilního výjimečného stavu.

Na podkladě § 1 nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 27. září 1941 o vyhlášení civilního výjimečného stavu (VBIR Prot. s. 527) ustanovuji:

§ 1

Civilní výjimečný stav, vyhlášená pro celý Protektorát Čechy a Morava mým výnosem ze dne 27. května 1942 (VBIR Prot. s. 123) se ruší s účinností od 19. hodiny dne 3. července 1942.

§ 2

Stanné soudy však zůstanou příslušny pro odsuzování trestných činů, spáchaných v přímé souvislosti s atentátem na SS-Obergruppenführera Heydricha. Praha dne 3. července 1942.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě
pověřen vedením záležitostí:
podepsán Daluge
SS-Oberstgruppenführer a Generaloberst
policie.

Ročník LX, číslo 180, pátek 3. 7. 1942, strana 1

Nařízení

říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 3. července 1942 na obranu proti podporování Říši nepřátelských činů.

Na podkladě § 1 Nařízení o vydávání právních předpisů v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 7. června 1939 (RGBI. I S. 1039) se nařizuje:

§ 1

(1) Smrtí se trestá, kdo osobě, o níž ví nebo podle okolností musí mít za to, že má účast na podniku, nepřátelském Říši, poskytuje úkryt nebo jinak jí poskytuje pomoc anebo opomine podat úřadům v pravý čas oznámení.

(2) Okolnosti ve smyslu odstavce (1) nastávají obzvláště tehdy, je-li pachatelovi známo, že tato osoba v rozporu s předpisy o přihlašování není policejně přihlášená nebo nemá řádný osobní průkaz.

§ 2

Smrtí se trestá, kdo:

1. zhotovuje padělané osobní průkazy anebo průkazy falšuje;
2. někomu jinému zprostředkuje osobní průkaz, o němž jest mu známo, že je padělaně zhotoven nebo zfalšován;
3. někomu jinému vydá osobní průkaz k nedovolenému použití.

§ 3

V lehkých případech §§ 1 a 2 může býti uznáno na trest káznice.

§ 4

Toto nařízení nabývá účinnosti vyhlášením.

Praha dne 3. července 1942.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě
pověřen vedením záležitostí:

podepsán Daluege
SS-Oberstgruppenfuhrer a Generaloberst
policie.

Ročník LX, číslo 180, pátek 3. 7. 1942, strana 1

Český národ musí i nadále osvědčiti věrnost k Říši.

Jakkoli zpráva o zrušení civilního výjimečného stavu se setká s pocitem úlevy u všech občanů Protektorátu, bylo by nicméně největším omylem a neprozřetelností, kdyby se měla veřejnost domnívat, že tím je celá věc vyřízena a že můžeme nyní dělati, co chceme. Nesmíme zapomenouti ani jediný den, že krise důvěry tím odstraněna není a že vážnost situace trvá! Každému musí býti jasno, že kdyby se kdokoli z nás dopustil nějakého nepředloženého činu, vůči Říši a jejím představitelům, co by pak následovalo. Ostatně nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 3. t. m. nenechává nikoho v pochybnostech o následcích, které by měl každý nepředložený čin jednotlivcův pro něho samého. (...)

Úvodník zdůrazňuje dobrou vůli Říše a zároveň upozorňuje na možné následky, pokud by se lidé nepoučili z prožité situace. Zároveň označuje procesy vedené protektorem a protektorátní vládou za akt spravedlnosti, nikoli msty.

Ročník LX, číslo 180, pátek 3. 7. 1942, strana 1

Čechové v Praze!

Dnes v pátek dne 3. července 1942 v 19 hodin se koná v Praze na Václavském náměstí mohutný a velký manifestační projev vlády Protektorátu, k němuž se dostaví hromadně český lid z celého hlavního města a okolí. Za přítomnosti státního presidenta dr. Emila Háchy promluví předseda vlády a ministr spravedlnosti dr. Jaroslav Krejčí a ministr školství a ministr lidové osvěty Emanuel Moravec. Od 18. hodiny koncertuje hudba vládního vojska.

Je povinností každého Čecha z celé Velké Prahy, aby se tohoto velkého projevu, jímž vrcholí a uzavírají se všechny dosavadní manifestace, bezpodmínečně zúčastnil a tím zdůraznil svou neochvějnou věrnost k národní pospolitosti a k Velkoněmecké říši a vyslovil se tak pro konečné vítězství nové Evropy, pro něž všichni chceme usilovně pracovat. Svou účastí dokažte, že jste věrni státnímu presidentovi a vládě Protektorátu a že jste již definitivně zúčtovali s londýnskými emigranty. Čechové, dostavte se v největším počtu!

Ročník LX, číslo 180, pátek 3. 7. 1942, strana 1

Rozsudky stanných soudů: Praha 2. července (ČTK.)

Jmenné seznamy chybí, zveřejněna je jen informace o počtu zastřelených – 123 osob.

Ročník LX, číslo 180, pátek 3. 7. 1942, strana 4

K dnešní manifestaci přijďte včas.

Účastníci mohutného manifestačního projevu na Václavském náměstí v Praze, který se koná dnes v pátek dne 3. července, dostavte se na místo manifestace včas. Přijďte již před zahájením koncertu hudby, t. j. před 18. hodinou. Jen tak si zajistíte vhodné místo. vyhnete se zbytečnému návalu a ulehčíte tím provoz dopravních prostředků i službu pořadatelských orgánů. (...)

Následují pokyny pro účastníky manifestace formou úředního oznámení: nástup účastníků začíná o 16. hod., od 16 do 18 hodin budou městským rozhlasem vysílány

hudební přednesy, od 18 hodin bude koncertovat hudba vládního vojska, od 18:30 musí zaujmout svá místa čestní hosté, projev potrvá asi hodinu a začne v 19 hodin, doprava bude od 16 hodin zastavena, příchod pěších bude neomezen, stejně jako odchod po skončení, od 17 hodin budou zavřeny obchody v okrese Velká Praha, zavřeny budou také biografy v tomto okrese od 17:45 do 20:15, obyvatelé v okolí Václavského náměstí se vyzývají k vyvěšení praporů od 15 hodin.
(ČTK.)

Ročník LX, číslo 181, sobota 4. 7. 1942, strana 1

Slib národa u pomníku sv. Václava

Stále myslet na osud národa a na sílu Velkoněmecké říše, jejíž ruka znovu nám byla podána.

Před námi je odpovědná práce, kterou jsme dlužni našemu Vůdci Adolfu Hitlerovi. – Ministr Moravec ohlašuje pořádek a čistku v kulturním a osvětovém životě. – Za provinilce budou ručit jejich představení.

ar. –

*Následuje informační pokrytí manifestace včetně některých projevů, které jsou označeny mezititulky „předseda vlády dr. Krejčí“ a „Projev ministra Em. Moravce.“
Text pokračuje na straně 2.*

Ročník LX, číslo 181, sobota 4. 7. 1942, strana 1

Národ v jednom šiku.

Velký den je za námi. Den, kterým se skončilo údobí nejistoty a tápání, doba zmatků v srdcích a hlavách, den, který přenesl český národ ze stínu noci v úsvit nového zítřka. Velkolepá manifestace na Václavském náměstí, konaná za přítomnosti státního presidenta a za obrovské účasti nespočetných davů, položila jasné dělítko mezi chmurný včerejšek a jasný zítřek a stala se historickým mezníkem v dějinách našeho národa. (...) Úvodník shrnující poslední dny a týdny vypjaté situace a chválící počínání státního prezidenta Háchy a ministra školství a lidové osvěty Emanuela Moravce. Oceněny jsou i manifestace různých spolků a organizací, které vyjádřily vládě podporu. Závěr patří ubezpečení, že český národ definitivně procitnul a uvědomil si své místo.
Jaroslav Urban

Ročník LX, číslo 181, sobota 4. 7. 1942, strana 2

Slib národa u pomníku sv. Václava.

Pokračování textu z první strany.

Text pokračuje ještě na straně 3.

Ročník LX, číslo 181, sobota 4. 7. 1942, strana 2

Rozsudky stanných soudů: Praha 3. července (ČTK.)

Odsouzení 89 osob k smrti zastřelením.

Ročník LX, číslo 181, sobota 4. 7. 1942, strana 3

Slib národa u pomníku sv. Václava

Pokračování ze strany 2.

Ročník LX, číslo 181, sobota 4. 7. 1942, strana 3

Závazný slib starostů českých měst a obcí.

Manifestační projev české samosprávy.

Ve velkém sále pražské Lucerny, jejíž průčelí bylo vyzdobeno výsostným znakem Velkoněmecké říše a znaky Čech a Moravy, shromáždili se v pátek odpoledne starostové českých měst a obcí, vládní komisari a předsedové správních komisí, aby se na výzvu ministerstva vnitra a Českého zemského ústředí obcí, měst a okresů připojili k velikým projevům rozhořčení nad ohavným zločinem, jemuž padl za obět' Zastupující říšský protektor SS-Obergruppenführer generál Reinhard Heydrich, a obnovili slib věrnosti Velkoněmecké říši a zákonité protektorátní vládě. (...)

Následují projevy dr. Říhy, primátora Prahy a ministra vnitra Bienerta.

Ročník LX, číslo 182, neděle 5. 7. 1942, strana 1

Slib národa u pomníku sv. Václava

Přetisk sobotního textu.

Ročník LX, číslo 182, neděle 5. 7. 1942, strana 1

Národ v jednom šiku.

Přetisk sobotního textu.

Ročník LX, číslo 182, neděle 5. 7. 1942, strana 2

Rozsudky stanných soudů

Přetisk sobotního textu.

Ročník LX, číslo 182, neděle 5. 7. 1942, strana 3

Manifestační projev starostů.

Zkrácený text uveřejněný v sobotním vydání.

2. Cenzurní pokyny – telefonáty ÚTDS

22.55

Sv./O.

Telefonoval pan censor Dr. Hojer.

Pokyn UTDS.

1./ Výnos o rozšíření civilního výjimečného stavu na celé území Protektorátu umístí listy rovněž v patřičně výrazné úpravě spolu s první vyhláškou / vyhlášení výjimečného stavu nad okresem Oberlandra u Praha/ na první straně. Mimo tyto dvě vyhlášky nesmí přijít na první stranu žádná jiná zpráva.

2./ Inseráty nakladatelství a knihkupectví firmy Kodym jsou vůbec nepřípustné. Zakázány jsou vůbec všechny dryáčnické inseráty a reklamy.

Praha dne 27. května 1942.

(Ručně psaná poznámka)
Pryč s losy.

23.50

Sv./O.

Telefonoval pan censor Dr. Hojer.

Pokyn UTDS.

K umístění a typografické úpravě obou vyhlášek se sdělují tyto podrobnosti: Na prvním místě na první straně musí být umístěna vyhláška jednáající o vyhlášení civilního výjimečného stavu nad celým územím Protektorátu. Tato vyhláška necht' je provedena ve význačné typografické úpravě větším typem písma. Na druhém místě na první straně musí být umístěna vyhláška pojednávající o vyhlášení civilního výjimečného stavu nad okresem Oberlandratu Praha. Je dovoleno tuto vyhlášku odlišit od vyhlášky první méně význačnou typografickou úpravou. Obě vyhlášky nutno umístit tak, aby následovaly za sebou a ne vedle sebe.

Praha 27. května 1942

21.10 hod.

Sv./T.

Telefonoval p.red.Stiblík.

Pokyn ÚTDS.

Jakákoli oznámení o pořádání sportovních podniků, schůzí, divadelních představení a kulturních podniků všeho druhu jsou zakázána. To se netýká zpráv o představení v biografech.

Praha 28. května

Podpis nečitelný

21.50

Sv./O.

Telefonoval pan censor Stodola.

Pokyn UTDS.

Obrázek Cepsu Obergruppenführera Daluega nesmí být absolutně uveřejněn bez zvláštního souhlasu a pro listy s datem 30.V. nepřichází pravděpodobně vůbec v úvahu.

Praha 29. května 1942.

19.30 hod.

Sv./O.

Telef.p.Dr.Hambek.

Osnámení ÚTDS:

Obrázek Cepsu číslo 61.760, představující SS Obergruppenführera a Generalobersta Daluega, je uvolněn. Redakce si mohou připravit štočky, nesmí však obrázek uveřejnit, dokud k tomu nebude dán zvláštním sdělením souhlas.

Dne 29. května 1942.

13.10 hod.

V.

Telefonoval p. censor Šmarda

Praha 1. června. O uveřejnění obrázku a životopisu generálu Daluege platí zásada o plném vyčerpání okruhu čtenářstva, takže všechny noviny s úterním datem musí fotografii a životopis generála Daluege přinést.

(Ručně připsaná poznámka) Podle ujištění p. cens. Šmardy – netýká se A-Zetu, protože obrázek byl v obou vydáních A-Zetu Pondělníku.
i./6. – 13.45 hod. (Podpis nečitelný)

Telefonický pokyn ÚTDS, doručený v 10.50 hod.

V.

/telefonoval p. red. Niesner/

Praha 3. června. Ve čtvrtek 4. června mohou vyjít listy v rozsahu pátečního čísla. Pokud tak učiní, musí v pátek vyjít v rozsahu čtvrtečního čísla. Doporučuje se v pátečních číslech nezkráceně otisknouti projev ministra školství a lidové osvěty Emanuela Moravce a z ostatních projevů nejdůležitější pasáže. Pro páteční a sobotní vydání listů se doporučuje otisknouti výtahy zajímavých pasáží všech projevů, učiněných na včerejším shromáždění na Staroměstském náměstí.

16.40 hod.

V.

Telefonoval p. ing. Kšíkal

Pokyn z ústředí

Praha 4. června. Na 1. stranu vedle zprávy ČTK a fotografie mohou přijít ještě úvodníky, vztahující se k úmrtí.

12.50

b
k

Pokyn !

Pánům šéfredaktorům.

Praha 5. června. Zpráva o průběhu nemoci zastupujícího říšského protektora otištěná v Prager Abendu 5.6. 42 nesmí býti ostatním tiskem převzata.

Telefonoval pan censor

Šmarda.

11.10

b
k

Pokyn !

Pánům šéfredaktorům !

Telefonoval pan censor Veselý.

Praha 6. června. „Národní Politika“ přinese stať „Konec všeho nebo přelom“ od autora Ermo. Tuto stať má denní tisk v podstatném výtahu citovati s uvedením autora i pramene.

Důvěrný pokyn pro šéfredaktory a jejich zástupce:

Smuteční slavnost je zítra, v neděli, o 18 hod.

1. Vlastní zprávy o smuteční slavnosti na Hradě a o průvodu Prahou jsou žádoucí.

2. Páni šéfredaktoři udělají dispoice, aby před převážením tělesných pozůstatků Zastupujícího říšského protektora gen. Heydricha rozestavili své redaktory po cestě, jejíž směr ještě bude sdělen, tak, aby měli zprávy z různých míst.

3. Novináři-účastníci smutečních obřadů na Hradě se shromáždí v 17 hod. na rampě u Nových zámeckých schodů.

4. Vstupenky opravňující ke vstupu budou ve vhodné chvíli k dispozici ve Stálé službě Tiskového Odboru.

5. Tmavý úbor.

Týká se pp. šéfred. Prokopa
šéfred. Dr Křemena
šéfred. Dr Vajtauera
red. Dr Hrušky
red. Pergla.

Převzal telefonicky 6.VI.42, o 15.30 hod.

Peiger

15.10 hod.

V.

Praha 6. června.

Pokyny pro pp. šéfredaktory:

1./ V referátech o smuteční slavnosti na pražském Hradě je přísně dbát toho, aby byl

zachován v tisku název Smuteční slavnost a nikoli Státní akt.

2./ Ústředí poukazuje na případy, ve kterých redakce neoznačují články a stati vojenské povahy značkou MZ. Napříště i materiál PZD, pokud obsahuje stati a články vojenské povahy, musí být označen pro MZ

Ves.

13.00 hod.

bk.

Pokyn !

Pánům šéfredaktorům !

Telefonoval pan censor Veselý.

Praha 6. června. 1. / Články o úmrtí spisovatele Čečetky nesmí býti delší dvaceti řádků a nesmí se v nich uvádět jeho díla.

2. / U SS Obergruppenführera Dalague je na příště užívati titulu zastupující říšský protektor a nikoliv jako dosud pověřený vedením úřadu zastupujícího říšského protektora.

13.15 hod.

V.

Telefonoval p. censor dr. Volf

Praha 10. června. Ve zprávě ČTK č. 39 z 9.VI. o delegaci Protektorátu na státním aktu v Berlínu se eliminuje věta od slov: „S výpravou přibyl...“ až o čtyři řádky níž: „..von Wolmar.“

10.40 hod.

V.

Opis pokynu z 16. června, 20.45 hod.

Pokyn ÚTDS

Z řeči pana ministra Moravce v Plzni třeba vyzdvihnout obě konstatování, obsažená v závěru:

1./ že atentátníci a kdož jim pomáhají, nejsou ani hrdiny ani mučedníky, nýbrž zlosyny,
2./ není to po prvé, co Beneš a jeho čeládka nařikají nad oběťmi, které napřed sami pošťvali.

Praha 16. června. 1942.

11.40 hod.

V.

Telefonoval p. censor Šmarda

Praha 17. června.

Žádný list s datem 18. 6. /čtvrtek/ nesmí otisknouti v kterémkoli vydání rozsudky státních soudů, ani je opakovat.

13.45 hod.

Nov.

Pokyn ÚTDS

V souvislosti se zastřelením pachatelů atentátu n e s m í se psáti o přestřelce ani v komentářích, ani v jiných zprávách nebo pojednáních.

Telefonoval z Ústředí
p. red. Dráb.

V Praze dne 20. června 1942.

20.20 hod.

Sv/T.

Telefonoval p.red.Kohlík.

Pokyn ÚTDS

Hlavní zprávou z pondělníků – listů z datem 22.června – je zpráva o pádu Tobruku. Listy nyní přinesou na prvním místě ve výrazné grafické úpravě a výraznými titulky.

Praha 21. června 1942.

22.10 hod.
Sv/T.

Telefonoval p. censor Votruba.

Zpráva ÚTDS

Redakce nechť jsou v přímé pohotovosti, neboť dojdou důležité zprávy a obrázky.

Praha 22. června 1942.

Pokyn: ÚTDS¹⁵⁹ (NEDATOVÁNO – ZAŘAZENO NA ZÁKLAD2 DATA PROJEVU EM V HK)

Výtah projevu ministra Moravce v Hradci Králové, určený pro východočeské mutace listů, nutno uveřejnit s rámcovou zprávou, která bude dodána listům mezi 17. a 18. hodinou / dnes /

Telefonoval p. censor

Stodola.

21.40

Sv./O.

Telefonoval pan Niesner.

Pokyn UTDS

Dnes večer patrně v pozdějších hodinách bude vydána úřední zpráva o vyplacení odměn osobám, které svými údaji přispěly k vypátrání pachatelů atentátu na SS Obergruppenfuhrera a generála policie Reinharda Heydricha. Tuto zprávu přinesou listy na první straně. Jakékoliv komentáře, vysvětlivky nebo pod. jsou zakázány, i když snad některý list se touto otázkou zabýval již dříve.

Praha 26. června 1942

12.05 hod.
V.

Telefonoval p. censor Šmarda

Praha 29. června.

¹⁵⁹ Pokyn není datovaný. Zařazen je na základě datumu projevu Emanuela Moravce v Hradci Králové 23. 6. 1942.

Jména německých měst je možno skloňovat.

21.55 hod.

Sv/T.

str.2 – Pokynu ÚTDS.

2/ Dvě úřední zprávy o zrušení stanného práva, které budou vydány dnes večer, umístí listy na první straně tučným písmem souvisle za sebou a připojí komentář. /Tyto zprávy jsou určeny výhradně jen pro páteční listy, které vyjdou až po půl noci/. Zpráva o manifestaci na Václavském náměstí přijde potom jako druhá zpráva/.

Praha 2. července 1942.

12.45

b
k

Pokyn !

Telefonoval pan censor dr. Wolf.

Pánům šéfredaktorům!

Praha 6.července. 1./ Stať, kterou pod titulem „Následovala svého muže až do hrobu“ dodala korespondence Meyer, Kodaň jednomu českému listu /není známo, zde ještě jiným listům/ je pro tisk zakázána. Jde o obrázkovou reportáž s textem o Ferdinandu d'Este, princí Rudolfovi atd.

2./ Pro časopis „Věstník Národního souručenství“ čís.7 ze dne 4.7.1942 byl uvolněn článek „Zajištění pracovních sil pro zemědělství.“ Uvedený článek obsahuje mimo jiné též některé stati vládního nařízení čís.154/42 sbírky zákonů a nařízení, které nesmí báti otištěny.

3./ Je žádoucí, aby všechen tisk přinášel obrázky z manifestace na Václavském náměstí a aby tyto byly uveřejňovány střídavě po určitou dobu.

3. Informace pro šéfredaktory denních listů vydané ÚTDS

Pokyn Ú.T.D.S.
hod.

28./V.1942 13:45

- 1./ Zítřejší listy vyjdou v normálním rozsahu.
- 2./ Komentáře k atentátu na říšského protektora nejsou dovoleny. Dále platí pokyn, že listy mohou přinášeti k této události jenom zprávy vydané Čtk.
- 3./ Všechny týdeníky přinesou v nejbližších svých vydáních na svých prvních stranách pouze tři zprávy v tomto pořadí:
 - 1/ Výnos říšského protektora o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. /V.1942/ měla Čtk v materiálu 27. /V.r./ na stránce 87.
 - 2./ Zpráva „Atentát na zastupujícího říšského protektora,“ která vyšla v materiálu Čtk 28. /V. na straně 1 – 3.
 - 3./ Výnos ministra vnitra ze dne 28./V. 1942/ v materiálu Čtk téhož dne. Jinak nebude na první straně vůbec nic jiného.

Denní listy, které ještě nepřinesly výnos sub 1./ musí jej dnes přinést na první straně. Všechny listy pak bezpodmínečně přinesou zprávu „Atentát na zastupujícího říšského protektora“ /sub 2/ a výnos ministra vnitra /sub 3/ a zvláštní zprávu Čtk Vrchního velitelství č. 9, ale nikoliv již v úpravě jako byla dosud. Dále pak mohou denní listy přinášet na svých prvních stranách další materiál jako zprávu Vrchního velitelství atd.

V insertní části nesmí se objeviti inserty, které by tomuto požadavku neodpovídaly. Příkladně se uvádí insert fy Bílá Labuť s textem: „Teď je Praha nejkrásnější.“ V insertech a v programech divadel, biografů a kabaretů, je vypustiti všechny zmínky o veselohrách, komediích a podobně.

Pokyn ÚTDS

28. května 1942

15:30 hod.

Nesmí být propouštěny v tisku žádné přímo nebo nepřímo související /byť i nevýslovně/ uváděné poukazy nebo upozornění na to, že se konají divadelní a filmová představení, koncerty, sportovní a jiné podniky. Jinak však může tisk taková oznámení v obvyklém rámci přinést.

Pokyn Ú.T.D.S.
hod.

28./V. 1942 18:50

Jakákoliv oznámení o sportovních podnicích, o schůzích o divadelních a kulturních představeních se v tisku zakazují. Netýká se to pouze biografů.

Do 2 hod. noční mají redakce přísnou pohotovost. Na první straně si musejí nechat místo, jehož rozsah bude ještě sdělen pro zprávu, která bude redakci oznámena. Pan censor Radešínský? musí zůstat v redakci tak dlouho, dokud mu nebude dán pokyn, že může odejít.

jv.

Listy musí zarazit vydání, která jsou právě v tisku a musí je doplnit zprávami o rozsudcích, které v nejbližší době přijdou.

28./V. 1942 20.05 hod.

Pokyn Ú.T.D.S.

Pokyn ÚTDS

29. V. 1942

19.20 hod.

Dr. Hampek

Obrázek Cepsu č. 61.765, představující SS Oberstgruppenführera a Generaloberst policie Daluege, je uvolněn. Redakce si mohou připravit štočky, nesmí však obrázek uveřejnit, dokud k tomu nebude dán zvláštním sdělením souhlas.

Pokyn Ú.T.D.S.

Dne 5./VI. 1942

13.00 hod.

Zpráva o průběhu nemoci Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha z Prager Abendu ze dne 5. června 1942 nesmí být ostatním tiskem převzata.
Podpis Ptr

Pokyn ÚTDS

6. června 1942

14.15 hod.

V referátech o smuteční slavnosti na pražském Hradě jest přísně dbáti toho, aby byl zachován v tisku název s m u t e č n í s l a v n o s t, nikoliv státní akt.

Důvěrný pokyn.

6. června 1942.

15.45 hod.

Smuteční slavnost bude zahájena v 18.00 hod. v neděli. Vlastní zprávy o smuteční slavnosti na Hradě i o průvodu Prahou jsou žádoucí. Páni šéfredaktoři udělají dispoice, aby před převezením tělesných pozůstatků Zastupujícího říšského protektora rozestavěli své redaktory po cestě, jejíž směr bude ještě sdělen tak, aby měli zprávy z různých míst. Novináři, účastníci se smutečních obřadů na Hradě, shromáždí se v 17.00 hod. na rampě u Nových zámeckých schodů. Vstupenky ve stálé službě budou ve vhodné chvíli k dispozici.

Zaškrtaný nečitelný podpis?

Pokyn ÚTDS.

10. VI. 1942

Ze zprávy ČTK č.39 z 9.VI. o delegaci Protektorátu na státní akt v Berlínu se eliminuje věta od slov: S výpravou přibyl ---- až ---- von Wolmar.

Pokyn ÚTDS

13./VI.42

15.30

hod.

V materiálu Čtk vyjde vyhláška říšského protektora v Čechách a na Moravě k doplnění výnosu o vyhlášení civilního vyjimečného stavu ze dne 27./V.42

Vyhláška bude umístěna na 1.str. v šíři dvou sloupců a tučně! Za vyhláškou následují vysvětlivky, které jsou od vyhlášky samostatně odděleny / x / a jsou vysázeny ve dvou sloupcích. /nikoli jako vyhláška, která je sice vysázena na šířku dvou sloupců, ale bez rozhraničení./ Na vysvětlivky navazuje komentář, ve kterém je shodnocena spolupráce obyvatelstva, zvláště dělnických vrstev při pátrání po pachatelích atentátu. Spolupráce tato přinesla velmi kladné výsledky a přispěla k tomu, že mohl být vydán popis pachatelů. V komentářích budou také učiněny zmínky o tom, že vedle vypsané odměny 20 milionů korun byly vyplaceny i jiné odměny, jimiž se ocenila dobrá vůle obyvatelstva přispěti k vypátrání. Tvrzení anglické propagandy, že odměna nebude vyplacena, má sloužit jenom k mýlení obyvatelstva. Nikdo se nemusí obávat učinit

udání. Jako odstrašující příklad možno uvést případ Lidic. Bude zdůrazněno, že kdo do 18./VI. neučiní hlášení, jež by mohla vést k vypátrání pachatele, uvádí v nebezpečí nejen sebe, ale i také své okolí.

Pozor! Budiž dbáno toho, aby k podpisu vyhlášky slovo pod. /podepsaný/ bylo tištěno mensím typem, než jméno podepsaného!

Ptr.

Pokyn ÚTDS 15./VI.42 13.10
hod.

O procesu, který se právě vede v Brně proti českým policistům, nesmí se v tisku nic uveřejňovat!

Pokyn ÚTDS 15.VI.1942. 14.15 hod. Dr. Hampek.

Přetisk nařízení říšského ministra práce, kterým se upravuje otázka použití zvláštních vlaků při cestách na dovolené nebo k rodinám zahraničních dělníků v Říši /Reicharbeitsblatt č.14 ze dne 15. května 42/ a přetisk říšského tarifního řádu k úpravě dovolených cizozemských pracovních sil v soukromohospodářských závodech /Tarifní rejstřík č. 2713/1 ze dne 20.III.42/ je volný pouze pro odborové časopisy a pro Národní práci.

Pokyn ÚTDS 16. června 1942. Štelovský

Rozsudky smrti bud'tež uveřejňovány ode dneška – v obvyklé grafické úpravě – na druhé straně.

Pokyn ÚTDS 20./VI.1942 14.00 hod.

V souvislosti se zastřelením atentátníků nesmí se psát o přestřelce ani v komentáři, ani v jiných zprávách nebo pojednáních

Pokyn ÚTDS 20. června 1942 15.30 hod.

Tisku měl být dodán inserát Ústavu „Deutsche Oberschule“ v Praze II Mikulandská ul., v němž se praví, že za účelem prohloubení německo-české spolupráce budou na zmíněné školy přijati žáci české národnosti, splní-li určité podmínky. Tento inserát a inseráty podobného druhu nesmí být v tisku vůbec otištěny.

Pokyn ÚTDS 24./VI.42 13.30 hod.

Novinářské zpracování řeči, kterou pronesl předseda Svazu novinářů šéfredaktor Krychtálek, na shromáždění novinářů dne 22./VI. není přípustné, pokud její text nebude vydán v materiálu Čtk.

Důležitý pokyn !

Všechna vlastní jména německých zemí, měst, vesnic, řek atd. nutno psát pouze v jejich německém znění a nikoliv s dodatkem českého překladu. Tato jména se

neskloňují. Příklady: Byl jsem v Berlín – jel jsem do Berlín atd. Přídavná jména se tvoří tím, že se k vlastnímu jménu německému přidává koncovka -ský. Příklad: berlinský vlak , breslauské noviny, atd.

Tento pokyn platí ihned- Tedy již pro nedělní noviny.

27. 6. 42

Pokyn ÚTDS 3.VII.1942 21.00 hod.
Dr. Štelovský

Rozsudky stanných soudů ze dne 3. VII. mohou být umístěny na 1. nebo 2. straně listů podle toho, zda manifestace na Václavském náměstí zaujme na první straně méně nebo více místa. Rozsudky nesmějí být v typografické souvislosti s manifestací.

Pokyn ÚTDS 4.VII.1942 13.45 hod. Stodola

Všechny články a zprávy, týkající se literárních soutěží jakéhokoliv druhu, nutno předkládat k předběžnému schválení kulturnímu oddělení Tiskového odboru. Divadlo Anny Sedláčkové hraje až od 1. srpna. V tisku procházející inserte zahájení toto úterý není správná a musí být ztornována.

Pokyny ÚTDS

9. července přesidluje ÚTDS do nových místností. Vchod do podatelny budovou Národních listů, Praha II., Beethovenova 3. I_ patro. _ Návštěvy k přednostovi a referentům jako dosud v budově ČTK. Telefony denní /7.30-21/ 29456_59 v noci 30953.

Všechny zprávy a články týkající se literárních, hudebních a j. soutěží musí se předkládati kulturnímu oddělení tiskového odboru, bez jehož schválení nesmí být nic podobného uveřejněno.

9.VII.42

4. Pravidelné týdenní tiskové porady šéfredaktorů denních listů

Pravidelná týdenní tisková porada
šéfredaktorů denního tisku
v Autoklubu dne 4. června 1942.

Důvěrné.

Záznam.

/ V průčelí sálu je umístěn portrét zesnulého Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Heydricha, ozdobený černým florem./

Vrchní rada Kraus: pánové, dnešní naše porada se koná ve chvílích, kdy shluk událostí a rány dopadající na naši mysl svírají srdce a dusí slova, jimiž bychom chtěli ulevit svému bolu. /Shromáždění povstává./

Vaše tváře říkají, že jste zpraveni. Ještě včera večer jsme nalézali jiskru povzbuzení v článku kolegy Wernera. Dnes před polednem došla zvěst nejtruchlivější.

Skláníme se v němém smutku před obětí Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera generála Heydricha, kterého sklála zločinná ruka v okamžiku, v němž se počala rýsovat sklizeň jeho práce pro Říši a tento prostor, v okamžiku, kdy se k nám obracel se zvýšenou důvěrou.

Hanebnost tohoto zločinu a jeho skuteční původci byli po zásluze stigmatizováni. Odpor proti nim se v našem lidu živelně vzrývá.

V této truchlivé, těžké chvíli příslibujeme, že ještě usilovněji budeme pracovat k tomu, aby bylo ve všech hlavách našeho lidu jasno, aby zvrhlost, která vedla ruku útočníků, otrásla svědomím i sebeotrlejšími a především, aby krutý stín, který na národu leží, byl rozptýlen a ustoupil cílevědomému, upřímnému působení pro vítězství a blaho Říše, bez rozdílu a bez výhrad. Děkuji vám, že jste povstáním uctili památku zesnulého

Slova se nyní ujme pan vládní rada Wolfram von Wolmar:

Vládní rada Wolfram von Wolmar: Pánové, slyšeli jste právě od pana vrchního rady Krause a snad již dříve také z rozhlasu zprávu o úmrtí Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Heydricha. Připomínám na tomto místě, že včera a v minulých dnech byla ještě velmi značná naděje, že hanebný atentát na Zastupujícího říšského protektora nedopadne tak, jak si atentátníci a ti, kdož za nimi stojí, přáli, a že Zastupující říšský protektor se může zase úplně zotavit. Osud však rozhodl jinak. minulé noci, resp. dnes ráno nastala krise.

Chtěl bych na tomto místě zdůraznit, že podle mého – a nejen podle mého názoru – je v tom zvláštní tragika také pro český národ, že právě v tomto prostoru SS-Obergruppenführer Heydrich, jenž byl pověřen Vůdcem vedením záležitostí úřadu říšského Protektora, padl za oběť hanebnému atentátu. Neboť on by byl býval nebo byl osobností, která – dnes to můžeme již říci – byla téměř jediná s to zahájit a zavést v tomto prostoru pozitivní vývoj ku prospěchu českého národa.

V této souvislosti smím říci, že právě on – nemluvě vůbec o jeho vojáckém vystupování a jeho vojácky čestných a otevřených vlastnostech, které se snad mnohým tichošlápkům a mnohým šeptalům zdály tvrdé, které jsou však mnohem čestnější a upřímnější, než nějaká opatření lidí a mužů, kteří snad kladou hlavní váhu při své politické práci na taktiku /taktika byla pro SS-Obergruppenführera Heydricha vždy podružnou otázkou/ - že – a o tom jistě není žádné pochyby – právě SS-Obergruppenführer Heydrich na základě svého postavení v Říši byl předurčen k tomu,

aby v tomto prostoru konečně zavedl klid a zajistil v něm pozitivní vývoj v rámci nově se tvořící Evropy. Objektivně posuzováno, považují to za zvláštní tragiku také českého národa, že právě tato osobnost se musela státí obětí tohoto surového útoku v tomto prostoru při plnění svého úkolu tak tragickým způsobem právě den po tom, kdy přijal vládu a český tisk a ohlásil značné rozšíření a vybudování autonomní správy.

Při tom nemá být zapomenuto a zůstatí nevysloveno, že pokud jde o nás Němce, sami jsme v SS-Obergruppenführerovi Heydrichovi ztratili zajisté jednoho z nejbližších, nejschopnějších a nejdůležitějších spolupracovníků Vůdcových, a zvláště já jako příslušník sborů SS a bezpečnostní služby to mohu říci z osobní účasti.

Pánové, připomínám v tomto okamžiku také, že právě SS-Obergruppenführer Heydrich s veškerou vášní své povahy a svého intuitivního temperamentu, své odpovědnosti a srdečné účasti, které projevoval vůči každému lidsky citíciemu, zachránil nepochybně život třem vašim kolegům. Neboť jenom jeho popudu a jeho rychlému zásahu jest co děkovati, že bylo možno vaše tři kolegy Krychtálka, Křemena a Vajtauera ihned dopravití do SS-lazaretu a že byl ihned letadlem dopraven nejlepší specialista Říše v tomto oboru, jenž tři onemocnělé ihned vyšetřil a ošetřil, takže jim byl opravdu zachráněn život. Myslím, že je zcela na místě, když na konferenci českého tisku Protektorátu na tuto věc poukážu a považují to tudíž za svou povinnost, zmíniti se ještě jednou o této skutečnosti.

Pánové, víte, že německý národ ztratil v této válce mnoho vzácných lidí, víte, že za této války položili již své životy i nejcennější spolupracovníci Vůdce, dílem v boji na frontě, dílem při pracích pro frontu, dílem při plnění zvláštních úkolů, jež jim byly uloženy Vůdcem anebo Říší.

Heslem Vůdcovým a německého národa v této válce je vždy, že nad smrtí musí zvítězit život a že se hledí vpřed, nikoliv zpět. Vzal jsem se zadostiučiněním na vědomí, že jste na počest zesnulého Zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Heydricha povstali se svých míst. Smím při této příležitosti poukázat na to, že jsem se osobně přesvědčil o tom, že SS-Obergruppenführer Heydrich si neobyčejně vážil výkonů, odpovědnosti a intuice českých žurnalistů, zvláště těch, kteří jsou známi jako zvláště aktivističtí, a dovedl jejich výkony oceniti. Víte to sami a on vám to řekl právě ještě v posledních dnech své služební funkce před atentátem tím, že vám několikrát poděkoval za vaši spolupráci, kterou také uznával.

Doufám, že vy jako uvědomělí lidé, jejichž obzor přesahuje Prahu a úzké hranice Protektorátu Čech a Morava, také na základě svého postavení v životě národa a svého společenského postavení a vzdělání dovedete dohlédnouti, kam spěje vývoj v Říši a v Evropě a kam jediné může dospěti a dospěje, že také vy, pánové, zachováte tomuto muži, který chtěl také vaše dobro, památku, kterou si zasloužil a která mu náleží.

Dnešní tisková konference může býtí jen krátká a nemohu vám dáti žádnou směrnicí ani pokyn o tom, co přijde, musím se omeziti na toto:

Zatím bylo nařízeno, že úřední zpráva o smrti Zastupujícího říšského protektora musí vyjítí zároveň s obrazem /portrétem/ na první stránce ve smutečním rámečku a že kromě toho nepřijde na první stranu nic jiného. Prosím, abyste dbali toho, že se nepoužije zprávy vydané od DNB z Berlína a rozšířené rozhlasem, nýbrž zprávy vydané ČTK, která je v podstatě totožná s onou a má jen o několik slov více, m. j., že skon nastal v jedné pražské nemocnici. Portrét zesnulého byl již vydán Cepsem, je to tentýž portrét, který byl vydán při nastoupení úřadu. pokud dojdou ještě další úřední zprávy o soustrastných projevech Vůdce nebo jiných vedoucích osobností z Říše nebo z ciziny, obdržíte zvláštní pokyn, na kterém místě mají býtí tyto zprávy otištěny.

Očekávám samozřejmě, že dnes a zítra zhodnotíte výkony a životopis zesnulého také v příslušném úvodníku, přičemž není třeba se držet přesně životopisu, vydaného

Nacionálně-socialistickou korespondencí. Nejlépe by bylo, kdyby ČTK vydala životopis, kterého můžete použít jako podkladu, nikoliv k doslovnému otištění. Při tom bych doporučoval, abyste položili velkou váhu na vojáckou stránku zesnulého a jeho politické schopnosti v souvislosti s jeho povahou vojáka a abyste se nezabývali tak podrobnostmi z doby bojů a z jeho činnosti v oblasti Říše, což je pro české čtenáře méně zajímavé, nýbrž abyste věnovali spíše pozornost věcem, které za svého krátkého úřadování jako Zastupující říšský protektor zamýšlel nebo prosadil, především zlepšení sociálního postavení dělnictva, daru pro 3.000 zbrojařských dělníků, přijetí zemědělců atd. Můžete k tomu připojit také osobní vzpomínky, které máte z různých recepcí u Zastupujícího říšského protektora, dojmy o jeho povaze atd. Proti tomu není námitek.

Při krátké zmínce o atentátu v tomto rámci prosím, abyste určitě připomněli, že obyvatelstvo se potěšitelně účastnilo pátrání po pachatelích.

Dále je velmi podstatné, aby se v tomto článku poukázalo na to, že londýnský rozhlas prohlásil, že nejlépe hlídaný muž Německa padl za oběť atentátu v Praze. Přes to, že se to již jednou stalo, prosím, abyste poukázali na to, že stovky Pražanů se mohly přesvědčit o tom, že Zastupující říšský protektor chodil po pražských ulicích pěšky a bez jakékoliv stráže, aby si prohlédl pamětihodnosti města, a že – což je nové – dal výslovný pokyn, aby se nečinila žádná bezpečnostní opatření ani při jeho jízdách městem, ani při procházkách, poněvadž si doslova ani nedovedl pomyslet, že právě se strany českého národa by mohlo být proti němu něco nastrojeno, poněvadž byl přesvědčen, že nejen již něco vykonal ve smyslu pozitivního vývoje v tomto prostoru, nýbrž že především ještě mnoho vykoná, a proto si pod tímto dojmem zakázal jakákoliv bezpečnostní opatření. Tím může být vyvrácena a pranýřována nehorázná špinavá lež londýnská.

Pokud jde o citáty z článku vašeho kolegy Wemera stran původu zbraní, jež byly nalezeny na místě činu, je třeba si povšimnouti, aby se nepoužilo z nich vět, jejichž obsah dnes již neobstojí.

Dále bych chtěl upozornit na toto: nemohu vám říci, zdali to, co vám teď pravím, zůstane v platnosti, anebo že v krátké době přijde jiný pokyn. Říkám to jen proto, poněvadž pro tuto chvíli nemůžu být dán žádný nový pokyn a poněvadž by to za normálních okolností mohlo být uveřejněno.

Jde o to, aby se zvláště vytkly londýnské lži a aby se zvláště uplatnily skutečnosti proti Benešově klíce v Londýně, přičemž poukazují zvláště na toto:

Kdežto na Staroměstském náměstí 2. června se konala – to se může říci bez přehánění – imposantní veliká manifestace českého lidu s velmi zřetelnými projevy nevole proti Benešovi a jeho okolí a s nadšeným souhlasem pro politiku Háchovu, zasedala dvě hodiny před tím v Londýně tak zvaná státní rada pana Srámka a podobných figurek, při jejímž zahájení mluvil vám již dostatečně známý vyslanec Prokop Maxa, uprchlík z blázince. Také pan Ripka tam mluvil a tvrdil, že dr Hácha nemá aktivní legitimaci k tomu, aby mluvil jménem českého národa atd., nýbrž jenom Beneš. Český národ prý odmítá Háchu jako svého zástupce a neuznává jeho opatření. V této souvislosti se Ripka dokonce odvážil prohlášení, že největší čtyři demokracie světa – Velká Británie, USA, Sovětské Rusko a Čína – Ripka klesl již tak hluboko, že také Sovětský svaz považuje za demokracii – stojí proti Německu atd., atd., a že pokud jde o český národ, nikdo jiný nemá právo mluvit a jednat jeho jménem, než pouze a jedině československý státní prezident Beneš.

Prosím, abyste toto zasedání státní rady se všemi hloupými řeči postavili do příkrého protikladu k manifestaci národa na Staroměstském náměstí s 65.000 českými účastníky a s náladou, která tam byla projevena.

Důvěrně pro vaši informaci ještě oznamuji, že rakev se zesnulým bude ještě dnes vystavena v katafalku v čestném nádvoří Hradu. není ještě jisto, zda-li se bude zítra konati státní akt.

Dotazů nebylo.

Vrchní rada Kraus skončil poradu v 15.30 hodin.

Praha, dne 8. června 1942.
Pravidelná týdenní konference
Šéfredaktorů denního tisku
Tagespresse 18. června 1942.

Podpis nečitelný

Důvěrné

Záznam

Konferenci zahájil C. Melč přivítáním přítomných a následným projevem:

Mé onemocnění mi zabránilo a vzalo možnost pobývat mezi Vámi a na Vaší práci a činnosti se přímo podílet v tragických dnech, kdy zastupující říšský protektor SS-Obergruppenführer Heydrich padl za oběť zákeřnému atentátu vyslaných zločinců, najatých a placených nepřitelem číslo jedna českého národa, zbabělým emigrantem Benešem. Dlím proto alespoň v myšlenkách s Vámi a sleduji v duchu Vaší pilnou novinářskou práci, která od Vás vyžaduje nejkrajnější vypětí sil.

Český národ vyjádřil v četných manifestacích a jiných projevech rozhořčení nad sprostým aktem; lidé byli srazeni smutkem nad smrtí takové osobnosti, vynikajícího člověka, která u nás v širokých vrstvách, dokázala dosáhnout v poměrně krátkém čase díky svému sociálnímu citění popularity a lásky a jehož politika díky mnohým řídicím institucím bude také za jeho následovníků pokračovat, jmenovitě za SS-Obergruppenführera a Generalobersta policie Daluge. Říše dala najevo českému národu skutečnou šlechtnost.

Český národ se ve zmíněných projevech opětovně a s ještě větším důrazem vyslovil pro politiku státního prezidenta Dr. Háchy a pro politiku protektorátní vlády, která přijala funkci 19. ledna 1942 a spravovala české záležitosti s takovou moudrostí, že přivedla český národ v rámci Velkoněmecké Říše ke schopnosti přispět svým dílem k pokračování v práci směřující ke konci a definitivnímu vítězství nové Evropy pod vedením Adolfa Hitlera nad plutokraticko-bolševickou chátrou. Jen v pilnější práci a s nejvyšší odpovědností dosáhneme splnění svých povinností Říši, vzhledem k tomu si může český národ v nové Evropě vybojovat místo, které mu podle jeho počtu a jeho schopností náleží.

Jednoduché plnění povinností dnes již nestačí. Je třeba nasazení všech lidských sil a musíme pracovat ještě intenzivněji než dosud. Dnes dostacuje, jak ministr pro

národní osvětu Moravec řekl ve svém posledním projevu, již více žádné sliby, dnes jsou potřeba činy a práce, doklady a důkazy naší poctivosti a našeho poctivého úsilí. Tato práce, tyto činy a tyto důkazy se požadují přirozeně od Vás, od novinářů. Vy jste dosud nikdy neselhali a nezklamali a ministerstvo pro národní osvětu je přesvědčeno, že vy také budete v budoucnu plnit Vaši úlohu minimálně tak svědomitě, čestně, vytrvale a pevně, jako tomu bylo v dosavadních případech.

Situace stále zůstává ještě závažnější než-li dříve. Poukažte proto ve Vašich dalších úvahách vaší čtenářské obci na neobyčejně závažnou situaci českého národa, ukažte novou úlohu, před kterou je teď postaven, nejzazší počestnost a svědomitost, s kterou musí být přistupováno ke každé práci. Jsme součástí Velkoněmecké Říše a musíme reagovat v sobě vlastním zájmu jako dobří a spolehliví občané Říše, která bojuje boj za novou Evropu, která nás chrání a proto také bojuje pro nás a pro naši bezpečnost, náš klid k práci a naše rodiny. Ved'te český národ v duchu této myšlenky a nepolevujte, kářejte v tomto duchu stále znovu.

Roli hlavního řečníka vlády převzal ministr pro národní osvětu Moravec. Jeho projev v rozhlase, který dále následovaly další projevy na manifestačních shromážděních v Praze, Brně, Plzni a jeho další projev v Táboře, to je poctivý hlas čestného českého člověka, který svému národu zůstal věrný a věrný zůstává a k němu veřejně, upřímně a odvážnou řečí hovoří.

Nezapomeňte tyto projevy v jednotlivostech analyzovat a komentovat jednotlivé jejich myšlenkové pochody, sestavte z toho charakteristické a výstižně zapamatovatelné výroky, které se Vašim čtenářům v budoucnu vtisknou do paměti.

Vystupte sami s Vašimi novými myšlenkami, podměty a návrhy. Všechny se budou zohledňovat. Starejte se také o zlepšení vztahů v našich redakcích. Podporujte schopné a čilé spolupracovníky, využijte mladé lidi a přirozený boj o příležitosti prosazovat se a neotálet na druhé straně, *každé vyjádření, které následkem jejich neschopnosti, nedbalosti nebo nespolehlivosti snad může kalit čistý vzduch, který je v každé redakci nanejvýše potřeba.*

Jen tímto způsobem naplníte Vaši misi, jen tímto způsobem dojdou Vaše povinnosti, které máte vůči svému místu a vůči českému lidu a Velkoněmecké říši, uspokojení. Prokažte, že jste aktivisté a že dokážete zaktivizovat nejen celou redakci, nýbrž i psaným slovem a v celém rozsahu Vašich možností přispět k zaktivizování celého českého národa.

X

Vládní rada Wolfram von Wolmar oznamuje, že odpoledne se koná slavnostní zasedání Národní rady v Obecním domě, o kterém nebude vydáno žádné komuniké, avšak budou vyhotoveny 1 nebo 2 fotografie, jež budou zveřejněny.

Další prohlášení bude následovat v sobotu na manifestaci v Táboře, která bude uspořádána vládou a na níž vystoupí i nějaký známý řečník s projevem státního presidenta; dále budou mluvit ministři Hrubý a Moravec. Na příští středu je naplánována manifestace českých uměleckých pracovníků v Národním divadle. Dále je výhledově připravena na konec příštího týdne větší manifestace v Moravské Ostravě, na které bude pravděpodobně mluvit i ministr Moravec. Další manifestace jsou plánovány v menších provinčních městech, které však budou pravidelně oznamovány v novinách. K těm patří i ty, které žádal uspořádat Hradec Králové. O obsahu projevů zde přednášených nebude informováno, nicméně místní noviny mohou přinést nějaký výtah, který obdrží od ČTK.

Pan von Wolfram upozorňuje na titulky v „Českém slovu“ týkající se zprávy o rozsudku v Ankarském procesu, který v žádném případě neodpovídá skutečnosti. Měla

by to být otázka žurnalistického citu a obratnosti informovat o „spravedlivém trestu,“ hovoří-li se o události, která byla potrestána 20, popřípadě 10 lety vězení v době, kdy je nastoleno stanné právo a muselo být vyřčeno mnoho trestů smrti – tak jak udáno v titulku. V žádném případě to nesouhlasí se skutečností a pan Wolfram prosí o respektování této věci. Vězení o délce 20 let muselo být uloženo podle ustanovení tureckého práva, protože je to kromě trestu smrti nejvyšší možný trest pro tento zločin, neskončí-li atentát smrtí, jinak by hrozil trest smrti. Samo sebou je to přirozeně správné, že osnovatel a dva vykonavatelé obdrželi 20, respektive 10 let vězení, ale nedoporučuje se za současné situace a událostí v Protektorátu volit bez instinktu takovýto titulek.

Šéfredaktor Krychtálek oznamuje, že Národní svaz novinářů svolává své členy na pondělí 13.00 do velkého sálu Autoklubu na otevřenou manifestaci. Šéfredaktoři obdrží ještě ve standardním dopisu písemné informace.

C. Melč upozorňuje šéfredaktory, že často nastává případ, kdy vydavatel na základě rukopisu obdrží svolení k vydání určité knihy, knihu po vytištění pošle k cenzuře, a v posledním okamžiku může dojít ke změně situace. Za prvé, vydání knihy na základě rukopisu povolujícího její vydání není závazné, a proto nesmí být o knize referováno právě na základě tohoto svolení. Recenze knihy smějí vyjít teprve poté, kdy se kniha objeví na trhu. Šéfredaktorové jsou proto žádáni, aby na tyto okolnosti upozornili své kulturní referenty, protože jinak bude centrála tiskové dozorčí služby, která musí eventuálně takovéto předčasné recenze odstranit, zbytečně zaměstnána.

Šéfredaktor Šourek požádal o pokyny k cenzuře fotografií a obrázků takového druhu, proti nimž je již dlouho bojováno a které se řadí do kategorie zkaženého umění. „Po veškeré činnosti,“ říká dále, „kterou jsme v dané oblasti provedli a po oněm procesu, kterého jsem se rovněž zúčastnil, viděl jsem ve dvojích novinách vyobrazení jistého malíře, která se i nyní tomuto umění oddávají. Když se uváží, že německý národ toto „umění“ ze svého středu již dávno vymýtil a že když člověk vidí také v novinách, jak toto dnešní nové umění vypadá, pak se musí vyděsit z toho, že se dnes ještě může objevit takovýto paskvil krásného umění, když nějaké noviny, jako naposled „Pondělník Národní Politiky,“ přinesou obraz akademického malíře Schlossera.

C. Melč odpověděl, že se to bude i nadále dít, ovšem může být vydáno nařízení v obecném rámci; proto prosí pány šéfredaktory, aby předcházeli něčemu takovému, na co upozorňuje ÚTDS, aby všechno potřebné mohla být vykonáno.

Praha, 19.6.1942.

Pravidelná týdenní porada
šéfredaktorů denního tisku
dne 2. července 1942.

Důvěrné!

Podpis
nečitelný

ZÁZNAM.

Vrchní rada C. Melč zahájil poradu a podal tento výklad: Jak je Vám známo, dožívá se dne 12.července t. r. státní prezident sedmdesátí let. K tomuto dnu bude vydán tiskový pokyn, s nímž Vás již dnes předběžně seznámím:

K 70. narozeninám státního presidenta dne 12.července 1942 přinesou denní listy články a fotografie. Články budou přirozeně obsažnější než v dřívějších letech a nutno se v nich zabývat méně životopisnými daty a více činností Dra. Háchy po zvolení státním presidentem /30.XI.1938/. V článcích je žádoucí uvést všechny důležité etapy této činnosti, jmenovitě přijetí státního presidenta u Vůdce v březnu 1939 a zřízení Protektorátu a začlenění českého národa před následky zhoubné a katastrofální války; jmenovitě je účelné poukázat na různé projevy státního presidenta v době dvou krisí, které český národ prožil v důsledku štvání londýnských emigrantů /září a říjen 1941, červen 1942/ a opakovati podstatná místa z jeho apelů a manifestu, jimiž český lid nabádal k poctivému a svědomitému plnění povinností vůči Říši. V této souvislosti poukazuje se na př. na zúčtování státního presidenta s Benešem v projevu, otištěném 7. prosince 1941. Jen důsledným plněním programu státního presidenta může si český lid uchovati svou národní existenci a začleniti se v rámci Říše do nové Evropy. –

Jako pomůcku pro tyto články připraví vám Česká tisková kancelář jako v dřívějších letech výňatky z prezidentových projevů z této doby a dá vám je k dispozici jednak jako materiál k zpracování a pomůcku pro články, jednak k uveřejnění výňatků z různých prezidentových projevů.

Jinak vnitřní situace Protektorátu zůstává stále stejně vážná a tudíž všechny vaše články musí býti nesený v témž duchu jako dosud. Pokud jde o způsob psaní, není potřeba nikterak popouštět, spíše ještě zdůrazňovat nabádání a výzvy k českému lidu a denně a denně mu připomínat jeho povinnosti.

Na zítřejším velkém manifestačním projevu, který se koná na Václavském náměstí v 19 hodin, promluví pravděpodobně za přítomnosti státního presidenta předseda vlády dr Krejčí a ministr lidové osvěty Moravec. Na náměstí budou zřízeny dvě tribuny pro oficiální hosty. Pro šéfredaktory budou místa rezervována na jedné oficiální tribuně.

Předtím v 16 hodin koná se ve velkém sále Lucerny apel starostů a vládních komisařů měst a obcí z Čech. Na tomto apelu, kde bude přítomno asi 4.000 osob, promluví náměstek předsedy vlády a ministr vnitra Richard Bienert. po skončení tohoto apelu odeberou se starostové korporativně na Václavské náměstí.

Pokud jde o technické zpracování zítřejších projevů, budou všechny dodány včas a rovněž ihned po ukončení projevu v době co možno nejkratší bude vám dodána i rámcová zpráva. Pokud by některý list chtěl tuto zprávu rozšířit, není proti tomu námitek, jedině pořadí oficiálních hostů nutno převzít z úřední zprávy. Tisková propagace projevu bude včas zařizována.

Pokud jde o literaturu, upozornil bych na dvě věci. Je to především kniha séfred. Kožíška, která vyšla v těchto dnech v nakladatelství Orbis pod názvem "Moře bídý," kde jsou shrnuty nejen bohaté, nýbrž i poučné dojmy z cesty autorovy na podzim loňského roku do Ukrajiny. Doporučuji vám, abyste této knihy si všimli nejen v recenzích, nýbrž abyste jí případně použili i k zpracování politických článků, event. otiskli výňatky, které budou jistě vaše čtenáře velmi zajímat.

Dále bych upozornil na to, že v knižnici Večery pod lampou vyšel 24. května Pachmayerův román "Vesnický mor." Je to život vesnice, kde se usídlí Žid, který postupně svými známými methodami přiváže si celou vesnici peněžními závazky k sobě, ničí jednu rodinu za druhou a zmocní se jejich majetku. Toto téma, pokud je mi známo, nebylo v české literatuře dosud mnoho probíráno a proto bych vám všem

doporučoval, abyste se tohoto románu povšimli, poněvadž se ukázalo, že i prostí čtenáři na tento román reagovali dopisy, které posílali úředním místům.

Určité nejasnosti vyvolal pokyn, který se týkal uvádění měst v ostatním říšském území kromě území Protektorátu. Zásadně bylo rozhodnuto, že tato města budou ve veškerém českém tisku i v českém písemnictví uváděna v původním německém názvu, že jsou tedy nepřeložitelná. Nelze tedy na příklad překládat Wien-Vídeň, nebo Berlin-Berlín /s dlouhým í/. Přirozeně používání tohoto původního tvaru může někdy působit zdánlivě potíže, které se projeví v tom, že některé denní listy nebo týdeníky tato jména neskladovaly. To by byla chyba, která by odporovala dobrému českému slohu. Není jistě žádného důvodu - a myslím, že zde půjde o většinu měst - aby tato jména nebyla skloňována. /Jistě zní v češtině lépe: jel jsem do Königsbergu než jel jsem do Königsberg, nebo: byl jsem v Berlinu, než: byl jsem v Berlin. Tyto nejasnosti, které se vyskytly po vydání prvního pokynu, byly již odstraněny během posledních dnů a zde to připomínám jen proto, abyste se všichni mohli podle toho řídit.

Také pro přídavná jména, odvozená od těchto podstatných jmen, platí zásada, že tato jména jsou nepřeložitelná. Nelze tedy psát "norimberský," nýbrž "nürnbergský," nelze psát "mnichovský," nýbrž "münchenský," a pod.

Dopisy byla vašim vydavatelstvím oznámena úprava, pokud jde o rozsah denních listů. Tyto úpravy byly provedeny ve vlastním zájmu listů, aby bylo zajištěno jejich pravidelné a ničím nerušené další vycházení. Podrobnosti jsou vám všem známy. Je tu jen jedna technická otázka. Některé listy, které dosud měly na příklad 12 stran, snižují rozsah nedělního čísla na 10 stran a tím jsou přeřazeny z nejvyšší kategorie o ceně 1 K do kategorie nižší o ceně 80 hal. Zásadní rozhodnutí v této věci je, že totu úpravou rozsahu novin se jejich cejn nikterak nemění a zůstávají jako dosud. Měl-li některý list 12 stran, prodával se za 1 K, bude mít nyní 10 stran, ale prodává se za stejnou cenu jako dříve, tedy za 1 K. Byly už konkrétní dotazy se strany vydavatelství. Pokud se tato cenová otázka některých z vás dotýká, prosím, abyste svá vydavatelstva v tomto smyslu informovali.

Pokud jde o rozsah inserce, který byl stanoven vyhláškou tiskového odboru v Úředním listě, zůstává tato vyhláška v platnosti i nadále.

X

Vlád. rada von Wolmar ve svém výkladu uvedl: Především vás upozorňuji na úvodníky v dnešním Poledním listě a Národní Práci, jež dobrou formou komentují včerejší odůvodnění rozsudků smrti, vynesených stanným soudem. Prosím, abyste také v ostatních listech podobným způsobem k tomu zaujali stanovisko v kratších komentářích /nikoliv v úvodnicích/ a abyste komentovali zvláště pojmy "poskytovali úkryt" a "širší okruh pachatelů, k němuž náleželi." Při tom budiž znovu poukázáno na to, že parašutisté se zdržovali v Protektorátě od prosince, což by nebylo bývalo možné bez pomocníků, bez potravinových lístků a jiných věcí, které dnes každý potřebuje, a že je zcela jasno, že tito lidé, kteří po celé měsíce parašutistům pomáhali, byli nyní vyřizeni a že osoby, odsouzené stanným soudem, nebyly nyní zastřeleny snad pro jiné věci, nýbrž skutečně pro přímé nebo nepřímé pachatelství, resp. podporování pachatelů atentátu.

K tomu, co řekl vrchní rada Melč: Prosím, abyste již nyní věnovali vlastní komentáře zítřejší velké manifestaci a abyste tím přispěli k obrovské účasti. Jde o poslední projev, tedy o závěr vlny shromáždění lidu, a přitom se smí říci, že je podstatně důležité, aby se skutečně všichni, kdo mají zdravé nohy a čas, účastnili této manifestace na Václavském náměstí.

Pokud jde o číslice ztrát za jeden rok východního polního tažení, uveřejněné v dnešní zprávě branné moci, nutno dbáti toho, aby těchto číslic nebylo použito

v nadpise nebo v úpravě textu. Podobně jako je tomu v úředním textu, prosím, abyste při komentování také s českého stanoviska k tomu prohlásili, že poměrně značné číslice ztrát jsou jasným důkazem nesmírného nebezpečí, které hrozilo Evropě, a že je tedy také zvláště povinností českého člověka, který nemá nijakého podílu na těchto břemenech – žádná česká matka nemusí oplakávat svého syna – aby ve smyslu nové Evropy a budoucího postavení českého národa v této nové Evropě také skutečně všemi silami přispěl k definitivnímu odstranění tohoto bolševického nebezpečí.

Dostanete dnes tuto zprávu: Říšský ministr vnitra prohlásil dne 15. a 18. června v dohodě s říšským ministrem zahraničí a říšským protektorem v Čechách a na Moravě 87 osob za zbaveny protektorátní příslušnosti. Jména a osobní data jednotlivých osob, postižených tímto opatřením, u nichž jde vesměs o emigranty Říši nepřátelské nebo o Židy, byla uveřejněna v Reichs und Preussischer Staatsanzeiger Nr.140 z 18. června 1942 a Nr.142 z 22. června 1942.

Jak se dovídáme, jsou mezi nimi kromě četných Židů také bývalý československý vyslanec v Bruselu dr. Vladimír Slavík, bývalý legační rada dr. Michael Hanák a bývalý vrchní kancelářský oficiál u býv. česko-slovenského gen. konsulátu v Lublani Stanislav hovorka. Tito tři jmenovaní, jakož i četné jiné osoby, zbavené příslušnosti, emigrovali po zřízení Protektorátu do ciziny a připojili se k emigrantské skupině, kterou založil Beneš.

Nejvyšší úřad cenový vydal nařízení, jež uveřejňuje Úřední list Protektorátu a které se týká insertů na upotřebené zboží. Týž úřad předložil pak tisku noticku, v níž se poukazuje na vyhlášku, uveřejněnou v Úředním listě dne 22.V.42, podle které v insertech, v nichž se nabízí upotřebené zboží, musí býti udána cena, jinak je věc trestná. K tomu je třeba konstatovat, že pokyny tisku může dávat pouze Gruppe Presse nebo tiskový odbor. Jiná místa k tomu nejsou příslušná.

X

V jedné z posledních tiskových konferencí jsem poukázal na karikatury, které jsou k dispozici v Cepsu a které se týkají toho, co řekl Churchill před rokem a před delší dobou. Částečně bylo již těchto karikatur také použito. Prosil bych, abyste tyto karikatury neotiskovali pouze s textem, který je s nimi dodán, nýbrž abyste k nim vždy připsali glosu, která učiní věc bezprostřednější.

Jeden list, který za to také ponese následky, měl smůlu, že vydal kalendář s pamětními dny, ve kterém se 5.červen 1875 uvádí jako den narození Stanislava Kostky Neumanna. Neumann byl komunistou, emigroval a působí nyní jako rozhlasový hlasatel v Moskvě.

Víte, že jeden velký list, a to bohužel velký deník, ztroskotal v posledních týdnech s podobnou historkou. Vracím se při tom znovu k výstraze, kterou jsem vám dal už jednou: Neotiskujte v denním tisku, ani v nedělní příloze básně. Básně jsou skryší destruktivních živelů. Upraví báseň tak, že počáteční písmeny na příklad dávají protistátní smysl. Šéfredaktor básně přečte, přibásní snad ještě jeden řádek a řekne potom, když se zjistí, že to byla nebezpečná věc, že báseň považoval za hlas z lidu. Upozorňuji tedy na to zvláště.

Praha, 3. července 1942.

C.Melc

5. Záznam z novinářské recepcce u státního tajemníka K. H. Franka

z 11. června 1942

13.VI,1942.

P ř í s n ě d ů v ě r n ě !

Pro účastníky novinářské recepcce u pana státního tajemníka K.H.Franka, konané ve čtvrtek 11.června 1942, jakož i pánům šéfredaktorům denních listů, kteří se nemohli dostavit na tuto recepci, posíláme stručný záznam, který n e s m í býti uveřejněn doslovně. Je určen jenom jako pomůcka pro samostatné redakční úvahy.

Výslovně se upozorňuje, že při zpracování záznamu nesmí být použito slov "tisková konference" anebo "tisková porada" u pana státního tajemníka.

Ministerstvo lidové osvěty – T.O.

Věc: Recepcce českého tisku u pana státního tajemníka SS-Gruppenführera Franka dne 11.června o 17.00 hod. v Czernínském paláci.

Cílem přijetí českých novinářů u pana státního tajemníka bylo, upozorniti je poznovu na vážnost politické situace, způsobené atentátem na SS – Obergruppenführera Heydricha a na odpovědnost tím ještě podstatně zvýšenou, kterou má tisk, aby český národ si ujasnil stav věci.

Z vývodu pana státního tajemníka, které byly naprosto otevřené, dlužno v tisku komentovat nejprve jenom následující myšlenky:

1.) Konstatování, že smrt SS – Obergruppenführera Heydricha není velmi těžkou ztrátou jenom pro německý národ, nýbrž, že také český národ s Obergruppenfuhrerem Heydrichem ztratil mimořádné skvělé naděje do budoucnosti.

2.) Vylíčení těchto nadějí (chance), které byly právě v předvečer atentátu obzvláště zřejmy na přijetí zástupců tisku, jež bylo u příležitosti oznámení správní reformy a zavedení povinné služby mládeže. Tyto zástupce tisku přijal právě Obergruppenführer Heydrich sám.

3.) Zdůraznění, že velikost zločinu sama o sobě by byla ospravedlnila nejostřejší odvetná opatření proti českému národu jakožto celku a že český národ může děkovati jenom milosti Vůdcově, že ještě jednou bylo upuštěno od opatření systému rukojmí a že prozatím beze změny bude prováděna politika Obergruppenführera Heydricha (správní reforma, luhačovická akce pro dělnickou zotavenou, služební povinnost české mládeže, účast české delegace na státním aktu v Berlíně atd.)

4.) Zdůraznění okolnosti, že při rozsudcích stanného soudu nejde o opatření pomsty, nýbrž o neúprosně tvrdý proces očistný, který je v zájmu samého českého národa. tato ostrá opatření jsou odůvodněna tím, že atentát – i když jeho původcové sedí v Londýně – bez pomahačů mezi českým obyvatelstvem v zemi by nebyl býval uskutečnitelný. Tito pomahači jsou nyní bezohledně vyhlazováni.

5.) Co bylo konstatováno v odstavci předcházejícím, platí zvláště také pro trestní akci proti osadě Lidice, jejíž obyvatelstvo samo vyvolalo svůj osud nejhrubšími proviněními proti platným zákonům. Německé vedení si nepřeje žádného opakování

nějaké takové trestní akce, pokud se strany české samotné tu či onde nebude k tomu dán naléhavý popud.

6.) České obyvatelstvo má tedy svůj osud samo v ruce. Svoji budoucnost zabezpečí jenom v tom případě, jestliže – poslušno pokynů své vlády – bude se zdržovati všech pokusů rušivých a jestliže se místo dosavadní pasivity činně zúčastní potírání vnitřních nepřátel Říše.

7.) Tisk musí českému národu naprosto zřetelně objasnit, že zde nyní již nejde o státoprávní formality, nýbrž o existenci českého národa vůbec a o zachování jeho domoviny. Českému národu se dostalo výstrahy a musí mu býti stále znovu a znovu připomínáno, že v nynější chvíli má vůbec poslední svoji chanci.

8.) Tisk musí všemi prostředky podporovat politickou výchovnou práci protektorátní vlády, musí využít hesla, vydaného státním presidentem " Beneš, nepřítel národa číslo 1 " (nejenom nepřítel státu) – a musí konstatovat oproti zahraničnímu štvání, že není žádné propasti mezi vládou a českým národem, nýbrž, že státní president, vláda, a velké masy českého národa jsou vespolek hlubokou propastí odděleni od londýnských štváčů a od jejich domácích svedených přívrženců.

9.) Při tom dlužno práci tisku usměrniti v tom smyslu, že slušný pracující člověk, který plní svoji povinnost a udává nepřátele Říše, není znepokojován, nýbrž, že si zachová pocit, že může se svou rodinou pod ochranou Říše žiti v naprostém bezpečí. V tomto smyslu dlužno také podrobně komentovat vyhlášku říšského protektora z 13.června o poslední lhůtě, do které možno beztrestně oznamovati údaje o pachatelích atentátu.

10.) V tisku však nebuďtež uváděny citáty z vývodů Vůdcových k státnímu presidentovi a protektorátní vládě.

nk/ec

6. Oznámení o doručování pokynů ÚTDS šéfredaktorům

Předsednictvo ministerské rady
(tiskový odbor)

Čís. j. 462/249-39 T. O.
1939.

V Praze, dne 9. února

Pan Vlad. Ryba,
šéfredaktor,
Praha.

Vážený pane šéfredaktore,

v novinářské schůzce dne 3. února 1939 přislíbili jsme pánům šéfredaktorům, že jim budou doručovány informace o obsahu pokynů, kterými se řídí tisková služba dozorců.

Plníme tento příslib a zavádíme pravidelnou informační službu pro pány šéfredaktory ve formě písemných informací, které jim budou doručovány jako důvěrná sdělení v intervalech pravděpodobně dvoudenních, v případě naléhavé potřeby každodenně.

Upozorňujeme při tom, že sdělení v této korespondenci obsažená jsou určena pouze pro pp. šéfredaktory a že zvláště je třeba dbáti toho, aby se nedostala do rukou nepovolaných, které by jich mohly použít k informaci případně i cizích orgánů.

Pravidelná korespondence bude číslována a datována a bude v ní také obsaženo udání hodiny, kdy byla svěřena expedici, resp. vydána v Ústředí tiskové dozorců služby. Případné vysvětlivky k této korespondenci poskytnete pp. šéfredaktorům telefonicky Ústředí tiskové služby dozorců.

S projevem kolegiální úcty

Podpis nečitelný (?Svoboda?)
odborový rada.

7. Rozsudky stanných soudů v období druhého stanného práva

28. května 1942 – 3. července 1942

Stanný soud Praha

Datum	Celkem	mužů	žen
28. 5. 1942	6	4	2
30. 5. 1942	32	27	5
31. 5. 1942	18	17	1
1. 6. 1942	18	15	3
2. 6. 1942	14	14	-
3. 6. 1942	15	12	3
4. 6. 1942	14	13	1
5. 6. 1942	22	19	3
6. 6. 1942	14	12	2
8. 6. 1942	18	14	2
9. 6. 1942	24	18	6
10. 6. 1942	29	25	4
11. 6. 1942	27	19	8
12. 6. 1942	12	12	-
13. 6. 1942	10	8	2
14. 6. 1942	10	7	3
15. 6. 1942	15	14	1
16. 6. 1942	15	14	1
17. 6. 1942	16	15	1
18. 6. 1942	19	18	1
19. 6. 1942	13	9	4
20. 6. 1942	18	15	3
21. 6. 1942	12	12	3
22. 6. 1942	21	18	3
23. 6. 1942	20	16	4
24. 6. 1942	18	14	4
25. 6. 1942	18	16	2
26. 6. 1942	18	17	1
27. 6. 1942	21	19	2
28. 6. 1942	10	8	2
29. 6. 1942	63	54	9
30. 6. 1942	77	67	10
1. 7. 1942	93	83	10
2. 7. 1942	116	96	20
3. 7. 1942	72	63	9
	936	804	132

Stanný soud Brno

Datum	Celkem	mužů	žen
29. 5. 1942	12	7	5
30. 5. 1942	12	7	5
1. 6. 1942	9	7	2
2. 6. 1942	7	6	1
3. 6. 1942	10	6	4
4. 6. 1942	11	9	2
5. 6. 1942	8	7	1
8. 6. 1942	8	7	1
9. 6. 1942	9	8	1
10. 6. 1942	6	3	3
11. 6. 1942	8	8	-
12. 6. 1942	8	6	2
13. 6. 1942	15	14	1
14. 6. 1942	15	15	-
15. 6. 1942	8	7	1
16. 6. 1942	14	14	-
17. 6. 1942	12	10	2
18. 6. 1942	10	10	-
19. 6. 1942	10	10	-
20. 6. 1942	10	10	-
21. 6. 1942	12	11	1
22. 6. 1942	11	10	1
23. 6. 1942	10	8	2
24. 6. 1942	12	8	4
25. 6. 1942	9	8	1
26. 6. 1942	7	5	2
27. 6. 1942	8	7	1
28. 6. 1942	9	9	-
29. 6. 1942	7	7	-
30. 6. 1942	38	30	8
1. 7. 1942	48	36	12
2. 7. 1942	7	2	5
3. 7. 1942	15	14	1
	395	326	69

Zdroj: Seznam popravených velitele hlavní úřadovny státní policie v Praze Otto Geschkeho.

In: AMORT, Č.: *Heydrichiáda*. Praha: Naše vojsko, 1965. s. 301-303

8. Přehled nalezených archivních materiálů v Národním archivu

Datum	Články v NP	ARCHIVNÍ DOKUMENTY		
		Zápis z porady šéfredaktorů	Cenzurní pokyny ÚTDS	Projevy Emanuela Moravce
27. 5.	X		ANO	
28. 5.	Vyhláška		ANO	
29. 5.	3		ANO	
30. 5.	1 (+1)			
31. 5.	3 (+1)			
1. 6.	2 (+1)		ANO	
2. 6.	7 (+1)			Staroměstské nám.
3. 6.	3 (+1)		ANO	
4. 6.	5 (+1)	ANO	ANO	
5. 6.	3 (+1)		ANO	K úmrtí R. Heydricha
6. 6.	9 (+1)		ANO	
7. 6.	8 (+1)			Do Národní politiky
8. 6.	4			
9. 6.	8 (+1)			
10. 6.	7 (+1)		ANO	
11. 6.	7 (+1)			
12. 6.	5 (+1)			Brno
13. 6.	4 (+1)		ANO	
14. 6.	4 (+1)			
15. 6.	5		ANO	
16. 6.	7 (+1)		ANO	Plzeň
17. 6.	3 (+1)		ANO	
18. 6.	4	ANO		
19. 6.	1			
20. 6.	4		ANO	Tábor
21. 6.	3 (+1)		ANO	
22. 6.	1		ANO	
23. 6.	4 (+1)			Hradec Králové K divadelním umělcům
24. 6.	2 (+1)		ANO	
25. 6.	3 (+1)			
26. 6.	4 (+1)		ANO	
27. 6.	(+1)		ANO	Olomouc
28. 6.	3 (+1)			Sv. Antoníněk
29. 6.	1		ANO	Moravská Ostrava
30. 6.	2 (+1)			

1. 7.	1 (+1)			
2. 7.	1 (+1)	ANO	ANO	
3. 7.	4 (+1)		ANO	Václavské náměstí
4. 7.	3 (+1)		ANO	
5. 7.	3 (+1)			

Sloupec č. 2 uvádí počet článků Národní politiky věnujících se atentátu na Reinharda Heydricha a jeho bezprostředním důsledkům.

Údaj (+1) značí zveřejnění rozsudků stanných soudů.

Tučně jsou zvýrazněny mezníky druhého stanného práva:

27. 5. Atentát na Reinharda Heydricha

4. 6. Smrt Reinharda Heydricha

9. 6. Pohřeb Reinharda Heydricha

10. 6. Vyhlazení Lidic

18. 6. Dopadení a zneškodnění parašutistů v kostele Karla Boromejského v Resslově ulici

24. 6. Vyhlazení Ležáků

3. 7. Ukončení výjimečného civilního stavu v Protektorátu Čechy a Morava

Vyhláška.

27. května 1942 byl v Praze spáchán
ujícího říšského protektora 44-Obergr
ydricha. Na dopadení pachatelů se vy
milionů korun. Kdo pachatele přech
poskytuje pomoc, anebo má vědomo
, anebo o jejich pobytu a neozná
telen s celou svou rodinou.

okresem Oberlandratu v Praze se vy
n této zprávě v rozhlase civilní výj

ují se tato opatření:

z vycházení z domů pro veškeré civil
stvo od 27. května 21. hodiny až do 28.
diny;

těž dobu se uzavírají veškeré hostin
, divadla, veřejné zábavní podniky a
se veškerá veřejná doprava;

se přes tento zákaz v uvedené době
íci, bude zastřelen, nezůstane-li stát n
u;

opatření jsou vyhrazena a v případě

Obergruppenführer Heydrich zemřel na následky vražedného útoku.

Politika, Praha.

Šolmek, Čepa.

Zastupující říšský protektor v Čechách a na Moravě a náčelní
čestní policie a bezpečnostní služby, 44-Obergruppenführer
generál policie Reinhard Heydrich, podlehl v dopoledních hodinách

Velký pohřeb Zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha

3. hodině na
du smuteční
fíšké-
police ff-
police Rein-
omá nejbliž-
stnili fíšský
státní presi-
ládou, jakož
travn. státu
ké nejvyšší
ů. šefredak-
avského Slo-

ní slavnost
nejbližší ro-
mut později
ff Heinrich
uteční pře-
la smuteční
smutečního
Beethovena,
ory policej-
Zastupuj-
führer a ge-
tnou vzpo-
enführera a
ocenil jeho

rádu" polo-
Himmler
ský vedoucí
bergrupp-
pří položil
lí věnci ze-
ff-Oberst-
police Da-
ppenführer
ec jménem
a von Neu-
resident dr.
jčí za vlá-
fíšské hrz-
i úřadovna
anné moci
pěskou župu
koněné ve-
na Moravě
ld. Chvilí
rudými ru-

Politička, Praha.

Cepa, Praha

Pohled na čestné hradní nádvoří pražského Hradu při smuteční slavnosti.

čelem k Hlavnímu nádraží. Za ním připocho-
dával oddíl ochranné policie, který po skupi-
nách nesl nespočetné nádherné věnce.
K nádraží přijelo dělo, na jehož lafetě spoči-
vala rakev se zesnulým ff-Obergruppenführerem
a generálem policie Reinhardem Heydrichem.
Před rakví kráčeli dva důstojníci vo-
jenských ff, nesoucí na černých poduškách vyz-
namování zesnulého.
Dělo se zastavilo a šest důstojníků vzalo na
svá ramena rakev. Smuteční branou tasených

kordů, vztyčených bodáků a paží, zdvižených
k německému rozdravu, byla rakev nesena do
zvláštního vagonu, vyzdobeného chvojí a ky-
ticemi, k nimž byly připojeny dva vagony,
napeplněné věnci.
Přesně o 21. hodině zazněly krátké povely.
Čestná setnina vzdala počtu zbraní, paže se
vztyčily, hudba hrála smuteční pochod a vlak
s tělesnými pozůstatky ff-Obergruppenführera
a generála policie Heydricha odjížděl do Ber-
lina.

Projev Zastupujícího říšského protektora

Bylo to 27. května t. r., když uprostřed vel-
kých bitev a rozhodování jedinečně mohutné
světové války — které každého z nás ve dne
i v noci v nepřetržitém zážitku naplňují, potě-
šují a znovu posílují — přišla zpráva, která
všechno ostatní umlčela jedinou otřásající
myšlenkou: Je to pravda o je možné,
aby to byla skutečnost? Reinhard
Heydrich, věrný přítel a dobrý, hrdý kama-
rád v boji byl těžce zraněn podlou vražednou
rukou. Nebylo možné hlásit, zda ještě žije, či
zda brutální vražedné ruce už ho vyrvaly ži-
votu.
Všechno, co z trvalé, velké práce dne bylo
před námi, zůstalo nedotčeno, všechny myšlen-
ky na nové úkoly a nové plány v otázkách, roz-
hodujících válku, byly zapomenuty, všechny
plány pro práce příštích hodin nebyly ničím.
Zůstal pouze otřásající a drtivý pocit: Rein-
hard Heydrich těžce zraněn, snad již mrtvý!
A tak se s těmito city a myšlenkami, se
zvhlblým zrakem, so zafatými pěstmi a s hoř-
civými srdci dostavily četné otázky, které
všechny se týkaly jen jeho: Reinharda
Heydricha. Cím on byl ve svých pracích a
výkonech. Kdo skutečně zná jeho výkony až
do výkonu nejposlednějšího, co četní lidé vědí
o jeho osobě, co četní lidé vědí o něm, jako
vzorné německé nacionálně socialistické vůd-
čí osobnosti a bojovníkovi? Tu opět on stál před
námi se svými zářícími očima, se svou německ-
kou, mužnou povostí, se svým rozkazujícím
a přece ovládaným hlasem a s nezlomnou sí-
lou, která dala a dává sílu všem, kteří se mu

hodinách zesnul po těžkých zraněních, způso-
bených vražednou rukou.
Tak stojíme my, říšský vedoucí ff a jeho
milí kamarádi a všichni i četní truchlící zde
u jeho rakve, abychom ho doprovodili na jeho
poslední cestě k matce zemi o ještě jednou
ho vzpomněli, jeho velkého berolckého boje,
jeho dobrého vzorného německého a nacio-
nálně socialistického života jako muže, jako bo-
jovníka a jako otce jeho rodiny.
Nad jeho životem stála až do posledního de-
chu železná zásada ff:
„Mou cti je věrnost!“
Tato zásada ho kdysi dovedla k říšskému ve-
doucímu ff a k jeho jedinečně velké práci, vy-
tvořit bezpečnostní orgány ochranných oddílů
Vůdcových, říšských vedoucí ho povolal a on
přijel neváhaje a převzal úkol vytvořit bezpeč-
nostní službu. Jeden z nejtěžších úkolů v tehde-
jší prohláše a rozvrácené době komunismu a Ži-
dovstva všech demokraticko- a liberálně-
kapitalistických stran. Bylo od něho požadová-
no, aby vytvořil organizaci bezpečnostní služby
strany, která pak v Říši čelila všem po léta na-
bromaděným a peněží silně financovaným ne-
přátelským, především komunistickým a žido-
vským organizacím. Je prohodat a rozdrtit, to
bylo jeho úkolem. Nebylo náhodou a blže to
v tvář všem oáklivým nepřátelským pomluvám,
že Heydrich o jeho bezpečnostní službu již od
německého

ny slavné živly pr-
ciálního a politické
Svou osobou a sv-
všem ostatním org-
socialně a politicky
je Secret Service v
Rusku; jejich náč-
přechodné, byli ses-
dění, když se již
Židům a komunist-
úkoloch.
Bylo v povaze ú-
na rozkaz říšského
ladu s přesnou a
léta nikdy nebylo n-
cí. Tím více však
k němu a k jeho prá-
zorována v zahraničí
a pokoušela se vše-
ho umlčet anebo, k-
Když se odnůrel n-
cem v Říši stali ote-
vzal Heydrich zpr-
oddělení v Mnichov-
ský vedoucí ff stal
celou politickou n-
v Říši jako šéf b-
Heydrich s prvními
věrohodnějšími spolupra-
lého, ale vybraného
v činnosti, která od
komunismu a Židů
myšlenka posledního
lamulo nepříteli sv-
Stalo se samozře-
ho rozkazu říšského
pro ff, byl pro jeho
ský podklad pro je-
ných příslušníků s-
aparátu, který dříve
vládu bez ohledu na
se v bezpečnostní
politickým neochvě-
rý velmi brzy byl
níšace Secret Service
le tím více obávaný
sboru vychoval své
politické voláky a
tvrdě, jak toho vyž-
zinárodní jedinečně
rozhodující boj, po-
tyto muže, takto vy-
týkal vlastního na-
tvrdějí, než si to vy-
Říše. Šírka práce je-
mu pak i nové úkol
pracovní polo říšsk-
ského komisaře pro
roda. Pozdější doba
nití tyto výkony, kt-
ních, při politických
mi Říše, udržování
ního tělesa a v usp-
spolnosti Říše (son
silou a s jeho velko-
budovností přišli n-
Tak byla i tato pr-
další velký, Vůdcem
Zastupujícího říšské-
Jeho cesta sem, kte-
budoucí Velkoněme-
masami prostých Ho-
rava, kteří ho již p-
práce velmi uctivali
a proklínají vrahy.
Tak bylo při svě-
které Reinhard Hey-
koryse, samozřejmě,
kařící světová vlá-
způsobem ho, jakož-
a velkých bojovníků
Jeho osoba byla p-
cím, protože uslov
nepřátelské aparatu-
jejich náčelníky nez-
kých vrahou a zločin-
Tak byla jeho oso-
meckého muže a

zakončena
od pak se
ádraží.
né policie,
ornost bu-
raffajčí více
Rakev st-
vezena na
edstavitelé
s předs-
edního voj-
vysocí čet-
delezače.
frala sku-
kých Slo-
doheno. Po

Akt za Reinharda Heydricha v B

Vůdce mu propůjčil nejvyšší říšské vyznamenání.

říšský protektor
Obergruppenführer
u rukou vraho-
više zasáhnouti
byla namířena
o dne netruchlí
o. netruchlí je-
jším vedoucím
nacionálně socia-
d Heydrich fa-
a předním bo-
u rakve tohoto
ního socialisty.

vlv úkoly, jež
ež kolmo stou-
vedoucího #
politicky nej-
nepřekonatel-
roz/řavostí fe-
a všechny pro-
v # a v úřadě
h. z nejlub-
esvědčení, ve

pečnostní po-
ti poslal do
podal Heyd-
atření, o řes-
ch a životní
pujici říšský
ního vrahu.
kého kancel-
socialistického
užny vraz.
m vyznamá-
vedrich padl.
ého říšského
stavn prapor
chodíště před
a „Branná
a, hromadily

romazdovat
čest. Hakev
por s háko-
ie vztyčen
ni, vzdobe-
jí praporeč-
ých #, po-
tva a váleč-
artiv #. Po
čtvero čes-
enských #,
ú německé
cké, vysocí
va a váleč-
afalku jsou
né na pod-
jí lilijemi a
ů, černým

teční hosté,
i ministři,
uel, vysoká
e, celý sbor
é diplomat-
ní řadě vs-
sála, dale
rer a ge-
fský pově-
rdy Heyd-
i von Rib-
ho protek-
tajemník

Politika, Praha.

Snímek Presse Hoffmann, belinogram Ceps

Vůdce nad rakví svého spolubojovníka Zastupujícího říšského protektora #-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha.

Berlin. (ČTK.) V úterý odpoledne se konal v Mosalské síni budovy Ně-
vého říšského kancelářství za přítomnosti Vůdcovy slavnostní smuteční akt za
Zastupujícího říšského protektora v Čechách a na Moravě, #-Obergruppen-
führera Reinharda Heydricha, který padl za oběť ruce zbabělého vraha. Státního
aktu se zúčastnili všichni vedoucí mužové nacionálně socialistického státu, strany
a branné moci a celý velitelský sbor # a policie.

Říšský vedoucí # a náčelník německé policie Heinrich Himmler ocenil v řeči
hrdým smutkem prodechnuté velké zásluhy svého kamaráda Heydricha.

Vůdce věnoval mučedníku, padlému za zachování a zabezpečení Říše, slova
vzpomínky a udělil mu — druhému Němci po příslušníku strany Todtovi — nej-
vyšší vyznamenání, nejvyšší stupeň Německého řádu. K rakvi svého věrného
a mnohonásobně osvědčeného stoupence položil věnec.

Slavního aktu se zúčastnil také státní prezident dr. Hácha se členy protekto-
rátní vlády.

Za neobyčejně velké účasti berlinského obyvatelstva byly potom smrtelné po-
zastatky Reinharda Heydricha převezeny na Hřbitov invalidů, kde se konal pohřeb
s vojenskými poctami.

Zvuky smuteční hudby ze „Soumraku bohů“
od Richarda Wagnera zazněly síni; hrála státní
hudba, kterou řídil profesor Heger.

Když hudba dozněla, přistoupil říšský ve-
doucí # k řečnickému pultu. Slovy hrdého

smutku ocenil osobnost, životní dílo, zápolení
a vernost svého přítele a kamaráda Reinharda
Heydricha. Byla to slova povznášející a při
veskerém smutku vycházela ze srdce, byla to
slova mužná.

Smuteční projev Říšského vedoucího # Heinricha Himmlera.

„Můj vůdce! Milí členové rodiny Heydrichovy!
Važení smuteční hosté!

Smrti #-Obergruppenführera Reinharda Heyd-
richa, zastupujícího říšského protektora v Če-
chách a na Moravě, a šéfa bezpečnostní služby a
bezpečnostní policie, přineslo nacionálně socia-
listické hnutí další oběť boji za svobodu, který
vede náš národ.

Jak nepochopitelná byla pro nás myšlenka,
že tento zařící velký muž, již nedávno dokon-
čil 38. rok svého života, již nedíl mezi námi a
nebojuje uprostřed svých přátel! Jak nenábra-
ditelné jsou jeho jedinečné schopnosti, k nimž
se pojila ovaha vzorně čistoty a rozum proni-
kavé logiky a hvězdosti! A nejednali bychom
v jeho duchu, kdybychom si zde nad jeho rakví
znovu nepřipomněli! A neosvolili myšlenku
Smrti a nového života, kterou hval kdysi
prodechnut náš národ při smrti svých neidra-
žích.

ve středním Německu, tehdy tak rudém. V roce
1922, v době, která odmítala vše, co souviselo
s pojmem vojaka, vstoupil do říšského námoř-
nictva jako nadšený důstojnický čekatel.
V r. 1926 se stal námořním poručíkem, v r. 1928
námořním nadporučíkem. Jakožto důstojník
zpravodajské a rozhrasové služby byl činný
v nejrozhlednějších služebních odvětvích a roz-
sířoval svůj obzor cestami do ciziny. V r. 1931
vystoupil z říšského námořnictva.

„Lozveděl jsem se o něm od jednoho z jeho
přátel, tehdejšího #-Oberführera von Eber-
steina a povolal jsem jej v červenci téhož roku
do ochranných oddílů. Bývalý nadporučík
Heydrich vstoupil nyní jako obyčejný přísluš-
ník # do malé hamburské skupiny a konal tam
společně se všemi těmi statečnými, věrnými
nezaměstnanými muži, kteří tam prodělávali
sve začátky, pořádkovou a propagační službu
na schůzkách v četných rudých předměstích

20. dubna 1933
nás říšský ma-
mně a #-Briga-
chovi, jakožto
státní policie v
stal ve svých 3.
licie v říšské p-
Byla mu tak po-
licie také vešker-

Léta 1933, 34, 35
práci a nespoč-
činorodou a ene-
emigrantům a z-
ným plněním po-
ho nejnesnadně-
zejména pak He-
a bezpečnostní po-
a právo ve spra-
zeml i Říše.

Počátkem roku
cie aparátém v i-
upevněným a sci-
možno klidně He-
sluhu na nekrv-
vojska do Vých-
a Moravy, jakož-
to tím, že pečli-
a svědomitě jim
nejmenších podr-
nosti nepřátel v
nisačních středis-

Smím zde před-
lenky tohoto mu-
obávaly, kterého
li a pomlouvali
nepřezdívali.

„Všechny ná-
nacionální socia-
ré hloubky svého
chopil a uskuteč-
nitelera. Ke všem
sit, přistupoval se
vého rasového sv-
že nejvyšším zák-
zachování čistoty

Připadl mu př-
věsti organizaci,
téměř vyhradně
ta a jeho nedokor-
porozuměním, ste-
nosil a asociativní
Vůdce nejčistším t-
by národa je prá-
slušíci sotva kdy

Heydrich se pos-
že jenom nejlepší
stránce rasové a c-
kajícím charakter
dobrym srdcem a
chnopní vykonava-
tívného posívním
ným, a něsti tvrde-
Byl naplněn smysl-
líchtovníci a udave-
hluboké, zjevně op-
Opravdoví a slu-
—, když byli vinn-

a lidské porozum-
nic, co by bylo př-
problémy jednotliv-
bývalo uskořídlo r-
douceosti naši krov-
Nesmí být zapo-
luční tvůrčí a ed-
v odvětví kriminál-
vacech přistupoval
lity se zdravým
mem. Ale zároveň
minální policie dos-
technickou a věde-

rodní kriminálné
všem policím na
zkušenosti kamar-
spěvky. Je v první
minality v Německ-
valo, a až — třet-
řetím válečném
stupně, kterého v-
Nesmí být zapo-
hardu Heydrichovi,
bach zatepnání a

... i nadále ... k Říši.

...ilního výjimečné-
...levy u všech ob-
...icméně největším
...lyby se měla ve-
...elá věc vyřizena
...hceme. Nesmíme
...že krize důvěry
...ost situace trvá!
...e kdyby se kdo-
...nepředloženo
...avitelům, co by
...ařízení říšského
...Moravě ze dne
...y pochybnostech
...ždý nepředložo-
...amého.

...entátu, že byla
...i, zcela krátká
...positivního po-
...avec, jako mluv-
...projevech, když
...e státním presi-
...ně prohlásil, že
...národ. Víme, co
...tože co Vůdce
...rávé uveřejněné
...nné mocí o vý-
...o, ale vítězného
...eme, že rozsah
...elické nebezpečí
...rátých není nic
...o, které dal, se
...aby platil daň
...nností je však
...pět, k vítězství
...mená lepší bu-

...nechtěla pocho-
...la podlehnouti
...emigrantů, pak
...lepotu a někdo
...na paměti, že
...nečný stav. Co
...jistě domyslí
...měsících každý
...ell existence a
...n z nás závisí
...dobře všlípít
...abychom žili
...ke druhému.
...jsou tak zá-
...jiné mentality

...ch výjimečné-
...byla opatření
...á tvrdý proces
...ostrá opatření
...když jeho pů-
...y býval mož-
...ž od prosince
...pomoc a pod-
...i zdržovati a
...nti, aniž byli
...ároku na po-
...široký okruh
...mo anebo ne-
...enímí posled-
...vrdě vyřizen.

...presidentem
...hto týdních,
...tických chví-
...ou cestu. Ma-
...větších cen-
...o cíl. Prahou
...ájeny a Pra-
...proto prá-
...Čecha, oby-
...dnes večer
...hradě

Výnos

říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 3. července 1942 o zrušení civilního výjimečného stavu.

Na podkladě § 1 nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 27. září 1941 o vyhlášení civilního výjimečného stavu (VBIR Prot. s. 527) ustanovují:

§ 1

Civilní výjimečný stav, vyhlášený pro celý Protektorát Čechy a Morava mým výnosem ze dne 27. května 1942 (VBIR Prot. s. 123) se ruší s účinností od 19. hodiny dne 3. července 1942.

§ 2

Stanné sondy však zůstanou příslušny pro odsuzování trestných činů, spáchaných v přímé souvislosti s atentátem na ~~Dr.~~ Obergruppenführera Heydricha.

Praha dne 3. července 1942.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě
pověřen vedením záležitostí:

podepsán **Daluege**

~~Dr.~~ Oberstgruppenführer a Generaloberst policie.

Nariženi

říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 3. července 1942 na obranu proti podporovaní Říši nepřátelských činů.

Na podkladě § 1 Nařízení o vydávání právních předpisů v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 7. června 1939 (RGBI. I S. 1039) se narižuje:

§ 1

(1) Smrtí se trestá, kdo o osobě, o níž ví nebo podle okolností musí mít za to, že má účast na podniku, nepřátelském Říši, poskytuje úkryt nebo jinak jí poskytl pomoc anebo opomine podat úřadům v pravý čas oznámení.

(2) Okolnosti ve smyslu odstavce (1) nastávají obzvláště tehdy, je-li pachatelovi známo, že tato osoba v rozporu s předpisy o přihlašování není policejně přihlášena nebo nemá řádný osobní průkaz.

§ 2

Smrtí se trestá, kdo:

1. zhotovuje padělané osobní průkazy anebo průkazy falšuje;
2. někomu jinému zprostředkuje osobní průkaz, o němž jest mu známo, že je padělaně zhotoven nebo zfalšován;
3. někomu jinému vydá osobní průkaz k nedovolenému použití.

§ 3

V lehkých případech §§ 1 a 2 může býti uznáno na trest káznice.

§ 4

Toto nariženi nabývá účinnosti vyhlášením.
Praha dne 3. července 1942.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě
pověřen vedením záležitostí:

podepsán **Daluege**

~~Dr.~~ Oberstgruppenführer a Generaloberst policie.

Britské posice u El Alameinu prolomeny.

V pronásledování prchajících Angličanů se pokračuje.

Z Vůdceova hlavního stanu 2. července. (CTK.) Vrchni velitelství
branné mocí oznamuje:

Jak již bylo oznámeno zvláštní zprávou, zdolalo německé a rumunské vojsko za velení generála polního maršála von Mansteina, vynikajícím zruč-
obem podporováno osvědčeným leteckým sborem pro boj zblízka, lemuží velí
generaloberst svobodný pán von Richthofen, po 25denním rozhožčeném zápolení
v poledne dne 1. července dosud nejsilnější pozemní a námořní pevnost Sev-
vas opoi. Silné tvrže, pevnostní objekty, vytesané do skal, podzemní bojové
objekty, betonové a podzemní kulometné pevnůstky, jakož i nesčetná opevnění
polní byly dobyty ve vzorné spolupráci všech zbraní. Počet zajatců a množství
kořisti nelze ještě prohlédnout. Zbytky poražené sevastopolské armády nvrhly
na poloostrov Chersones. Sůž

Čech

Dnes v pá
v 19 hodin se
ském náměst
nifestační pro
k němuž se
lid z celého
Za přítom
dr. Emila Ha
vlády a minist
roslav Krejčí
nistr lidové o
Od 18. ho
vládního vojsk

Je povinnos
Velké Prahy,
jmž vrchol
dosavadní man
zúčastnil a tím
nou věrnost k
k Velkoněmec
pro konečné
pro něž všich
covat. Svou
věrni státnímu
Protektorátu
zúčtovali s lon
Čechové, da
počtu!

Nadšení v cel nad pádem

Včerejšek n
v celém Ru

Bukurešť (CT
je skvělé vítězství
pisy oznamují list
a námořní pevnos
25denním zapolení
kých a rumunský
jadřují hluboký do
vyvolal v Rumuns
munsko symbolem
nem mohl. Odtud
možní cesty životní
vall boševičtí letci
ske území. Pád Se
munsko, že sovětsk
bylo zlomeno a po
munských hranic
je zřetelně vyjádře
lato na jinová věd
dobyvala.

Všechny listy zd
zprávách zvláštní
munsku za účast na
tíž po zvláštní zpr
bylo slyšet i rumun
Ve vyhlášenoznár
předsednictvo, že
kem, a vrzvalo oby
byla spolu s rumu
vialka a pakovem b

Cavallero ita
Rím (CTK): Jak

Národa u pomníku sv. Václava

Vyslyt na osud národa a na sílu Velkoněmecké říše, její odpovědná práce, kterou jsme dlužni našemu Vůdci Adolfu Hitlerovi pořádek a čistku v kulturním a osvětovém životě. — Za provinilce buď představení.

Šiku.

terým se skon-
doba zmatků
y přenesl český
o zítřka. Velko-
náměstí, ko-
sidenta a za ob-
položila jasné
a; jasný zítřek
v dějinách na-

apropo. zřejmé,
větna nehlubší
l za celou dobu
poznal po mno-
místo. Děkuje
ému řízení ná-
residentem, tak
y a zvláště ne-
činností ml-
všichni před-
tualitě osudu,
že ovšem její
výsledek, je to
vý národ, jehož
ebož smysl pro
l pobouřen od-
ní, kteří s če-
snyšlením ne-
e své ubohosti
st je dnes dětí
formuje velká

všechny stavy,
niky, dnes pro-
níkem svatého
osudu českého
Vůdci, Velko-
vládě a sám-
aná propagan-
n v potu (váte
ním, že prý vý-
lku. Právě na
řevědět o vel-
o ubohosti lon-
posuzují evrop-
a nedovedou
d proti nim a

e český národ
dělal smrtelně
čící lékařů. —
ba vrátila, aby
o uváděno do
l, aby se léka-
obě, lidem, mu
d. Konec výji-
ná, že je vse-
rodící se nová
o národní tě-
d důvodů říjící
stů, nýbrž ná-
práci. Ministr
svých řečech
práci, českému
v Nové Evro-

ar. — Dlouho před šestou hodinou začaly na velkou plošnou prostru Václavského náměstí proudit masy českého lidu z Velké Prahy, aby vyslechly projev představitelů protektorátní vlády. Proudil lidu z lováren, z úřadů, jednotlivě skupiny mezi pochodovaly a řadily se od postranní před muzeum před sochou sv. Václava, kde byla řečnická tribuna, směřem do sídla náměstí. Mezi ulicemi, Vodňákovou a Jindřichovkou, byl volný průchod a za ním nově řady účastníků manifestace. Některé z nich prolevo rostily v mohutnou masu. Pehled na Václavské náměstí byl velikolepý. Jistě že nebylo dosud dlejších tak jedinečné manifestace, při níž byly svorně zastoupeny všechny vrstvy českého lidu, které přišly, aby z pocitu odpovědnosti, z lásky k národu a z vědomí své povinnosti k Říší, dosvědčily před celým světem, za kým český lid stojí, v koho má důvěru a čí příkazy chce plnit. Vskutku jedinečná to odpověď Londýnu a jeho agentům, kteří, s Benšem v čele, se vyloučili ze svorného a jednotného tělesa národního.

Některé pravdy pochodovaly na manifestaci s hubbou v čela, sebevědomě tak, jako ve slav-
nostních chvílích národa; vždyť věrejší národní manifestace patří doopravdy mezi historické
chvilky, kdy si národ uvědomuje své velké povinnosti a závazky vůči své budoucnosti v rámci
Velkoněmecké říše.

Tentokrát tak učinil před tvář svého státního prezidenta dr. Emila Háchy, který je a vlád-
nou rozličně naší věrnosti k Říší. Ukázněný, v tak nebyvalém počtu shromážděný lid, očekával
s napětím, až zazněly fanfáry z Libuše, ohlašující příchod pana státního prezidenta. Z megalom-
bylo slyšet povely oddílů hubby vládního vojska. Státní prezident dr. Emil Hácha přišel mezi
svůj pražský lid, dostavil se, aby se přesvědčil, jakou změnu ústavního rozsahu, značné hloubky
procházel vývoj v českých myšlích ve dnech, lež právě minulý. Po manifestacím prolevo na Staro-
městské a náměstí, po Břunu, Plzni, Táboře, Olomouci, Moravské Ostravě, po nesčetných prole-
vech všech českých podniků, institucí a sdružení, projev na Václavském náměstí le utřímé ná-
rodní přísahou a výzvou nesehal v důvěře v politiku státního prezidenta dr. Emila Háchy a
leho vlády. Pražský lid znovu v závěrečném svorném apelu dokumentoval, že chce spolupra-
covat v rámci Říše na budování Nové Evropy.
voluce, která jde světem, a tím také smysl

U pomníku sv. Václava po jedné straně stála
dlouhá řada starostů obcí ze země české, kteří
ze své manifestace v Lucerně se oděbrali přímo
na Václavské náměstí, po druhé straně oddíl
vládního vojska, oddíl rotmistrů a oddíl dů-
stojníků. Musejní rampa byla v té době rovněž
již přeplněna a stejně tak okna i balkony a le-
kde i síťové domů po celém náměstí.
Před 19. hodinou dostavil se na manifestaci
předseda vlády dr. Krejčí, náměstek předsedy
vlády ministr vnitra Blaher, ministr škol-
ství a ministr lidové osvěty Moravec, ministr
financí dr. Kallus, ministr dopravy a techniky
dr. Kamenický a ministr zemědělství a lesnictví
Adolf Hrubý a zaujali místa na první čestné
tribuně. Krátce před 19. hodinou přijel na Vác-
lavské náměstí státní prezident dr. Emil Há-
cha, provázený členy své kanceláře. Uvítaly
jej fanfáry z Libuše. Členové vlády a ostatní
čestní hosté na tribuně pozdravili státního pre-
zidenta pozdravěnými pažemi a pan prezident
pozdrav stejným způsobem opětovale.

Mezi ostatními čestnými hosty na obou tri-
bunách byli zástupcové nejvyšších protektorát-
ních úřadů, guvernér Národní banky dr. Dvo-
řák, generální inspektor vládního vojska
generál Eminger s jinými generály, pražský pri-
mátor dr. Říha a četní jiní oficiální činitelé
veřejného života.

Účast na manifestaci se odhaduje asi na
200.000 osob.
Přesné o 19. hodinách zazněla Václavským
náměstím hlasatelova slova, oznamující, že
manifestaci českého lidu zahájí

předseda vlády dr. Krejčí.

Předseda vlády byl uvítán potleskem a pro-
mluvil takto:

Pane státní presidente!
Jméne vlády a všeho českého lidu děkuji
vám, že jste se dostavil mezi nás a tím zdůraz-
nil znovu svou jednotu s vládou a s celým če-
ským národem. Myslím, že mluvím ze srdce
všech Čechů dobré vůle, když vám, pane státní
presidente, zde poděkuji za vaši starostlivou a
neúnavnou práci, kterou věnujete naší drahé do-

diviis zničila bez vlastních ztrát pancéřových
vozů v době od 28. června do 2. července 100
sovětských pancéřů. Silné svazy bombardov-
vacích letců zasypaly pumami nepřátelské
police a příslušné transporty po silnicích a
železnicích.
V prostoru rzevském proniklo německé voj-
sko přes tuhý odpor do nepřátelských pozic
a dobylo několika osad.
V zátoce Kola byla znovu pumami zasaže-
na náboje, lodnicové objekty a zásobovací
podulky v přístavech Rosta a Murmansk a
v městských i přístavních oblastech byly
způsobeny ohně.
V Egyptě při rozlíně přelomu postave-
ním n El Alamnu bylo vzato ztělí několik
silně opevněných základů. Více než 2000
Angličanů bylo zajato, 38 děl a četné pancé-
řové bojové vozy byly ukofistěny nebo znič-
eny.

Sevastopol: 50.000 zajatců a bohatá kořist.

Bolševická fronta novými útočnými operacemi německého a spojeneckého vojska prolomena v šíři 300 km.

Z Vůdcova hlavního stanov, 3. čer-
vence. (ČTE.) Vrchní velitelství branné moci
oznamuje:

Jihozápadně od Sevastopolu budou posled-
ní zbytky bolševického vojska na nejzajím
výběžku poloostrova Černonosu co nevidět
zničeny.

V boji o pevnost Sevastopol bylo do 2. čer-
vence zajato více nežli 50.000 nepřátel; 21 pan-
céřových bojových vozů, 503 děl, 662 graná-
tometu a četné jiné zbraně a válečný materi-
ál všech druhů byly ukofistěny nebo znič-
eny.

Ve vodách krymských potopily německé a
italské rychlé čluny 3 ozbrojené nepřátelské
strážní čluny a trosčinky zajaly.

Nazakavkazském pobřeží Černého moře a
v Azovském moři podnikla bombardovací
akce německé letectvo.

movině a jejímu
jasná slova, kterým
ný prezident, český
nás jediný repre-
zrádné emigrace a
ry se suazí marně
Spoluobčané! V
vás na Václavské
ze své práce v pos-
na záchranu české
přesvědčení, že jar-
domí udělali všech
sil. Svolali jerno v
poděkovali všem
chům, kteří svého
vládu v těchto těž-
Dnes mohu už pro-
dány nové možnos-
jistit.

To neznamená
v klín a oddat se
námí je veliká od-
dlužni Říší a našer

Zplnomocněn pa-
v souhlasu s celou
postně prohlášení
da, že řádný pocit
v budování dopřá-
přítelům Říše, nej-
těl, českého národ
svě má slyšet, že
německé říši a že
přátelé. Tl pak, kd
vzállí nepříteli Říš
sloužit, přestanou
je nám hostejný a
žený, jako byly tr
zraďce národa a ž
že těžká zkouška,
ukázala nám všem
nost a jakou silou
a národ za vládou,
ní výklad ministr
ty, kterého žádám,

Projev min

Pane státní pre-
žané!
Před malou chví-
hodinu 19. hodinu
Čechy a Morava v
starému klidnému
Pan Zastupující k
hodinou výjimečn-
vle u nás 28. květn
to okamžicích cíl
sám nemohu se uk-
dnv a ještě černější
tydnů nebylo jasno
se utváří jeho bud-
Naše práce neby
nepřítel Říše, kter
abv dosáh svého
národních zrádců,
českého národa ne-
čeká, a který se pro
leho pomáchal. A
vláda, v čele a v
kteří tvrďáme, že z
žadala jen krátké
dokázali, že Čech
jednou provdy roz-
a americkými lhat
střed této druhé sv-
ného a emigranti
českou vládu jen p
30 tisícůch za to
V uplynulých do-

...teklá krv
...rvna doslovně:
...ké k říši. nám
...ni mohli vystu-
...roda a abychom
...řiznivý podmín-
...vítáství." Uva-
...Z Londýna zře-
...hrozí, že když
...poslouchat, že
...případě, kdyby
...Čech pro Anglii
...počítat. Ale co,
...m zručím, je-
...řestane podlé-
...spolněm, što
...ř. kteří od nás
...dtné o své vla-
...státní sekret-
...presidentem

Politika, Praha.

Státní prezident dr. E. Hácha na čestné tribuně.

Snímek Čepa.

...ulo spletkovosti.
...i týdnech v Čes-
...ceitá nás ze za-
...ovšem marné.
...i, oni nepřesta-
...imných slov je-
...žší své peníze.
...v Protektorátu
...některému
...lédi sbírku not-
...posudků i el-
...posledních třech
...Myslím, že zde
...porovnáte-li to
...opravdu stalo.
...tak daleko, po-
...koumá sociola-
...nnánsi Benešova
...měsíců. Beneš
...tímu, nejpozději
...střední Evropě
...ě otřese Velko-
...as k tomu, aby
...agenty na naše
...čincům a zlá-
...cká, která pro-
...š životů.
...ille, o tom, co
...o skutečně zde
...la opravdu re-
...se, pane Chur-
...ec před český-
...pravdou, pane
...za Benešem a
...dla jsou pouze
...udmecká, stát-
...is, tento presi-
...t postavil před
...na Václavském
...O českých lidech
...naly na kusy?
...Čechy a Morav-
...ě slovo do Ostra-
...Slováci, ko-
...ek stálo přede
...al a nepřátel-
...ě obav, počá-
...k set uličníků
...ávě nyní o ná-
...stárostelce, zda
...Moravy opravdu
...padnout a po
...obrátil k Čes-
...ložičně, a po-
...řihlášili a po-
...říšského pro-
...trochu čítu
...cnost byla ve
...nkem. Londýn
...že tvrdí, že
...ho protektora
...šet ty nejne-
...tentátníci byli
...byli na na-
...řídil pravid-
...ní volbě
...cký dávaté
...účet britského
...povýšil na pre-
...se řadí k va-
...o vaší lidé
...síl, Beneš vás
...í frontě. Pátá
...bydování na
...jako vše, co
...skutečnosti
...výjimečného
...mes s překva-
...š síl davo-

...ý jejich plán a síť agentů, na kterém byl bu-
...ován, tyto dny se zhroutily. V Londýně vědí
...dobře, které tajné vysílky zde u nás se od-
...mily prostě proto, poněvadž jejich obsah
...byla zřejmá. My zde víme také přesně,
...v čí hlavě se zrodil plán atentátu proti nepo-
...hodným říšským i protektorátním činitelům.
...Pamatujeme se, kdo osnoval ještě za republiky
...atentát na jednoho balkánského státníka, který
...byl Benešovi asi tak nepohodný, jako je dnes
...ve Francii Churchillovi nepohodný Laval. Je
...starou politickou patologii, že tam, kde v di-
...plomatickém zápasu se nevstáčí s duchem,
...pomáhá si jejími trpaslíky zločinem, vraždou.
...I tato historie se bude psát a bude to historie
...českých politických odpadků, které železný
...smeták národně-socialistické revoluce uklidil
...z Evropy až na to anglické smetišti.

...Z Londýna si mohou pokřikovat, jak chtějí.
...Poráženi byli zde u nás, porážku stržili v Afri-
...ce, rozbiti byli v Sevastopolu a tvrdí-li, že ten-
...to rok je posledním rokem války, nebudeme je
...z toho vyvádět. Pak to bude tedy rok, kdy opět
...se budou někde balit kufry, kdy se zas bude
...utíkat od mikrofonů a kdy se zas v samém
...spešně zapomenou na místě celý kompromitující
...archív.
...Ano, latas se mnohá ještě stane, z čeho nás
...ovšem hlava bolet nebude, ale co připraví Beneš-
...ovi i jeho smieče nejednu hodinu studeného
...potu. Nic jim nepomůže stále hrození, že ten,
...kdo jde s Velkoněmeckou říší, bude potrestán,
...a stále opakované prosby, aby se porožovali se-
...znamy Čechu, kteří pana Beneše neuznávají.
...Tyto seznamy vyřadily by si ovšem dnem zná-
...nou spoustu papírů. Lepě bude, když on sám si
...povede seznam svých lidí, kterých je dnes mno-
...hem méně, než jak si namlouvá.

...Podíváme-li se zpět na uplynulý měsíc, čle-
...nové vlády Čech a Moravy hovořili sami je-
...mne k jednomu milionu vzrostlých Čechů. Ne-
...setné korporace, odborové organizace, spolky,
...osazenstva a instituce svolaly několik set ape-
...lů, kterých se účastnilo asi pět až šest milionů
...občanu. Můžeme klidně říci, že přímou, tvrdí
...v tvar, od úst k ústům a od srdce k srdci po-
...lovina odrostlých obyvatel Protektorátu Čechy
...a Morava měla příležitost vyslechnout své od-
...povědné činitele a rozhodnout se, jak v budouc-
...nu zaudí svou práci. Jaké stanovisko zaujme
...k dejm, kterých jsme svědky. Tisíce a tisíce
...dopisů souhlasu, hromadných podpisů na pro-
...hlášení, které došli panu státnímu presiden-
...tovi a členům vlády, svědčí o tom, že přelom
...v českém lidu nastal, že mnoho netečnosti kon-
...šly zdravotným prožitím a že nikdy Beneš se
...svými ztracenými společníky nebyl tak vzdálen
...duši celého českého národa, jako je tomu nyní
...na počátku druhé poloviny roku 1942.

...Ale jediný přelom a zdravý představa nám
...do budoucna nestačí. Obnovuje-li se dnes opět
...normalní život v Čechách a na Moravě, zna-
...mená to pro český národ řadu závazků, jež pře-
...sílá tentokrátě národ sam k sobě. O závazcích
...k říši nahovorili jsme se v tomto měsíci dost
...a dost a je proto těžké, aby se ještě někdo na-
...sel, kdo při dobré vůli pochopit nemůže, Hroz-
...ná porážka Britů v severní Africe a tím také
...na celém Středomoří ukazuje, kde je notorická
...stabilita a kde prosí o její nedoždě už nikdy ke
...ekutkum. Nemítomně zvláštního, že v okamžiku,
...kdy nepřítel neseďil všechny své skryté zálohy,
...od kterých si Beneš aliboval záznaky, sjela
...jako blesk na jeho chleboháře Churchilla ka-
...lastrofa středomořská. Je to už stará věc, že
...vždy to, co Beneš mnil, dobrý osud změnil.
...A našim povinností nyní je tuto změnu dobře
...zajistit a zde u nás opět vytvořit dopředu

...tomu, kdo jim věří a společně se na ně v krí-
...lické chvíli. Každý z těchto činitelů starého
...pořádku, který dodnes nezaulal veřejně a muž-
...ně naproti klady postoj k národně-social-
...istické revoluci a k Velkoněmecké říši, bude
...považován za člověka nespolehlivého a proto
...musí z vedoucích míst a z důležitých úřadů
...zmizet. Po Židech, zednářích, přichází dnes na
...řadu otázka starých, politických profesionálů,
...kterou v nejlhší době budeme musít velmi ra-
...dikálně vyřešit, abychom jednou provždy měli
...pokoj a tímto rozkladným odkazem minulosti,
...která náš národ nejen přivedla na okraj zá-
...huby, nýbrž která také těžce ohrožuje i dnes
...jeho zdraví.

...Bylo by velkým omylem, kdyby se někdo do-
...mníval, že nyní, kdy státní právo bylo panem
...říšským protektorem zrušeno, nastává doba, ve
...které obnovíme naši starou ledabřlost a zlopo-
...věstné česko lajdáctví. V první řadě to bude
...mládež, která v nejlhší době vrazí ke startu
...za novou Evropu a k vášnivě obětavé práci pro
...říši. Českou mládež do roka nikdo nepozná.
...Ta bude vzpruhou loudavými, ale také postra-
...chem všech potměšilých chytráků. Je naší spo-
...lečnou povinností, abychom české řiky udrželi
...v kůži a v jednotném kroku revoluce. Nikdy
...už se nesmí vrátit smutku doby, které jsme
...prožili na podzim minulého roku a které se
...opakovaly ještě truchlivěji v měsíci právě
...uplynulém. Zde je třeba, aby si každý z nás
...nejen uvědomil, jak dalece může v dobrém
...i zlém působit na budoucnost svého národa,
...nýbrž také, aby převzal odpovědnost za každé-
...ho Čecha bez rozdílu pohlaví a věku, který je
...sveren jeho vedení. Rodice za své děti, před-
...stavení za své podřízené, právě tak jako vše-
...vlada a panem státním prezidentem přežala
...a přejíma odpovědnost za celý národ. Ze naše
...úloha není lehká, víte dobře. A proto také po-
...chopte, že budem tvrdí ka každému, kdo na
...odpovědném místě trpí pod sebou nepořádek,
...nejasnost nebo klam. Vláda Čech a Moravy
...prosto zřetelně prohlašuje, že od nynějška v zá-
...jím spásy národa bude s každým provinilem
...stihán současně i jeho bezprostřední předsta-
...vený.

...Bylo by zlé a veselo by postupně ke ka-
...tastrofě, kdyby český člověk se po této těžké
...zkoušce z posledního měsíce opět otrepal a po-
...kračoval v mudrování nad problémy, které
...problémy být přestaly, anebo dokonce, aby řada
...jedinců, bezohledných k národním zájmům,
...pokračovala v rozlišování nesmyslný z jediného
...snad důvodu, že chce být zajímavá. Pro tento
...druh lidí, kteří snad nejsou přímými zrůdci,
...ale přede jen nečestí, opatřite už přiměřené
...zaměstnání, které bude tak opravdu, aby je
...chtěl na klepy a povídačky opravdu přešla.

...Před 11 dny francouzský státník Laval pro-
...hlásil, jako předseda francouzské vlády, že naše
...generace se nesmí spokojit tím, že by chtěla
...být generací porážených. Laval řekl, že si přeje
...vítězství Německa, poněvadž jinak by bolše-
...vismus všude pronikl, a to by znamenalo zánik
...civilizace. Laval mužně přiznal, že Francie ne-
...může nečinně přihlížet, jak Německo přináší
...oběti k tomu, aby poslávalo na nohy Evropu.
...Stejně hovoří také náš pan státní prezident,
...za kterým stojí neochvějně jeho vláda. Svolá-
...vá-li sbor londýnských Židáků ty nejstrašnější
...tresty jen na mne a na ministra Hrubého, jde
...o veliké vyznamenání, které si nezasloužime.
...Za panem státním prezidentem Hachou stojí
...pevně celá vláda, jak jste dnes ostatně také
...mohl cítit z energického projevu jejího před-
...sedy dr. Křížáka.

...operetní statui r.
...Maxa, hlazejm mo-
...ná, že vaše obet
...statečnost. To zna-
...tím více a nám
...s panem Maxou c
...Na jednu zloc
...upozornit. Když
...jeem, že svým s
...mu ze zločinů n
...hláší a pomůže
...šem nečeká, že v
...tení vrahové, př
...se zradou. Dopa
...abychom a uspěch
...českého národa.
...však, že se prest
...nepřítelům Velk
...promíjena.

...V jednom však
...chybách. Zrušen
...ná, že říše by z
...vým rajdům zrad
...by došlo u nás j
...kum proti říši,
...konce českého n
...dostl síl k tomu
...který v jejím tlu
...rování nepřebu
...řestí a český
...máme lohik co d
...dokonalného míru,
...sv. Václava tím
...společně s námi,
...daloň Vídec přes
...nemá nic společ
...jejich ojedinělý
...vala česká kultu
...za souhlasu 43 ná
...nich kulturních
...ještě samy dodate
...dance vyvolčila z
...Tyto dny zduťu
...mahač také právn
...země. Rakové usta
...slib do rukou pa
...v nejbližších dnech
...zradci národa, kte
...si u nás udeláme
...al pana Churchill
...Povedlo se to v
...Rozejdete se z V
...Prahu, která se
...Křidmáto životu. I
...všad však prosí,
...rozhodnutí a necl
...vystihali se lidé
...slyšete hladeš sv
...moci naší Velkou
...bojí za Němce, za
...Zde vám opakuj
...sident a my, jeho
...český národ už ná
...neodnesl poučení,
...a růst. Ještě jed
...výni agenty a ná
...važd jsme se za v
...po nás, po vašem
...vládě, mřete si r
...Konali jsme sv
...hrozila od nepří
...snahu a proto ti
...klid a poskytl a
...Zde pod potnik
...dobře viděl vývoj
...českou politiku př
...věštilu věrnost, p
...při každém svém
...myslit na osud s
...německé říše, její
...podána. Stiskněm
... (Pe

...Zde vám opakuj
...sident a my, jeho
...český národ už ná
...neodnesl poučení,
...a růst. Ještě jed
...výni agenty a ná
...važd jsme se za v
...po nás, po vašem
...vládě, mřete si r
...Konali jsme sv
...hrozila od nepří
...snahu a proto ti
...klid a poskytl a
...Zde pod potnik
...dobře viděl vývoj
...českou politiku př
...věštilu věrnost, p
...při každém svém
...myslit na osud s
...německé říše, její
...podána. Stiskněm
... (Pe

**Priznivý prů
u El Alamein**

...Řím, 3. července
...sícké branné moci za
...Hlavní stan bran
...Operace brannýc
...Chodě od El Ala
...Bylo dobyto stíných
...Bylo zajato více
...nebo zničeno 30 děl
...Naše letectvo za
...ních bojů a v letce
...letadel.
...Letišť Micaaba
...padena a na jejich
...pumeny všech ráž. I
...stiháčky sestřelily
...kých letadel.
...Pět našich letade
...ze svého letu.